

การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม
ตำรวจภูธรภาค 7

โดย

พลตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์
รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2560 - 2561

บทคัดย่อ

เรื่อง การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7
ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา
ผู้วิจัย พลตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 ตลอดจนนำเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 เท่านั้น โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการจัดเสวนากลุ่มย่อย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดและสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์บทสัมภาษณ์ และวิเคราะห์บทสนทนากลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 ในภารกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร ทำโดยการใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นหลักในการสื่อสาร และรับข่าวสารเชิงลึกจากประชาชนเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ รวมถึงดำเนิน โครงการป้องกันอาชญากรรมต่างๆ ในชุมชน ด้านงานสายตรวจ ทำโดยการจัดสายตรวจให้กระจายอยู่ในทุกพื้นที่เพื่อการปรากฏกายอย่างต่อเนื่อง โดยมีการวิเคราะห์อาชญากรรมทั้งพื้นที่และช่วงเวลาที่เกิดเหตุ แล้วนำมากำหนดแผนการออกตรวจและปรับแผนการตรวจใหม่อยู่เสมอ ด้านการรักษาความปลอดภัย ทำโดยการใช้มาตรการตรวจท้องที่ควบคู่ไปกับมาตรการอื่นๆ ในหลากหลายมิติ เช่น ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด การเฝ้าระวังด้วยระบบกล้องวงจรปิด เป็นต้น โดยมีการกำหนดมาตรการและวางแผนการปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกฝ่ายรวมถึงภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมบูรณาการไปพร้อมๆ กัน ด้านการเผชิญเหตุ ทำโดยการจัดทำแผนเผชิญเหตุไว้พร้อมใช้ในทุกสถานการณ์ มีการซักซ้อมแผนทุกๆ เดือน และนำแผนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ สำหรับแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 ได้แก่ การสร้างความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม โดยการเข้าไปในชุมชนเพื่อสร้างความใกล้ชิดและเป็นมิตรกับประชาชนให้มากที่สุด การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานทั้งด้านกำลังพล เครื่องมือที่ทันสมัย งบประมาณ และวิธีการการทำงานใหม่ๆ และมีการปฏิบัติการข่าวสารในเชิงรุกเพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มอาชญากรหรือคนในชุมชนให้มากที่สุด อีกทั้งมีการสำรวจและวิเคราะห์อาชญากรรมในพื้นที่ แล้วนำข้อมูลมากำหนด วางแผน และดำเนิน โครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่างๆ เพื่อปิดช่องว่างการก่ออาชญากรรมทั้ง 3 ด้าน ตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะการใช้งานแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟน

ABSTRACT

Title Pro - active Work Behavior for crime prevention

Field Psychological Society

NAME Police Major General Suraphong Chaijant **Course** NDC **Class** 60

This research aims to study and find out guideline throughout the present policies and recommendations for proactive work behavior for crime prevention by the 7th Provincial Police. This is a qualitative research for study of proactive prevention of crime in Provincial Police Area 7 only by using the documentary study method, in-depth interview and the sub-group discussion. The samples used in the study are the representatives of the administrators of the provincial police and the police stations in the 7th provincial police, the representatives of community relation police officers and people's representatives in the regional police area. The results of the research show that there are four main tasks for the proactive work behavior for crime prevention of the 7th the provincial police which are 1) communication which is done by using community police as a primary, by means of communication and get insights from people about crime in the area including crime prevention in the community. 2) The patrol which is done by arranging the line to spread in all areas for continuous appearance with the analysis of both the area and the time of the incident. The plan also needs to revise afterwards. 3) Security which is done by taking local measures alongside other measures in various dimensions such as set-point, check-points, extraction-points and CCTV surveillance etc. These have to establish the measures and plans for all police officers and sectors to get involved in the integration at the same time. 4) Response made by making a response plan available in all situations and rehearsal every month. Also, the plan needs to be updated to keep up with current events. The guidelines for proactive work behavior for crime prevention of the 7th Provincial Police include creating partnerships with the public and communities in crime prevention by entering into the community to create closely and friendly to the people as possible, optimizing performance for tools, budgets, new ways of working and having proactive action for news to use the information from criminals or people in the community as much as possible. In order to close the crime gap according the crime triangle theory, there are also surveys and analyzes the information for planning and implementation of activities or measures of crime in such an area. Modern technology, especially the application on the smartphone, is also applied to make it faster and more efficient for proactive action.

คำนำ

ผลงานวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7 จัดทำโดย พลตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 ตลอดจนนำเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พลโท เจริญชัย สุคนธสิงห์ และนาวาเอกหญิงพัชรี พิพิธสุขสันต์ ที่ปรึกษาหลัก ที่ได้ช่วยให้ความรู้และคำแนะนำในการทำผลงานวิจัยนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตำรวจภูธรภาค 7 ตลอดจนผู้ที่สนใจในการนำผลงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมให้กับประชาชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

พลตำรวจตรี

(สุรพงษ์ ชัยจันทร์)

นักศึกษามหาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
คำจำกัดความ	6
บทที่ 2 การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7	7
การป้องกันอาชญากรรม	7
แนวคิดทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม	35
งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์	57
แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงรุก	72
กรอบแนวคิดในการวิจัย	92
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	93
รูปแบบการวิจัย	93
ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	94
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	95
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	95
การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
การวิเคราะห์ข้อมูล	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7	98
แนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7	143
แนวทางการสร้างความร่วมมือกับประชาชนและชุมชน	143
แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรม	146
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	164
สรุป	164
การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7	164
แนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7	173
ข้อเสนอแนะ	191
บรรณานุกรม	197
ภาคผนวก	201
ผนวก ก สถิติอาชญากรรม ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7	202
ผนวก ข แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	203
ผนวก ค โครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร “สิงห์สาคร”	207
ผนวก ง โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ “อัศวินเพชร”	211
ประวัติย่อผู้วิจัย	221

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
5 - 1	ตัวอย่างแผนการดำเนินโครงการ/กิจกรรม/มาตรการในการป้องกัน อาชญากรรมเชิงรุกของตำรวจภูธรภาค 7	183

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
5 - 1	ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม	2
2 - 1	ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม	51
2 - 2	ขั้นตอนการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์	70
2 - 3	ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุ ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น	80
2 - 4	Potential Problem (Opportunity) Analysis ในเชิงปฏิบัติ	81
2 - 5	กรอบแนวคิดในการวิจัย	92
5 - 1	ภาพถ่ายการดำเนินงานโครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร)	175
5 - 2	การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม	181
5 - 3	การวิเคราะห์สถานการณ์ภาพอาชญากรรม	182
5 - 4	ป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม	182
5 - 5	ภาพถ่ายการปฏิบัติงาน โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร)	185
5 - 6	ขั้นตอนการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกในระดับสถานีตำรวจ	186

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ของโลกในยุคปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาหลายประการ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาแรงงาน ปัญหายาเสพติด และปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมมีแนวโน้มสูงมากขึ้น ดังนั้น การทำงานของตำรวจในยุคปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในสภาวะขาดแคลนด้านกำลังพล และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ จึงต้องพยายามปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถ ด้วยความเป็นตำรวจมืออาชีพ โดยมุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายหรือผลสำเร็จได้นั้น ตำรวจจะต้องรู้จักการกำหนดยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาให้ “ถูกต้องและตรงประเด็น” โดยอาศัยหลักทฤษฎีหรือแนวทางที่ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ อาทิเช่น หลักทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม การปฏิบัติงานเชิงรุก แนวคิดการตำรวจชุมชน (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) การปฏิบัติการข่าวสาร การสื่อสารสาธารณะ การใช้ Social media เป็นต้น ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ความว่า

“...การจับผู้ร้ายนั้นไม่ถือเป็นการชอบ เป็นแต่นับว่าผู้นั้นได้กระทำการครบถ้วนแก่หน้าที่นั้น แต่จะถือเป็นการชอบต่อเมื่อได้ปกครองป้องกันเหตุร้ายให้ชีวิตและทรัพย์สินสมบัติของข้าแผ่นดินในท้องที่นั้น อยู่เย็นเป็นสุขพอสมควร...”

จากพระบรมราโชวาท จะเห็นได้ว่าการวางรากฐานหรือหลักการทำงานในด้านการป้องกันอาชญากรรม ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและตำรวจทุกคนควรน้อมนำมาปฏิบัติ คือการมุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ก่อนเกิดเหตุ

ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมนั้น มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากมาย แต่ “ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมได้อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย และเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับสามารถนำเอาแนวคิดจากทฤษฎีดังกล่าวไปกำหนดยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ทั้งด้านการป้องกันและการปราบปรามอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม เหมาะกับ

สภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) ได้อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ประกอบด้วยด้านต่างๆ ของสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ

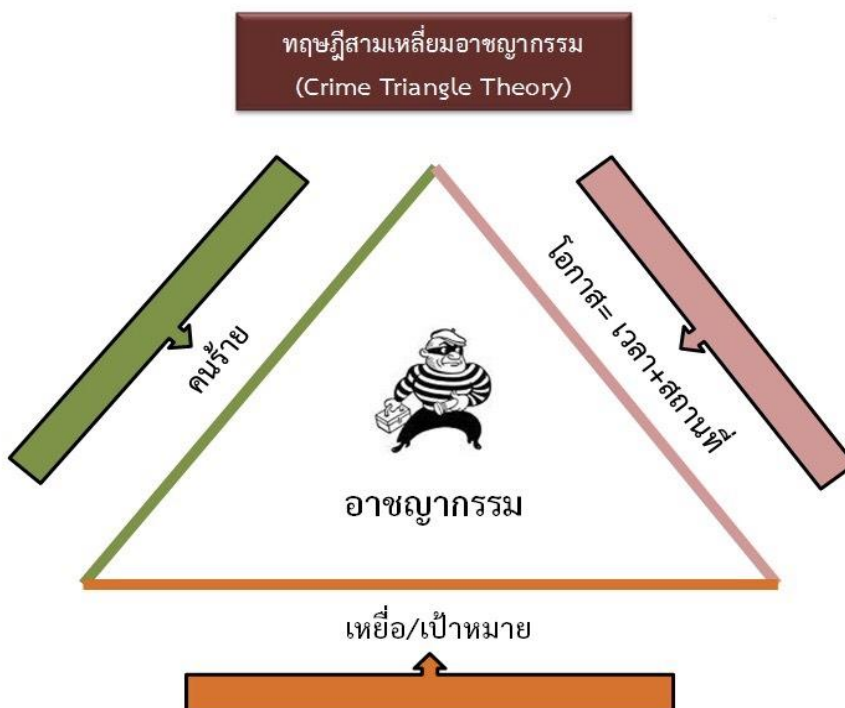
1) ผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Desire) จะก่อเหตุหรือลงมือกระทำความผิด

2) เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของ ที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายมุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ

3) โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย สามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม

เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ทฤษฎีดังกล่าวได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำอย่างไรก็ตามที่จะให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป ก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น ดังแผนภาพที่ 1 - 1 ดังนี้

แผนภาพที่ 1 - 1 (ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม)

ที่มา : (ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม, ออนไลน์, 2560)

จากหลักทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) ซึ่งจะนำมาใช้เป็นหลักในการกำหนดกลยุทธ์ที่จะใช้ในการป้องกันอาชญากรรม จะเห็นได้ว่าในทุกๆ ด้านขององค์ประกอบจะมีประชาชนและชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม แนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมสมัยใหม่จึงได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดูแลปกป้องชีวิตและทรัพย์สิน ป้องกันภัยอาชญากรรม รวมทั้งสอดส่อง เป็นหูเป็นตาให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องปราม ระวังเหตุ เนื่องจากเชื่อว่าความสำเร็จในการป้องกันอาชญากรรมขึ้นอยู่กับประชาชน ชุมชน มากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะไม่มีประเทศใดที่จะมีตำรวจมากกว่าประชากรในประเทศ ดังนั้น การได้รับการยอมรับ ได้รับความไว้วางใจ เชื่อใจ ศรัทธาและเชื่อมั่นต่อตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันอาชญากรรมด้วยเช่นกัน (Bayley, 1994)

แนวคิดการตำรวจชุมชน (Community Policing) เป็นปรัชญาการทำงานของตำรวจแนวใหม่ที่ต้องการสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจกับชุมชน เพื่อที่จะจำแนก ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความร่วมมือของคนในชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของทุกคน (Changwon and Monica, 2011) นอกจากนี้ ยังรวมถึงการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างชุมชนเพื่อขจัดภัยอาชญากรรม แนวคิดนี้ได้รับการยอมรับและถูกนำไปประยุกต์ใช้กับตำรวจเกือบทุกประเทศในโลก แต่อย่างไรก็ตามบางชุมชนอาจต้องมีการพิจารณาถึงปรัชญา และแนวคิด เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด การทำงานของตำรวจตามแนวคิดการตำรวจชุมชนจะให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันกับชุมชน โดยลดความเป็นระบบราชการ สายการบังคับบัญชาของตำรวจลง เปลี่ยนรูปแบบจากการมอบนโยบายจากส่วนกลาง (Top-down approach) ไปเป็นการฟังเสียงสะท้อนจากตำรวจในพื้นที่ (Bottom-up approach) เน้นการสร้าง ความไว้วางใจกับคนในชุมชน การออกตรวจโดยการเดินเท้า การจัดตั้งสถานีตำรวจ หรือคู่มือตำรวจในชุมชน แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดดังกล่าวอาจไม่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกประเทศ แต่คงพิจารณาถึงการนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมต่อไป

OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe) (2008) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานสำหรับแนวคิดด้านการตำรวจชุมชน คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและการให้บริการสามารถเสริมสร้างความชอบธรรมในการทำงานของตำรวจโดยความยินยอมของคนในชุมชน ตำรวจต้องสามารถเห็นได้ง่ายและเข้าถึงประชาชน รู้จักและเป็นที่รู้จักของคนในชุมชน ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน รับฟังสิ่งที่ชุมชนกังวล เกี่ยวข้องและขับเคลื่อนชุมชน และรับผิดชอบต่อกิจกรรมและผลลัพธ์จากกิจกรรมที่เกิดขึ้น

หน่วยงานการให้บริการด้านตำรวจชุมชนของประเทศสหรัฐอเมริกา (The Community Oriented Policing Service: COPS) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญ 3 ประการของแนวคิดด้านการตำรวจชุมชน คือ 1) การเป็นส่วนหนึ่งกับชุมชน 2) การจัดรูปแบบองค์กรตำรวจให้เหมาะสม 3) การแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังได้มุ่งเน้นการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สมาชิกในชุมชน และกลุ่มต่างๆ ภาคประชาสังคม ผู้ให้บริการ ภาคเอกชน และสื่อมวลชน

สำหรับในประเทศไทยแนวคิดการตำรวจชุมชนถือเป็นแนวคิดใหม่ที่ยังรอการดำเนินการอย่างจริงจัง โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตำรวจได้ใช้หลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ซึ่งแตกต่างจากหลักการตำรวจชุมชนในต่างประเทศ เป็นการนำหลักการประชาสัมพันธ์เข้ามาช่วยเป็นจุดเริ่มต้นของงานตำรวจชุมชน เพื่อมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินงานของตำรวจ สร้างความมั่นใจในสมรรถภาพบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ และความตั้งใจจริงของตำรวจ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของตำรวจในด้านต่างๆ โดยการประชาสัมพันธ์นั้นจะถูกดำเนินการต่อกลุ่มประชาชนเป้าหมายต่างๆ เช่น ข้าราชการ นักศึกษา นักเรียน สหพันธ์แรงงาน เพื่อให้บุคคลแต่ละกลุ่มเหล่านั้นเข้าใจวัตถุประสงค์ นโยบาย วิธีการ ปัญหา และข้อจำกัดของตำรวจ รวมทั้งให้เกิดความมั่นใจว่าตำรวจจะรักษากฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพและความเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง ในขณะที่การตำรวจชุมชนในประเทศตะวันตกนั้นไม่ได้มุ่งเน้นในด้านการประชาสัมพันธ์ แต่จะเน้นการเข้าถึงประชาชนอย่างใกล้ชิดเพื่อลดความรู้สึกหวาดกลัวภัยของประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีการปรับหลักการทำงานให้มีความสอดคล้องกับหลักการตำรวจชุมชนมากขึ้น โดยได้มีการจัดทำแนวทางการปฏิบัติงานร่วมที่เน้นการแสวงหาความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้นตามแผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

การปฏิบัติงานเชิงรุก (Proactive Work Behavior) เป็นอีกหนึ่งแนวความคิดที่เป็นกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการวางแผนป้องกัน และเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น และเป็นกลยุทธ์ที่สามารถทำให้เข้าถึงประชาชนและสร้างความร่วมมือจากประชาชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของทุกคน ทำให้การนำสื่อหรือเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานเชิงรุกเป็นไปได้โดยง่าย และสะดวกรวดเร็ว ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณและกำลังพลเป็นจำนวนมาก หากแต่ว่าวิธีการแบบเดินเข้าหาก็ยังสามารถใช้ได้อยู่เสมอ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักการ ทฤษฎี หรือแนวทางที่ประสบความสำเร็จ และเทคโนโลยีในปัจจุบัน มาเป็น

แนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 รวมทั้งสร้างความร่วมมือจากประชาชนและชุมชน ให้สนับสนุนช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7
2. เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7
3. เพื่อนำเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกัน

อาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาเชิงเอกสาร ได้แก่ ศึกษารวบรวมเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงรุก (Pro-active Work Behavior) แนวคิดทฤษฎีด้านการป้องกันอาชญากรรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 พร้อมทั้งสัมภาษณ์หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ประสบความสำเร็จในด้านการป้องกันอาชญากรรมจนได้รับรางวัลต่างๆ รวมถึงตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

3. การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (focus group) ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 และระดับสถานีตำรวจ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 1 ครั้ง เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7
2. ทราบแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ ตำรวจภูธรภาค 7
3. ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

คำจำกัดความ

การปฏิบัติงานเชิงรุก หมายถึง การเล็งเห็นถึงปัญหาหรือโอกาส และเตรียมการเรื่องต่างๆ ไว้รับมือได้ล่วงหน้า พร้อมทั้งลงมือจัดการกับปัญหานั้นๆ อย่างรวดเร็ว หรือใช้โอกาสที่เกิดขึ้นให้เกิดประโยชน์ต่องานด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่

การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การใช้มาตรการและวิธีการต่างๆ ที่จะไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้น

ภารกิจหลักของการป้องกันอาชญากรรม หมายถึง งานป้องกันอาชญากรรมของตำรวจ 4 ด้าน ได้แก่ การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) งานสายตรวจ การรักษาความปลอดภัย และการเผชิญเหตุ

ประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการ หรือวิธีการทำงาน ที่นำไปสู่ผลสำเร็จ โดยใช้ทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ บุคคล เงิน เครื่องมือ และวิธีการปฏิบัติงาน ที่มีคุณภาพสูงสุดในการทำงาน ได้อย่างเต็มศักยภาพ เกิดความประหยัดและคุ้มค่า

ตำรวจภูธรภาค 7 หมายถึง หน่วยงานระดับกองบัญชาการในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติรับผิดชอบควบคุมบังคับบัญชาตำรวจภูธรจังหวัด 8 จังหวัด ในพื้นที่ภาคตะวันตกและภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

บทที่ 2

การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

การป้องกันอาชญากรรม

1. ความหมายของการป้องกันอาชญากรรม

การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม หมายถึง การใช้มาตรการและวิธีการต่าง ๆ ที่จะไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้น โดยอาจจำแนกได้ดังนี้ คือ การกำจัดต้นเหตุการกระทำผิด ความปรารถนาที่จะกระทำความผิด และการขจัดช่วงโอกาสที่จะกระทำความผิด ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐบาล เอกชน และประชาชนในการร่วมมือกัน ซึ่งถือว่าเป็นงานในหน้าที่ของตำรวจที่สำคัญที่สุด รวมถึงการดำเนินการใช้มาตรการต่าง ๆ ระวังเหตุการกระทำผิด การจับกุมควบคุมอาชญากร เพื่อป้องกันไม่ให้ออกกลับมากระทำความผิดอีก และการลงโทษอาชญากรเพื่อทำให้เกิดความเข็ดหลาบ ทั้งยังเป็นเครื่องเตือนใจแก่ผู้ที่คิดจะประกอบอาชญากรรมอีกประการหนึ่งด้วย โดยอาจจะเป็นการป้องกันและระงับเหตุในการเกิดอาชญากรรม หรือเป็นการสืบสวน ปราบปรามติดตามจับกุมภายหลังจากการเกิดเหตุแล้ว หรือการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมด้วยการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน (กองบัญชาการตำรวจนครบาล, 2532 : 12-13)

ประจักษ์ เปี่ยมสมบูรณ์ (2531 : 187-188) ได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า “การป้องกันอาชญากรรมพื้นฐาน” โดยทั่วไปแล้วการป้องกัน หมายถึง การดำเนินการใดเพื่อมิให้สิ่งที่จะป้องกันเกิดขึ้น แต่ในเรื่องของการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐาน มีผู้ถกเถียงกันมากในเรื่องของความหมายเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงความสับสนดังกล่าว จึงหันไปพิจารณาถึงระดับหรือขอบเขตของการป้องกัน ระดับของการป้องกันอาชญากรรมได้ประยุกต์มาจากระดับการป้องกันของสาธารณสุข เพื่อนำมาใช้กับการป้องกันอาชญากรรม โดยได้แบ่งระดับของการป้องกันออกเป็น 3 ระดับ คือ

การป้องกันระดับแรกในทางสาธารณสุข หมายถึง การป้องกันโรคติดต่อโดยเน้นสุขภาพอนามัย การปลูกฝักรักษา การระวังเรื่องน้ำดื่ม น้ำใช้ สำหรับในทางของอาชญาวิทยา หมายถึง การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะของกลุ่มคนที่มีปัญหาการป้องกัน การป้องกันระดับสองเกี่ยวข้องกับการคัดเลือกผู้เริ่มมีอาชญากรรมออกจากผู้อื่น ในทางอาชญาวิทยา เน้นที่การแยกเด็กหรือผู้ใหญ่ที่มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่ร้ายแรงเพื่อให้การเอาใจใส่โดยเฉพาะ

การป้องกันระดับสาม งานสาธารณสุขเน้นในเรื่องการบำบัดรักษาผู้ป่วย ในทางอาชญาวิทยานั้นในเรื่องการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด เพื่อมิให้กระทำผิดซ้ำอีก นอกจากนี้ได้แบ่งการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานในแง่ของการป้องกันที่สภาพแวดล้อมหรือที่ตัวอาชญากร หรือในแง่ของการป้องกันก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมและหลังจากเกิดอาชญากรรมแล้ว โดยแบ่งเป็นการป้องกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งอดีตถึงปัจจุบันตำรวจไทยใช้แนวทางการทำงานที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก พยายามจับกุมผู้กระทำผิดให้ได้จำนวนมาก แต่วิธีดังกล่าวไม่สามารถลดอาชญากรรมได้ ต่อมาตำรวจเริ่มมองเห็นความจริงว่าการทำงานเพียงลำพังโดยปราศจากความร่วมมือจากประชาชน ไม่อาจทำให้งานตำรวจประสบความสำเร็จได้ ต่อมาในปี 2531 ตำรวจไทยจึงใช้แนวทางการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้อาชญากรรมลดลงได้ ตรงกันข้าม อาชญากรรมในประเทศไทยยังคงสูงอย่างต่อเนื่อง ภาพลักษณ์ของตำรวจในสายตาประชาชนยังไม่ดี ตำรวจยังคงมีต้นทุนทางสังคมต่ำอยู่เช่นเดิม สะท้อนให้เห็นว่าทิศทางการทำงานของตำรวจไทยกำลังเดินไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

อย่างไรก็ตาม ตำรวจไทยไม่ใช่เป็นตำรวจประเทศเดียวที่ประสบปัญหา แต่ตำรวจในประเทศที่ใช้แนวทางการทำงานที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลักก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ปัญหานี้ เกิดขึ้นกับตำรวจในสหรัฐอเมริกา เมื่อศตวรรษที่ 19 ที่ใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด จับกุมผู้กระทำผิด ในพื้นที่ต่าง ๆ ได้จำนวนมาก แต่อาชญากรรมก็ยังไม่ลดลง ต่อมามีการศึกษาวิจัยหาแนวทางการทำงานใหม่ที่มีประสิทธิภาพ กระทั่งค้นพบ Community Policing หรือ ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พลิกโฉมหน้าวงการตำรวจของสหรัฐอเมริกา และวงการตำรวจทั่วโลก ให้ตำรวจเปลี่ยนทิศทางการทำงานจากการเป็นผู้ใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน เป็นการหันหน้าเข้าหาประชาชน ทำหน้าที่ปกป้องและให้บริการ สร้างความคุ้นเคยให้ความจริงใจ จนได้รับความไว้วางใจจากประชาชน เมื่อประชาชนไว้วางใจ ก็จะให้ข้อมูลให้ข่าวบอกปัญหาและความต้องการให้ตำรวจทราบ จากนั้นตำรวจกับประชาชน ก็จะร่วมมือกันแก้ปัญหาให้ตรงตามความต้องการ การทำงานโดยใช้ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน จึงทำให้สถานการณ์ของตำรวจสหรัฐอเมริกาค่อย ๆ ดีขึ้นเป็นลำดับ

องค์กรตำรวจจึงต้องเริ่มเปลี่ยนแปลงตัวเองจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปราบปรามเป็นหลัก มาเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ปกป้องและให้บริการเป็นหลัก เปลี่ยนเป้าหมายจากการจับกุมให้ได้จำนวนมาก ๆ เพื่อต้องการลดอาชญากรรม เป็นมุ่งลดความหวาดระแวงภัยของประชาชน โดยตำรวจต้องทำงานให้ครบทั้ง 5 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) โดยทำหน้าที่จับผู้ร้าย 2) ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations) ทำหน้าที่เป็นเพื่อนของชุมชนช่วยลดความขัดแย้งและเพิ่มช่องทางการสื่อสารระหว่างตำรวจกับ ประชาชน

3) ทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design หรือ C.P.T.E.D.) ทำหน้าที่เป็นนักวางแผนป้องกัน 4) ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการ 5) ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจตราความเรียบร้อย เมื่อพบปัญหาให้รีบแก้ไขทันที ก่อนที่ปัญหาเล็ก ๆ จะลุกลามกลายเป็นเรื่องใหญ่ 6) หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน (สำนักข่าวพีเอ็นเอ็น, 2555 อ้างถึงใน ชัยณรงค์ เจริญไชยเนาว์, 2556)

1.1 รูปแบบการป้องกันอาชญากรรม

สุดสงวน สุธีสร (2546 : 110) ได้กล่าวถึงรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมของภาครัฐ โดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม คือ ตำรวจ เพราะตำรวจมีบทบาทหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมโดยตรง มีความรับผิดชอบต่อการสืบสวน สอบสวน และจับกุมผู้กระทำผิด นอกจากนี้ยังทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยทางสังคม กิจกรรมในหน้าที่เหล่านี้ ตำรวจสามารถสร้างสรรค์ได้ ขณะเดียวกันกิจกรรมก็ต้องเป็นการข่มขู่ (Threat) ให้คนเป็นอาชญากรออกมาปรากฏตัว และตำรวจจะได้ทำการจับกุม การข่มขู่เป็นกลยุทธ์พื้นฐานของการป้องกันอาชญากรรม นอกจากนี้แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบอาชญากรรม คือ การชี้แนะของชุมชนที่สามารถบอกถึงลักษณะอาชญากรรม และวิธีการพิเศษที่อาชญากรใช้ประกอบอาชญากรรม พร้อมกับบทบาทในการรักษาความปลอดภัย ซึ่งตำรวจเป็นที่คาดหวังของประชาชนในเรื่องความชำนาญด้านเทคนิค การประเมินความเสี่ยงอาชญากรรม และการวางแผนรูปแบบในการปฏิบัติ การจัดการกับการลดลงของความเสี่ยงในการเกิดอาชญากรรม ตำรวจยังต้องเป็นแหล่งข้อมูลของความรู้ที่สามารถชี้แนะ และให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม กิจกรรม การสื่อสารที่ร่วมกันทำในการป้องกันอาชญากรรมในเขตของตน ปัจจุบันตำรวจมีหน่วยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมโดยตรง คือสายงานป้องกันและปราบปราม ประกอบด้วย หน่วยตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ (ตชส.) ซึ่งรับผิดชอบรวบรวมข้อมูลสถิติอาชญากรรมในการแก้ไขและการป้องกันอาชญากรรม โดยอาศัยคนในชุมชนเป็นเบาะแสของข่าวอาชญากรรมในชุมชน อีกทั้งชุมชนยังเป็นที่ฐานในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรมได้อย่างดีที่สุด เพราะไม่มีใครรู้สภาพอาชญากรรมได้ดีเท่ากับคนในชุมชน โดยปกติทุกกิจกรรมที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ทำเพื่อจะเข้าใจชุมชนที่รับผิดชอบ และมีวัตถุประสงค์หลักที่จะป้องกันอาชญากรรม นอกจากนี้ยังมีตำรวจสายตรวจ ซึ่งทำหน้าที่ป้องกันอาชญากรรม โดยแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ ตำรวจสายตรวจเดินเท้า ตำรวจสายตรวจจักรยาน/รถจักรยานยนต์ และตำรวจสายตรวจรถยนต์ อีกทั้งยังมีการวางรูปแบบในการออกตรวจโดย จัดตั้งจุดตรวจเคลื่อนที่ การติดตั้งตู้แดงในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง ซึ่งเป็นหลักการในการข่มขู่หรือข่มขู่ ซึ่งรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมของภาครัฐ

โดยหน่วยงานตำรวจ สามารถแยกได้เป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านข่าวสาร (Information) โดยการให้ข่าวสาร ข้อมูล และความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมแก่ประชาชนทุกกลุ่มให้รู้ถึงวิธีการป้องกันตัวเองมิให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ตลอดจนการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะต้องนำเสนอข่าวสารต่างๆ ให้ประชาชนได้ทราบถึงสถานการณ์อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน รูปแบบวิธีการกระทำผิด ผู้สงสัยกระทำผิด เพื่อประชาชนจะได้รับรู้และเตรียมการป้องกันได้ล่วงหน้า

2. การให้ความช่วยเหลือประชาชน (Aid) โดยการให้ความร่วมมือแก่ประชาชนเมื่อได้รับการร้องขอ อาทิ การสำรวจอาคารตึกแถว แนะนำในเรื่องระบบการรักษาความปลอดภัยแก่ธุรกิจที่มีความเสี่ยงต่ออาชญากรรม ได้แก่ โรงแรม ร้านค้าเพชรพลอย ธนาคาร ตลอดจนการแนะนำให้ภาคเอกชนจัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

3. การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งมีภารกิจหลักในการป้องกันอาชญากรรม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) โดยการเข้าไปในชุมชนเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรม หาข้อมูลข่าวสาร และปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม ด้านงานสายตรวจ โดยการจัดกำลังสายตรวจในการออกตรวจท้องที่ ตามสภาพปัญหาอาชญากรรมพื้นที่ เวลา และเป้าหมายในการออกตรวจ ด้านการรักษาความปลอดภัย โดยวางแผนการใช้กำลังคนในการรักษาความปลอดภัยตามสภาพอาชญากรรมในชุมชน เช่น แหล่งชุมชนแออัดที่มีปัญหาหายาเสพติด ปัญหาการขโมยรถยนต์ เป็นต้น และด้านการเผชิญเหตุ โดยการเตรียมพร้อมสำหรับการเผชิญเหตุต่างๆ เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น

1.2 มาตรการป้องกันอาชญากรรม

มาตรการป้องกันอาชญากรรม อันได้แก่ มาตรการป้องกันพื้นฐาน มาตรการป้องกันตามปกติ และมาตรการป้องกันในเชิงรุก ทั้ง 3 มาตรการนี้มีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันคือ

1.2.1 มาตรการการป้องกันพื้นฐาน เป็นการปฏิบัติการใช้แนวความคิดที่สอดคล้องกับองค์ประกอบที่เกิดอาชญากรรม ที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของสังคมสถานภาพของผู้ที่จะประกอบอาชญากรรม และโอกาสในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งในด้านโอกาสในการประกอบอาชญากรรมนี้ถือว่าเป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องปฏิบัติโดยตรงเพื่อไม่ให้คนที่คิดจะประกอบอาชญากรรมมีโอกาสดำเนินการหรือให้มีโอกาสน้อยที่สุด โดยอาจจะทำในรูปของการตัดโอกาสโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ได้ ก็คือการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบปรากฏในพื้นที่และช่วงเวลาที่เหมาะสมในเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดอาชญากรรม เช่น ในช่วงเวลากลางคืนหรือในพื้นที่ล่อแหลมต่อการประกอบอาชญากรรมต่าง ๆ เป็นต้น

1.2.2 มาตรการป้องกันตามปกติ คือ การกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงาน เพื่อผลการป้องกันการเกิดอาชญากรรมทั่วไปในทุกคดีและมีมาตรการติดตามตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

1.2.3 มาตรการป้องกันเชิงรุก คือ การปฏิบัติหน้าที่ที่ใกล้เคียงกับการปราบปราม แต่ยังไม่ถึงขั้นของการจับกุม เป็นแต่การปฏิบัติที่เข้าไปใกล้กับคนร้ายมากขึ้นกว่ามาตรการป้องกันตามปกติ วิธีการนี้จะเน้นที่ความสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันมากกว่าการหวังผลจับกุม

1.3 แนวคิดใหม่ในการป้องกันอาชญากรรม

“การป้องกันและควบคุมอาชญากรรมเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของตำรวจแต่ฝ่ายเดียวโดยวิธีบังคับใช้กฎหมาย ประชาชนมีสถานภาพเพียงให้การยอมรับกับตำรวจเท่านั้น” เป็นแนวความคิดที่ได้รับการปฏิบัติมาช้านานแล้ว ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาได้มี “การปฏิวัติเจียบบทแนวคิด” เกี่ยวกับบทบาทของตำรวจและชุมชนที่เรียกกันว่า “ความเป็นหุ้นส่วน” (partnership) ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม ซึ่งเชื่อกันว่า “การป้องกันอาชญากรรมที่ประสบผลสำเร็จ ขึ้นอยู่กับชุมชนมากกว่าตำรวจ” บทบาทของตำรวจและประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมจึงเปลี่ยนแปลงไป จากแนวคิดเดิมที่ว่าประชาชนช่วยเหลือตำรวจ มาเป็น ตำรวจช่วยเหลือประชาชน ตำรวจจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองและใช้มาตรการควบคุมทางสังคม ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น

1.4 บทบาทหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม

ประจักษ์ เปี่ยมสมบูรณ์ (2531) ได้กล่าวถึงทฤษฎีว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมไว้ว่า ในกิจการตำรวจด้านการป้องกันอาชญากรรมถือว่าเป็นเป้าหมายหลักที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นภารกิจของงานตำรวจ นับตั้งแต่สมัยของ เซอร์โรเบิร์ต พีล (Sir Robert Peel) ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาของการตำรวจยุคใหม่

ตำรวจมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมเพราะการที่มนุษย์จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขนั้น ย่อมมีการกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับทุกคนให้ยึดถือปฏิบัติโดยทั่วกัน ในการนี้จำเป็นต้องมีผู้รักษากฎเกณฑ์ดังกล่าว เพื่อมิให้มีผู้ละเมิด หรือหากละเมิดก็ต้องดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นการทำหน้าที่ของตำรวจนั่นเอง กล่าวคือ ตำรวจมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันเหตุร้ายไม่ให้เกิดขึ้น การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และการรักษาความมั่นคงภายในของรัฐ ดังนั้นการป้องกันอาชญากรรมจึงนับเป็นกิจกรรมหลักของตำรวจ ที่จะลดอาชญากรรมและก่อให้เกิดความสงบสุขของประชาชน

2. อาชญากรรม

2.1 ความหมายของอาชญากรรม

อาชญากรรมในความหมายซึ่งเป็นการคิดทางอาญานั้น มีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชา ระหว่างอาชญาวิทยาและกฎหมายอาญา เพราะเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมายอาญา และกฎเกณฑ์ทางสังคม

คำว่า “อาชญากรรม” เป็นคำสมาสระหว่างคำว่า “อาชญา” และ “กรรม” คำว่าอาชญา มีรากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤต หมายถึง อำนาจโทษ คำนี้มักใช้กับพระเจ้าแผ่นดินหรือเจ้านาย เช่น พระราชอาญา คดีที่เกี่ยวกับโทษหลวงเรียกว่า คดีอาชญาหรือคดีความอาญาเป็นต้น ส่วนคำว่า กรรมมีรากศัพท์มาจากภาษาสันสกฤตเช่นกัน หมายถึง การกระทำ การกระทำที่สนองผลร้ายที่ได้ทำมาแต่ปางก่อนความตาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2519 : 18)

อาชญากรรมตามพจนานุกรมไทยฉบับทันสมัย พจนานุกรมไทย (2543 : 617) (ฝ่ายหนังสือส่งเสริมเยาวชนบริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด) ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า อาชญากรรมเป็นการกระทำความผิดทางอาญา

นักวิชาการถือว่า อาชญากรรมคือปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดและวิวัฒนาการควบคู่กับสังคม โดยธรรมชาติแล้วทุกสังคมจะต้องมีกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติว่าการกระทำใดเหมาะสม การกระทำใดไม่เหมาะสม กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าบรรทัดฐานของสังคม (Social Norms) ซึ่งทุกคนในสังคมจะต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและปกครองสมาชิกในสังคมให้ประพฤติตนอยู่ในกรอบไม่ล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืน อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

อาชญากรรมมีหลายระดับตั้งแต่ระดับเบาไปจนถึงระดับรุนแรง แต่ละสังคมมีคำจำกัด ความแตกต่างกันออกไป พฤติกรรมที่ถือว่าเป็นอาชญากรรมในสังคมหนึ่ง อาจไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรมในสังคมหนึ่งอีกก็ได้

จตุพร บานชื่น (2546) อาชญากรรม คือ ปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นและมีวิวัฒนาการควบคู่กับสังคม โดยธรรมชาติแล้วทุกสังคมจะต้องมีกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติว่า การกระทำใดเหมาะสม การกระทำใดไม่เหมาะสม กฎเกณฑ์ดังกล่าวนี้ อาจเรียกว่าบรรทัดฐานของสังคม ทุกคนในสังคมต้องปฏิบัติตามเพื่อประโยชน์ในการควบคุมและปกครองสมาชิกในสังคมให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบไม่ล่วงละเมิดหรือฝ่าฝืน อันจะเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2548) อาชญากรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ฝ่าฝืนข้อห้ามของรัฐ ในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายอาญา โดยผู้กระทำความผิดน่าชั่วร้ายและจากการฝ่าฝืนดังกล่าว ผู้กระทำจะกลัวได้รับโทษทางอาญา

สุดสงวน สุธีสร (2546 : 2) อาชญากรรม หมายถึง การกระทำที่ผิดกฎหมาย เกิดความสูญเสียทั้งชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน เป็นเรื่องที่น่ากลัว และร้ายแรง เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือเกี่ยวข้อง

เฮอรัชเบิร์ก (Herbert, 1972) อธิบายความหมายของคำว่า อาชญากรรมว่าการที่ถือว่ามีอะไรเป็นอาชญากรรมนั้น สังคมเป็นผู้กำหนดจึงเป็นเหตุผลเดียวกันกับที่สังคมกำหนดว่าอะไรถูก อะไรผิด ด้วยเหตุนี้เดียวกันสิ่งที่ถูกพิจารณาว่าเป็นอาชญากรรมในสังคมหนึ่ง อาจจะไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นอาชญากรรมในอีกสังคมหนึ่งก็เป็นได้ ดังนั้นจะสรุปอาชญากรรม คือ พฤติกรรมที่สังคมตัดสินว่าอันตรายต่อองค์กรส่วนรวมและวัฒนธรรมของชุมชน

ชัยสิทธิ์ กาญจนกิจ (2538 : 3 - 4) ได้ให้คำจำกัด ความของอาชญากรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 นัย คือ

2.1.1 อาชญากรรมในความหมายของนักกฎหมาย

นักกฎหมายเห็นว่าอาชญากรรมเป็นความประพฤติที่กฎหมายอาญาห้ามและมีบทกำหนด โทษไว้ ดังนั้นอาชญากรรมในความหมายทางกฎหมายก็คือ การกระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ชัด เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย, ฐานลักทรัพย์, ฐานฉ้อโกง, ฐานชิงทรัพย์ เป็นต้น อาชญากรรมตามความหมายนี้ยังจำแนกได้ 2 อย่าง คือ

อาชญากรรมที่มีความชั่วร้ายในตัวเอง (Mala Inse) เป็นอาชญากรรมที่สะท้อนขวัญและเป็นภัยต่อสังคมนั้น ๆ เป็นอย่างมาก เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ความผิดฐานปล้นทรัพย์ ความผิด ฐานชิงทรัพย์ เป็นต้น อาชญากรรมประเภทนี้มีลักษณะเป็นอาชญากรรมโดยแท้ และมีความผิดในตัวของมันเอง ซึ่งผู้อยู่ในกรอบของศีลธรรมและบรรทัดฐานของสังคมจะไม่กระทำ

อาชญากรรมประเภทฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือกระทำความผิด ชั้นลหุโทษที่ไม่รุนแรง (Mala Prohibite) เช่น ความผิดเกี่ยวกับฝ่าฝืนกฎจราจรหรือผิดตาม พระราชบัญญัติจราจร ความผิดเกี่ยวกับการพนัน เป็นต้น การกระทำความผิดดังกล่าวนี้ แม้ผู้ผิดมีศีลธรรมอันดีก็สามารถกระทำความผิดได้ โดยทั่วไปแล้วไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม แต่ถือเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายและบรรทัดฐานของสังคมเท่านั้น

2.1.2 อาชญากรรมในความหมายของนักอาชญาวิทยา

นักอาชญาวิทยาเห็นว่า การมองผู้กระทำความผิดกฎหมายเป็นอาชญากรไปหมดจะเป็นการไม่ยุติธรรม คำว่าอาชญากรรมในทรรศนะของนักอาชญวิทยานั้นจะมองกันใน

แง่ของ ความร้ายแรงของการกระทำและความชั่วที่อยู่ในตัวของผู้กระทำมากกว่า กล่าวคือ จะมองความหมายของอาชญากรรมตามความหมายอย่างแคบ ซึ่งหมายถึงการกระทำผิดที่มีลักษณะชั่วร้าย และเป็นอันตรายต่อสังคมอย่างมาก

2.1.3 อาชญากรรมในความหมายของนักสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยาเห็นว่า ความประพฤตินี้ที่ขัดแย้งหรือละเมิดต่อระเบียบสังคมนั้นมิได้ หมายความว่า การขัดแย้งนั้นจะเป็นอาชญากรรมเสมอไป แต่มีความหมายเพียงว่าผู้ นั้นประพฤตินั้น และ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบที่สังคมกำหนดไว้เท่านั้น จึงจะเรียกว่าเป็นการกระทำผิดกฎหมาย หรือเป็นการก่ออาชญากรรม ยกเว้นการกระทำผิดกฎหมายไม่ถือว่าเป็นการก่ออาชญากรรม

จากความหมายของอาชญากรรมในแง่ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ ต่างก็มีลักษณะแตกต่างกัน โดยเนื้อหาเท่านั้น แต่แท้จริงแล้วอาจกล่าวได้ว่าอาชญากรรมทั้งในความหมายของนักกฎหมาย นัก อาชญาวิทยา นักสังคมวิทยาต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้จากการที่กฎหมายกำหนด บทลงโทษไว้ นั่น ต่างก็มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการควบคุมพฤติกรรมของผู้ที่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อ สังคมเพื่อให้สมาชิกของสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขให้ผู้นั้นกลับตัวกลับใจเป็นคนดีเข้ามา ร่วมกันในสังคมเดิมต่อไปได้ด้วยดี ซึ่งการกำหนดบทลงโทษดังกล่าวนี้ย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของ ความเชื่อถือของคนในสังคมนั้น ๆ เป็นหลักเกณฑ์สำคัญ นโยบายอาชญากรรมจะผันแปรไปในรูปใดนั้น ย่อมถูกจำกัดโดยอิทธิพลทางวัฒนธรรม กำนนิยมปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นพื้นฐาน

อาจกล่าวได้ว่า ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นักอาชญาวิทยาได้ ทำการศึกษาค้นหาสาเหตุ ของอาชญากรรมขึ้นมากมาย สามารถแบ่งออกเป็นได้หลายทฤษฎี แม้ว่าแต่ละทฤษฎีจะสามารถอธิบายสาเหตุการเกิดอาชญากรรมบางประเภท และบางกรณีได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

2.2 สาเหตุของอาชญากรรม

นักวิชาการได้พยายามค้นหาสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมแล้ว พบว่า มีสาเหตุใหญ่ ๆ อยู่ 2 ประการ คือ สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อม กับสาเหตุจากตัวอาชญากร

2.2.1 สาเหตุทางสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตราบใดที่สังคมยังมีคนติดอยู่กับคนชั่ว ตราบนั้นอาชญากรรมเกิดขึ้นแน่นอน สังคมและ สิ่งแวดล้อมเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลผลักดันให้คนกระทำความผิด อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมบางอย่างมีอำนาจเหนือมนุษย์เรา โดยจะค่อย ๆ ซึมซับเข้าไปในตัวบุคคลทีละน้อย เมื่อนานเข้าก็จะเปลี่ยนจิตใจ อารมณ์และทัศนคติไปได้เหมือนกัน เราเรียกรวมว่า บุคลิกภาพ

(Personality) หากโอกาสและสถานการณ์อันวนบุคคลนั้นจะประกอบอาชญากรรมทันที ตามสมการดังนี้

$$\text{ธรรมชาติดั้งเดิม} + \text{สิ่งแวดล้อม} = \text{บุคลิกภาพ}$$

$$\text{บุคลิกภาพ} + \text{สถานการณ์} = \text{พฤติกรรม}$$

ธรรมชาติดั้งเดิม หมายถึง ลักษณะของร่างกายและจิตใจที่ได้รับการถ่ายทอดมาจาก บรรพบุรุษโดยทางกรรมพันธุ์

สิ่งแวดล้อม หมายถึง ภาวะภายนอกตัวบุคคลและสังคมทั่วไป

บุคลิกภาพ หมายถึง นิสัยใจคอ อารมณ์และทัศนคติ

สถานการณ์ หมายถึง สภาพเหตุการณ์ในขณะนั้น

พฤติกรรม หมายถึง ความประพฤติที่บุคคลแต่ละคนแสดงออกมาอาจจะ เป็นทั้งทางดี หรือไม่ดีก็ได้

ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเกิดอาชญากรรมก็มี อาทิ เช่น ลัทธินิยม ความหนาแน่นของประชากรอันเนื่องมาจากการหลั่งไหลของชาวชนบทเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ แหล่งอบายมุข ยาเสพติด ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ศาสนา อุดมการณ์ และการกระจายรายได้

2.2.2 สาเหตุจากตัวอาชญากรรม

จากประวัติศาสตร์มนุษยอันยาวนาน มนุษย์ได้สังเกตความแตกต่างในรูปร่างของมนุษย์ด้วยกัน บ่งชี้ลักษณะดี ลักษณะชั่วได้อีกทางหนึ่งพร้อมกันได้เขียนเป็นตำราสืบต่อเนื่องและเชื่อถือกันมานาน ตำรานี้ชาวจีนเรียกว่า “ตำราโหวงเฮ้ง” ฝ่ายไทยเรียกว่า “ตำราจรลัทธิศาสตร์” พระมหามงกุฎเป็นผู้แปลขึ้นทูลเกล้าถวายรัชกาลที่ 1 เพื่อใช้เป็นคู่มือเลือกคนเข้ารับราชการใน สมัยของพระองค์

ทฤษฎีนี้พยายามจะอธิบายการเกิดอาชญากรรม ด้านปัจจัยทางชีววิทยาของอาชญากร (Biological Approach) โดยสันนิษฐานว่าพฤติกรรมของบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะทางสรีระผู้ที่เป็น อาชญากรโดยกำเนิดและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดชีวิต ลอมโบโรโซ (Lombroso) นายแพทย์ ชาวอิตาลี สมัย ค.ศ. ที่ 19 เชื่อว่าบุคคลที่เป็นอาชญากรจะมีลักษณะทางชีววิทยาโดยเฉพาะ เช่น ความต่ำ จมูกบี้แบน กะโหลกศีรษะผิวด้าน เคราหรือมหม่อม ขากรรไกรกว้างใหญ่ ค้ำหน้าเหมือนลิงและไม่ค่อยมีความรู้สึกถึงความเจ็บปวด ต่อมาทฤษฎีนี้ได้ถูกคัดค้านและพิสูจน์ว่าไม่เป็นความจริง ในภายหลัง

อย่างไรก็ตาม ทั้งสาเหตุจากความบกพร่องทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงสาเหตุจากทาง สังคมและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อการก่อให้เกิดอาชญากรรมด้วยกันทั้งสอง

สาเหตุ หรือใน บางครั้งอาจจะเป็นทั้งสองสาเหตุร่วมกันก็มี เนื่องจากอาชญากรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กัน โดยตรง กล่าวคือ อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม โดยเราพบว่า สังคมขนาดใหญ่เท่าใด มักมีอาชญากรรมเกิดขึ้นมากเท่านั้น

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2548 : 109) ได้สรุปสาเหตุการเกิดอาชญากรรมจากปัจจัยทางเศรษฐกิจดังนี้

1. ความยากจนขาดแคลน โดยเฉพาะการขาดแคลนปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตทำให้คนต้องดิ้นรนหาทางออกเพื่อจะแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อน อดอยาก ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ทำให้คนกล้ากระทำความผิดได้ง่าย

2. การว่างงาน สภาพการไม่มีงานทำ ทำให้ไม่มีรายได้ที่แน่นอน หาความมั่นคงในชีวิตไม่ได้ เมื่อว่างงานทำให้คนประกอบอาชญากรรม หรือประกอบกิจกรรม เช่น การคบคนไม่ดี มั่วสุม อบายมุข เสพสุรา ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะมีส่วนเอื้อให้คนกระทำความผิดได้ง่าย

วรเดช จันทรศร (2522 : 51-53) ได้สรุปสาเหตุของอาชญากรรม ได้ดังนี้

1. ถ้าพิจารณาในแง่ตัวบุคคล มองว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งนั้นสืบเนื่องมาจากความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันออกไป เช่น ความผิดปกติทางชีววิทยา กรรมพันธุ์ ความผิดปกติทางสมอง ระดับสติปัญญา ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทางจิตวิทยา กายภาพ รวมถึงตลอดถึงความไม่สามารถของบุคคลที่ปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อม และแรงผลักดันของบุคคลที่ตกลงใจจะประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นผลการศึกษาทางด้านสังคมจิตวิทยา

2. พิจารณาในแง่ของกลุ่มบุคคล ก็อาจสรุปได้ว่า สาเหตุของอาชญากรรมนั้น โดยส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการขาดความสามารถที่ต่อต้านการกดดันในการกระทำผิด ซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม เช่น การเลียนแบบความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ในแง่ของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

3. ถ้าพิจารณาในแง่ของระบบสังคมแล้ว อาจกล่าวได้ว่า การเกิดอาชญากรรมนั้นย่อมเกี่ยวพันและขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่างๆ ทางสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สถานะ และชนชั้น ทางสังคมของบุคคล ซึ่งจะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำผิด ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทางสังคม และวัฒนธรรมอีกด้วย

2.2.3 ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการเกิดอาชญากรรม

1. กลุ่มทฤษฎีสำนึกอาชญาวิทยาดั้งเดิม (Theory of the Classical School of Criminology) เป็นสำนักที่มุ่งศึกษาสาเหตุและทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากรรม โดยเน้นการลงโทษเพื่อยับยั้งอาชญากรรม

Beccaria นักปราชญ์ชาวอิตาลี ได้ให้หลักปรัชญาสำคัญในเรื่องของเจตจำนงอิสระ (Free will) โดยเชื่อว่าเจตจำนงเสรีเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ หลักปรัชญานี้มีว่า “มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลในการมุ่งแสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์สูงสุดทางด้านวัตถุและในการตัดสินใจเลือกกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆ มนุษย์จะพิจารณาทางเลือกต่างๆ ที่มีอยู่อย่างมีเหตุผล เพื่อพิจารณาและคำนวณถึงผลประโยชน์หรือผลเสียที่จะได้รับจากการกระทำนั้นๆ หลังจากนั้น จึงเลือกกระทำหรืองดเว้นพฤติกรรมนั้น ๆ Beccaria มีความเชื่อว่าหากป้องกันไม่ให้มนุษย์กระทำผิดกฎหมาย บทลงโทษของกฎหมายต้องมีลักษณะรุนแรง แน่นอน รวดเร็วเพื่อให้มนุษย์เชื่อ หรือมองเห็นว่าผลเสียที่จะได้รับจากการทำผิดมีมากกว่าผลประโยชน์ ในที่สุดจะส่งผลทำให้มนุษย์เลือกที่จะงดเว้นไม่กระทำความผิด

2. กลุ่มทฤษฎีสานักอาชญาวิทยาเก็งดั้งเดิม (Neo-Classical School) สำนักนี้ยังคงเห็นด้วยในหลักสาระสำคัญเช่นเดียวกับสำนักคลาสสิกแต่ได้เพิ่มมาตรการผ่อนคลายในการลงโทษโดยคำนึงถึงสาเหตุในการกระทำผิด มีการยกเว้นโทษ และบรรเทาโทษ เนื่องจากมีมุมมองที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสภาวะของบุคคลในการตัดสินใจในการประกอบอาชญากรรม เนื่องจากบุคคลบางประเภทไม่สามารถใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกหนทางในความประพฤติของตนได้ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยทางจิตใจหรือกายภาพ เช่น เป็นบุคคลโรคจิต ปัญญาอ่อน หรือเป็นเด็กและเยาวชน

3. ทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory) หลักทฤษฎีนี้เชื่อว่าสาเหตุของอาชญากรรมเกิดจากความขัดแย้งระหว่างค่านิยมของสังคมกับวิธีการในการบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่ง ความขัดแย้งนี้มีต้นกำเนิดจากโครงสร้างทางสังคม

Durkheim อ้างถึงใน อรรถพ ชูบำรุง (2547 : 71) เป็นนักวิชาการท่านแรกที่น่าเอาแนวความคิดสภาพแวดล้อมทางสังคมมาอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรม โดยกล่าวว่า สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจะทำให้อาชญากรรม การฆ่าตัวตายมีอัตราสูงขึ้น โดยเชื่อว่าสาเหตุของอาชญากรรมเกิดจากความขัดแย้งของโครงสร้างทางสังคม เรียกว่า อโนมี (anomie) และอโนมีมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สภาพสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และนำไปสู่ภาวะทำให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมในที่สุด Durkheim มองว่า อาชญากรรมจะเกิดขึ้นมากในภาวะที่กฎระเบียบของสังคม ไม่สามารถควบคุมความต้องการของบุคคลได้ ซึ่งจะเกิดขึ้นเฉพาะช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเท่านั้น กล่าวคือในภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลในรูปของทรัพย์สินหรือความสะดวกจะลดน้อยลง หากแต่ความต้องการของบุคคลไม่ได้ลดน้อยลงตามไปด้วย จึงเกิดภาวะไม่สมดุลระหว่างความต้องการกับการตอบสนองทำให้เกิดปรากฏการณ์ “อโนมี”

4. ทฤษฎีของ Mannheim อ้างถึงใน นวลจันทร์ พิเศษชัยกุล (2540 : 116-117) หลักทฤษฎีนี้เชื่อว่า ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยทางจิตใจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมก็ต่อเมื่ออิทธิพลของจิตใจมีความต้องการที่จะกระทำผิด ปัจจัยด้านสังคมได้แก่ ความยากจน การว่างงาน ภาวะเศรษฐกิจที่ไม่มีการกระจายการบริหารทางสังคมที่ไม่เพียงพอ การศึกษาที่ยังไม่พัฒนาการปกครองที่ถูกครอบงำ และความยุติธรรมในสังคมที่มีความเหลื่อมล้ำมาก

5. ทฤษฎีโอกาสที่จำกัด อ้างถึงใน นวลจันทร์ พิเศษชัยกุล (2540 : 120)

Cloward เสนอว่าโอกาสที่จำกัดเป็นช่องทางผลักดันให้คนกระทำผิดกฎหมายได้คนทุกคนมีโอกาสไม่เท่ากันเมื่อคนแต่ละคนมีความต้องการที่จะบรรลุจุดหมายในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสมสภาพแวดล้อมรอบข้างมีความสำคัญมากถ้าใครอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีเช่น บ้านอยู่ใกล้แหล่งการพนัน เมื่อเกิดความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่ง ปัจจัยจากสภาพแหล่งการพนันจะผลักดันให้คนๆ นั้น มีพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น คนนั้นจะหาทางเข้าเล่นการพนันเพื่อได้เงินมาซื้อสิ่งที่ต้องการแต่ในกรณีในทางตรงข้าม คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีมีการเรียนรู้ที่ดีจากบุคคลใกล้เคียงคนๆ นั้น ก็จะไม่ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย Cloward เสนอสภาพแวดล้อม ซึ่งมีวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อการกระทำผิดอยู่ 2 ลักษณะ

5.1. ที่อยู่แออัดของชนชั้นล่าง ลักษณะเช่นนี้คือ สลัมในบริเวณนี้จะมีอาชญากรอาศัยอยู่และอาชญากรก็อยู่ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในชุมชน มีความเคยชินที่ได้เห็นการกระทำผิดกฎหมายจนเห็นเป็นเรื่องธรรมดา เช่นคนในสลัมอาจเห็นคนเสพยาเสพติดอยู่ทั่วไป และขณะเดียวกันบุคคลกลุ่มนี้จะไม่เคยมีโอกาสดูเห็นคนที่ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและการใช้ชีวิตที่ดีงาม เมื่อได้เห็นได้ใกล้ชิดกับสิ่งที่ไม่ดี หรือเลวร้าย โอกาสที่จะกระทำผิดก็มีมาก

5.2 บริเวณที่ไม่มีความมั่นคงและไม่มีการเปลี่ยนแปลงผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเช่นนี้จะไม่มีโอกาสได้พบกับสิ่งแวดล้อมภายนอกจึงคุ้นเคยกับการปฏิบัติที่ไม่มีวัฒนธรรมที่ดีงาม บรรทัดฐานที่มั่นคง จุดยืนที่เป็นหลักยึดเหนี่ยวในการปฏิบัติ ไม่ได้รับค่านิยมและหลักของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องชัดเจนที่จะยึดถือเป็นกฎระเบียบและสภาพแวดล้อมเช่นนั้น จึงไม่ใช่เหตุที่วัยรุ่นจะประสบความสำเร็จในชีวิตตามค่านิยมของสังคม เนื่องจากไม่มีแบบอย่างที่ดีให้เห็นจึงพูดได้ว่าโอกาสของเขาถูกจำกัดนั่นเอง

2.3 ประเภทของอาชญากรรม

อาชญากรรมเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายที่เกิดขึ้นในสังคม และมีการกระทำที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะและพฤติกรรม มีนักวิชาการหลายท่านทั้งของไทยและต่างประเทศที่เสนอแนวคิดในการแบ่งประเภทของอาชญากรรม ซึ่งได้ยกแนวคิดที่สำคัญมา

ดังต่อไปนี้ อรรถพ ชูบำรุง (2532 : 5) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของอาชญากรรมไว้ 2 ประเภท ดังนี้

1. การกระทำที่เป็นความผิดในตัวเอง (male in se) หมายถึง พฤติกรรมที่มีความผิดในตัวเอง ทั้งแง่ศีลธรรมและกฎหมาย อาชญากรรมแบบนี้รวมถึงความผิดเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย การรบกวนต่อความสงบสุขหรือระเบียบของสาธารณะชน การทาความเสียหายต่อบุคคลหรือทรัพย์สินของบุคคล การละเมิดต่อความสงบสุข หรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน และการประพฤติปฏิบัติต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ด้วย เช่น การฆาตกรรม ข่มขืน การกระทำชำเรา วางเพลิงปล้นทรัพย์ ปลอมแปลงเอกสาร

2. การกระทำผิดที่กฎหมายบัญญัติว่าเป็นการกระทำผิด (mala prohibita) หมายถึง พฤติกรรมที่มีได้มีความผิดในตัวเอง แต่มีความผิดเพราะกฎหมายบัญญัติไว้ว่า เป็นความผิด และจะต้องถูกลงโทษโดยอำนาจของรัฐ รวมทั้งการกระทำผิดข้อห้ามต่างๆ ของรัฐ ซึ่งโดยตัวมันเองแล้วไม่มีความผิด เช่น การละเมิดกฎหมายแรงงาน การกระทำผิดกฎจราจร และการซื้อสินค้าหนีภาษี เป็นต้น

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2548 : 143-144) ได้แบ่งประเภทอาชญากรรมตามกลุ่มผู้กระทำความผิด เพื่อให้สะดวกในการแก้ไขผู้กระทำผิดไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มเด็กและเยาวชน ได้แก่พวกที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี แม้กลุ่มนี้จะไม่เรียกว่า “อาชญากร” แต่ก็ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดเช่นกัน เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดจะถูกดำเนินคดีโดยศาลเยาวชนและครอบครัวตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534

2. กลุ่มที่กระทำความผิดอันเนื่องมาจากความผิดปกติทางจิตใจ หรือโรคจิต จิตบกพร่อง และจิตฟั่นเฟือน ตามที่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญามาตรา 65 และมาตรา 66

3. กลุ่มผู้กระทำความผิดที่เป็นสตรี

4. กลุ่มที่มีอายุ นอกเหนือจากวัยรุ่น กลุ่มนี้จะครอบคลุมวงกว้างมีจำนวนมาก การจะวางแผนการปราบปราม และการควบคุมอาชญากรรม ก็ต้องคำนึงถึงปัจจัยจากหลายด้าน ซึ่งก็มีความสลับซับซ้อนยากแก่การป้องกันและปราบปราม

5. กลุ่มข้าราชการ ผู้กระทำความผิดกลุ่มนี้มักเป็นผู้มีการศึกษา ทำงานเป็นข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีหน้าที่การงาน และมีตำแหน่งในการแสวงประโยชน์ในทางมิชอบให้แก่ตัวเองและพรรคพวก

ประจักษ์ เปี่ยมสมบูรณ์ (2531 : 5 -10) ได้แยกประเภทอาชญากรรมออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. อาชญากรรมปราศจากผู้เสียหาย หมายถึงการกระทำซึ่งละเมิดศีลธรรม จรรยาของบุคคล การที่เรียกว่าอาชญากรรมปราศจากผู้เสียหายเพราะผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายคือบุคคลเดียวกัน เช่นความผิดเกี่ยวกับการพนัน การค้าประเวณี การทำแท้ง การมีและใช้สิ่งอนาจาร เป็นต้น

2. อาชญากรรมพื้นฐาน หมายถึง อาชญากรรมซึ่งเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินร่างกายหรือชีวิตของบุคคลอื่น เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทารายร่างกาย และฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

3. อาชญากรรมองค์การ หมายถึงอาชญากรรมซึ่งอาชญากรได้รวมตัวเข้าด้วยกันตามสายการบังคับบัญชาในรูปขององค์การ โดยการจัดการวางแผน และดำเนินการเพื่อประกอบธุรกิจผิดกฎหมายประเภทต่างๆ เช่น การเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ การค้าหญิงโดยบังคับค้าประเวณี การค้ายาเสพติดให้โทษ การค้าสินค้าหนีภาษี การค้าแร่เถื่อน และการค้าไม้เถื่อน เป็นต้น

4. อาชญากรรมคอปกขาว หมายถึง อาชญากรรมซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่ว่าในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน และได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวในทางมิชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน เช่นสมมุติบัญชี ยักยอกเงินในความรับผิดชอบของตน ข้าราชการรับเงินคอมมิชชั่น ในการประมูลก่อสร้างสถานที่ราชการ และคณะกรรมการคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการรับเงิน โดยมีชอบจากบุคคลผู้สมัครสอบ เป็นต้น

5. อาชญากรรมพิเศษ หมายถึง อาชญากรรมซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจากอาชญากรรม 4 ประเภทที่กล่าวมาแล้ว แต่อาชญากรรมเหล่านี้มีความสำคัญ และจำเป็นต้องได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและพาณิชย์ อาชญากรรมก่อการร้ายและอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ไคลนาร์ดและควินนีย์ Clinard and Quinney (1970 : 85) ได้แยกประเภทของอาชญากรรมไว้ดังนี้

1. อาชญากรรมที่กระทำผิดต่อบุคคลอย่างร้ายแรง (Violent personal crime) เช่น การฆ่า การทำร้ายร่างกาย จนบาดเจ็บสาหัส การข่มขืนกระทำชำเรา

2. อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์สินตามโอกาส (Occasional property crime) เช่น การปลอมลายมือ การขโมยของตามร้านขายของ การทำลายสิ่งสาธารณะ

3. อาชญากรรมที่ทำลายความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม (Public order crime) เช่น การเป็นโสเภณี การรักร่วมเพศ การใช้ยาเสพติด การเมาสุราในที่สาธารณะ
4. อาชญากรรมที่ทำกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน (Conventional crime) เช่น การข่มขืน การปล้น
5. อาชญากรรมการเมือง (Political crime) เช่น การกบฏ การก่อการร้าย การกระทำจรรยากรรม
6. อาชญากรรมที่เกิดจากการทำงานอาชีพ (Occupational crime) เช่น การทุจริตต่อหน้าที่การงาน
7. อาชญากรรมที่กระทำโดยห้างร้าน บริษัท (Corporate crime) เช่น การโฆษณาหลอกลวง ความผิดต่อเครื่องหมายการค้า การผลิตอาหารและยาที่ไม่ปลอดภัย
8. องค์กรอาชญากรรม (Organize crime) เช่น องค์กรมาเฟีย
9. อาชญากรรมที่ยึดเป็นอาชีพ (Professional crime) เช่น การเป็นมือปืนรับจ้าง การต้มตุ๋น การฉ้อโกง

3. ความสำคัญของการป้องกันอาชญากรรม

อาชญากรรมเป็นภัยร้ายแรงของทุกสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายทั้งในสวัสดิภาพและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และในด้านความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม ความเสียหายและสูญเสียอันเกิดจากอาชญากรรมในด้านเศรษฐกิจและสังคมมีมูลค่า มากมายมหาศาลในแต่ละปีมีผู้บาดเจ็บล้มตายเนื่องจากอาชญากรรมเป็นจำนวนมาก ทั้งผู้เคราะห์ร้าย ที่ตกเป็นเหยื่อถูกทารุณกรรม ถูกฆ่าตาย เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปราบปรามและตัวอาชญากรผู้กระทำ ความผิดเอง นอกจากนี้ทรัพย์สินที่สูญหายไปก็มีจำนวนมากและมีมูลค่ามหาศาล รัฐบาลของทุก ประเทศได้ทุ่มเทงบประมาณจำนวนมากในการที่จะป้องกันและปราบปรามหรือระงับยับยั้งการก่อ อาชญากรรมทุกรูปแบบเพื่อความสงบสุขของประชาชนพลเมืองในประเทศ

ในชีวิตประจำวันของคนเราทุกวันนี้ต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมากมาย ทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาอาชญากรรมซึ่งคุกคามความสงบสุข ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนเราที่ใช้ชีวิตประจำวันในสังคม การป้องกันอาชญากรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนั้นจึงมีความสำคัญมากสำหรับประชาชนทุกคน โดยทั่วไปในการใช้ชีวิตประจำวัน ทุกคนอยากใช้ชีวิตอย่างสงบสุข ต้องการความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน ดังทฤษฎีลำดับความต้องการของมนุษย์ (Maslow 's hierarchy of needs) ที่ว่า ความปลอดภัยและความมั่นคงเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ที่จะป็นบันไดนำไปสู่ความต้องการของมนุษย์ใน

ลำดับถัดไป ซึ่งเราอาจจะเคยได้ยินว่าการป้องกันนั้นดีกว่าการแก้ไขหรือปราบปราม ทั้งนี้เพราะว่าการป้องกันจะช่วยให้ไม่เกิดความสูญเสีย ไม่ว่าจะทางร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินอันเป็นที่รักของเรา อีกทั้งเจ้าหน้าที่รัฐไม่ต้องเสียทรัพยากรมากมายหมดไปในกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ในเรื่องการสืบสวน สอบสวน การจับ การค้น คุมขัง การพิจารณา การดำเนินการต่างๆ ซึ่งต้องเสียงบประมาณมากมาย เป็นต้น ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหอาชญากรรมที่ถูกต้องและได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิผลดี คือ การมุ่งเน้นการป้องกันมากกว่าการปราบปรามอาชญากรรม การป้องกันไม่ให้มีเหตุเกิดขึ้นจะมีผลดีมากกว่า การมุ่งสืบสวนจับกุมคนร้ายมาลงโทษหลังจากที่เกิดเหตุแล้ว

แนวความคิดและการปฏิบัติงานในการป้องกันอาชญากรรมมุ่งเน้นที่การบังคับใช้กฎหมาย การตรวจท้องที่ การจัดสายตรวจ การจัดเขตตรวจ เน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ ลดช่องโหว่โอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย มุ่งการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้พัฒนา เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการตรวจท้องที่ ซึ่งถือเป็นการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น ไม่มีความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐภาคเอกชนหรือแม้กระทั่งคนในชุมชนเอง จึงทำให้การป้องกันอาชญากรรมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ต่อมาเมื่อมีแรงกดดันต่อการเปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ทำให้แนวทางการป้องกันอาชญากรรม หันมามุ่งเน้นที่ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม มิใช่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น โดยมีแนวคิดมุ่งเน้นที่ชุมชนมากขึ้น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ซึ่งเป็นแนวคิดที่เรียกว่า “ตำรวจชุมชนสัมพันธ์” แนวทางการดำเนินงานนี้เป็นแนวทางที่ถือเป็น “งานตำรวจเชิงรุก” (Proactive Policing) ต่อมาด้วย ความพยายามของนักวิชาการจึงนำทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ และทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสาระสำคัญของทฤษฎีนี้อยู่ที่การลดช่องโหว่โอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม แนวคิดดังกล่าวนี้จึงถูกกำหนดเป็นแนวทางป้องกันอาชญากรรมในศตวรรษที่ 21

4. ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้อง

4.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud, 1856 - 1939) เป็นจิตแพทย์ชาวเวียนนา ได้รับการยกย่องว่า เป็นบิดาของจิตวิเคราะห์เป็นทฤษฎีแรกที่ได้อธิบายการทำงานของจิตใจซึ่งเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ ฟรอยด์เชื่อว่าพฤติกรรมทุกพฤติกรรมมีความหมาย ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่จะมีจิตส่วนหนึ่งดำเนินการและสั่งการให้เกิดรูปแบบพฤติกรรมนั้นๆ และสิ่งที่มีอิทธิพลในการแสดงพฤติกรรม ได้แก่ ประสบการณ์ในชีวิต ซึ่งฟรอยด์เชื่อว่า ประสบการณ์เหล่านี้จะฝังแน่นอยู่ในจิตใจ บุคคลอาจไม่รู้ตัวแต่ประสบการณ์ดังกล่าวจะมีส่วนทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาภายหลัง การทำความเข้าใจมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ตามแนวคิดจิตวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจแนวคิดหลัก 5 แนวคิด ซึ่งเชื่อว่า เป็นองค์ประกอบใหญ่ในพฤติกรรมมนุษย์ ได้แก่ ระดับของจิตใจ โครงสร้างของจิตใจสัญชาตญาณกลไกการป้องกันทางจิต และพัฒนาการของบุคลิกภาพ

ระดับของจิตใจ (Level of the Mind) ระดับของจิตใจ ฟรอยด์อธิบายว่า หากจะพิจารณาจิตใจของมนุษย์ตามความรู้สึกตัวแล้ว จะแบ่งระดับความรู้สึกของจิตใจออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. จิตสำนึก (The conscious level) เป็นส่วนของจิตใจที่เจ้าตัวรู้สึกและตระหนักในตนเองอยู่พฤติกรรมที่แสดงออกอยู่ภายใต้การควบคุมด้วยสติปัญญา ความรู้ และการพิจารณาให้เหมาะสมกับสิ่งที่ถูกต้องและสังคมยอมรับ

2. จิตกึ่งสำนึก (The subconscious level) เป็นระดับของจิตใจที่อยู่ในชั้นลึกลงไปกว่าจิตสำนึก คือเจ้าตัวไม่ได้ตระหนักรู้ตลอดเวลา หากแต่ต้องใช้เวลาคิดหรือระลึกถึงชั่วคราว และประสบการณ์ต่างๆจะถูกดึงมาสู่จิตสำนึก 2 จิตใจส่วนนี้จะช่วยจัดข้อมูลที่ไม่จำเป็นออกจากความรู้สึกของบุคคลและเก็บไว้แต่ในส่วนที่มีความหมายต่อตนเองจิตใจส่วนนี้ดำเนินการอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน

3. จิตใต้สำนึก (Unconscious level) เป็นระดับของจิตใจในชั้นลึกที่เจ้าตัวเก็บไว้ในส่วนลึก อันประกอบด้วยความต้องการตามสัญชาตญาณต่างๆซึ่งไม่อาจแสดงได้อย่างเปิดเผยและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของพัฒนาการในชีวิตที่มนุษย์เก็บสะสมไว้ โดยเฉพาะที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวด ฟรอยด์กล่าวว่า มนุษย์จะเก็บความรู้สึกทางลบไว้ในส่วนจิต ใต้สำนึก และจะแสดงออกในบางโอกาส ซึ่งเจ้าตัวไม่ได้ควบคุมและไม่รู้สึกตัว ฟรอยด์เชื่อว่า การทำความเข้าใจมนุษย์ต้องทำตามความเข้าใจจิตใจส่วนนี้ด้วย

โครงสร้างจิตใจ (Structure of Mind) ฟรอยด์อธิบายว่า จิตใจของมนุษย์ประกอบด้วยโครงสร้างหลักที่เป็นองค์ประกอบอยู่ 3 ส่วน คือ

1. อิด (Id) คือ สัญชาตญาณ หมายถึง ส่วนของจิตที่ยังไม่ได้ขัดเกลา เป็นส่วนดั้งเดิมของมนุษย์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และเป็นแรงขับของสัญชาตญาณพื้นฐาน มุ่งให้ได้รับผลประโยชน์ต่อตนเองหรือความพึงพอใจและความสุขของตนเองเป็นหลัก (Pleasure Principle) กระบวนการทำงานของจิตส่วนนี้ไม่ได้นำเหตุผลและความเป็นจริงอื่นๆมาเกี่ยวข้อง แต่เป็นการตอบสนองความต้องการตามสัญชาตญาณ ฟรอยด์เรียกกระบวนการทำงานของจิตส่วนนี้ว่าเป็นกระบวนการคิดแบบปฐมภูมิ (Primary Thinking Process) ได้กลั่นกรองหรือขัดเกลาให้เหมาะสม

2. อีโก้ (Ego) เรียกอีกอย่างว่า ตัวตนแห่งบุคคล หรือ Self เป็นส่วนของจิตใจที่การดำเนินโดยอาศัยเหตุและผล การเกิดของส่วนนี้จะทำให้ Id ถูกผลักดันลงไปสู่จิตใจระดับจิตใต้สำนึกและเป็นตัวประสานงานระหว่างความต้องการตามสัญชาตญาณกับโลกภายนอกตามหลักแห่งความเป็นจริง (Reality Principle) การทำงานของจิตส่วนนี้อยู่ในระดับที่บุคคลรู้ตัว มีการพิจารณาพิจารณาถ่วงถ่วง เพื่อให้การตอบสนองตามความต้องการแรงขับของ Id อยู่ในขอบเขตของความเหมาะสมตามมาตรฐานของสังคม จึงเรียกกระบวนการคิดลักษณะนี้ว่า กระบวนการคิดแบบทุติยภูมิ (Secondary Thinking Process)

3. ซุปเปอร์อีโก้ (Super Ego) หรือ มโนธรรม เป็นส่วนของจิตใจที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ถูกฝึกตามศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

3.1 มโนธรรม (Conscience) เกิดจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู เป็นการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อมให้แก่เด็ก เช่น สอนว่าอะไรไม่ควรทำ ถ้าทำผิดจะถูกลงโทษ หรือ การที่เด็กได้เห็นการกระทำของพ่อแม่ ผู้ใกล้ชิด และจากครอบครัวอยู่เสมอ ก็เป็นการปลูกฝังโดยเด็กได้รับประสบการณ์จากสิ่งเหล่านี้ ซึ่งเรียกว่าเป็นการสะสมในสิ่งดีงามติดตัวมาตลอด เมื่อโตขึ้นถ้าทำอะไรขัดกับมโนธรรมจะก่อให้เกิดความสำนึกผิด (Guilt feeling)

3.2 อุดมคติแห่งตน (Ego-Ideal) เกิดจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่และผู้อื่นเช่นกัน เป็นการสอนว่าอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำเมื่อโตขึ้นถ้าทำตามอุดมคติแห่งตนจะก่อให้เกิดความรู้สึกภูมิใจและภาคภูมิใจ ส่วนสำคัญของ Super Ego เกิดขึ้นในส่วนปลายของระยะปมออดิพัส เมื่อเด็กอายุประมาณ 5-6 ปี เด็กจะพยายามรับเอามาตรฐานทางศีลธรรมและอุดมคติจากพ่อแม่เข้ามาไว้ในตน พยายามซึมซับสิ่งเหล่านี้จนกลายเป็นคุณธรรมของตนเอง โครงสร้างจิตใจทั้ง 3 ระบบนี้มีความสัมพันธ์กัน ถ้าทำงานสัมพันธ์กันดีการแสดงออกหรือบุคลิกภาพก็เหมาะสมกับตน แต่ถ้าโครงสร้างทั้ง 3 ระบบทำหน้าที่ขัดแย้งกับบุคคลก็จะมีพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพที่มาราบรื่นผิดปกติหรือไม่เหมาะสม

สัญชาตญาณ (Instinct) ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ฟรอยด์เชื่อว่า พลังผลักดันทางบุคลิกภาพมาจากพลังงาน 2 ประเภท คือ พลังทางร่างกาย (Physiological Energy) และพลังจิต (Psychic Energy) พลังทั้งสองชนิดนี้จะเชื่อมโยงกัน พลังงานทางจิตอยู่ภายใต้จิตไร้สำนึก และเป็นตัวพฤติกรรมในคน ตัวเชื่อมระหว่างพลังงานทางกายและพลังงานทางจิต คือสัญชาตญาณ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สัญชาตญาณทางเพศ (Sexual Instinct or Life of Libido) คือ สัญชาตญาณเพื่อเอาชีวิตรอดและการดำรงเผ่าพันธุ์ ทำหน้าที่ผลักดันให้มนุษย์แสวงหาความพอใจตามที่ต้องการ และยังเกี่ยวข้องกับการสืบพันธุ์มีลักษณะเป็นพลังสร้างสรรค์ ส่วนสำคัญที่สุด คือ แรงขับทางเพศ ซึ่งถือว่ามีมาตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งมีบริเวณที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจตามอวัยวะต่างๆของร่างกายตามวัยของการพัฒนา

2. สัญชาตญาณทางก้าวร้าว (Aggressive Instinct of Death Instinct of Mortido) ทำหน้าที่ผลักดันให้มนุษย์แข่งขันกัน ซึ่งตีชิงเค้นกัน เอาชนะกัน มีลักษณะเป็นพลังทำลายพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างแยกออกจากกัน สัญชาตญาณทางเพศ และทางก้าวร้าวอาจเกิดร่วมกันได้ เช่น การแข่งขันเพื่อแย่งชิงเอาสิ่งที่ตนรักและหวงแหน การต่อสู้เพื่อเอาเอกราช เป็นต้น

กลไกการป้องกันทางจิต (Defense mechanism) ฟรอยด์เชื่อว่า มนุษย์ไม่สามารถหลีกเลี่ยงความวิตกกังวลได้ เพราะในชีวิตจริงมนุษย์จะไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการได้ตลอดเวลา มนุษย์มีความคับข้องใจ ขัดแย้ง หรือEgo ไม่สามารถทำหน้าที่ควบคุม Id และ SuperEgo ได้อย่างเหมาะสม มนุษย์จึงต้องพยายามหาทางผ่อนคลาย Ego จึงแสวงหาวิธีลดภาวะไม่พึงปรารถนา โดยวิธีการที่เรียกว่า กลไกการป้องกันทางจิต (Defense mechanism) ซึ่งเป็นการปฏิเสธหรือปิดบังความจริง อันเป็นกลไกที่อยู่ในจิตใต้สำนึก มากกว่าทางจิตสำนึก มีหลายรูปแบบ เป้าหมายของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ คือ การช่วยให้บุคคลออกจากระดับจิตใต้สำนึกไปสู่จิตสำนึก เพื่อให้บุคคลสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่เกิดขึ้นทั้งอดีตและปัจจุบันด้วยการลดพฤติกรรมที่กีดกันและการต่อต้าน ช่วยสำรวจความคิดความรู้สึก วิเคราะห์ประสบการณ์ในวัยเด็ก เปิดเผยสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในปัจจุบันอันนำไปสู่ความเข้าใจ ตระหนัก และยอมรับการเจ็บป่วยได้ เกิดความรู้จักตน (Insight) ลดการมีพฤติกรรมที่แสดงถึงความพ่ายแพ้ตนเอง

งานป้องกันอาชญากรรมเป็นงานที่ตำรวจคุ้นเคยมาก ในอดีตเมื่อกล่าวถึงงานป้องกันอาชญากรรม ตำรวจมักจะมุ่งไปใช้สิ่งที่เป็นอรรถประโยชน์คือ “สายตรวจ” หากพูดถึงเรื่องป้องกันอาชญากรรมก็มักจะคิดว่า สายตรวจต้องดี มีประสิทธิภาพ ที่จริงก็ไม่ผิด แต่สายตรวจเป็นเพียงวิธีการเดียวในภาพรวมของงานป้องกันอาชญากรรมทั้งหมด สายตรวจเป็นวิธีการที่เห็นได้ชัดเจน และถูกกล่าวถึงมากที่สุด

ดังนั้นทำให้เรามองภาพงานสายตรวจ คือตัวแทนของงานการป้องกันอาชญากรรมซึ่งเป็นแนวคิดของทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจของประเทศอังกฤษได้ใช้ทฤษฎีนี้โดยมีการท่อมเทกำลังตำรวจลงไปทุกพื้นที่ ตามแนวคิดที่ว่า มีตำรวจที่ไหนต้องไม่มีโจร อย่างไรก็ตามตำรวจสายตรวจไม่อาจป้องกันอาชญากรรมได้ทุกเรื่อง ดังเห็นได้จากการที่ประชาชนร้องเรียนว่า “ทำไมอาชญากรรมยังมีอยู่ และอาชญากรรมสูงขึ้น” ในอดีตตำรวจมักคิดว่า งานสายตรวจไม่มีประสิทธิภาพ แต่จริงๆอาจไม่ใช่ ถ้าวิเคราะห์ให้ดีพบว่า อาชญากรรมมีอยู่ 2 ประเภท

1. อาชญากรรมที่น่าจะป้องกันได้ (Street Crime) อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในที่สาธารณะ อาชญากรรมประเภทนี้ค่อนข้างเป็นเหตุเป็นผลว่าสายตรวจน่าจะมิตบพาทในการป้องกัน เพราะสายตรวจสามารถเข้าไปตรวจได้ในพื้นที่ต่างๆ แม้ในตรอกซอยสาธารณะ ดังนั้น อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในตรอก ซอย และพื้นที่สาธารณะย่อมถือว่า เป็นขีดความสามารถของสายตรวจที่ควรป้องกันอาชญากรรมได้

2. อาชญากรรมประเภทที่ไม่น่าจะป้องกันได้ ซึ่งทำให้ขีดความสามารถของสายตรวจในการป้องกันอาชญากรรมมีจำกัด เช่น อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในที่รโหฐาน ในที่ลับตา เป็นสถานที่ที่ตำรวจสายตรวจเข้าไปตรวจไม่ได้ แต่เมื่อภาพรวมอาชญากรรมเกิดสูง เราก็จะมองไปที่ประสิทธิภาพสายตรวจเพียงอย่างเดียว อาชญากรรมที่ไม่น่าจะป้องกันได้นั้น มีวิธีอื่นอีกมากมายที่ถูกลนำมาใช้ในการป้องกันไม่ใช่สายตรวจเพียงอย่างเดียว นักบริหารในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมต้องรู้จักวิเคราะห์สภาพอาชญากรรมและรูปแบบการป้องกันที่เหมาะสม ถ้าในท้องที่สถิติอาชญากรรมประเภทที่น่าป้องกันได้เกิดสูง ต้องวิเคราะห์ที่เรื่องของประสิทธิภาพสายตรวจที่ใช้ในงานป้องกันส่วนหนึ่ง แต่ ถ้าวิเคราะห์พบว่า ประเภทของอาชญากรรมที่ไม่น่าจะป้องกันได้เกิดขึ้นสูง นักบริหารควรนำรูปแบบการป้องกันอาชญากรรมอื่น มาเสริมควบคู่ไปกับงานสายตรวจ (คู่มือการบริหารงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556)

4.2 ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association)

เอ็ดวิน เอช ซัทเทอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland, 1883-1950) ได้พยายามอธิบายพฤติกรรมของกลุ่มอาชญากรอาชีพ (career criminal) เช่น อาชญากรคอปกขาว และหัวขโมยอาชีพ การกระทำผิดเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้ทักษะ (skills) และแรงจูงใจ (motives)

4.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม (Social Structural Theories)

ซึ่งกล่าวถึงระบบโครงสร้างของสังคมอันเป็นตัวกำหนดให้เกิดอาชญากรรม โครงสร้างทางสังคมด้านเศรษฐกิจ มีนักสังคมวิทยาและนักอาชญาวิทยาหลายท่านให้ทัศนะเกี่ยวกับผลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรม เช่น คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และเฟรดริช เอลเจอส์ (Friedrich Engels) ได้เขียนหนังสือ ชื่อ “Communist Manifeste” อาชญากรรมด้วยนั้น

มีผลมาจากการได้รับการบริการและสินค้าไม่เท่าเทียมกันในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาไปกับสังคมเสมอ ทางแก้ก็คือต้องมีการเปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง ทางด้านโครงสร้างของสังคมโดยการปฏิวัติสังคมใหม่ และเปลี่ยนระบบของเศรษฐกิจทั้งหมด ซึ่งแนวความคิดนี้ได้รับการสนับสนุนโดยนักอาชญาวิทยา ชื่อ วิลเลียม อาเดรียน บองเจอร์ (Bonger, 1876 - 1940) ซึ่งเห็นด้วยว่าระบบเศรษฐกิจเป็นตัวก่อให้เกิด “บรรยากาศของกระบวนการผลักดันให้มีพฤติกรรมอาชญากรรม” (Climate of Motivation for Criminal Behavior) (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2524)

ดักแฮม (Durkheim, 1858 - 1917) เชื่อว่า ในการประกอบอาชญากรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้นเป็นหน้าที่ปกติของชีวิตมนุษย์ ซึ่งเมื่อใดก็ตามบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) ไม่สามารถที่จะควบคุมการกระทำของมนุษย์หรือไม่สนองต่อความต้องการของสังคม (Social Needs) ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ได้แล้วการล่วงละเมิดต่อบรรทัดฐานทางสังคมจะเกิดขึ้นและจะนำไปสู่การกระทำผิดอย่างรวดเร็ว (วรเดช จันทรศร, 2522)

4.4 ทฤษฎีภาวะไร้ระเบียบของสังคม (Anomic Theory)

ทฤษฎีภาวะไร้ระเบียบของสังคม (Anomic Theory) ของเมอร์ตัน (Merton) เป็นทฤษฎีที่ขยายแนวความคิดของดักแฮม (Durkheim) ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดย Merton เห็นว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือพฤติกรรมอาชญากรรมเป็นผลผลิตของสังคมและวัฒนธรรมโดยที่ Merton เห็นว่า โครงสร้างทางวัฒนธรรม เป็นตัวกำหนดเป้าหมายชีวิตของคนในสังคมหรือที่ Merton เรียกว่าเป้าหมายในทางวัฒนธรรม (Cultural Goal) แต่ในขณะที่เดียวกัน โครงสร้างทางสังคมเป็นตัวกำหนดวิถีทางหรือความประพฤติที่จะเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าว หรือที่ Merton เรียกว่าวิถีทางสถาบัน (Institutions-led Means) เหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในตัวคนเรานั้นเนื่องจากคนเราไม่สามารถปรับตัว (Adaptation) เข้า กับเงื่อนไขทั้งสองประการหรือเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่ง (Merton, 1966)

ค.ศ. 1942 ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับนิเวศวิทยาอาชญากรรม Ecology of Crime โดย Clifford Shaw และ Henry Mckay ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมในเขตนคร ชิคาโก กับสถิติคดีอาชญา โดยมุ่งศึกษาที่เด็กและเยาวชนกระทำผิด โดยแบ่งพื้นที่ของนครชิคาโกออกเป็น 5 เขต ดังนี้

เขตที่ 1 เป็นศูนย์กลางของทางเศรษฐกิจ การค้าและระบบราชการ

เขตที่ 2 เป็นเขตของการเปลี่ยนแปลงเป็นเขตที่เสื่อมลงมา มักจะเป็นเขตที่อยู่อาศัย ซึ่งธุรกิจการค้าหรือการอุตสาหกรรมกำลังขยายตัวจะมีธุรกิจเล็ก ๆ ที่พักอาศัย บ้านเช่าราคาถูกจะรวมอยู่กับโรงรับจำนำ บาร์ราคาถูก ๆ ผลของเขตนี้คือสลัมหรือแหล่งของชนกลุ่มน้อย เช่น พวกชาวยิว (ในนครชิคาโก) หรือพวกคนจีนอพยพ

เขตที่ 3 คือเขตโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีบ้านพักของกลุ่มชนชั้นกรรมกรอาศัยอยู่มาก

เขตที่ 4 คือเขตที่อาศัยของชนชั้นกลางหรือคนชั้นสูง

เขตที่ 5 คือเขตชานเมือง เป็นเขตที่มีการขนส่งทั้งภาคเอกชนและสาธารณะเพื่อจะขนถ่ายสินค้าไปยังใจกลางเมืองที่มีการทำงาน

การศึกษาของ Shaw และ Mckay เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของอัตราเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในแต่ละเขตนั้นสรุปได้ว่า มีอัตราการกระทำความผิดแตกต่างกันออกไป โดยการกระทำความผิดของเด็กจะมีจำนวนมากในท้องที่ที่เป็นย่านสลัมและย่านธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในย่านที่มีการเปลี่ยนแปลง อันได้แก่ ย่านที่มีการอพยพ

เขตของธุรกิจย่อย บ้านเช่าราคาถูก ๆ ใกล้กับใจกลางเมือง อัตราจะลดลงตามระยะห่างจากศูนย์กลางเมือง แต่อัตราจะยังคงสูงในเขตอุตสาหกรรมและธุรกิจในใจกลางย่อย ๆ ของเมืองและอัตราจะลดลงตามระยะห่างจากใจกลางย่อย ๆ นั้นด้วย (Shaw and Mckay, 1942)

4.5 ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคม (Social Process Theories)

เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล แต่ละกลุ่มบุคคลว่ามีขบวนการอย่างไรอันมีผลทำให้เขากลายเป็นอาชญากร หรือมีพฤติกรรมอาชญากร (Criminal Behavior) ทฤษฎีประเภทนี้มีสมมติฐานว่า พฤติกรรมของมนุษย์เรียนรู้ได้ และดังนั้น พฤติกรรมอาชญากรก็อาจได้รับมาโดยกระบวนการการเรียนรู้เช่นเดียวกับพฤติกรรมมิใช่อาชญากร (No Criminal Behavior) ก็ได้รับโดยกระบวนการเรียนรู้ (Learning)

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคมที่อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมมีดังนี้ เกรียบ ทาร์ต (Gabriel Tarde, 1843 – 1904) ผู้ตั้งทฤษฎีการเลียนแบบ (Theory of Imitation) เขาเชื่อว่าพฤติกรรมอาชญากรรมโดยกำเนิด ดังที่ลอมบรโว ทาร์ตเชื่อว่า พฤติกรรมอาชญากรเป็นผลทางปัจจัยทางสังคม อาชญากรอาชีพก็ได้รับการฝึกฝนและได้เรียนรู้เช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ แต่เนื่องจากสาเหตุที่บุคคลนั้นได้บังเอิญเกิดในบรรยากาศอาชญากรรม (Tarde, 1912 อ้างถึงใน พรเพ็ญเพชรสุขศิริ, 2524)

ในปี ค.ศ. 1939 Edwin H. Sutherland ได้เสนอทฤษฎีความแตกต่างในการคบ ค้าสมาคม (Differential Association Theory) ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญว่าพฤติกรรมทางอาชญากรรมเรียนรู้กันได้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดในกลุ่มและพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะที่จะเป็นอาชญากรนั้น ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลาและความสม่ำเสมอในการติดต่อสัมพันธ์กัน (Sutherland, 1974)

เรคเลส (Redkless) ได้เสนอทฤษฎีการควบคุม (Containment Theory) ซึ่งมีแนวคิดที่สำคัญ คือ บุคคลมักจะยับยั้งไม่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยการควบคุมภายนอก เช่นความผูกพันทางสังคมกับผู้อื่น ความแน่นอนในการประเมินค่า ติความของบุคคลโดยผู้อื่น การควบคุมภายใน

การมีความรับรู้ส่วนตัว ที่ดีต่อสังคม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งจะควบคุมอย่างยิ่งที่จะควบคุมบุคคลจากการที่จะมีพฤติกรรมอาชญากรซึ่งเรคเลสได้ชี้ให้เห็นว่า การควบคุมภายในมีส่วนประกอบดังนี้ การควบคุมภายในมีส่วนประกอบสำคัญอยู่ในตัวบุคคลเอง เช่น การควบคุมตนเองการมีทัศนคติต่อตนเองที่มี ความแข็งแรงของ Ego มี “Superego” ที่พัฒนาดีแล้ว ความสามารถทนทานต่อความคับข้องใจสูง มีความสำนึกในความผิดชอบสูง มีแนวทางมีจุดมุ่งหมายมีความสามารถในการหาสิ่งชดเชยเพื่อความรู้สึกพึงพอใจความสามารถในการหาเหตุเพื่อช่วยลดความเครียดได้

กระบวนการทางสังคมมองว่า คนได้ถูกขัดเกลา (Socialization) จากสถาบันต่างๆ ในสังคมได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ที่ทำงาน เป็นต้น ซึ่งถ้าหากความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกและได้รับการสนับสนุน คนจะปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมเป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้ามหากความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบ คนก็จะฝ่าฝืนกฎระเบียบ นำไปสู่พฤติกรรมอาชญากรรม

ทฤษฎีกระบวนการทางสังคมเชื่อว่า คนไม่ว่าจะเป็นคนเชื้อชาติ ชนชั้น หรือเพศใดก็ตาม ต่างก็มีศักยภาพที่จะเป็นอาชญากรได้ทั้งสิ้น คนจนหรือคนชั้นต่ำมีปัญหาทางเศรษฐกิจสูง ได้รับการดูแล การศึกษาน้อย ครอบครัวแตกสลาย จึงมีโอกาหรือความสามารถในการก่ออาชญากรรมสูง ในขณะที่ชนชั้นกลางมักมีสังคมที่ดีกว่า ครอบครัวอบอุ่น ไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ มีเพื่อนดี เป็นที่ยอมรับของสังคม จึงมีโอกาหรือความสามารถในการกระทำความผิดน้อย แต่อย่างไรก็ตามไม่ใช่ว่าชนชั้นกลางหรือกลุ่มที่มีความพร้อมจะไม่กระทำความผิดเลย สิ่งนี้จะขึ้นอยู่กับ การขัดเกลาทางสังคมเป็นสำคัญ เช่น ชนชั้นกลางมีฐานะดี เลี้ยงลูกแบบตามใจ ไม่ฝึกให้มีความอดทน ต้องการอะไรก็จะได้รับเสมอๆ ก็อาจจะกลายเป็นคนที่มีโอกาในการกระทำผิดหรือก่ออาชญากรรมได้เช่นกัน เราจะเห็นว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งไม่ว่าจะอยู่ในชั้นไหนๆ แต่ถ้าหากได้รับการขัดเกลาไปในทางที่ดีแล้ว เขาก็จะเป็นบุคคลที่มีโอกาหรือศักยภาพในการกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรมต่ำ

ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family Relation) เป็นสิ่งสำคัญและมีบทบาทอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจภายในครอบครัว การฝึกให้มีวินัยที่ถูกต้อง สามารถกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวได้ทั้งสิ้น ยกตัวอย่างเช่น หากเด็กได้รับการอบรมอย่างถูกต้องจากครอบครัว เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะประพฤติตนไปในทางที่ได้รับการอบรม การที่เด็กมาจากครอบครัวแล้ว เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะประพฤติตนไปในแนวทางที่ได้รับการอบรม การที่เด็กมาจากครอบครัวที่แตกแยก (Broken Home) ก็ได้แปลว่าเด็กคนนั้นจะต้องกลายเป็นเด็กกระทำความผิด เพราะหากพ่อ-แม่คนใดคนหนึ่งสามารถทำหน้าที่ของตนและชดเชยส่วนที่ขาดหายไปของเด็กได้ จนเด็กรู้สึกว่าคุณได้ขาดอะไร และรู้สึกว่าตัวเองปกติทุกอย่าง นักอาชญาวิทยาบางคนมองว่าหากเด็กไม่ได้รับการชดเชยที่เพียงพอ เพราะพ่อ-แม่ต้องแบกภาระในเรื่องเศรษฐกิจ ไม่มีเวลาให้

เด็กอย่างเพียงพอ ทำให้เด็กมีปัญหา จึงหันไปคบเพื่อนซึ่งอาจเป็นเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เกรเด็กก็จะซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีมาปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่าเด็กที่อยู่กับพ่อ-แม่ที่อยู่เป็นคู่ มีฐานะดี มีเวลาให้เพียงพอ โอกาสที่เด็กจะประสบความสำเร็จทางการศึกษาก็มีสูง

ความสัมพันธ์ของเพื่อน (Peer Relation) นักจิตวิทยาเชื่อว่าเพื่อนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมมนุษย์ และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกที่จะมีพฤติกรรมต่างๆ ในช่วงอายุของเด็กแต่ละช่วง เพื่อนจะมีอิทธิพลในลักษณะที่ต่างกัน เช่น ในช่วงวัยรุ่น (Teen) เพื่อนจะมีบทบาทเป็นผู้ให้กำลังใจ เพราะเป็นวัยที่ต้องการการสนับสนุนทางอารมณ์ จึงมีความเชื่อใจเพื่อนมาก และมักจะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของตนให้เพื่อนได้รับรู้ ส่วนในเด็กที่ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนมักจะแสดงอาการก้าวร้าวและชอบแกล้งคนอื่น เด็กอาจมีกลุ่มเพื่อนมากกว่า 1 กลุ่ม ในกลุ่มหนึ่งเด็กอาจมีบทบาทเป็นหัวหน้ากลุ่ม ในแต่ละขณะเดียวกันอีกกลุ่มหนึ่งเด็กอาจมีบทบาทเป็นผู้ตามก็ได้ จะเห็นได้ว่าเด็กและเพื่อนต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังมีสถาบันทางสังคมอื่นๆ เช่น สถาบันศาสนามีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของคน เช่น ผู้ที่นับถือคริสต์ศาสนา ทุกวันอาทิตย์ก็จะไปโบสถ์ ร่วมกิจกรรมทางศาสนา ไม่คิดประกอบอาชีพการม

แนวคิดทฤษฎีกระบวนการทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ มี 3 ส่วน คือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning theory) ทฤษฎีกล่าววามมนุษย์เรียนรู้เทคนิคและทัศนคติของอาชีพการม จากการศึกษาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ที่เป็อาชีพการม จึงเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมนั้นมา เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทฤษฎีทางพฤติกรรม อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) เชื่อว่าคนไม่ได้เกิดมารุนแรง แต่ได้เรียนรู้ที่จะก้าวร้าวจากประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์เหล่านี้รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมของคนอื่นที่แสดงความก้าวร้าว เพื่อมุ่งหวังผลจากความก้าวร้าวนี้ นอกจากนี้ยังได้ดูจากภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เด็กเห็นคนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวและแสดงความรุนแรง เด็กมีการเรียนรู้และเลียนแบบความรุนแรงจากสิ่งเหล่านี้ เมื่อเติบโตขึ้นได้เห็นรูปแบบของความรุนแรงซึ่งปฏิบัติต่อเนื่องในการมีความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ลูกชายเห็นพ่อตบตีแม่ และแม่ยอมให้พ่อทำเช่นนั้น เมื่อโตขึ้นเด็กคนนี้จะกลายเป็นคนที่ชอบตบตีลูกและภรรยาของตน เป็นการเรียนรู้โดยการเลียนแบบพฤติกรรม

2. ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความเป็นอาชญากรในตัวเอง แต่เป็นเพราะความผูกพันที่มีต่อสังคมทำให้สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้อยู่ในกรอบของสังคมได้

3. ทฤษฎีปฏิกิริยาของสังคม หรือการตีตรา (Social Reaction (Labeling) Theory) มีมุมมองว่าคนจะกลายเป็นอาชญากรเพราะสังคมตีตราให้เป็น และผู้ที่ถูกตีตราก็ยอมรับสภาพที่ได้รับเช่นกัน (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2524)

4.6 ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (The Deviant Behavior Perspective)

แนวความคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่า พฤติกรรมหรือสภาวะการณ์ใดๆ ที่มีการเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคมนั้น อาจเกิดจากวิธีการอันชอบธรรมที่ใช้กันอยู่ มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เช่น เด็กยากจน โอกาสที่จะได้รับการว่าจ้างในการทำงานน้อย เพราะด้อยการศึกษา ด้อยทักษะ เป็นต้น พวกเหล่านี้ก็จะมารวมตัวกันเป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อยของตน ขอมทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มตนเพราะอยากเป็นพวกเดียวกับกลุ่ม เช่น เสพยาเสพติด ลักขโมย เป็นต้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าคนที่มีโอกาสจำกัดทุกคนในการประกอบอาชีพจะต้องกลายเป็นผู้ทำผิดเสมอไป เพราะจะต้องมีแรงจูงใจบางอย่าง เช่น หากกลุ่มยกย่องคนทำผิดหรือเพื่อนเป็นพวกมิฉะฉิน บุคคลนั้นก็มิบรรยากาศที่จูงใจไม่น้อยให้กระทำผิด (สุพัตรา สุภาพ, 2545)

4.7 ทฤษฎีตีตรา (The Labeling Perspective)

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า การกระทำใดจะเป็นการเบี่ยงเบนหรือไม่เพียงไร ขึ้นอยู่กับสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ เช่น สังคมจะระบุว่า การกระทำนั้นๆ เบี่ยงเบนหรือไม่เบี่ยงเบน ผิดหรือถูก ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้สึกของสังคมต่อพฤติกรรมบางอย่าง หรือสภาวะการณ์บางอย่างหากมีสภาวะการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น จะทำให้ ประการแรก กลุ่มบุคคลหนึ่งจะมีอำนาจเหนือหรือได้เปรียบกลุ่มอื่น โอกาสของคนกลุ่มนั้นจึงมีน้อย จนในที่สุดอาจจะถูกกีดกันหรือถูก329 ลงโทษ ประการที่สอง บุคคลที่ถูกตีตราอาจจะยอมรับว่าการกระทำนั้นๆ เป็นความผิด ซึ่งอาจจะทำให้บุคคลนั้นอยากเป็นคนไม่ดีโดยสมบูรณ์แบบให้หมดเรื่องหมดราวไป เช่น คนที่ถูกตราหน้าว่าเป็นติดยาเสพติด ก็อาจจะใช้ชีวิตแบบคนติดยาอย่างเต็มที่ด้วยการไม่ทำงาน ใช้ชีวิตสบายๆ ไม่อยากรักษาตัว ทำตามอำเภอใจ รวมทั้งประกอบอาชีพอาชกรรม เช่น ลักเล็กขโมยน้อย จี้ ปล้น ฆ่า เป็นต้น (สุพัตรา สุภาพ, 2545)

5. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรม

5.1 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (อังกฤษ: Royal Thai Police Headquarters) เป็นส่วนราชการไทยซึ่งเทียบเท่ากรม ไม่สังกัดกระทรวงใด และไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีฐานะนิติบุคคลมหาชน ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี จัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2541 โดยแยกออกมาจากกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติดูแลกิจการของตำรวจไทย โดยอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติ มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์พระราชินี พระราชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ การดูแลควบคุม และการกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร การปฏิบัติการอื่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ตำรวจจึงมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และควบคุมอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ให้อยู่ในระดับที่ไม่กระทบต่อการดำรงชีวิตปกติของประชาชนในสังคม และจำเป็นต้องตระหนักและเพิ่มบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้มากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับกับความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้ตำรวจมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการก่อการร้ายและการอำนวยความสะดวกธรรมชาติแก่ประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติโดยผู้บังคับบัญชาระดับบริหาร ข้าราชการตำรวจผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง ได้ร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2564 ขึ้น เพื่อให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีทิศทางการปฏิบัติราชการที่ชัดเจน สามารถใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนด และผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ กำหนดเป็นนโยบายและกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ระหว่างปีงบประมาณ 2555-2564

ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2564 จึงเป็นแนวทางที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ใช้ในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัจจัยคุกคาม) โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของยุทธศาสตร์ตำรวจที่นำไปสู่การปฏิบัติดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision) : “เป็นตำรวจมืออาชีพเพื่อความผาสุกของประชาชน” คำว่า “ตำรวจมืออาชีพ” คือ ต้องเป็นข้าราชการตำรวจที่มีความรู้ ความสามารถ รู้ลึก รู้รอบ รู้จริงในงานที่ทำและต้องเป็นคนดีมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ซื่อตรง อดทน เสียสละ ต้องขยัน และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ค่านิยมสำนักงานตำรวจแห่งชาติ : ค่านิยม (Core Values) หมายถึง ความคิดหรือความเชื่อร่วมกันขององค์การซึ่งได้รับการพิจารณาแล้วว่า มีคุณค่า มีประโยชน์ ถูกต้องเหมาะสมดีงาม สมควรประกาศไว้เพื่อกำกับให้บุคลากรในองค์การยึดถือและประพฤติปฏิบัติตามได้แก่

สมรรถนะ(Competency) สุจริต เป็นธรรม (Overall Fairness) ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People Oriented) และบริการด้วยใจ (Service Mind)

สมรรถนะ (Competency) หมายถึง ความรู้ ทักษะ และพหุคุณนิสัยที่จำเป็นต่อการทำงานของบุคคลให้ประสบผลสำเร็จสูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

สุจริตเป็นธรรม (Overall Fairness) หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เสมอภาค เทียงธรรม สามารถตรวจสอบได้

ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People Oriented) หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ ทั้งอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน

บริการด้วยใจ (Service Mind) หมายถึง การมีจิตสำนึกและให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจอย่างเท่าเทียมกัน

พันธกิจ

1) ถวายความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทน พระองค์พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์และพระราชอาคันตุกะ ให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) บังคับใช้กฎหมาย อำนวยความยุติธรรม ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

3) รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และชุมชน และรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร ให้เป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธา

4) ร่วมกันสร้างเครือข่ายชุมชนและองค์การทุกภาคส่วน ในการแก้ไขปัญหาของสังคม โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

5) พัฒนากุศลกรให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์การ

6) ปฏิบัติภารกิจและช่วยเหลือการพัฒนาประเทศตามนโยบายรัฐบาลให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 4 ด้าน คือ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกกระดับขีดความสามารถในการปฏิบัติภารกิจหลักเพื่อตอบสนองนโยบายรัฐบาล

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนางานตำรวจให้โปร่งใส มีมาตรฐาน
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเข้มแข็งในการบริหาร

5.2 ตำรวจภูธรภาค 7

ตำรวจภูธรภาค 7 เป็นหน่วยปฏิบัติการตำรวจระดับกองบัญชาการ ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเดิมคือกองบังคับการตำรวจภูธร 3 ยกขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกองบัญชาการ เรียกว่า “ตำรวจภูธรภาค 7” เมื่อปี พ.ศ.2539 หน่วยงานตั้งอยู่บริเวณ ณ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7 ถนนเหนือวัง ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่รับผิดชอบควบคุมบังคับบัญชาตำรวจภูธรจังหวัด จำนวน 8 จังหวัด ในพื้นที่ภาคตะวันตกและภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย สุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ โดยมีสถานีตำรวจในสังกัด จำนวน 105 สถานี

5.3 สภาพอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7

จากข้อมูลสถิติคดีอาญาในระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่าในปี พ.ศ.2560 อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของตำรวจภูธรภาค 7 นั้น มีจำนวนคดีอาญาที่สถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 รับคำร้องทุกข์จำนวน 65,591 คดี โดยสามารถแบ่งออกเป็นคดีอาญา 4 กลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำนวน 2,224 คดี

กลุ่มที่ 2 คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ จำนวน 6,040 คดี

กลุ่มที่ 3 คดีความผิดพิเศษอื่นๆ จำนวน 1,766 คดี

กลุ่มที่ 4 คดีความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย จำนวน 39,667 คดี (ปรากฏตาม

ภาคผนวก ก)

แนวคิดทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรม

นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตำรวจไทยใช้แนวทางการทำงานโดยมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก โดยพยายามระดมจับกุมผู้กระทำความผิดให้ได้จำนวนมาก ๆ ให้ตำรวจตระเวนตรวจเพื่อหวังผลในการป้องกันอาชญากรรม แต่วิธีการดังกล่าวไม่สามารถลดอาชญากรรมได้ ต่อมาตำรวจเริ่มมองเห็นความจริงว่า การทำงานเพียงลำพังโดยปราศจากความร่วมมือจากประชาชนไม่อาจทำให้งานตำรวจประสบความสำเร็จได้ ต่อมาในปี 2531 จึงได้ใช้แนวทางการบังคับใช้กฎหมายควบคู่กับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้อาชญากรรมลดลงได้ ในทางตรงกันข้ามอาชญากรรมในประเทศไทยยังคงสูงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งภาพลักษณ์ของตำรวจในสายตาประชาชนยังไม่ดี ตำรวจยังคงมีต้นทุนทางสังคมต่ำ สะท้อนให้เห็นว่าทิศทางการทำงานของตำรวจไทย กำลังเดินไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ตำรวจกำลังเดินออกห่างจากประชาชนออกไปทุกที ๆ อย่งไรก็ดีตำรวจไทย ไม่ใช่เป็นตำรวจประเทศเดียวที่ประสบปัญหา “ประชาชนไม่รัก อาชญากรรมไม่ลด” แต่ตำรวจในประเทศที่ใช้แนวทางการทำงานที่มุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก จะประสบปัญหาเช่นเดียวกับตำรวจไทย

ต่อมาได้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการทำงานใหม่ที่มีประสิทธิภาพจนกระทั่งค้นพบ “ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พลิกโฉมหน้าวงการตำรวจโลก โดยให้ตำรวจเปลี่ยนทิศทางการทำงาน จากการเป็นผู้ใช้อำนาจบังคับใช้กฎหมายกับประชาชน เป็นการหันหน้าเข้าหาประชาชน ทำหน้าที่ปกป้องและให้บริการ สร้างความคุ้นเคยด้วยความจริงใจ เมื่อประชาชนไว้วางใจก็จะให้ข้อมูลให้ข่าว บอกปัญหาและความต้องการให้ทราบ จากนั้นตำรวจกับประชาชนก็จะร่วมมือกันแก้ปัญหาอาชญากรรมให้ตรงตามความต้องการของประชาชน โดยแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมสมัยใหม่ ประกอบด้วย 5 ทฤษฎี 1 หลักการ ดังนี้

1. ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย
2. ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์
3. ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม
4. ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
5. ทฤษฎีหน้าต่างแตก
6. หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน

1. ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory)

เป็นการบังคับใช้กฎหมายโดยไม่จำเป็นต้องร้องขอความช่วยเหลือจากประชาชนโดยตรง โดยให้ความมั่นใจได้ว่า ตำรวจสามารถปฏิบัติงานด้านป้องกันอาชญากรรมได้โดยเอกเทศ ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นกลางศตวรรษที่ 19 โดยมีความเชื่อว่า การปรากฏตัวของตำรวจบ่อย ๆ ย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบ อาชญากรรมมิให้กระทำผิดเพราะเกรงกลัวต่อการจับกุมจึงมุ่งกระจายกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ ครอบคลุมทั่วพื้นที่ที่มีสายตรวจแต่งเครื่องแบบให้เห็นเด่นชัดได้ง่าย และปฏิบัติงานตรวจทันที โดยสม่ำเสมอเพื่อเป็นการลดช่องโอกาสของผู้ที่จะกระทำผิดและตามแนวความคิดนี้จึงให้ความสำคัญ กับตำรวจสายตรวจเป็นอันมากและกำหนดอัตราส่วนของตำรวจต่อประชาชนในจำนวนที่เชื่อว่า พอเพียงกับการรับผิดชอบปัญหาอาชญากรรม

วิลสัน และแม็คลารี (Wilson & McLaren, 1973 อ้างถึงใน ประชัช เปี่ยมสมบูรณ์ , 2531 : 191) ศึกษาการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจตามทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย โดยได้กำหนดยุทธวิธีตำรวจขึ้นภายในแนวทฤษฎีนี้ เป็นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้ง ผู้มีแนวโน้มที่จะประกอบอาชญากรรมเพราะความเกรงกลัวการจับกุมจึงเป็นหลักการในเรื่องของการตรวจท้องที่ การตั้งคูยาม การตั้งจุดตรวจ ค่ายตรวจ รวมทั้งการจัดยามเฝ้าสถานที่สำคัญ การปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ก็ควรจะต้องแต่งเครื่องแบบที่เรียบร้อยทะมัดทะแมงสมบูรณ์แบบ ยานพาหนะลักษณะที่เห็นได้เด่นชัด เพื่อเป็นการข่มขวัญอาชญากร การออกตรวจอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง อันสร้างความมั่นใจให้ชุมชนว่ามีตำรวจอยู่ทั่วไปและตลอดเวลา สำหรับเครื่องมือที่จะใช้ในการ สื่อสารกับประชาชนนั้นจึงมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียวที่เรียกว่า “การประชาสัมพันธ์” ซึ่งมุ่งหมายในการเสริมสร้างความเข้าใจและก่อให้เกิดสาธารณชนมุ่งสนับสนุนต่องานตำรวจ

2. ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relation Theory)

ในราวทศวรรษที่ 1920 แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับ “ตำรวจชุมชนสัมพันธ์” ได้รับการพัฒนาขึ้นเกิดเป็นทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ โดยมีรากฐานแนวความคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยา กลุ่มชิคาโก หรือสำนักนิเวศวิทยาอาชญากรรมภายใต้การนำของ พาร์ค (Park, 1925 อ้างถึงใน สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, 2532 : 12-13) ซึ่งทฤษฎีนี้ได้พยายามจูงใจให้นักอาชญาวิทยาทั้งหลายเห็นความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของอาชญากร ต่อมาความคิดเหล่านี้ได้แพร่หลายได้รับความสนใจและรวมตัวกันทำวิจัยในเรื่องนี้อย่างแพร่หลาย จากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวรตามลักษณะพื้นที่ บริเวณใดที่ขาดระเบียบในสังคมหรือเกิดมลภาวะแตกแยกของกลไกทางสังคมที่มีหน้าที่ำจุนความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล หรือขาดความร่วมมือร่วมใจตลอดจนกำลังใจของสมาชิกในสังคมก็จะก่อให้เกิดอาชญากรรม ได้ง่ายและมีสถิติสูงกล้าพื้นที่อื่นจากแนวความคิดนี้เอง ต่อมาได้เกิดแนวความคิดที่

เรียกว่า “หมู่บ้าน ในเมือง” (Urban Village) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในสังคม โดยจัดสภาพพื้นที่ในชุมชนให้มีลักษณะ เอื้ออำนวยต่อการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาและป้องกันอาชญากรรมได้มากขึ้น

ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เป็นการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าจะในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้าน ให้มีลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุมและสังเกตตรวจตรา ไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมและให้ปรับบทบาท ตำรวจเสียใหม่ โดยทำหน้าที่เป็นผู้วางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชน หลักใหญ่ใจความของแนวคิดชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมก็คือ การจัดสภาพ ทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชน หรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างงาน บุคคลง่ายต่อการควบคุม สังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคล อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ทั้งนี้ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนด้วยซึ่งสามารถดำเนินการได้ 3 แนวทาง ประกอบกัน คือ (สวัสด์ อมรวิวัฒน์, 2532 : 12-13)

1. การประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ภาพพจน์ของตำรวจที่แสดงต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการและกลุ่มบุคคล เช่น ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา พ่อค้า ประชาชน ทั่วไป ปรากฏออกมาดี โดยตำรวจจะต้องสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ นโยบาย และระเบียบวิธีการดำเนินงานของตำรวจ ในการที่จะให้บริการประชาชน บังคับการใช้ กฎหมายให้เป็นไปตามหน้าที่ของตำรวจ และสร้างความมั่นใจว่าตำรวจจะรักษา กฎหมายอย่างมี สมรรถภาพด้วยความเที่ยงธรรมเสมอภาค

2. การให้บริการแก่ชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการให้ความรู้แก่ประชาชน หรือ การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนนั้น ๆ ได้แก่ โครงการอบรมเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับ การป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ โครงการอาสาสมัครแจ้งข่าวอาชญากรรม โครงการตรวจเยี่ยม ประชาชน สอบถามปัญหาทุกข์สุขที่ตำรวจพอจะช่วยให้

3. การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ โดยเสริมสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกับ ประชาชน สโมสร สมาคม หรือองค์กรสาธารณกุศลต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจต่อ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน หรือช่วยแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนใด ชุมชนหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีแนวทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็น แนวความคิดรวมระหว่าง ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ โดยมีหลักมุ่งลดช่วง โอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม

อย่างไรก็ดีแนวคิดนี้ไม่ได้มองข้ามบทบาทของตำรวจท้องที่ทั้งหมด ตามแนวคิดนี้ ตำรวจจะมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม กล่าวคือ ตำรวจตามแนวความคิดนี้จะไม่มีความเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการป้องกันอาชญากรรม นอกจากนี้ข้อเสนอที่ตามมาคือ การยกเลิกตำรวจสายตรวจที่ได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลานาน โดยปริยาย ดังนั้น ถ้ามีการประยุกต์ใช้มาตรการและแนวคิดชุมชนสัมพันธ์ได้พยายามแสวงหาคำตอบสำหรับการป้องกันอาชญากรรมย่อมได้รับผลกระทบกระเทือนอย่างมาก เนื่องจากต้องศึกษาเพื่อปรับใช้และกำหนดบทบาทใหม่หมด ซึ่งอาจก่อให้เกิดแรงต้านทานอย่างหนักจากตำรวจระดับปฏิบัติการ แนวคิดชุมชนสัมพันธ์ได้พยายามแสวงหาคำตอบสำหรับการป้องกันอาชญากรรม ในปัจจุบัน โดยมุ่งลดช่องว่างและโอกาสของการประกอบอาชญากรรมที่เกิดในชุมชน ซึ่งนับว่าได้ มีคุณค่ายิ่ง

3. ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design)

เกิดขึ้นจากเหตุผลจากสภาพของความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเพิ่มขึ้นของประชากรในสังคมที่เปลี่ยนมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม สภาพความเป็นอยู่ของคนในสังคมแบบต่างคนต่างอยู่ การแยกตัวของชุมชนของบุคคล ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าไม่มีความมั่นคงในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน ทำให้เกิดความรู้สึกอ้างว้างโดดเดี่ยว ลักษณะดังกล่าวนำไปสู่การทำให้เกิดผลร้ายต่อสังคมโดยรวม เป็นการกร่อนทำลายโครงสร้างของความสัมพันธ์ภายในชุมชน สมาชิกภายใน ชุมชนต่างปล่อยปละละเลยต่างคนต่างเอาตัวรอดไม่สนใจต่อการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ทำให้ในที่สุดปัญหาอาชญากรรมจึงกลายเป็นความรับผิดชอบของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว ความปลอดภัย ของสมาชิกชุมชนจึงอยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526 : 17)

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมเป็นความพยายามของนักวิชาการที่จะ นำแนวความคิดทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายและทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยสาระสำคัญของทฤษฎีนี้อยู่ที่การลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรม ภายใต้เงื่อนไขสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม รวมทั้งความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมภายใต้กรอบกฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมด้วย โดยสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อปัญหาอาชญากรรมในชุมชน โดยหลักการแล้วเราสามารถวางแผนเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือออกแบบสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งสภาพแวดล้อมรูปธรรมและนามธรรม เพื่อป้องกันและแก้ไข

ปัญหาอาชญากรรมได้ โดยทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบุคคลหรือทรัพย์สินโดยง่าย อันเป็นการปิดกั้นหรือลดช่องโอกาสในการก่อเหตุของอาชญากร

สำหรับแนวทางหลักของการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมมี 2 แนวทาง คือ

แนวทางแรก การกล่อมเกล่าและปลูกฝังจิตสำนึกสำหรับบุคคลจัดเป็นแผนระยะยาว ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลายสถาบันทางครอบครัว เริ่มจากครอบครัว สถาบันการศึกษา ศาสนาและการเมือง และจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

แนวทางที่สอง การจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อขัดขวางการละเมิดกฎหมาย คือ เป็นแผนเร่งด่วนและต่อเนื่อง ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ 2 มิติและมีมาตรการรองรับกล่าวคือ

มิติที่ 1 สภาพแวดล้อมรูปธรรม

1. ระดับชุมชนเป็นมาตรการการวางผังเมืองและชุมชนการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง การออกแบบอาคารและการสลักหมายเลขบนทรัพย์สิน

2. ระดับบ้านเรือน เป็นมาตรการความมั่นคงของประตูหน้าต่าง การใช้สัญญาณเตือนภัย การใช้อุปกรณ์เปิดปิด เครื่องใช้ไฟฟ้าและอื่น ๆ

มิติที่ 2 สภาพแวดล้อมนามธรรม

1. มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัย

2. มาตรการสายตรวจประชาชน

3. มาตรการตรวจตราบ้านเมือง

จากการศึกษาของ อัลแมน (Altman, 1968 อ้างถึงใน ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526 : 43) เกี่ยวกับอิทธิพลของสภาพแวดล้อมรูปธรรมมีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมได้อธิบายว่า ไม่ว่าจะมนุษย์หรือสัตว์ต่างทำเครื่องหมายในสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นสัญลักษณ์แสดงสิทธิในความเป็นเจ้าของ และต่อสู้เพื่อป้องกันตนเองจากผู้รุกราน สำหรับในสังคมมนุษย์ดังกล่าวแบ่งตามลักษณะการครอบครองของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลได้ 3 ประเภท คือ พื้นที่ปฐมภูมิ ได้แก่พื้นที่ครอบครองโดยสังคมที่บุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปได้โดยชอบธรรม ภายใต้ขอบ เขตที่กำหนดไว้ ได้แก่สวนสาธารณะ โรงพยาบาล โรงมหรสพ พื้นที่ทุติยภูมิ ได้แก่ พื้นที่เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ปฐมภูมิ และพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ ตรอกซอย ย่านที่อยู่อาศัย เป็นต้น

การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนเพื่อป้องกันอาชญากรรมในปัจจุบันไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานรัฐบาลอย่างเพียงพอจึงมักจะทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากผังเมืองและชุมชนอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต และพฤติกรรมของพลเมืองทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พวกอาชญากรรมมักอาศัยช่วง โอกาสในสภาพแวดล้อมประกอบอาชญากรรมจึงทำให้

ประชาชน ผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่ในชุมชนต้องพึงพามาตรกรรมของผู้ออกแบบผังเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และลักษณะการจัดสภาพชุมชนก็มีผลต่อการเพิ่มหรือลดอาชญากรรมด้วย

สภาพแวดล้อมระดับบ้านเรือน การจัดสภาพแวดล้อมระดับบ้านเรือนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ได้แก่ ประตูหน้าต่างควรเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์สำหรับรักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะกุญแจที่มีคุณภาพ เพราะจะทำให้การทำลายหรือสะเดาะกระทำได้ยากยิ่งขึ้น และคนร้ายต้องใช้เวลาอันเสียดต่อบุคคลอื่นจะพบเห็นและหน้าต่างควรปิดเสมอในเวลากลางคืน หน้าต่างบานเกล็ดควรติดไว้สำหรับหน้าต่างชั้นบนและอยู่ในทิศทางไม่ลับตาคน ควรติดตั้งสัญญาณขโมยและติดเหล็กดัดเพื่อความแข็งแรงให้แก่ประตูหน้าต่าง

การจัดสภาพแวดล้อมตามนามธรรม ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการป้องกันอาชญากรรม วิธีหนึ่งเพราะเป็นบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันของชุมชนในการสอดส่องดูแลความปลอดภัย ภายในชุมชนที่อยู่อาศัยของตน ตลอดจนแจ้งเหตุด่วน เหยื่อร้ายแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ มาตรการในการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่

1. **เพื่อนบ้านเตือนภัย** เป็นการรวมตัวของประชาชนชาวเมืองประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงทศวรรษที่ 1960 โดยมีหลักดำเนินการ สมาชิกอาสาสมัครในโครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย จนแบ่งกลุ่มพื้นที่รับผิดชอบและเลือกตั้งบุคคลขึ้นทำหน้าที่หัวหน้ากลุ่มเพื่อประโยชน์ในการติดต่อประสานงานสมาชิกอาสาสมัครจะช่วยกันสังเกตสอดส่องและแจ้งพฤติกรรมบุคคลยานพาหนะ หรือสภาพการณ์ที่น่าสงสัยไปยังตำรวจท้องที่และเพื่อนบ้านโดยอาศัยการติดต่อทางโทรศัพท์เป็นหลัก สำหรับตำรวจท้องถิ่น นอกจากจะช่วยวางแผนดำเนินการแล้ว ยังมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีของคนร้ายและแนะนำสมาชิกถึงวิธีที่เหมาะสม ในการให้ความคุ้มครอง ครอบครัวและทรัพย์สินจากโจรภัย มีการจัดทำจุลสาร เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะอาชญากรรม ประเภทและลักษณะพื้นที่เป้าหมายของอาชญากรรม แผนประทุษร้ายของคนร้าย ดำเนิน รูปพรรณ และภาพถ่ายอาชญากรรมที่หลบหนี รวมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ

2. **สายตรวจประชาชน** เป็นโครงการที่นำมาใช้กับที่พักอาศัย แฟลต หรือสถานที่ที่ เช่นนี้ มีบริเวณทางหน้าห้องพัก ทางขึ้นบันได ภายในลิฟท์ หรือแม้แต่บริเวณลานจอดรถซึ่งปราศจาก ผู้รับผิดชอบโดยตรง จึงเป็นโอกาสที่อาชญากรแต่ละประเภทจะฉวยโอกาสประกอบอาชญากรรมได้ ง่าย ดังนั้น การเคหะของมหานครนิวยอร์ก ได้คัดเลือกอาสาสมัคร 11,000 คน ซึ่งพักอาศัยในอาคาร เคหะแบ่งพื้นที่เขตการรับผิดชอบจากบริเวณทั้งหมดของอาคาร 650 หลัง โดยมีหลักดำเนินการ คือ อาสาสมัครหน้าที่หมุนเวียนกันรับผิดชอบตรวจตราในเขตพื้นที่ของตน สังเกตบุคคลยานพาหนะและ อาคารสถานที่ที่ผิดปกติ ดูแลความเรียบร้อยภายนอกให้แก่สมาชิกในชุมชน และในขณะปฏิบัติหน้าที่ก็ยังสามารถทำความคุ้นเคยกับเพื่อนบ้านของตนในย่านนั้น ๆ ได้

อีกด้วย เป้าหมายร่วมกันของอาสาสมัครเหล่านี้ก็คือ ช่วยกันสร้างชุมชนของตนให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมให้มากที่สุด ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความอบอุ่นในชุมชน รวมทั้งเกื้อกูลซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ เมื่ออาสาสมัครตรวจพบสถานการณ์ที่น่าสงสัยเกิดขึ้นในบริเวณใด หน้าที่ของสายงานตรวจ อาสาสมัครก็คือ การโทรศัพท์แจ้งเหตุกับตำรวจท้องที่หรือสายตรวจรถวิฑูโดยเร็ว จากนั้นก็รอรับตำรวจเมื่อมาถึงสถานที่เกิดเหตุพร้อมทั้งให้ข้อมูลขั้นต้นให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ หากมีความจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของเพื่อนบ้าน อาสาสมัครอาจพิจารณาดำเนินงานกระจายข่าว พร้อมทั้งแจ้งแนวทางที่ควรปฏิบัติสำหรับสมาชิกในละแวกบ้านที่ตนรับผิดชอบ ตลอดจนประสานงานกับสายตรวจอาสาสมัครของชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย

3. **ตรวจตราบ้านเรือน** เป็นโครงการประชาชนช่วยจำกัดอาชญากรรมในเมือง Lima รัฐ Ohio และเมือง Kalamazoo รัฐ Michigan ซึ่งเป็นชุมชนที่ยังไม่มีการประยุกต์ใช้มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัยและมาตรการสายตรวจประชาชน โดยมีหลักดำเนินการคือ เพื่อนบ้านในละแวกบ้านใกล้เคียงจะช่วยเป็นหูเป็นตาแทนกันในระหว่างที่เพื่อนบ้านใกล้เคียงเดินทางไปธุรกิจ หรือพักผ่อนต่างจังหวัด โดยเฉพาะไม่มีคนดูแลบ้าน ซึ่งนอกจากเพื่อนบ้านจะเป็นหลักในการช่วยเอาใจใส่ในการดูแลเคหะสถานแล้วยังสามารถร้องขอให้ตำรวจช่วยตรวจตราเพื่อส่งเสริมการดูแลของเพื่อนบ้านได้ด้วย

การป้องกันอาชญากรรมโดยจัดการสภาพแวดล้อมจึงมิได้หมายถึงการป้องกันตนเองแบบโดดเดี่ยว โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์เท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานของชุมชนด้วย ประชาชนต้องเป็นฝ่ายจัดตั้งโครงการต่าง ๆ ขึ้นเอง รวมทั้งรวมตัวกันเอง รวมทั้งโครงการที่อยู่อาศัย การออกแบบและจัดระเบียบผังเมืองหรือชุมชนที่อยู่อาศัย ในลักษณะที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนอีกด้วย

การจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าระดับเมือง ชุมชน หรือในกลุ่มบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุมสังเกตตรวจตราโดยไม่ล่วงล้ำสิทธิ เสรีภาพ ส่วนบุคคล มุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินของตนเองและของบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมเป็นวิธีการที่ใช้ประชาชนเป็นแกนนำในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม ในส่วนของตำรวจก็มีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผนสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมตามหลักชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Approach) งานป้องกันอาชญากรรมถือว่าเป็นงานหลักของตำรวจและมีความสำคัญยิ่งกว่าการสอบสวน โดยให้ความสำคัญกับยุทธวิธีของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมที่มุ่งไปที่การตรวจท้องที่หรือการลดตระเวนจนได้รับการขนานนามว่าเป็นกระดูกสันหลังของงานตำรวจ

นอกจากนี้ ยังมีการใช้หลักการปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจให้ครอบคลุมทั้งชุมชน โดยมีตำรวจสายตรวจเพื่อตรวจท้องที่ในชุมชนนั้น ๆ การปรากฏตัวของตำรวจย่อมมีผลต่อการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมและช่วยป้องกันอาชญากรรม เพราะผู้ที่ จะกระทำความผิดมีความเกรงกลัวต่อการจับกุม การตรวจท้องที่สม่ำเสมอและต่อเนื่องจะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกมั่นคงและอบอุ่น คิดว่าตัวเองได้รับการคุ้มครองและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินงานตรวจท้องที่หรือสายตรวจท้องที่มีลักษณะทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ โดยในงานประจำตำรวจสายตรวจมักได้รับการมอบหมายให้มีพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันและ ระวังเหตุร้ายภายในระยะเวลาที่กำหนดให้แก่แต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนลักษณะงานเฉพาะกิจก็คือ ตำรวจสายตรวจในเขตทุกพื้นที่ คือ กำลังหลักพร้อมที่จะปรากฏตัว รวมตัวในทันทีเมื่อได้รับคำสั่ง จากศูนย์บัญชาการ เพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจเร่งด่วน

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อมเป็นการนำกฎหมาย และชุมชนสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมเพื่อลดช่องโอกาส สำหรับการประกอบอาชญากรรม โดยมีหลักการสำคัญที่พอสรุปได้ ดังนี้

1. มุ่งลดช่องโอกาสสำหรับประกอบอาชญากรรมในสภาพแวดล้อม แต่มิได้ละเลย ความสำคัญของตัวบุคคลซึ่งมีแนวโน้ม หรือสำนึกที่จะละเมิดหรือไม่ละเมิดกฎหมาย
2. มีความเพียงพอในการควบคุมอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินให้อยู่ใน ขอบเขตที่เหมาะสม
3. มีคุณค่าทางปฏิบัติอยู่ในระดับสูง รวมทั้งส่งเสริมหลักของศีลธรรมและ มนุษยธรรม
4. มุ่งสนับสนุนการรวมตัวและสัมพันธ์ภาพระหว่างสุจริตชนในสังคมเพื่อให้เกิดแรง ด้าน ทูจจริตชน ซึ่งเป็นคนกลุ่มน้อยโดยอาศัยวิธีการที่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย
5. กำหนดนิยามของกฎหมายไว้เฉพาะกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อผลประโยชน์ของ ประชาชนจำนวนมากที่สุดได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการบัญญัติกฎหมายขึ้น

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมมากเพราะถ้าหากจัด สภาพแวดล้อมให้แข็งแกร่งสามารถที่จะขัดขวางการละเมิดกฎหมายได้โดยสมบูรณ์ การกระทำก็ไม่ สำเร็จ ในทางตรงกันข้ามหากจัดสภาพแวดล้อมไม่สมบูรณ์ก็อาจจะทำให้พฤติกรรมไม่ละเมิด กฎหมายเปลี่ยนไปเป็นพฤติกรรมละเมิดกฎหมายแฝงและนำไปสู่พฤติกรรมละเมิดกฎหมายหรือ การกระทำผิดอาญาได้ในที่สุด

4. ทฤษฎีตำรวจชุมชน หรือผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing)

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน คือ หลักการทำงานของตำรวจสมัยใหม่ที่มีลักษณะเป็นส่วนเพิ่มเติม และปรับเปลี่ยนให้กับการทำงานตำรวจแบบเดิมที่มุ่งเพียงการมีสายตรวจป้องกันแก้ไขเหตุร้ายและสืบสวนจับกุมคนร้าย แต่เป็นการสร้างความร่วมมือ (Collaboration) ระหว่างตำรวจผู้รับใช้ชุมชนกับชุมชนซึ่งต้องเข้าหาและต้องทำงานร่วมกันกับประชาชนในการปกป้อง รักษา คุ้มครอง และให้บริการประชาชนเพื่อความสงบสุขของสังคม (บุญสืบ ไพรเถื่อน, 2554)

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

ข้อแรก คือ ตำรวจเป็นส่วนหนึ่งกับประชาชนเกาะติดพื้นที่อย่างทั่วถึง

ข้อที่สอง คือ ตำรวจนำชุมชนและหน่วยงานอื่นแก้ต้นเหตุอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบในชุมชน

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน 2 ข้อ ดังกล่าว แยกย่อยได้ 10 หลักการ ดังนี้

1. การนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นแนวคิดหรือกลยุทธ์หลักในการทำงาน (Core Strategy) มีการกำหนดแนวคิดหลักในการทำงานร่วมกับประชาชนหรือให้ประชาชนศรัทธาหรือใช้พลังมวลชนมาร่วมแก้ปัญหาอาชญากรรม มีนโยบายยุทธศาสตร์ในการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปกำหนดหรือนำไปใช้เป็นหลักทางาน

2. การกระจายอำนาจให้ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน (Decentralized) จะต้องได้รับการกระจายอำนาจหรือมีอำนาจในการนำเสนอในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนให้ได้มากที่สุด

3. การเกาะติดพื้นที่และกระจายความรับผิดชอบให้ตำรวจแต่ละพื้นที่ (Fixed Geographic & Accountability) การกระจายอำนาจให้แบ่งรับผิดชอบพื้นที่เป็นระยะ เวลานาน ๆ เช่น จะไม่เปลี่ยนสายตรวจแต่ละผลัดหรือแต่ละเขตบ่อยจนทำให้ตำรวจสายตรวจไม่มีความคุ้นเคยหรือชาวบ้าน “ไม่เชื่อใจ” หรือเห็นตำรวจเป็นคนแปลกหน้า โดยควรจัดตำรวจแบบ “เกาะติดพื้นที่” สร้างความคุ้นเคย

4. ใช้พลังความร่วมมือของประชาชนและอาสาสมัคร (Volunteers) มุ่งเน้นให้มีการใช้ความร่วมมือจากประชาชนในรูปของการเป็นอาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ

5. ใช้ผู้สนับสนุน (Enhancer) ตำรวจจะต้องหาความร่วมมือในการสนับสนุนงานตำรวจ จากชุมชนและองค์กรปกครองในพื้นที่

6. การบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชุมชน (Law Enforcement) ตำรวจ มีหน้าที่ในการรักษาความสมดุลระหว่าง การบังคับใช้กฎหมายหรือการจับกุมกับความร่วมมือของ ชุมชนในการแก้ไขต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมหรือความไม่เป็นระเบียบของชุมชน

7. เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรมมากกว่ารอให้เกิดเหตุ (Proactive Crime Prevention) สนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยใช้ เทคนิคแก้ต้นเหตุปัญหา

8. ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการระดมความร่วมมือระหว่าง ตำรวจกับ ชุมชนเป็นการคิดแก้ปัญหากรอบความคิดการทำงานแบบเดิมของตำรวจ

9. การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (Partnerships) ตำรวจและประชาชนในชุมชนต้องร่วมกันสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับ ความ เดือดร้อนหรือความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมและให้ชุมชนร่วมใช้เทคนิคแก้ปัญหาเพื่อร่วมแก้ ต้นเหตุปัญหาความเดือดร้อนจากอาชญากรรมดังกล่าว

10. ตำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Integration) ในการบังคับใช้ กฎหมาย หรือแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการป้องกันโดยเฉพาะการแก้ที่ต้นเหตุของปัญหา (ไม่ใช่ เพียงแค่การจับคนร้าย) หลายกรณีตำรวจไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงจะเข้าไปจัดการได้เช่นหอพักที่ เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นคิดยาเสพติดเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์หรือ ประชาสงเคราะห์ มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการจัดระเบียบ หรือการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง บริเวณที่เกิดเหตุชิงทรัพย์หรือข่มขืนเสมอ ๆ เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การ ถอนใบอนุญาต ให้บุคคลที่มีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อยมีและใช้อาวุธปืนเป็นอำนาจของนาย ทะเบียนอาวุธปืนคือ นายอำเภอท้องที่ (ต่างจังหวัด) การอนุญาตให้รถเร่ขายสุราตามงานเทศกาล หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ ที่ เป็นต้นเหตุให้วัยรุ่นซื้อสุราได้ตลอดเวลา นำไปสู่เหตุทำร้ายร่างกาย เป็น อำนาจของสรรพสามิตรถที่หาย ส่วนมากเป็นรถจักรยานยนต์ใหม่ที่ยังไม่ได้รับป้ายทะเบียนจาก หน่วยงานขนส่งทางบกและสถานีที่ ที่หายมากที่สุดคือตลาดนัด ที่ฝ่ายพาณิชย์จังหวัดมีอำนาจกำหนด เงื่อนไขอนุญาตให้เปิดตลาดนัดได้ ดังนี้ เป็นต้น

การจะรู้ว่าหน่วยตำรวจใดเป็น “ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” เท่าใด หรือวัดระดับของการ นำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปใช้ หรือวัด “ความเป็นตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” มีเกณฑ์ในการวัด จากการทำงานของตำรวจ 5 ระดับ จากน้อยไปหามาก คือ

1. ตำรวจสนใจชุมชน เฉพาะเวลาประชาชนแจ้งความเท่านั้น
2. ตำรวจแนะนำการป้องกันอาชญากรรมแก่ชุมชน
3. ประชาชนแจ้งข่าวสารแก่ตำรวจเสมอ

4. ดำรงนำชาวบ้านร่วมคิดร่วมทำแก้ปัญหาชุมชน

5. ชุมชนป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเองโดยตำรวจเป็นแกน/สนับสนุน

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน

ปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนเป็นปรัชญาในการทำงานแนวใหม่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า การที่ตำรวจกับชุมชนสร้าง “พันธมิตรในเชิงหุ้นส่วน” (Partnerships) ในการทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจต่อกัน (Trust) โดยใช้ความริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ย่อมสามารถแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ รวมทั้งความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรม สภาพความไร้ระเบียบ/ ความเสื่อมโทรมทางสังคมและทางกายภาพในชุมชน

ราดิทท์ และคาร์เตอร์ (Radelet & Carter, 1994) ได้วิจัยพบว่า การตำรวจผู้รับใช้ชุมชนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. คำแถลงภารกิจ หน่วยงานตำรวจมีคำแถลงภารกิจที่ชัดเจนหรือไม่ ได้ตระหนักถึงพันธมิตรเชิงหุ้นส่วนระหว่างตำรวจกับชุมชนหรือไม่

2. การกระจายอำนาจ เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนได้รับมอบอำนาจในการพิจารณาแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด

3. การแก้ไขปัญหาการตรวจท้องที่ของสายตรวจ เป็นการตรวจลาดตระเวนไปตามสถานที่ต่าง ๆ หรือเป็นการตรวจเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาในวันหนึ่ง ๆ ตำรวจสายตรวจตระเวนไปตามถนนหนทางเพื่อรวบวิฑูยแจ้งให้ระงับเหตุ หรือ ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการแก้ไขปัญหา

4. การมีส่วนร่วมของชุมชน ตำรวจได้พัฒนาเครื่องมือหรือกลไกให้ชุมชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เครื่องมือหรือกลไกเหล่านี้ ประชาชนผู้อยู่อาศัยในชุมชนทราบหรือไม่ ประชาชนหรือผู้แทนชุมชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการวางนโยบายหรือไม่ ผู้บริหารให้ความสนใจมาร่วมประชุมพบปะกับประชาชนหรือผู้แทนชุมชนบ้างหรือไม่ หรือปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนเท่านั้น

5. ทักษะคดีที่ตำรวจมีต่อประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่บนสถานีตำรวจจะต้องมีทักษะคดีที่ดีต่อประชาชน กรณีรับแจ้งความทางโทรศัพท์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องชี้แจงแก่ผู้แจ้งให้รับทราบถึงแนวทางการปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงไป เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีความรู้ลึกขอมรับประชาชนในชุมชน

6. ระบบการจัดการหน่วยงานตำรวจจะต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการให้สอดคล้อง กับปรัชญาการตำรวจ การบังคับบัญชาาระดับต่าง ๆ จะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน มีการปรับบทบาทหน้าที่ของสายตรวจตำรวจให้สามารถทำงานร่วมกับชุมชนในการแก้ไขปัญหาได้ สร้างระบบการประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนที่รับผิดชอบพื้นที่ปฏิบัติการกับสาย

ตำรวจปกติได้ มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับภารกิจ หน่วยงานตำรวจจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศในการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างจริงจัง

7. การประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลจะต้องมีการปรับปรุงระบบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยวัดจากคุณภาพชีวิตของชุมชนที่ดีขึ้น มิใช่วัดจากสถิติตัวเลข การจับกุมหรือการออกใบสั่งจราจร พัฒนาระบบการให้รางวัลและประกาศชมเชยผู้มีผลงานดี เน้นการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบพื้นที่ทางานระยะยาวเพื่อให้รู้จักชุมชน

8. การฝึกอบรม จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนให้มีความรู้ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาของชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา

9. การกำหนดเขตพื้นที่รับผิดชอบ การพิจารณากำหนดชุมชนเป้าหมายเพื่อมอบหมายพื้นที่รับผิดชอบให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนตามสภาพความเป็นจริงของชุมชน มิให้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนกับชุมชนเป้าหมาย

10. เจ้าหน้าที่ที่มาจาก การเลือกตั้งฝ่ายการเมือง มีความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนหรือไม่ และให้การสนับสนุนมากน้อยเพียงใด

11. ปรัชญาในการทำงานหรือเป็นเพียงโปรแกรมพิเศษ การนำปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้ นั้น นำมาใช้เป็นปรัชญาการทำงานของหน่วยงานตำรวจทุกฝ่าย หรือเป็นเพียงโปรแกรมพิเศษของหน่วยตำรวจชุมชนสัมพันธ์หน่วยป้องกันอาชญากรรมเท่านั้น หากนำมาใช้เฉพาะหน่วยย่อย โอกาสที่จะสำเร็จเป็นไปได้ยาก กรณีมีการประชุมร่วมกับผู้แทนชุมชนเพื่อวิเคราะห์ปัญหาหรือกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาเป็นความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่จะต้องเข้าร่วม

12. สื่อมวลชน ทำทึของสื่อมวลชนต่อหน่วยงานตำรวจในการนำปรัชญาการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้แก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นอย่างไร สื่อมวลชนพิจารณาผลการทำงานของตำรวจจากดัชนีชี้วัดตัวใด สถิติอาชญากรรม ผลการจับกุมหรือสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนที่ดีขึ้น

13. การเลือกรูปแบบของการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนที่แตกต่างกันมาใช้ตามความเหมาะสม หน่วยงานตำรวจย่อมมีข้อแตกต่างกันในการนำรูปแบบของการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนมาใช้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและแก้ไขปัญหาชุมชนได้ดีที่สุดตามความเหมาะสม

5. ทฤษฎีหน้าต่างแตก

เกิดขึ้นใน ค.ศ. 1982 (พ.ศ. 2525) โดย วิลสัน และเคลลิ่ง (Wilson & Kelling, 1982) นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกัน เคลลิ่ง (Kelling) กล่าวถึง ทฤษฎีหน้าต่างแตกว่า เป็นความคิดที่เจาะลึกไปถึงสิ่งที่ตำรวจสามารถปฏิบัติได้เพื่อลดความหวาดระแวงของประชาชน ลดอาชญากรรม ชุมชน และรวมทั้งลดอาชญากรรมที่รุนแรงด้วย ซึ่งอาจดูไม่มีเหตุผลในเชิงอาชญาวิทยาที่มุ่งศึกษา โดยการนำมาเทียบเคียงกัน แต่มีความหมายมากต่อผู้ปฏิบัติงาน

ทฤษฎีหน้าต่างแตก หมายถึง ปัญหาเพียงเล็กน้อย ถ้าไม่ได้ตรวจสอบนานวันเข้าก็อาจจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ได้หลักการของทฤษฎี อาจอธิบายได้จากสถานการณ์ตัวอย่าง ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ เมื่อตำรวจผู้ปฏิบัติพบเห็นอาคารที่กระจกหน้าต่าง ประตู ฝาบ้าน รั้ว ฯลฯ ต้องแตกหรือเสียหายจากการขว้างปา ทูบตี ฟันสีสเปรย์ใส่ ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง หากอาคารนั้นมีผู้อยู่อาศัยอยู่ ตำรวจควรสอบถามถึงสาเหตุความเป็นมา ถ้ารู้ตัวผู้กระทำผิดก็ต้องจัดการตามขั้นตอนของกฎหมาย หากไม่รู้ตัวผู้กระทำผิดก็ควรแนะนำให้ผู้เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือในสภาพปกติ แต่ถ้ากรณีอาคารที่เสียหายเป็นอาคารไร้ผู้อยู่อาศัย ก็ควรติดต่อเจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้องให้มาจัดการแก้ไข ทั้งนี้ด้วยเจตนาที่ไม่ต้องการปล่อยให้สิ่งเสียหายเบื้องต้นนั้นเป็นเหตุเชิญชวนให้มีการกระทำความผิดซ้ำ เช่น บุกรุกเข้าไปก่ออาชญากรรมในอาคาร การปฏิบัติลักษณะนี้อยู่บนพื้นฐานความเป็นจริงที่ว่า ถ้าปล่อยให้มีการละเมิดกฎหมายโดยไม่จัดการก็ต้องละเมิดเพิ่มครั้งขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเห็นว่าเป็นไร แม้คนที่ไม่เคยคิดจะละเมิดมาก่อน ก็เกิดความรู้สึกคล้อยตามพลอยทำการละเมิดบ้าง โดยมักคิดให้เหตุผลผิด ๆ แก่ตนเองว่า การกระทำความผิดอย่างนั้นเป็นความทำทายเป็นไปกว่านั้น เมื่อทำการละเมิดเรื่องเล็ก ๆ แล้วไม่เป็นไร ต่อไปก็จะหันไปทำการละเมิดเรื่องใหญ่ ๆ ที่ให้ผลเป็นความเสียหายมากกว่า นอกจากนี้ ความเสียหายและความเสื่อมโทรมที่เกิดจากฝีมือของนักทำลายที่ไร้เหตุผลยังมีส่วนทำให้ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎระเบียบและกฎหมายในสังคมเสื่อมถอยลงอีกด้วย เหตุผลสำคัญ อีกประการหนึ่งคือ เมื่อปล่อยให้ความเสียหายเพิ่มมากขึ้นกระทั่งมีสภาพเป็นแหล่งเสื่อมโทรม สุจริตชนคนดีก็มักหลีกเลี่ยงที่จะเข้าไปใกล้เกี่ยวข้องกับพื้นที่นั้น ๆ ในที่สุด พื้นที่ดังกล่าวก็ถูกยึดครองโดยกลุ่มมิจฉาชีพหรือกลุ่มคนผู้ชอบทำตัวว่างสังคม เหตุนี้ หลักปฏิบัติสำคัญอีกประการหนึ่งของ ทฤษฎีจึงกำหนดการดำเนินการของตำรวจด้วยการพยายามเปิดโอกาสให้ประชาชนคนดีเข้า ครอบครองพื้นที่ให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อป้องกันการยึดครองของคนทุจริตไปในตัวด้วย แนวทางของทฤษฎีนี้ คล้ายกับคำพังเพยของไทยที่ว่า “ตัดไฟเสียแต่ต้นลม”

การดำเนินการตามแนวทางของทฤษฎีหน้าต่างแตกเป็นการปฏิบัติมุ่งขจัดความไร้ระเบียบ “ความไร้ระเบียบ” ในทางสังคมศาสตร์ หมายถึง ความไม่สุภาพ เกะกะและแสดงอาการคุกคาม/รบกวนการดำรงชีวิต โดยเฉพาะชีวิตคนในสังคมเมือง ซึ่งมีลักษณะต้องอยู่ต่อหน้าคนแปลก

หน้ามากมาย และอยู่ในสถานการณ์ที่ประชาชนต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อยในระดับต่ำ (Minimum Levels of Order) ไม่ว่าจะใช้พื้นที่เพื่อการอยู่อาศัยเพื่อเปิดร้านค้าเพื่อให้บริการ เพื่อการจัดงานชื่นชมยินดีในโอกาสต่าง ๆ ทางวัฒนธรรม

จากประสบการณ์ของตำรวจผู้ปฏิบัติต่างยอมรับทั่วกันว่า ปัญหาอาชญากรรมส่วนใหญ่ ผู้กระทำผิดมักไม่ได้เริ่มต้นสร้างพฤติกรรมทางอาชญากรรมที่ร้ายแรงหรือคดีอุกฉกรรจ์โดยทันที แต่มักเริ่มต้นจากไม่ยึดถือระเบียบแบบแผน ไม่เคารพกติกาและไม่รักษาวินัยก่อนแล้วจึงขยายไปสู่การประกอบอาชญากรรมที่ร้ายแรงมากขึ้น นอกจากนี้ มีข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า คนร้ายหรือคนที่กระทำผิดโดยสันดานเหล่านี้ จะไม่จำกัดการทำความผิดเฉพาะเรื่องอาชญากรรมร้ายแรงเท่านั้น โดยหลายคนเหล่านี้มักจะคิดในทางไม่รับผิดชอบต่อสังคม ลักษณะที่ว่าเรื่องใหญ่ยังทำได้แล้วเรื่อง เล็ก ๆ น้อย ๆ แค่นี้จะไปสนใจทำไมกัน ดังนั้นจึงอาจขบรลฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร ส่งเสียงเอะอะ โวยวายตามตรอกซอกซอย เมาสุราและเดินเกาะกระแสรานชาวบ้านเรื่องเหล่านี้ ตำรวจยุคเก่าอาจเห็น เป็นเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่น่ามีผลอะไร แต่ในความเป็นจริงประชาชนที่มีประสบการณ์โดยตรงเห็นเป็นเรื่องใหญ่ที่น่ากลัวและต้องการให้ตำรวจจัดการกับการกระทำดังกล่าวด้วยเหมือนกัน ถ้าตำรวจไม่จัดการ เมื่อเกิดความไร้ระเบียบ ไม่เคารพกฎเกณฑ์กติกาของสังคมขึ้นมาก ๆ จะทำให้ประชาชนเกิดความหวาดระแวงกลัวภัยจะมาถึงตน นำไปสู่การเปิดช่องโอกาสให้เกิดการกระทำผิดพื้นที่ใดไร้ระเบียบมากถึงขนาดประชาชนคนดีไม่อาจครอบครองพื้นที่ได้ พื้นที่นั้นตำรวจก็ได้ชื่อว่าไม่สามารถครอบครองได้เช่นกัน เพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ตำรวจจะต้องขจัดความไร้ระเบียบและการไม่เคารพกติกาของสังคมด้วยวิธีคิดง่าย ๆ ว่าทำอย่างไรก็ได้เพื่อให้ประชาชนคนดีรู้สึกปลอดภัยในการใช้พื้นที่ ขณะเดียวกันก็จะทำให้คนร้ายรู้สึกหวาดระแวงในพื้นที่ดังกล่าวโดยอัตโนมัติ ซึ่งจะมีผลด้านการลดการเกิดอาชญากรรมที่นับเป็นคดี ๆ หรือ Index Crime เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆ่าคนที่ตำรวจส่วนใหญ่ในมุมมองเดิมมักจะกังวล

ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Model) เป็นรูปแบบใหม่ของกระบวนการทัศน์ตำรวจชุมชนยึดปรัชญา การทำงานในเชิงรุก “เน้นความสามารถในการแก้ปัญหาควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย” วิธีการนี้มองว่าประชาชนเป็นหุ้นส่วนในการควบคุมปัญหาอาชญากรรมและในขณะเดียวกันก็เป็นลูกค้าของตำรวจด้วย การแก้ปัญหาอาชญากรรมด้วยการทำงานร่วมกับชุมชนและอาศัยพลังชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดพันธกิจการปฏิบัติ ทำให้ตำรวจอยู่ในแนวหน้าตลอดมา

กลยุทธ์สำคัญของ Broken Windows Model เน้นให้ผู้กระทำผิดสำนึกผิดและรับผิดชอบต่อความเสียหาย

1. เน้นความปลอดภัยสาธารณะ
2. ทำงานในชุมชน สำนักงานเป็นที่บริหารจัดการ

3. สร้างหุ้นส่วนในชุมชน
4. ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
5. บังคับเงื่อนไขอย่างจริงจัง
6. เน้นการวัดผลด้วยตัวชี้วัด
7. เน้นภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง

ทฤษฎีหน้าต่างแตก (**Broken Windows Model**) ได้เสนอแนะหลักการสร้างหุ้นส่วน (Partnership) ในชุมชน ดังนี้

1. สร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายจากเครือข่ายอาชญากรรม และชุมชน
2. หุ้นส่วน เน้นจากกลุ่มเพื่อนบ้าน โรงเรียน กลุ่มธุรกิจ กลุ่มความเชื่อให้นำผู้กระทำผิด เข้ารับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากกลุ่มเหล่านั้น
3. สร้างกระบวนการทำงานแบบเคียงบ่าเคียงไหล่กับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ตามธรรมดาในลักษณะหุ้นส่วนมุ่งเป้าที่ความปลอดภัยสาธารณะและความสงบสุข
4. เป็นหุ้นส่วนกับองค์กรเพื่อบริการชุมชนและบริการสังคมทั้งหลาย หน่วยงานบำบัดรักษาเสพติด และองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อการฟื้นฟูและดูแลผู้กระทำผิด
5. พัฒนาระบบการสื่อสารกับชุมชนให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารเพื่อเพิ่มความร่วมมือจากชุมชนเป็นสำคัญ

ทฤษฎีต่าง ๆ ย่อมมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย จุดเด่นของทฤษฎีหน้าต่างแตกจะได้ผลดีในพื้นที่ที่มีการควบคุมได้ง่าย เช่น พื้นที่สถานีรถไฟใต้ดิน สถานีขนส่งหรือพื้นที่ชุมชนที่มีขอบเขตแน่นอน ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่สอดคล้องกับความคุ้นเคยในการปฏิบัติงานของตำรวจ คือ เป็นทฤษฎีจากบนลงล่าง (Top Down) และการดำเนินตามหลักการของทฤษฎีนี้จะผลให้เห็นเป็นรูปธรรมเพราะอาชญากรรมร้ายแรงจะลดลงมากโดยอัตโนมัติ ในส่วนจุดด้อยของการดำเนินการตามหลักการของทฤษฎีนี้ก็มิใช่มีอยู่หลายประการ เช่น จะมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้สึกของประชาชนเพราะต้องเข้มงวดมากขึ้น ฉะนั้น การจัดการและการดำเนินการจึงต้องใช้เทคนิคสูง โดยผู้ปฏิบัติต้องเป็นตำรวจมืออาชีพที่มีทักษะมีประสบการณ์

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาเล็ก ๆ หรือปัญหาใหญ่ ปัญหาบางอย่างจากเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ถ้าปล่อยปะละเลยจะกลายเป็นเรื่องใหญ่ ปัญหา บางอย่างที่อยู่ตรงหน้าถ้าไปตามแก้หรือแก้ไม่ถูกจุดไม่ถูกที่ปัญหาก็จะวนเวียนกลับมาใหม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในการหาวิธีแก้ไขและต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง แม้ต้องใช้เวลาบ้างในการแก้ปัญหา แต่ก็จะเป็นการแก้ไขอย่างยั่งยืน

6. หลักการพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน

งานสำรวจพัฒนาและแก้ปัญหาที่พลิกผันไปตามแนวทางของชุมชน หมายถึง หลักปฏิบัติตามความเป็นจริงที่ส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานสำรวจให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

- 1.1 สนับสนุนการแก้ปัญหาอาชญากรรมที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
- 1.2 ลดความรู้สึกลัวหวาดระแวงอาชญากรรม
- 1.3 จัดการแก้ไขความยุ่งยากเดือดร้อนอื่น ๆ ของชุมชน (รวมถึงการชี้ วิเคราะห์ และกล่าวถึงที่มาของปัญหาชุมชน)
- 1.4 การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานและแนวทางของชุมชน
- 1.5 ตำรวจต้องปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนทุกชั้นตอน (มีการตรวจสอบการดำเนินการ แต่ละขั้นตอนอย่างระมัดระวัง)
- 1.6 การปฏิบัติงานของตำรวจต้องมีคุณภาพและประชาชนมีความพึงพอใจถึงขั้นกำหนดเป็นมาตรฐานได้

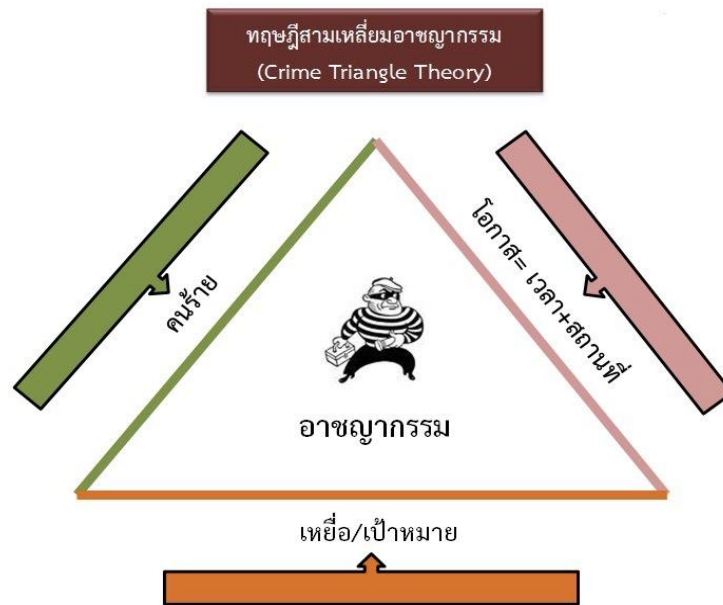
วิธีดำเนินการ

ตำรวจต้องสร้างความคุ้นเคยกับประชาชน โดยการปรากฏตัวให้ประชาชนเห็นในสถานที่เดิมและเวลาเดิมเป็นประจำในขณะที่ให้บริการ กรียาทำทางและการตอบสนองต้องแสดงออกถึงความเป็นมิตรอย่างจริงใจ ทาให้ประชาชนศรัทธาและไว้วางใจ

1. ตำรวจต้องสามารถค้นหาปัญหาของประชาชน (ความคุ้นเคยและความไว้วางใจจะนำไปสู่การกล้าบอกปัญหาที่แท้จริง) ตำรวจต้องช่วยประชาชนด้วยการใช้เทคนิคเรียงลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการแก้ปัญหา
2. ตำรวจและประชาชนช่วยกันวิเคราะห์ว่าปัญหามีสาเหตุมาจากอะไรและวิธีการแก้ปัญหาควรจะดำเนินการอย่างไรจึงจะถูกต้องเหมาะสมกับสภาพต่าง ๆ ของชุมชน
3. ประชาชนและตำรวจช่วยกันแก้ปัญหา โดยตำรวจต้องให้การสนับสนุนประชาชนอย่างจริงจัง ต้องประสานกับองค์การของราชการและของเอกชนเพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลือประชาชนในการแก้ปัญหา
4. พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป ตำรวจและประชาชนจะต้องช่วยกันพิจารณาว่าปัญหาหมดสิ้นไปแล้วหรือยังและถึงแม้คำตอบคือปัญหาส่วนใหญ่ได้แก้ไขไปแล้ว ก็ต้องพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าต่อไป (เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาอื่น ๆ เกิดขึ้นได้อีก)

7. ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม

แผนภาพที่ 2 - 1 (ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม)

ที่มา : (ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม, ออนไลน์, 2560)

ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) ได้อธิบายถึง สาเหตุ หรือ องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ประกอบด้วยด้านต่างๆ ของสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ

1. ผู้กระทำผิด/คนร้าย (Criminals) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Desire) จะก่อเหตุ หรือ ลงมือกระทำความผิด
2. เหยื่อ (Victims)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของ ที่ผู้กระทำหรือคนร้าย มุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ
3. โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ ผู้กระทำหรือคนร้าย สามารถลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม

เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ทฤษฎีดังกล่าวได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำอย่างไรก็ตามที่จะทำให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรม ด้านใดด้านหนึ่งหายไป ก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น ดังนั้นในการปฏิบัติของตำรวจในแต่ละพื้นที่ควรรนำแนวคิดของทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก ตามยุทธศาสตร์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวคือ ต้องพยายามทำให้องค์ประกอบการเกิดอาชญากรรม ด้านใดด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมหายไป โดยมีวิธีการในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1) ด้านตัวผู้กระทำผิดหรือคนร้าย (Criminals)

ต้องพยายามลดหรือควบคุมจำนวนผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยมุ่งเน้นใช้ทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory) เช่น การเฝ้าระวังบุคคลพื้นที่ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ การกำหนดมาตรการควบคุมแหล่งอบายมุขหรือสถานบริการที่จะเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรม การระดมกวาดล้างอาชญากรรมอย่างสม่ำเสมอ การจับกุมผู้กระทำผิดตามหมายจับ การสืบสวนหาข่าวเกี่ยวกับแหล่งซ่อนตัวของผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย มาตรการตีวงสุรา การปิดล้อมตรวจค้น การไประงับเหตุอย่างรวดเร็วของสายตรวจ เพื่อให้สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายได้อย่างทันท่วงที รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมยาเสพติดให้โทษ และปัญหาการวางงาน เป็นต้น

2) ด้านเหยื่อ (Victims)/เป้าหมาย (Target)

ผู้เสียหาย หรือเหยื่อ หรือประชาชนทั่วไป ต้องรู้จักการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชนหรือสังคม ตำรวจจะต้องยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ โคนมีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมหรือไม่ให้ตก เป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น การแต่งตัว การใส่เครื่องประดับหรือของมีค่า การหลอกลวงของคนร้าย ในลักษณะต่างๆ โดยอาจจะจัดเป็นโครงการตำรวจเตือนภัย โครงการตำรวจตรวจเยี่ยมประชาชน (Knock Door) หรือโครงการครู D.A.R.E. เป็นต้น

3) ด้านโอกาส (Opportunity)

โอกาสที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายจะลงมือก่ออาชญากรรมนั้นจะต้องอาศัยเวลา และสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อเหตุ ตำรวจต้องพยายามหาวิธีการเพื่อที่จะตัดช่องโอกาสของคนร้ายดังกล่าว โดยแยกออกเป็น

1. เวลา ต้องพยายามตัดช่องโอกาสในเรื่องเวลาที่จะเกิดเหตุ โดยมุ่งเน้นการปรากฏตัว ของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ (Show off Force) การตั้งจุดตรวจค้น เป็นต้น

2. สถานที่สำหรับเรื่องการตัดช่องโอกาสในเรื่องสถานที่นั้นสามารถกระทำได้หลายวิธีและมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime- Control Though Environmental Design) เป็นวิธีการปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อม ในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรม เช่น การสร้างรั้วหรือสิ่งกีดขวางมิให้ผู้กระทำผิดเข้าถึงบริเวณสิ่งของหรือบุคคล โดยเพิ่มความเสี่ยงที่คนร้ายจะถูกตรวจพบหรือจับกุมมากยิ่งขึ้น หรือการจัดระเบียบพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดอาชญากรรม (พื้นที่เสี่ยง) ตามหลักทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) โดยจะต้องรีบเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ดังกล่าว การจัดการพื้นที่ให้ปลอดภัยตามโครงการพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) หรือ

โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย (Neighborhood Watch) รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้ทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น กล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) การใช้สัญญาณเตือนภัย ทั้งนี้ตำรวจจะต้องเข้าไปจัดการ ให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนเพื่อร่วมมือแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ตามโครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) โดยมุ่งเน้นการสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนสามารถดูแลตัวเองได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

8. ทฤษฎีป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situation Crime Prevention)

การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ เป็นแนวคิดที่มีวิธีการป้องกันโดยมุ่งเน้นที่จะช่วยลดโอกาสในการเกิดอาชญากรรม ซึ่งแตกต่างจากนักอาชญาวิทยาส่วนใหญ่ที่เริ่มศึกษาจากพฤติกรรมที่นำไปสู่รูปแบบของการก่ออาชญากรรม โดยการทำความเข้าใจกับพฤติกรรมเหล่านั้นแล้วใช้เป็นกลไกในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะลดโอกาสในการก่ออาชญากรรม การป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์จึงเป็นการป้องกันมากกว่าการลงโทษหรือการจับผิดอาชญากร และเป็นการลดแรงจูงใจในการก่ออาชญากรรมจากผู้กระทำความผิด มุ่งไปที่รูปแบบ โดยเฉพาะของอาชญากรรม

1. นำมาซึ่งการสร้าง การจัดการหรือการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นระเบียบตามลักษณะที่ควรจะเป็นอย่างถาวร

2. ทำให้การก่ออาชญากรรมเป็นเรื่องยากมากขึ้น และมีความเสี่ยง หรืออาจได้ไม่คุ้มเสีย ทฤษฎีที่มุ่งเน้นที่การสร้างกลไกความปลอดภัยที่จะช่วยในการปกป้องผู้คนด้วยการทำให้อาชญากรรู้สึกว่าคุณอาจจะไม่สามารถที่จะก่อ อาชญากรรม หรือ จะอยู่ในสถานการณ์ ที่คนร้ายอาจจะถูกจับหรือตรวจพบ ซึ่งจะส่งผลให้คนร้ายไม่เต็มใจที่จะกระทำความผิด และเป็นเหตุให้อาชญากรทุกคน จะประเมินตัวอย่างหนึ่งของการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ คือการบังคับใช้ระบบจราจรอัตโนมัติ โดยใช้กล้องอัตโนมัติบนถนนที่จะจับคนขับรถที่กำลังขับรถเร็วและฝ่าฝืนสัญญาณไฟ ระบบนี้ได้รับการติดตั้งและมีการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นความพยายามที่จะทำให้พฤติกรรม การจับที่ผิดกฎหมายลดลง ทำให้คนที่มีโอกาสจะกระทำความผิดเกิดความรู้สึกเสี่ยงที่จะได้รับโทษ โอกาสที่จะก่ออาชญากรรมได้ สิ่งที่จะได้รับ วัตถุประสงค์และความน่าจะเป็นที่จะเกิดความล้มเหลว แล้วค่อยลงมือ

ตัวอย่างหนึ่งของการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ คือ การบังคับใช้ระบบจราจรอัตโนมัติ โดยใช้กล้องอัตโนมัติบนถนน ที่จะจับคนขับรถที่กำลังขับรถเร็ว และฝ่าฝืนสัญญาณไฟ ระบบนี้ได้รับการติดตั้ง และมีการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นความพยายามที่จะทำให้

พฤติกรรมการณ์การจับจีทีผิดกฎหมายลดลง ทำให้คนที่มีโอกาสจะกระทำความผิดเกิดความรู้สึกเสี่ยงที่จะได้รับโทษ (คู่มือการบริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2556)

9. ยุทธศาสตร์การป้องกันอาชญากรรม

ยุทธศาสตร์การป้องกันอาชญากรรมที่ผู้บริหารระดับสถานีตำรวจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ได้ตามความเหมาะสมนั้น มีอยู่ด้วยกัน 6 ด้าน ได้แก่ การรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันตนเอง การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม การใช้สื่อมวลชนและให้ความรู้แก่ประชาชน การป้องกันอาชญากรรมภายในสถานศึกษาและการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนธุรกิจ

1. การรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันตนเอง คือ การรณรงค์เผยแพร่สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งที่เป็นแผ่นพับ หรือใบปลิว รวมทั้งการนำเสนอต่อที่ประชุมสัมมนา เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมและวิธีการป้องกันตนเองหากต้องเผชิญกับภัยอาชญากรรม ยุทธศาสตร์การรณรงค์เสริมสร้างความร่วมมือในการป้องกันตนเองของประชาชน ประกอบด้วย การหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงภัยอาชญากรรมการต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเอง การให้บริการเหยื่ออาชญากรรมซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- **การหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงภัยอาชญากรรม (risk avoidance)** ได้มีการวิจัยพบว่า วิธีการดำเนินชีวิตและกิจวัตรประจำวันของบุคคลเป็นปัจจัยหนึ่งที่บ่งชี้โอกาสความเสี่ยงของการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม หากได้มีการทำความเข้าใจกับประชาชนเพื่อให้เรียนรู้ถึงสถานการณ์ล่อแหลมต่างๆ ที่ควรหลีกเลี่ยงประชาชนจะได้หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เสี่ยงต่ออาชญากรรม อย่่างไรก็ตาม พึงระวังด้วยว่าการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมที่ควรหลีกเลี่ยง ย่อมทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวภัยมากยิ่งขึ้น

- **การต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเอง (resistance and self-defense activities)** การรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับการต่อสู้ขัดขวางและการป้องกันตนเองเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากการต่อสู้ขัดขวางย่อมช่วยให้หลุดรอดจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้ แต่ก็มีโอกาสได้รับบาดเจ็บเพิ่มขึ้นด้วย การแนะนำประชาชนจึงต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่แตกต่างกัน หากคนร้ายมีอาวุธประเภทใดควรปฏิบัติอย่างไร เช่น การร้องขอความช่วยเหลือ การพกนกหวีดติดตัวไว้ เป่าขอความช่วยเหลือการวิ่งหนี เป็นต้น แม้ว่าตำรวจไม่มีหน้าที่จัดฝึกอบรมการต่อสู้ป้องกันตัวให้

ประชาชนแต่ก็สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันตัวในสถานการณ์ที่แตกต่าง โดยใช้สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ประชาชนป้องกันตนเอง ควรคำนึงถึงปัญหาต่อเนื่องซึ่งจะนำไปสู่การสะสมอาวุธปืนไว้ป้องกันตนเองของประชาชน

- **การให้บริการเหยื่ออาชญากรรม (victim service)** การให้บริการเหยื่ออาชญากรรมเริ่มเป็นที่ยอมรับในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า มีความจำเป็นเพื่อให้ความช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมทั้งด้านสวัสดิการสังคม การบริการให้คำปรึกษา การให้ความช่วยเหลือและบริการเกี่ยวกับการให้การหรือเป็นพยานในศาล การให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง ซึ่งในบางมลรัฐได้มีการออกกฎหมายคุ้มครอง“สิทธิผู้เสียหาย” (victims’ bills of rights) เพื่อเป็นหลักประกันในการรับบริการขั้นพื้นฐาน การให้บริการเหยื่ออาชญากรรมสามารถผสมผสานเข้ากับโครงการสำรวจความปลอดภัยของบ้านเรือนและโครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย

2. การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ปัจจุบันประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมได้หลายวิธี แต่คนไทยยังไม่ตื่นตัวเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมมากนัก ตำรวจจึงต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว พร้อมใจกันเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น รูปแบบและวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม มีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ ดังต่อไปนี้

- **โครงการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรม (Watchprograms)** การจัดตั้งกลุ่มสมาชิกเตือนภัยและแจ้งข่าวอาชญากรรม เป็นการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมรูปแบบหนึ่ง ที่ได้รับความนิยมโดยทั่วไป เช่น โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย ซึ่งในต่างประเทศนิยมเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่ เช่น Neighborhood Watch หรือ Block Watch (เพื่อนบ้านเตือนภัย) Apartment Watch (อาคารห้องเช่าเตือนภัย) Business Watch (กลุ่มธุรกิจเตือนภัย) Employees Watch (ลูกจ้างเตือนภัย) เป็นต้น โดยสมาชิกกลุ่มช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของสมาชิกกลุ่มคอยเป็นหูเป็นตาและแจ้งข่าวเบาะแสต่างๆ ให้กับตำรวจท้องที่ ทราบและดำเนินการตรวจสอบ

- **โครงการสายตรวจประชาชน (Citizen patrols)** การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การจัดสมาชิกหรืออาสาสมัครผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกตรวจท้องที่ คอยระวังป้องกันรักษาความปลอดภัยตามบริเวณต่างๆ ที่มีปัญหาอาชญากรรมในชุมชน โดยการออกตรวจด้วยการเดินเท้า จักรยาน หรือพาหนะอื่นๆ พร้อมวิทยุสื่อสาร ได้มีการนำโครงการสายตรวจประชาชนมาใช้ในย่านที่อยู่อาศัยของชนชั้นกลาง ตามชานเมือง อย่างไรก็ตาม ตำรวจไม่สนับสนุนให้สายตรวจประชาชนเข้าจับกุมคนร้ายหรือเข้าขัดขวางการกระทำผิดเมื่อประสบเหตุซึ่งหน้า เนื่องจากมีปัญหาคอรั้มหมายบางประการ เกี่ยวกับการคุ้มครองประชาชนที่

ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว และอาวุธที่นำมาใช้ระหว่างการออกตรวจท้องที่ ซึ่งจะต้องพิจารณาด้วยความรอบคอบในเรื่องนี้ว่า ประชาชนควรจะสามารถเข้ามามีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมได้ถึงจุดใด

- การเสริมสร้าง “ความเป็นหุ้นส่วน” กับองค์กรชุมชน (**Partnerships with neighborhood organizations**) การมีส่วนร่วมและเพิ่มบทบาทของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในระดับท้องที่ องค์กรชุมชนระดับท้องที่ที่มีบทบาทค่อนข้างมาก ได้แก่ โรงเรียน องค์กรศาสนา ธุรกิจเอกชน สถาบันครอบครัว องค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ และหน่วยงานระดับท้องที่ เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล สภาตำบล เทศบาล สุขาภิบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด และสภาจังหวัด เป็นต้น แต่กับความเป็นจริงของวันนี้ตำรวจยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากองค์กรเหล่านี้มากเท่าที่ควร ซึ่งในบางกรณีตำรวจกลับมีทัศนคติในทางลบเสียมากกว่าโดยเห็นว่าคอยจับผิดพฤติกรรมของตำรวจ หรือเป็นฝ่ายตรงข้าม แต่ในบางกรณีองค์กรระดับท้องที่เหล่านี้ ก็มีบทบาทในการสนับสนุนการป้องกันอาชญากรรมอย่างเปิดเผยชัดเจน และพร้อมที่จะทำงานร่วมกับตำรวจอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ดังนั้นตำรวจจึงต้องศึกษาทำความเข้าใจกับองค์กรชุมชนระดับท้องที่ เพื่อวางแผนทางการเข้าถึง และเสริมสร้าง “ความเป็นหุ้นส่วน” ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม

- คณะกรรมการประชาชน (**Boards, councils, and commissions**) การจัดตั้งคณะกรรมการประชาชน เป็นอีกวิธีหนึ่ง ที่ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ต่อสู้กับอาชญากรรมได้ โดยประชาชนมีส่วนร่วมทำหน้าที่เป็นผู้แทนหรือสมาชิกในคณะกรรมการ เพื่อดำเนินกิจกรรมของกลุ่มและดูแลพิทักษ์ผลประโยชน์ของกลุ่ม คณะกรรมการประชาชนมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ระดับท้องที่ ระดับจังหวัด ถึงระดับชาติ นอกจากนี้หน่วยงานตำรวจยังสามารถตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาขึ้นในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับทราบ ให้คำแนะนำปรึกษา และตรวจสอบการทำงานของตำรวจได้อย่างใกล้ชิด

ปัจจุบันในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการตั้งคณะกรรมการประชาชนระดับท้องที่ เพื่อควบคุมตรวจสอบการทำงานของตำรวจ ให้คำปรึกษาแนะนำด้านนโยบายแก่หน่วยงานตำรวจ รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับพฤติกรรมของตำรวจตลอดจนติดตามประเมินผลและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ ในบางท้องที่ประสบผลสำเร็จในการใช้รูปแบบคณะกรรมการประชาชนเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม (**Crime commissions**) และคณะกรรมการที่ปรึกษา (**advisor boards**) ในการเข้ามีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในกระบวนการวางแผนหรือกำหนดนโยบายตำรวจ

งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ (Community Relations Policing)

1. ความหมายของชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2549 : 2) ได้ให้ความหมายของงานมวลชนสัมพันธ์ไว้ในหนังสือคู่มือแนวทางเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องของงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ได้ดังนี้

ชุมชน(Community) ให้ความหมายของคำว่า “ชุมชน” ว่าในทุกชุมชนต้องมี ส่วนประกอบดังนี้

1. ประชาชนหรือคน (People)
2. ความสนใจของคนร่วมกัน (Common Interest)
3. อาณาบริเวณหรือพื้นที่ (Area)
4. การปฏิบัติต่อกัน (Interaction)
5. ความสัมพันธ์ของสมาชิก (Relationship) ที่ผูกพันให้อยู่ร่วมกันในชุมชนนั้น

สัมพันธ์ (Relation) หมายถึง ความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องด้วยหรือการผูกพัน ดังนั้นเมื่อมารวมกันเป็นคำว่า “ชุมชนสัมพันธ์” แล้วจะให้ความหมายกล่าวโดยสรุปคือ “บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องผูกพันกัน มีแนวคิดไปในแนวทางเดียวกันและสามารถรวมกำลังกันดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันได้” โดยงานชุมชนสัมพันธ์นั้นถือว่าเป็นงานที่เรียกว่า “งานชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจ” หมายถึง การงานที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่างๆ เกิดการรวมกันมีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นทางการ เพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจปัญหาซึ่งกันและกันตลอดจนร่วมมือแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมเพื่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อยในชุมชน หรือสังคมนั้นๆ โดยงานนี้เป็นส่วนของการในการดำเนินการที่เรียกโดยรวมว่า “งานมวลชนสัมพันธ์” คือเป็นการดำเนินการของกลุ่มมวลชนอย่างครบวงจรตั้งแต่การฝึกอบรม การจัดตั้ง การควบคุม และการนำการเคลื่อนไหวภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตำรวจให้เป็นไปเพื่อสนับสนุนการรักษาความมั่นคงของชาติ การรักษาเอกราช บูรณภาพของดินแดน รวมตลอดถึงการให้ประเทศชาติดำรงอยู่ในระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มวชนสัมพันธ์ (Community Relations) หมายถึง “การติดต่อสื่อสารของหน่วยงานกับกลุ่มคน องค์กร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ใกล้เคียง หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยงานเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคย และความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังผลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวเกิดทัศนคติที่ดีกับหน่วยงาน เกิดศรัทธา ให้การสนับสนุนกิจการของหน่วยงาน ตลอดจนเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงาน”

กรมตำรวจ (2539 : 8 - 9) ได้กล่าวไว้ในหลักการของงานชุมชนสัมพันธ์ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการ ที่เกี่ยวเนื่องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน 3 ประการคือ

1. การประชาสัมพันธ์ (Public Relation)
2. การให้บริการแก่ชุมชน (Public Service)
3. การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน (Public Participation)

ความหมายของการประชาสัมพันธ์

วัฒนา สักกวัตร (2542 : 149-150) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ คือการประชาสัมพันธ์ เป็นจุดเริ่มต้นของงานชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ของตำรวจ เพื่อมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินงานของตำรวจ สร้างความมั่นใจแก่ประชาชนในการดำเนินงานของตำรวจ และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของตำรวจในด้านต่างๆ ทั้งนี้ หลักการประชาสัมพันธ์ของตำรวจ มี 3 ประการคือ

1. การบอกกล่าว ชี้แจงหรือเผยแพร่ โดยเป็นการแจ้งให้ทราบ การให้ความรู้รวมทั้งเรียกร้องขอความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งหากประชาชนเข้าใจหลักการที่ถูกต้อง ย่อมเกิดความเลื่อมใสศรัทธาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

2. การป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด ซึ่งมีความสำคัญมากและสามารถกระทำได้ โดยการแก้ไขทางตรง ด้วยการออกแถลงการณ์ ประกาศ ให้สัมภาษณ์ ชี้แจงความเข้าใจผิดไปยังกลุ่มประชาชนโดยตรง และการแก้ไขทางอ้อม ซึ่งใช้สำหรับความผิดบางประเภทโดยทำให้ประชาชนเห็นประจักษ์แก่ตนเองเพื่อลบเลือนความผิด

3. การสำรวจประชามติ เพื่อให้ทราบว่าประชาชนต้องการอะไร เมื่อทราบแล้วจะสามารถตอบสนองให้สอดคล้องกับความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดและความต้องการของประชาชนอันจะทำให้การดำเนินการประชาสัมพันธ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สุรัตน์ ประทุมแก้ว (2549 : 34) ได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์ของตำรวจจะสัมฤทธิ์ผลได้ จำเป็นต้องส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับสื่อมวลชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานร่วมกัน เนื่องจากสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการที่จักสามารถช่วยสร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารได้

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2549 : 6) ได้กล่าวถึงการประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของงานชุมชนในหน้าที่ของตำรวจ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสาร เป็นการมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินงานของตำรวจเพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนในเรื่องของสมรรถภาพของบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ และความตั้งใจจริงของตำรวจ และการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของตำรวจในด้านต่าง ๆ เช่น ข้าราชการ นักเรียน ผู้ใช้แรงงาน ประชาชนทั่วไป เพื่อให้บุคคลเหล่านี้เข้าใจวัตถุประสงค์ นโยบายวิธีการ ปัญหาและข้อจำกัดของตำรวจ รวมทั้งให้เกิดความมั่นใจว่าตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัดเที่ยงตรง และยุติธรรม ในขณะเดียวกัน

ลักษณะ สตะเวทิน (2542 : 155-156) ได้กล่าวถึง การประชาสัมพันธ์ เป็นการแจ้งให้ทราบว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการที่จะบอกกล่าวหรือแจ้งข่าวสาร เหตุการณ์ ข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดให้ประชาชนทราบหรือเกิดความเข้าใจในเหตุการณ์นั้น ทั้งนี้หากเป็นข่าวสารใหม่ประชาชนก็จะได้รับทราบสิ่งเพิ่มเติมและถ้าเป็นสิ่งที่เคยทราบมาก่อนแล้วก็จะเป็นการยืนยันความถูกต้องของข่าวสารนั้น สำหรับการให้ความรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนรู้ถึงสภาพการณ์ก่อนที่จะไปชักนำการเปลี่ยนแปลง โดยเป็นการดำเนินงานที่ต้องการให้การศึกษามีลักษณะวิชาการแก่ประชาชน เพื่อให้มีความรู้เพิ่มขึ้นเป็นการสร้างความเข้าใจกับเนื้อหาสาระในการสอนหรือให้การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะและสร้างความพร้อมทั้งสภาวะอารมณ์และทัศนคติให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำเอาสิ่งที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ความหมายของการให้บริการแก่ชุมชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2549 : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระชับความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมความร่วมมือที่ตำรวจได้รับจากประชาชนมากยิ่งขึ้น ในการให้บริการแก่ประชาชนจะมีการปรับปรุงการให้บริการแก่ประชาชนทั้งในและนอกสถานี โดยเน้นการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว และการประชาสัมพันธ์ให้รู้จักขั้นตอนการให้บริการ การให้บริการสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ ทั้งในรูปแบบการนำบริการต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน และในรูปแบบการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของตำรวจ ซึ่งการพิจารณาว่าจะใช้รูปแบบใดแก่ประชาชนกลุ่มใดนั้น จะต้องพิจารณาความเหมาะสมกับสภาพแต่ละท้องถิ่นตามสถานการณ์ และที่สำคัญควรเป็นบริการที่ตรงกับความต้องการ ที่แท้จริงของประชาชน

พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธ์ (2542 : 106 -113) ได้กล่าวถึงการบริการของตำรวจแก่ประชาชนในปัจจุบันมีขอบเขตกว้างขวางและมีวิธีการที่หลากหลาย จากความหมายการบริการของตำรวจเดิมที่เป็นการปฏิบัติรับใช้โดยตำรวจและการให้ความสะดวกต่าง ๆ โดยตำรวจ ซึ่งเป็นการบริการที่รวมงานด้านการบังคับใช้กฎหมายและงานอื่น ๆ ที่อาจมีลักษณะของการรักษาความสงบ

เรียบริ้วของสังคม หรือแก้ปัญหาสิ่งที่รบกวนความสุขของประชาชนเข้าไปด้วยแล้ว การให้บริการ ยังมีเป้าหมายของการปฏิบัติอยู่ที่การแก้ปัญหของประชาชนของสังคม และพยายามลดความหวาดระแวงของประชาชน โดยการสร้างความรู้จักคุ้นเคยกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนกล้าบอกปัญหาความต้องการและความนึกถึงที่แท้จริง เพื่อจะให้บริการได้ตรงตามความต้องการของประชาชน

ความหมายของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2549 : 7) ได้ให้ความหมายว่าเพื่อสร้างความสัมพันธ์ ความคุ้นเคยในการทำงานร่วมกับประชาชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชนอาจดำเนินการโดยการเข้าไปร่วมงานกับสมาคมหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นแล้ว รวมทั้งประชาชนที่รวมกันเป็นหมู่เหล่าซึ่งเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์การทำงานร่วมกับประชาชนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นวิธีการที่จะชี้้นำให้ประชาชนหันเข้ามาสนใจในปัญหาอาชญากรรม ซึ่งชุมชนนั้นๆ ประสบอยู่ และเข้ามามีส่วนช่วยสนับสนุนตำรวจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไปด้วย

2. ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relation Theory)

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีต้นกำเนิดจากสหรัฐอเมริกาช่วงก่อนทศวรรษที่ 20 โดยแต่เดิมนั้น การพัฒนาองค์กรตำรวจจะเป็นไปในลักษณะปิด (Closed System) เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริต โดยพยายามให้ตำรวจสามารถทำหน้าที่ป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้ตามลำพัง โดยไม่จำเป็นต้องร้องขอความร่วมมือจากชุมชนและประชาชน แต่ให้เน้นการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณี ซึ่งได้แก่การตรวจท้องที่ การตั้งจุดตรวจ การระดมกำลังออกปราบปรามอาชญากรรม หรือเรียกว่า วิธีการทำงานของตำรวจแบบดั้งเดิม (Traditional Policing)

จากการใช้ระบบปิดและการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณีดังกล่าวปรากฏว่าการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมยังไม่เป็นผล กล่าวคืออัตราการเกิดอาชญากรรมยังคงเพิ่มสูงขึ้น ประชาชนยังมีความหวาดหวั่นที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และยังส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน ตำรวจไม่ได้รับความเคารพนับถือ ไม่ได้รับความร่วมมือ หรือหากมีก็น้อยมาก ทั้งตำรวจและประชาชนต่างมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อกัน ความสัมพันธ์เหินห่างออกจากกัน ฮาริงตัน (1981) เรียกความสัมพันธ์แบบนี้ว่า “แบ่งเขาแบ่งเรา” (Us versus them) หลักการทำงานแบบนี้ถูกตั้งคำถามถึงความเหมาะสมที่ไม่สามารถยับยั้งการเกิดเหตุร้ายได้ และยังส่งผลต่อทัศนคติที่ไม่ดีระหว่างตำรวจและประชาชน จึงเป็นที่มาของทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์

คณะกรรมการว่าด้วยปัญหาอาชญากรรมของประธานาธิบดีอเมริกัน กล่าวถึงความหมายของทฤษฎีและงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ไว้ว่า “...คือ กระบวนการที่กำหนดทิศทางให้บุคลากรตำรวจทั้งหมดในแต่ละองค์กร หันเหตุดิกรวมไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ภายนอกองค์กร ในลักษณะที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์หลักขององค์กรตำรวจ...”

ในส่วนทัศนคติของนักวิชาการไทย ศาสตราจารย์ ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ กล่าวถึงทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชนหรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุม สังเกต ตรวจตรา โดยไม่ล่วงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม แนวทฤษฎีนี้ไม่ได้มองข้ามบทบาทของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรม แต่ได้เสนอแนะให้มีการปรับบทบาทใหม่สำหรับตำรวจท้องที่ทั้งหมดตามแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ กล่าวคือตำรวจจะมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม อีกนัยหนึ่งอาจกล่าวได้ว่า ตำรวจตามแนวทฤษฎีนี้จะไม่มีสภาพเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการป้องกันอาชญากรรมอีกต่อไป

จากการศึกษาวิจัยของนักอาชญากรรมวิทยา กลุ่มชิคาโก พบว่า อาชญากรรมมักมีสถิติสูงมากบริเวณใจกลางนครชิคาโกซึ่งเป็นย่านธุรกิจและย่านที่อยู่อาศัย สถิติอาชญากรรมรวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนลดลงทุกขณะเมื่อถอยห่างจากใจกลางใจเมืองออกไป จึงสรุปได้ว่าอาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ถาวร ตามลักษณะพื้นที่ บริเวณใดที่เกิดอาชญากรรมขึ้นบ่อยครั้งก็จะเกิดซ้ำซากอยู่เช่นนั้น ซึ่งเห็นได้ว่าอาชญากรรมเกิดจาก “การขาดระเบียบของสังคม (Social Disorganization) ซึ่งหมายถึงสภาวะแตกสลายของกลไกทางสังคม ที่มีหน้าที่ค้ำจุนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและขวัญกำลังใจของสมาชิกในสังคม” แนวคิดของนักอาชญากรรมกลุ่มชิคาโกดังกล่าวจึงเป็นที่มาของทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์

จากความหมายของทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์จากแหล่งกำเนิดประเทศสหรัฐอเมริกา หรือจากทัศนคตินักวิชาการไทย รวมทั้งนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อาจแตกต่างกันในรายละเอียดของเนื้อหา แต่ในที่สุดก็มีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือ “สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างตำรวจและประชาชน”

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ คือ หลักการให้ตำรวจเข้าไปเป็นมิตรกับประชาชนหรือชุมชน เพื่อประโยชน์ในการหาข่าว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ โดยประชาชนอยู่ในฐานะผู้ให้ข้อมูลและผู้รับแนวคิดจากตำรวจเป็นหลัก

งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของตำรวจ และมองภาพพจน์ของตำรวจดีขึ้น และในที่สุดเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม ความร่วมมือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในชุมชนได้เอง อย่างเช่น การช่วยเหลือ สร้างสิ่งสาธารณะประจำหมู่บ้าน ให้ความช่วยเหลือกันและกัน เมื่อได้รับความเดือดร้อนหรือประสบสาธารณภัย รวมถึงการปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อความมุ่งหมายที่จะให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

การดำเนินงานและปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่การให้ชุมชนและประชาชน มีความสามารถในการป้องกัน และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคงในระดับพื้นฐานของตนเองได้ เพื่อเป็นฐานและสนับสนุนงานการสร้างความสุขแก่ชุมชนและสังคมของตำรวจ ดังนั้น จึงสรุปแนวคิดทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมโดยทั่วไป ก็คือ การจัดสภาพทั่วไปในระดับเมือง ชุมชน ละแวกบ้าน ในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายทรัพย์สินของตนเอง และบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม ตามแนวทฤษฎีนี้ ตำรวจมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

3. ตำรวจชุมชน หรือตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing Theory)

ตำรวจผู้รับใช้ชุมชนหมายถึง “หลักการการทำงานของตำรวจซึ่งส่งเสริมสนับสนุน แก่ต้นเหตุ เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยเทคนิคการแก้ต้นเหตุปัญหา ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน” เป็นแนวคิดเริ่มต้นจาก เซอร์ โรเบิร์ต พิล ผู้ก่อตั้ง ตำรวจมหานครลอนดอน หรือ สก็อตแลนด์ยาร์ด เจ้าของคำพูดที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน ประชาชนคือตำรวจ” (The Police are the public and the public are the police) แนวคิดและหลักการทำงานของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน คือแนวคิดและหลักการทำงานใหม่ของตำรวจเพิ่มเติมจากการทำงานแบบเดิม ที่มุ่งเพียงมีสายตรวจป้องกัน แก้ไขเหตุร้ายและสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเท่านั้น ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นการแก้ไขปัญหาเชิงกลยุทธ์ เพื่อป้องกันและควบคุมอาชญากรรม และลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม ซึ่งมีสาระสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. การขยายขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของงานตำรวจให้กว้างขวางขึ้น
2. การให้ความสำคัญ อย่างเน้นหนักในการติดต่อสัมพันธ์กัน ระหว่างตำรวจกับประชาชน อย่างใกล้ชิด ลึกซึ้ง สม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดไป
3. การให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญห และ การป้องกันอาชญากรรม
4. ความพยายามที่จะปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของตำรวจ เพื่อกระจายการให้บริการ และการวางแผนระดับชุมชน ให้ดีมากยิ่งขึ้น หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ประกอบด้วยหัวข้อใหญ่ๆ 2 ข้อ
  - ข้อแรก คือ ตำรวจเป็นหุ้นส่วนกับประชาชนเกาะติดพื้นที่อย่างทั่วถึง
  - ข้อที่สอง คือ ตำรวจนำชุมชนและหน่วยงานอื่นแก้ต้นเหตุอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบในชุมชน

หลักการสำคัญของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน 2 ข้อดังกล่าว แยกย่อยได้ 10 หลักการ ดังนี้ (บัญญัติ 10 ประการของตำรวจผู้รับใช้ชุมชน)

1. การนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นแนวคิดหรือกลยุทธ์หลักในการทำงาน (Core Strategy) ที่ตำรวจทุกคนในองค์กรหรือหน่วยตำรวจจะต้องนำไปใช้เป็นหลักในการทำงาน ตั้งแต่หัวหน้าหน่วยหรือผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้น จนถึงตำรวจทุกฝ่ายทุกแผนก (ไม่ใช่มีความคิดว่า เฉพาะตำรวจชุดชุมชนมวลชนสัมพันธ์ เท่านั้น ที่ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน แต่พนักงานสอบสวนที่เป็นร้อยเวรสอบสวน หรือตำรวจสายตรวจ ไม่สนใจรับฟังแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมาแจ้งความ) การจะแสดงออกว่าหน่วยตำรวจใดนำแนวคิดตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไปเป็นแนวคิดหลักในการทำงานหรือไม่ ให้ดูจากการกำหนดวิสัยทัศน์ คำนิยามของหน่วยว่า มีการกำหนดแนวคิดหลักในการทำงานร่วมมือกับประชาชน หรือให้ประชาชนศรัทธา หรือใช้พลังมวลชนมาร่วมแก้ปัญหาอาชญากรรมหรือไม่ หรือมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ในการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนทั้ง 10 ข้อนี้ ไปกำหนดหรือนำไปใช้เป็นหลักทำงานหรือไม่ งานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนไม่ใช่โครงการชั่วคราว ที่หมดเวลา หรือเงินงบประมาณแล้วเลิกทำ เช่น โครงการปราบโจรฤดูแล้ง หรือโครงการนำตำรวจไปทำบุญร่วมกับประชาชนทุกวันพระ เป็นต้น แต่เป็นหลักการทำงานสำคัญที่ต้องทำตลอดไป จึงจะเป็น “ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน”

2. การกระจายอำนาจให้ตำรวจผู้ปฏิบัติงาน (Decentralized) ตำรวจสายตรวจ หรือตำรวจที่ทำงานสัมผัสกับประชาชน เช่น สายตรวจตำบล หรือตำรวจที่รับผิดชอบพื้นที่ที่จะต้องได้รับการกระจายอำนาจ หรือมีอำนาจในการนำเสนอในการตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนให้ได้มากที่สุด แทนวิธีการทำงานแบบเดิมที่อำนาจการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ อยู่ที่ส่วนกลาง เช่นปัจจุบันหน่วยงานตำรวจไทยมอบอำนาจให้หัวหน้าสถานีตำรวจมีอำนาจมากขึ้นกว่าเดิมมาก เช่น การตั้งคดี การปล่อยชั่วคราว การอนุมัติให้ข้าราชการตำรวจเดินทางไปราชการ เป็นต้น

3. การเกาะติดพื้นที่ และกระจายความรับผิดชอบให้ตำรวจแต่ละพื้นที่ (Fixed Geographic and Accountability) ในระบบตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ตำรวจทุกคน ไม่ว่าจะสายตรวจจรดยนต์ สายตรวจรถจักรยานยนต์สายตรวจตำบล หรือตำรวจประจำตู้ยาม ฝ่ายอำนวยการ หรือผู้บังคับบัญชา ระดับต่างๆ จะได้รับมอบการกระจายอำนาจให้แบ่งรับผิดชอบพื้นที่ เป็นระยะเวลาต่างๆ เช่นจะไม่เปลี่ยนสายตรวจแต่ละผลัดหรือแต่ละเขตบ่อยจนทำให้ตำรวจสายตรวจไม่มีความคุ้นเคยหรือชาวบ้านไม่ “เชื่อใจ” หรือเห็นตำรวจเป็นคนแปลกหน้า โดยควรจัดตำรวจแบบ “เกาะติดพื้นที่” การแบ่งมอบพื้นที่หรือเขตตรวจ ยึดถือชุมชนเป็นหลักมากกว่าสถิติคดี

4. ใช้พลังความร่วมมือของประชาชนและอาสาสมัคร (Volunteers) ในระบบตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มุ่งเน้นให้มีการใช้ความร่วมมือจากประชาชน ในรูปของการเป็นอาสาสมัครในรูปแบบต่างๆ ตามที่ชุมชนหรือในพื้นที่ที่มีต้นทุนทางสังคม หรือมีการจัดตั้ง หรือมีความเหมาะสม ตำรวจมีหน้าที่ให้ความรู้และสร้างความร่วมมือ กำหนดวิธีการจัดตั้ง เพื่อประชาชนได้มาช่วยเหลืองานป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขความไม่เป็นระเบียบของชุมชนตามความเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ตำรวจมีเวลาไปทำงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรมอื่นได้มากขึ้น รูปแบบของอาสาสมัครจะต่างไปในแต่ละพื้นที่ ชุมชนบางแห่งอาจจะเป็นการใช้อาสาสมัครที่มีหน่วยงานอื่นจัดตั้งไว้แล้ว หรือตำรวจจัดตั้งขึ้นเอง แล้วแต่ความเหมาะสมของพื้นที่และชุมชน และความพร้อมของสภาพชุมชน เช่น อาสาสมัครตำรวจชุมชน(ตชต.) สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เขี้ยวเวหา อาสาจราจรตำรวจบ้าน สายตรวจประชาชน สมาชิกกู้ภัย สมาชิกชมรมเพื่อนบ้านเดือนกัญ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) และลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น

5. ใช้ผู้สนับสนุน (Enhancer) ในระบบตำรวจชุมชน ตำรวจจะต้องหาความร่วมมือในการสนับสนุนงานตำรวจจากชุมชนและองค์กรปกครองในพื้นที่ ไม่เฉพาะงานหลักคือการป้องกันอาชญากรรม หรือการเป็นอาสาสมัครในการป้องกันอาชญากรรมเท่านั้น แต่ในระบบตำรวจชุมชน หน่วยตำรวจต้องแสวงหาทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยเหลืองานตำรวจอื่นๆ เช่น การจัดอาสาสมัครช่วยแจ้งข่าวเว็บไซต์ลามก การให้ประชาชนเป็นอาสาสมัครประชาสัมพันธ์ช่วยเหลือบริการผู้มาแจ้งความที่สถานีตำรวจ การจัดอาสาสมัครช่วยรับโทรศัพท์ที่ศูนย์วิทยุ การจัดอาสาสมัครลงข้อมูลสถิติคดี การจัดคณะกรรมการหาทุนช่วยเหลือเหยื่อ อาชญากรรม และการรับการสนับสนุนงบประมาณจากชุมชนหรือท้องถิ่นเพื่อช่วยเหลืองานตำรวจในด้านต่าง ๆ

6. การบังคับใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาชุมชน (Law Enforcement) งานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนยังถือว่า การสืบสวน จับกุมคนร้ายเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาความไม่เป็นระเบียบในชุมชน โดยเน้น การจับกุมเพื่อแก้ปัญหาที่ถือเป็นความเดือดร้อนของชุมชนเป็นลำดับแรกสุด และตำรวจมีหน้าที่ในการรักษาความสมดุลระหว่างการบังคับใช้กฎหมายหรือ การจับกุม กับความร่วมมือของชุมชน ในการแก้ไขต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรม หรือความไม่เป็นระเบียบของชุมชน

7. เน้นป้องกันปัญหาอาชญากรรมมากกว่ารอให้เกิดเหตุ (Proactive Crime Prevention) การตำรวจผู้รับใช้ชุมชน มุ่งเน้นในการทำงานเพื่อป้องกันไม่ให้อาชญากรรมเกิดมากกว่าการรอให้อาชญากรรมเกิดแล้ว จึงคิดติดตามจับกุมคนร้ายเพื่อฟ้องศาล กิจกรรมส่วนใหญ่ของตำรวจที่ทำงานร่วมกับชุมชน คือสนับสนุนให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยใช้เทคนิคแก้ต้นเหตุปัญหา การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม การจัดระบบ

เพื่อนบ้านเตือนภัย หรือจัดสายตรวจประชาชน เป็นต้น เพื่อมุ่งเป้าประสงค์ในการลดอาชญากรรม และความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม

8. ใช้เทคนิคแก้ปัญหา (Problem Solving) ดำรวจสมาชิกชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ทำงานร่วมกัน เพื่อกำหนดต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือปัญหาความไม่ เป็นระเบียบในชุมชน (Scanning) แล้ววิเคราะห์สาเหตุของปัญหา(Analysis) แสวงหาแนวทางในการ แก้ไขปัญหา (Response) ดำเนินการแก้ไขปัญหา แล้วประเมินผล (Assessment) เทคนิคในการ แก้ไขปัญหานี้ เป็นการระดมความร่วมมือระหว่างตำรวจกับชุมชน เป็นการคิดแก้ปัญหากรอบ ความคิดการทำงานแบบเดิมของตำรวจที่ถือว่าการสืบสวนจับกุมคนร้ายได้ก็นับเป็นการบรรลุ ภารกิจแล้ว แต่ถ้าตำรวจมีแนวคิดและทำงานตามความเชื่อแบบเดิม ปัญหาอาชญากรรมหรือความ เดือดร้อนของชุมชนก็จะกลับมาอีก เพราะการจับกุมคนร้ายไม่ใช่การแก้ต้นเหตุของปัญหาที่แท้จริง การใช้เทคนิคแก้ปัญหาลักษณะนี้ ควรถือเป็นหลักการสำคัญ เพราะที่ผ่านมา ประเทศไทยเคยใช้ชุด ชุมชนมวลชนสัมพันธ์เข้าไปสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตำรวจกับประชาชนได้แล้ว แต่ไม่ได้นำ ชุมชนมาระดมความร่วมมือกับตำรวจ ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือความเดือดร้อนของ ชุมชน

9. การเป็นหุ้นส่วนและสร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน (Partnerships) ในระบบตำรวจชุมชน ประชาชนในชุมชนคือหุ้นส่วนของตำรวจ ในการร่วมรับผิดชอบป้องกัน อาชญากรรม หรือปัญหาความไม่ เป็นระเบียบในชุมชน (ไม่ใช่เป็นปัญหาของตำรวจฝ่ายเดียว) ตำรวจและประชาชนในชุมชนต้องร่วมกันสำรวจปัญหาและความต้องการของ ชุมชนเกี่ยวกับความ เดือดร้อน หรือความหวาดกลัวภัยอาชญากรรม และให้ชุมชนร่วมใช้เทคนิคแก้ปัญหาเพื่อร่วมแก้ ต้นเหตุ ปัญหาความเดือดร้อน จากอาชญากรรมดังกล่าว และตำรวจต้องสร้างความร่วมมือหรือเป็น แกนนำในการระดมทรัพยากร ความร่วมมือ หรือให้ประชาชนร่วมเป็นอาสาสมัครเพื่อดำเนิน กิจกรรมป้องกันอาชญากรรมได้ด้วยตัวชุมชนเอง

10. ตำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง(Integration)ในการบังคับใช้ กฎหมายหรือแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันหลายอย่าง โดยเฉพาะการแก้ที่ต้นเหตุของ ปัญหา (ไม่ใช่เพียงแค่การจับคนร้าย) ตำรวจไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงจะเข้าไปจัดการได้ เช่น หอพักที่เป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นติดยาเสพติด เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์หรือ ประชาสงเคราะห์ มีหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงในการจัดระเบียบ หรือการติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่าง บริเวณที่เกิดเหตุชิงทรัพย์หรือข่มขืนเสมอ เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การ ถอนใบอนุญาตให้บุคคลที่มีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อย มีและใช้อาวุธปืนเป็นอำนาจของ นายทะเบียนอาวุธปืน คือนายอำเภอท้องที่ (ต่างจังหวัด) การอนุญาตให้รถเร่ขายสุราตามงานเทศกาล

หรืองานรื่นเริงต่างๆ ที่เป็นต้นเหตุให้วัยรุ่นสูบบุหรี่ได้ตลอดเวลา นำไปสู่เหตุทราญร่างกาย เป็นอำนาจของสรรพสามิต รถที่หายส่วนมากเป็นรถจักรยานยนต์ใหม่ที่ยังไม่ได้รับป้ายทะเบียนจากหน่วยงานขนส่งทางบก และสถานที่ที่หายมากที่สุดคือตลาดนัด ที่ฝ่ายพาณิชย์จังหวัดมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอนุญาตให้เปิดตลาดนัดได้ ดังนี้ เป็นต้น การจะรู้ว่าหน่วยตำรวจใดเป็น “ตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” เท่าใด หรือวัดระดับของการนำหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน ไปใช้ หรือวัด “ความเป็นตำรวจผู้รับใช้ชุมชน” มีเกณฑ์ในการวัดจากการทำงานของตำรวจ 5 ระดับ จากน้อยไปหามาก คือ

1. ตำรวจสนใจชุมชน เฉพาะเวลาประชาชนแจ้งความเท่านั้น
2. ตำรวจแนะนำการป้องกันอาชญากรรมแก่ชุมชน
3. ประชาชนแจ้งข่าวสารแก่ตำรวจเสมอ
4. ตำรวจนำชาวบ้านร่วมคิดร่วมทำแก้ปัญหาชุมชน
5. ชุมชนป้องกันอาชญากรรมด้วยชุมชนเอง โดยตำรวจเป็นแกนสนับสนุน

หน่วยงานอื่นก็เริ่มที่จะเห็นความสำคัญของชุมชน และมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนเข้มแข็ง เช่นกระทรวงยุติธรรม ได้เริ่มนำหลักการยุติธรรมสมานฉันท์ (Restorative Justice) และการยุติธรรมชุมชน (Community Justice) เป็นต้น มาใช้ในชุมชน ซึ่งล้วนแล้วแต่สอดคล้องหรือเป็นแนวทางเดียวกับตำรวจผู้รับใช้ชุมชนทั้งสิ้น และหลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชนนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดชุมชนเข้มแข็ง หรือพลังแผ่นดินต่อต้านยาเสพติด หรือแม้กระทั่งแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทุกแนวคิดมีวัตถุประสงค์ ให้ครอบครัว ชุมชน มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นตำรวจก็สามารถที่จะใช้เครือข่ายเหล่านี้เป็นฐานในการทำงานตำรวจผู้รับใช้ชุมชนได้ด้วย ในระบบตำรวจชุมชน ตำรวจต้องบูรณาการกับหน่วยงานที่จะแก้ไขส่วนที่เป็น “ต้นเหตุ” ทำให้เกิดปัญหาสังคม นำไปสู่อาชญากรรมหรือปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยการจัดระเบียบสังคมให้ดีขึ้น (พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์, 2542)

4. งานมวลชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจ

งานชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจนั้น ถ้าเปรียบเทียบกับงานทหาร ก็คืองานกิจการพลเรือน ซึ่งมีแนวความคิดส่วนหนึ่งว่า การปฏิบัติกิจการพลเรือนกระทำขึ้นเพื่อการสนับสนุนทางพลเรือนที่จำเป็นของผู้บังคับบัญชาทหารในอันที่จะลดการขัดขวางของพลเรือนที่มีต่อการปฏิบัติการทางทหาร และช่วยเหลือให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการทหารหรือทางการเมือง การปฏิบัติดังกล่าวอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์ระหว่างกำลังทหารกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน และประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ และอาจรวมถึงการที่กำลังทหารเข้าไปปฏิบัติหน้าที่บางอย่างหรือทั้งหมด ซึ่งตามปกติแล้วเป็นงานในหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ปกครองท้องถิ่นหรืออิกนัยหนึ่งกล่าวโดยสรุปว่า งานกิจการพลเรือนของทหารก็คือ การแสวงหาความร่วมมือจากพลเรือน หรือ

ประชาชนเช่นเดียวกัน ส่วนการปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจนั้น จึงเทียบเคียงได้กับการปฏิบัติการจิตวิทยาทางทหาร เพราะทางตำรวจก็มุ่งให้คนหรือประชาชนรับเอาพฤติกรรมในการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเช่นเดียวกัน

งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจ จึงหมายถึง งานที่ตำรวจได้กระทำ เพื่อให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลในสังคม หรือชุมชนต่าง ๆ เกิดการรวมตัวกัน มีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติ เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอาชญากรรม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ อย่างไรก็ดี ความหมายของ "งานชุมชนสัมพันธ์" กับ "งานมวลชนสัมพันธ์" มีความใกล้เคียงกัน แต่แตกต่างกันในส่วนของเป้าหมายเท่านั้น ซึ่งงานมวลชนสัมพันธ์นั้น เป็นการดำเนินการของกลุ่มมวลชนอย่างครบวงจร ตั้งแต่การฝึกอบรม การจัดตั้ง การควบคุม และการนำการเคลื่อนไหว ภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตำรวจ ให้เป็นไปเพื่อสนับสนุนการรักษาความมั่นคงของชาติ การรักษาเอกราชของชาติ บูรณภาพของดินแดน รวมตลอดถึง การให้ประเทศชาติดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ลักษณะของงาน “ชุมชนมวลชนสัมพันธ์” ในหน้าที่ของตำรวจ เป็นการนำเอาปรัชญาที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน และประชาชนก็คือตำรวจ” มาใช้ปฏิบัติ และเป็นการเน้นให้เห็นว่า สัมพันธภาพที่ดี ระหว่างประชาชนกับตำรวจเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของตำรวจ ฉะนั้น ตำรวจจึงต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพอันดีนี้ไว้อย่างสม่ำเสมอ จากวิวัฒนาการของตำรวจในระยะเริ่มแรก เน้นการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณี ซึ่งได้แก่ การตรวจท้องที่ ตู้ยาม การตั้งจุดตรวจ การระดมกำลังออกปราบปรามอาชญากรรม จากการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณีดังกล่าว ปรากฏว่า การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมไม่ได้ผลเท่าที่ควร ประชาชนมีความหวาดหวั่น ที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และได้พยายามช่วยเหลือตัวเองในเบื้องต้น ดังจะพบเห็นทั่วไปว่า บ้านต้องมีการสร้างกำแพงสูง ๆ มีเหล็กดัดใส่หน้าต่าง อย่างไรก็ดีตาม ในปัจจุบันนี้ ผู้บริหารงานตำรวจได้ตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของประชาชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจ ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม อันเป็นปัญหาส่วนรวมของสังคม งานชุมชนมวลชนสัมพันธ์จึงเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนรับรู้ และเข้าใจปัญหาของตำรวจ มีสัมพันธภาพอันดีกับตำรวจ และเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายสุดท้าย เพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในชุมชน ดังนั้น หลักการที่สำคัญของงานชุมชนมวลชนสัมพันธ์ คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ และ

ความร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับตำรวจ ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของสังคม แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับงานชุมชนมวลชนสัมพันธ์ จึงเป็นการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน มีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว งานชุมชนมวลชนสัมพันธ์ จึงประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) การประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATION)
- 2) การให้บริการแก่ชุมชน (PUBLIC SERVICE)
- 3) การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน (PUBLIC PARTICIPATION)

ผู้ปฏิบัติในงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2549 : 24) กำหนดการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ซึ่งใช้อยู่ในการปฏิบัติปัจจุบัน แบ่งการปฏิบัติเป็น 2 ระดับ คือ ระดับผู้บริหารงาน และระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2549 : 24-27) ในระดับผู้บริหารชุมชนสัมพันธ์ ได้ปรับเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์เพื่อให้สามารถผนึกกำลังร่วมกันระหว่างประชาชนกับข้าราชการตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมได้ ตามระดับแต่ละสถานีโดยจะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และควบคุมการปฏิบัติงานและจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้ การศึกษาการจัดหาข้อมูลท้องถิ่น และกำหนดแผนการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีอุดมการณ์และมีความประพฤติดี กล่าวคือ ต้องเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความเสียสละ และประพฤติตนที่ดีเป็นตัวอย่าง เป็นผู้มีความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชน และไม่มัวสุมกับอบายมุข
2. มีมนุษยสัมพันธ์ดี กล่าวคือ สามารถที่จะเข้ากับประชาชนได้ การมีมนุษยสัมพันธ์ดีนั้นเป็นเรื่องที่สามารถฝึกอบรมกันได้แต่เป็นกรณีที่ต้องใช้เวลา ดังนั้นควรคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมาก่อน ย่อมจะทำให้การปฏิบัติงานรวดเร็วขึ้น
3. มีบุคลิกดีมีลักษณะเป็นผู้นำมีความริเริ่มสร้างสรรค์ อดทนอดกลั้น กล่าวคือ ต้องมีบุคลิกลักษณะที่ดี องอาจ สง่าผ่าเผย แต่งกายสะอาด รู้จักใช้วาจาที่สุภาพ นุ่มนวล มีสุ่มเสียงน่าฟัง เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำประชาชน และรู้จักอดทนอดกลั้นในขณะที่ปฏิบัติงาน
4. มีไหวพริบปฏิภาณ กล่าวคือ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม รวมทั้งสามารถปรับปรุงรูปแบบของการทำงานให้เข้ากับสภาพชุมชนและพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ผ่านการอบรมด้วยการประชาสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์มาก่อน กล่าวคือ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานด้านการประชาสัมพันธ์และงานชุมชนสัมพันธ์อย่างถ่องแท้ ไม่เช่นนั้นจะไม่ทราบว่าต้องทำอะไรก่อนหลัง และอะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสม กล่าวคือ การถ่ายทอดความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการถ่ายทอดให้ประชาชนได้เกิดความเข้าใจ ในแต่ละชุมชนจะมีประชาชนที่มีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน เช่นในบางพื้นที่ประชาชนมีความรู้สูงก็จำเป็นต้องใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีความรู้ทัดเทียมกัน เพื่อให้เหมาะสมกับในแต่ละพื้นที่ และจะต้องได้รับการฝึกอบรมและปรับความรู้ให้เท่าเทียมกัน

7. มีความรู้ความสามารถพิเศษ กล่าวคือ เป็นด้านที่ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานการใช้ความรู้ความสามารถพิเศษเช่น ช่างไม้ ช่างเครื่องยนต์ ช่างตัดผม ย่อมช่วยสร้างความเข้าใจร่วมกับชุมชน สร้างความเห็นอกเห็นใจ และประชาชนจะให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (2549 : 29-31) กำหนดให้ต้องศึกษาสภาพอาชญากรรมในแต่ละชุมชนด้วย คือ จะต้องวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรม โดยพิจารณาจากสถิติคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป้าหมายว่ามีความถี่มากน้อยเพียงใด หรือพิจารณาจากปัญหาความเดือดร้อน โดยรับฟังคำร้องเรียนจากประชาชน สื่อมวลชน หรือกลุ่มตัวแทนต่างๆ ในชุมชนเป้าหมาย และพิจารณาปัญหาความเร่งด่วนบางประการที่จำเป็นต้องดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ อาจเป็นการดำเนินการตามนโยบายสำคัญ เช่น นโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเป็นงานปฏิบัติเฉพาะหน้า เช่น ประชาชนในพื้นที่ที่มีทัศนคติไม่ดีต่อตำรวจหรือมีแนวโน้มจะต่อต้านการปฏิบัติงานหรือไม่ให้ความร่วมมือกับตำรวจเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการต่อไป โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ ความชัดเจน ความอ่อนตัวและจะต้องกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานให้ชัดเจนเพื่อการติดตามประเมินผลได้อย่างถูกต้อง

การปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

การดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีขั้นตอนเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชน มี 7 ขั้นตอน ดังแผนภาพที่ 2 - 2 และขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพบปะและเยี่ยมผู้นำชุมชนและประชาชน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาชุมชนและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การร่วมกิจกรรมตามประเพณีและกิจกรรมชุมชน

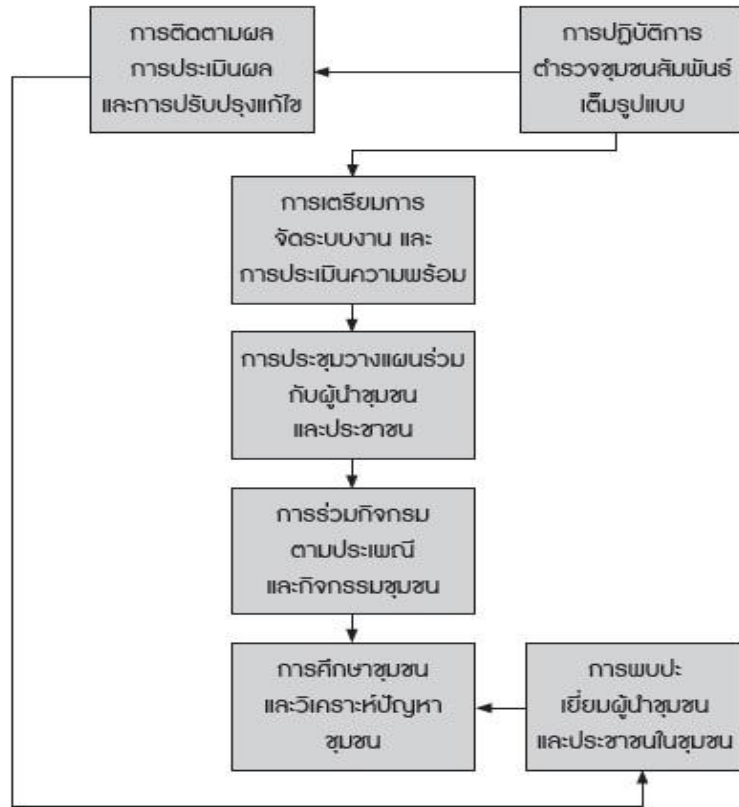
ขั้นตอนที่ 4 การประชุมวางแผนงานร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน

ขั้นตอนที่ 5 การเตรียมการจัดระบบงานและการประเมินความพร้อม

ขั้นตอนที่ 6 การปฏิบัติการชุมชนเต็มรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 7 การติดตามผล การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข

แผนภาพที่ 2 - 2 (ขั้นตอนการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์)

ที่มา : (สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, 2532 : 106)

บทบาทความร่วมมือระหว่างชุมชนต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม

นอกจากประชาชนจะมีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรมภายในชุมชนของตนแล้ว บทบาทที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่งของประชาชนก็คือ บทบาทในการมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อรักษาความปลอดภัยให้แก่สังคม ซึ่งถือเป็นภาระของส่วนรวมโดยตรงมิได้จำกัดเฉพาะชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น แต่ทว่าเป็นความร่วมมือกันทั้ง 2 ฝ่ายในรูปของภาระหน้าที่และความสมัครใจ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีภาระหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมโดยตรงอยู่แล้ว และเมื่อประชาชนให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องพึงระลึกอยู่เสมอว่าประชาชนได้ให้ความร่วมมือในรูปของอาสาสมัครด้วยความเต็มใจของประชาชนโดยแท้โครงการอาสาสมัครเหล่านี้เป็นโครงการที่ได้ประสบความสำเร็จมาแล้วในต่างประเทศ อาทิ

ประเทศญี่ปุ่น มีหน่วยงานอาสาสมัครป้องกันอาชญากรรมจำนวนมาก โดยจัดตั้งขึ้นในสถานีตำรวจต่าง ๆ อาสาสมัครประกอบด้วยประชาชนในท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ส่งเสริมกิจกรรม

ป้องกันอาชญากรรมและช่วยจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสมาคมป้องกันอาชญากรรมของผู้ประกอบธุรกิจต่างๆ ซึ่งจะมีสมาชิกของสมาคมเหล่านี้ที่ได้รับการอบรมจากตำรวจเกี่ยวกับวิธีป้องกันอาชญากรรม และช่วยตำรวจในกิจกรรมป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ เช่น การให้ข่าวแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับผู้ต้องสงสัยว่าได้มีการกระทำความผิด หรืออาจจะมีการกระทำความผิดเป็นต้น

ประเทศสิงคโปร์ สมาชิกสายตรวจพิเศษซึ่งตั้งเมื่อ ค.ศ. 1967 ประกอบด้วยอาสาสมัครและตำรวจออกตรวจท้องที่ร่วมกันและทำหน้าที่อื่น ๆ ด้วย นอกจากนี้ก็มีหน่วยงานยามรักษาการณ์ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 6,000 คน ออกตรวจท้องที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

บทบาทของประชาชนในชุมชนต่อการป้องกันอาชญากรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้ นับได้ว่ามีผลในการยับยั้งการกระทำความผิด โดยการลดช่องโอกาสในการกระทำความผิด ในสภาพการณ์ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป อาชญากรรมเป็นปัญหาที่สังคมต้องรีบแก้ไข และการป้องกันอาชญากรรมก็เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกฝ่ายในสังคม ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 2 ฝ่าย คือ ภาครัฐบาล และเอกชน โดยเฉพาะประชาชนทุกคน สำหรับประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครมีปัญหาสังคมเกิดขึ้นมากมาย เช่น ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาการครองชีพและการว่างงาน ปัญหาการเพิ่มของประชาชน ปัญหาการโยกย้ายประชากรจากชนบทเข้าสู่ตัวเมือง ปัญหาเด็กกระทำความผิด ฯลฯ ซึ่งผลของปัญหาเหล่านี้เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาอาชญากรรมในที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงรุก

1. ความหมายของปฏิบัติงานเชิงรุก

การปฏิบัติงานเชิงรุก หรือที่ภาษาอังกฤษใช้คำว่า “**Proactive Work Behavior**” เป็นคุณลักษณะสำคัญที่องค์กรทั้งหลายต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวพนักงาน ทุกองค์กรล้วนตระหนักดีว่า ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนและรวดเร็วอย่างที่ปรากฏทุกวันนี้ องค์กรต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนทั้งที่เป็นวิกฤติและโอกาสตลอดเวลา ดังนั้น การที่บุคลากรขององค์กรสามารถสังเกตเห็นถึงวิกฤติและโอกาส และเตรียมการเรื่องต่างๆ ไว้รับมือได้ล่วงหน้า ก็จะช่วยลดทอนความเสียหายหรือลดทอนประโยชน์ที่จะเกิดจากสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างทันกาล

การปฏิบัติงานเชิงรุก หรือ “**Proactive Work Behavior**” ใน *Competency Dictionary* ของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หมายถึง “ การสังเกตเห็นถึงปัญหาหรือโอกาส พร้อมทั้งลงมือจัดการกับปัญหานั้นๆ หรือใช้โอกาสที่เกิดขึ้นให้เกิดประโยชน์ต่องานด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่ ”

จากคำนิยามข้างต้นจะเห็นว่า การปฏิบัติงานเชิงรุก หรือ “**Proactive Work Behavior**” เป็นเรื่องที่มี 2 มิติ นั่นคือ มิติที่เกี่ยวกับปัญหา (Problem) วิกฤติหรือภัยคุกคาม (Threat) และมิติที่เกี่ยวกับโอกาส (Opportunity)

ในแง่ของปัญหา การปฏิบัติงานเชิงรุกคือการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว หรือการกระทำต่างๆ ที่สามารถป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ล่วงหน้า

ส่วนในแง่ของโอกาส การปฏิบัติงานเชิงรุกคือการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว หรือการสังเกตเห็นโอกาสที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แล้วเตรียมการต่างๆ ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสดังกล่าวได้ในทันทีที่เกิดขึ้น ดังนั้น การปฏิบัติงานเชิงรุก จึงเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในแต่ละบุคคลได้ ปัจจุบันมีสถาบันหลายแห่งที่ฝึกอบรมเรื่องดังกล่าวให้แก่ผู้สนใจ และปรากฏว่ามีบุคคลจำนวนมากได้รับการพัฒนาทักษะนี้ จนสามารถปฏิบัติงานเชิงรุกได้เป็นอย่างดี

จึงสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานเชิงรุก (**Proactive Work Behavior**) นั้น ก็คือการปฏิบัติงานอย่างมีการเตรียมการที่ดี เพื่อรองรับเหตุการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต หรือป้องกันปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เพื่อหวังผลความเป็นเลิศในงานของตนเอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องรอให้ผู้อื่นมาบอกในสิ่งที่เราควรทำ หรือไม่ต้องรอจนกระทั่งเกิดความเสียหายขึ้นก่อน

2. ความสำคัญของการปฏิบัติงานเชิงรุก

วิธีการทำงานแบบ Proactive หรือการปฏิบัติงานแบบเชิงรุกนั้น มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ในชีวิตการทำงานในปัจจุบันอันเนื่องมาจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. การดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ต้องประสบกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างรวดเร็ว พนักงานในองค์กร ไม่สามารถรอจนกระทั่งขั้นตอนการทำงานทุกอย่างชัดเจนแล้วจึงลงมือดำเนินการ องค์กรคาดหวังให้พนักงานสามารถทำงานได้บนสภาพความไม่แน่นอนของธุรกิจ การเตรียมการที่ดีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และการเรียนรู้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีตเพื่อเตรียมการป้องกันนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับคนทำงานในปัจจุบัน ซึ่งการทำงานตามหน้าที่ ที่ตนเองได้รับมอบหมายนั้น ไม่เพียงพอแล้ว สำหรับการแข่งขันในปัจจุบัน

2. Innovation หรือ นวัตกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมายในธุรกิจปัจจุบัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ลูกค้า และสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันของธุรกิจ คนทำงานจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับวิธีการทำงานใหม่ๆ เทคโนโลยีใหม่ๆ กฎระเบียบที่ตนเองไม่คุ้นเคย หรือแม้แต่ต้องเผชิญกับภัยคุกคามแบบใหม่ๆ การเตรียมการที่ดี หรือการปฏิบัติงานแบบ Proactive Work Behavior จึงมีความจำเป็นในการปรับตัวเข้ากับ Innovation ต่างๆ

3. เส้นแบ่งแยกขอบเขตของงานกับชีวิตส่วนตัวนั้น น้อยลง การทำงานตามบทบาทหน้าที่รับผิดชอบเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่เพียงพอต่อการแข่งขันในปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ต้องสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยตนเอง ต้องรักงานที่ตนเองทำและทำงานที่ตนเองรัก ดังนั้น หากรอให้ผู้บังคับบัญชามาสั่งการในสิ่งที่เราสมควรทำ สมควรคิดด้วยตัวเราเองได้ หรือต้องรอให้ผู้อื่นมากำหนดหน้าที่การทำงานให้เรา โดยเราไม่เข้าใจจุดประสงค์ของงาน และไม่ Proactive กับงานของตนเอง เราก็ไม่สามารถสร้างความแตกต่างและความก้าวหน้าในเส้นทางอาชีพของเราได้

ตัวอย่างของการทำงานแบบเชิงรุก หรือ Proactive นั้น มีให้เห็นมากมาย เช่น นางพยาบาลผู้ซึ่งมีหน้าที่ติดตามคุณหมอ เพื่อออกตรวจคนไข้ เตรียมข้อมูลอาการป่วยและประวัติต่างๆ ของคนไข้ รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับคุณหมอในการทำงาน ทุกครั้งก่อนที่คุณหมอจะมาถึง หรือผู้จัดการโรงงานทำการวิเคราะห์ปัญหาของเครื่องจักรและออกแบบวิธีการซ่อมบำรุงเครื่องจักรโดยการปรับปรุงวิธีการเดิมๆ ที่เคยใช้กันมานาน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและใช้เวลาอันน้อยลง โดยที่ไม่ต้องให้ผู้บริหารมาสั่งให้ทำ หรือกรณีที่ปรึกษาด้านการบริหารธุรกิจจัดประชุมผู้บริหารในแผนกต่างๆ เพื่อขอความเห็นในแผนการบริหารธุรกิจขององค์กร ที่ถูกออกแบบมาโดยทีมงานที่ปรึกษา และต้องการความเห็นอันเป็นประโยชน์เพื่อนำไปปรับปรุง โดยไม่ต้องรอให้ผู้จัดการแผนกต่างๆ ร้องขอ การทำงานแบบ Proactive นั้น มีผลต่อประสิทธิภาพโดยรวมขององค์กรอย่างมาก ผู้บริหารควรปลูกฝังวิถีคิดเชิงรุกให้ทุกคนในองค์กร เพื่อพัฒนาจากการทำงานแบบตั้งรับ

หรือ Reactive ไปสู่การทำงานแบบเชิงรุก หรือ Proactive เนื่องจากการทำงานแบบ Proactive นั้น จะช่วยลดปัญหาในการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงพัฒนางานให้ดีขึ้น โดยระดับการ Proactive ของพฤติกรรมการทำงาน ก็จะส่งผลโดยตรงต่อความก้าวหน้าในสายอาชีพของตนเองและการพัฒนาขององค์กร จึงสรุปประโยชน์การปฏิบัติงานเชิงรุกได้ดังนี้

- องค์กรสามารถเล็งเห็นวิกฤตและโอกาส
- องค์กรป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถเตรียมเรื่องต่างๆไว้รองรับล่วงหน้า
- เป็นการช่วยลดทอนความเสียหายอย่างทันที่
- เป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์กรให้มีอุปนิสัยในการคิดและทำงานอย่างมีระบบ

3. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานเชิงรุกประสบความสำเร็จ

การปฏิบัติงานเชิงรุกหรือการทำงานเชิงรุก เป็นการทำงานของคน ที่ชอบคิด ชอบวางแผน จัดการและเตรียมการทุกอย่าง พร้อมแก้ปัญหาและทำงานอย่างมีคุณภาพเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต ซึ่งตรงข้ามกับคนที่ทำงานแบบ Reactive ที่เป็นคนทำงานวันต่อวัน ทำแต่สิ่งที่ได้รับมอบหมายมาเท่านั้น ไม่ค่อยคิดถึงความก้าวหน้าหรือพัฒนาตนเองเท่าใดนัก เพราะไม่ชอบความยุ่งยาก ไม่อยากจัดการวางแผนใด ๆ ล่วงหน้า ถ้าใช้ภาษาบ้าน ๆ ก็เรียกว่า เช้าชามเย็นชาม ก่อนที่จะเริ่มทำงานเชิงรุกที่เน้นการพุ่งสู่จุดหมายนั้น ต้องอย่าลืมเตรียมตัวให้ดี เพราะถ้าทำโดยไม่ได้ตระเตรียมการอะไรไว้ จะกลายเป็นพลาดออกตัวฟรี ต้องมาแก้ปัญหาในอนาคตอีก จึงต้องมีการศึกษาและเตรียมตัวให้ดีเสียก่อน เพราะการทำงานเชิงรุกนั้น เหมาะกับคนที่ทำงานชนิดที่เรียกว่า รอบคอบ ช่างสังเกต มองรอบด้าน และไม่กลัวปัญหา การทำงานเชิงรุกนั้น จะได้ผลดีสูงสุดก็ต่อเมื่อ

1. วางแผนรองรับไว้อย่างละเอียดรอบคอบการทำงานเชิงรุกนั้น จำเป็นต้องมีรากฐานที่มั่นคงแข็งแรง ต้องวางแผนอย่างละเอียดถี่ถ้วน และเตรียมตัวแก้ปัญหาต่าง ๆ เนื่องจากการทำงานที่เน้นการจู่โจม พุ่งไปข้างหน้านั้น หากไม่เตรียมแผนการที่รัดกุม โอกาสพลาดพลั้งก็มีมากไม่ว่างานนั้นจะเป็นชิ้นเล็กหรือใหญ่แค่ไหน การวางแผนไว้อย่างรัดกุม นอกจากจะช่วยให้งานรุ่งแล้ว ยังช่วยลดเวลาในการทำงานได้ด้วย

2. มีประสบการณ์มาก่อนสำหรับคนที่ทำงานเชิงรุก การมีประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมนั้นสำคัญมาก หากไม่เคยเห็นแนวทางการวางแผน ปัญหาและการแก้ปัญหามาก่อน การแก้ปัญหาที่เพิ่งเคยเจอครั้งแรก ย่อมยากกว่าปัญหาที่เคยผ่านมาก่อน รวมทั้งการศึกษา Case study ดี ๆ ก็นับเป็นอีกทางลัดในการเก็บเกี่ยวประสบการณ์การทำงานได้อีกด้วย

3. สามารถมองเห็นปัญหาและคว้าโอกาสได้ทันทั่วทั้งความช่างสังเกตและมองการณ์ไกล รวมทั้งการมองแบบ Overview ก็เป็นอีกประการหนึ่งที่คนทำงานเชิงรุกควรมีเพื่อสร้างสรรค์งานให้สำเร็จ เมื่อเห็นภาพรวมของงานแล้ว การวางแผนและจัดการปัญหาต่าง ๆ ก็จะง่ายขึ้น เพราะรู้ว่าควรให้ความสำคัญกับงานส่วนไหนก่อนส่วนไหนหลัง ถ้าทักษะตรงนี้พัฒนาขึ้น นอกจากจะมองเห็นปัญหาในอนาคตแล้ว ยังอาจมองเห็น โอกาสที่ดี แล้วไม่พลาดที่จะคว้าโอกาสนั้น

4. เป็นนักแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีงานใดที่จะไม่ประสบปัญหา แม้งานนั้นจะวางแผนอย่างรัดกุมเพียงใดก็ตาม ปัญหาเฉพาะหน้ามักจะเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึง เช่น การทำงานพิมพ์หนังสือที่มีการวางไทม์ไลน์ วางแผน จัดการขั้นตอนทุกอย่างที่รัดกุมแล้ว แต่เกิดปัญหาที่โรงพิมพ์ ซึ่งเป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่เหนือการคาดเดา สิ่งที่ผู้ทำงานต้องทำก็คือ การใช้ประสบการณ์มาแก้ปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนโรงพิมพ์ ชั้บวันส่งงาน ฯลฯ ซึ่งผู้ทำงานต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้านี้ในช่วงเวลาสั้น ๆ และต้องอาศัยความกล้าตัดสินใจมากที่สุดทีเดียว

5. ลุยแก้ปัญหาที่ต้นตอ เมื่อสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแล้ว การมองลึกลงมาถึงต้นตอของปัญหา แล้วจัดการไว้ก่อนอย่างรัดกุมยิ่งขึ้น (ซึ่งส่วนมากจะเรียนรู้แล้ว ได้ใช้ในปัญหาครั้งหน้า) ถ้าไม่ตัดไฟเสียแต่ต้นลม ต้นตอปัญหาที่ดูเหมือนเล็ก ก็อาจเติบโตขึ้น สร้างผลกระทบหรือกลายเป็นปัญหาเฉพาะหน้าในอนาคตได้ ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาเฉพาะหน้าข้อที่แล้ว หากมองลึกลงไปถึงต้นตอ อาจมีสาเหตุมาจากการค้นคว้าข้อมูลไม่เพียงพอ และไม่ได้เตรียมแผนสำรอง เช่น การที่โรงพิมพ์มีปัญหาไม่สามารถจัดพิมพ์หนังสือให้ได้ ก็อาจมีต้นเหตุมาจากการไม่ได้สืบให้ได้ว่าโรงพิมพ์นี้มีความพร้อมแค่ไหน หรือการวางไทม์ไลน์ไม่ดี ไม่เผื่อเวลา จนทำให้ต้องไปเร่งงานฝั่งโรงพิมพ์ รวมทั้งการไม่วางแผนสำรอง เมื่อโรงพิมพ์ A มีปัญหา จะต้องเตรียมโรงพิมพ์ B ไว้สำรองเป็นต้น

6. มองโลกในแง่บวก การทำงานด้วยการมองโลกในแง่บวก นอกจากจะช่วยให้เรื่องมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานแล้ว ยังเป็นอีกพื้นฐานหนึ่งที่ช่วยให้เราเรียบเรียงความคิดในมุมมองที่กว้างขึ้น มองภาพรวมของงานและปัญหาได้กว้าง ได้ถี่ถ้วนขึ้น การมองโลกในแง่บวกยังทำให้เราใจเย็นลง ใจกว้างขึ้น ไม่ตื่นตระหนกกับปัญหาเฉพาะหน้า และปัญหาใหญ่หลวงต่าง ๆ ดังสุภาษิตที่ว่า “ช้า ๆ ได้พร้าเล่มงาม” คือ ช้าอย่างรอบคอบและทำงานให้ Sharp เครื่องร้อนเพื่อลุยงานตลอดเวลา

4. ลักษณะสำคัญของการปฏิบัติงานเชิงรุก

การปฏิบัติงานเชิงรุก (Proactive) เป็นการปฏิบัติงานที่มีเป้าหมายสู่ออนาคต โดยอาศัยข้อมูลข่าวสาร หรือประสบการณ์ที่ได้รับมาจากอดีต และที่กำลังประสบอยู่ในปัจจุบัน โดยกรอบการคิดจะเน้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต เน้นพันธกิจที่ดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว คุ่มค่า และมีคุณภาพ หรือเป็นการทำงานที่มีการวางแผนงานล่วงหน้า อย่างละเอียดรอบคอบ รู้จักและรับผิดชอบตนเอง โดยสามารถที่จะเลือกตอบสนองแรงกระตุ้นจากภายนอก ในมุมมองและคุณค่าของตนเองที่ไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลสิ่งแวดล้อมรอบข้างและสถานการณ์ภายนอกบีบบังคับให้ต้องจำใจทำ รวมถึงมีสติไม่จมปลักอยู่กับปัญหา แต่ตอบสนองด้วยสติ การปฏิบัติงานเชิงรุกจึงมีลักษณะที่ตรงข้ามกับการปฏิบัติงานเชิงรับ (Reactive) ซึ่งเป็นการกระทำเมื่อสถานการณ์บีบบังคับให้ตอบสนอง ในบางครั้งอาจมีความรู้สึกเข้าเกี่ยวข้องด้วย เมื่อเกิดข้อผิดพลาดจะโทษสิ่งแวดล้อมรอบข้าง เงื่อนงำข้อจำกัดต่างๆ โดยไม่พิจารณาตนเองเป็นหลัก

สรุปลักษณะสำคัญของการปฏิบัติงานเชิงรุก

- มีการวางแผนล่วงหน้า
- บริหารจัดการด้วยวิจรรณญาณ ด้วยความรอบคอบ
- สามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ด้วยข้อมูลที่มีอยู่
- สามารถตอบสนองความต้องการที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- เป็นการทำงาน “กันไว้ดีกว่าแก้”

5. ทักษะในการปฏิบัติงานเชิงรุก

การปฏิบัติงานเชิงรับ เป็นการกระทำเมื่อสถานการณ์บีบบังคับให้ตอบสนอง เมื่อเกิดข้อผิดพลาดจะโทษสิ่งแวดล้อมรอบข้าง และเงื่อนงำข้อจำกัดต่างๆ โดยไม่พิจารณาตนเองเป็นหลัก และเน้นการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จไปวันเท่านั้น ไม่มีการวางแผนการทำงานก่อนล่วงหน้า ไม่คำนึงถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น

ส่วนการปฏิบัติงานเชิงรุกนั้น เป็นการทำงานที่มีเป้าหมายสู่ออนาคต เน้นการดำเนินงานอย่างรวดเร็ว คุ่มค่าและมีคุณภาพ เล็งเห็นถึงปัญหาพร้อมทั้งลงมือจัดการกับปัญหานั้น ๆ ใช้โอกาสที่เกิดขึ้นให้เกิดประโยชน์ต่องานด้วยวิธีที่สร้างสรรค์ และแปลกใหม่ วางแผนงานล่วงหน้า อย่างละเอียด รอบคอบ รู้จักและรับผิดชอบตนเอง

สาเหตุที่ส่งผลให้คนทำงานโดยทั่วไปมีทัศนคติการปฏิบัติงานหรือทำงานเชิงรับ (Reactive) เช่น การได้รับอิทธิพลจากหัวหน้างาน ดังคำกล่าวที่ว่า หัวหน้าว่าอย่างไร ลูกน้องก็ว่า และทำตามอย่างนั้น หรือการดูถูกความสามารถของตนเอง ว่าตนไม่มีความรู้ ความสามารถ ทำงาน

ที่ท้าทายไม่ได้ ยากเกินไป จนขาดความเชื่อมั่นในการทำงาน

ตัวอย่างทัศนคติของพนักงานที่มีต่อองค์กรของตน

“ ไม่ต้องรีบร้อนทำงานหรอก เหลือเวลาอีกหลายชั่วโมงกว่าลูกค้าจะมารับงาน”

“ พวกเราเตรียมเก็บข้าวของได้แล้วนะ เหลือเวลาอีกหนึ่งชั่วโมง จะเลิกงานแล้ว งานด่วนไว้ทำวันพรุ่งนี้ก็ได้ รับรองเสร็จก่อนเที่ยงแน่นอน “

ดังนั้น การที่จะเป็นผู้ปฏิบัติงานในเชิงรุกได้นั้น ต้องเริ่มจากการปรับเปลี่ยนมุมมอง การรับรู้และความคิดของตนเองเสียก่อน ซึ่งการปรับเปลี่ยนของแต่ละคนก็ล้วนแต่แตกต่างกันออกไป มีทั้งยากบ้าง ง่ายบ้าง หรือเปลี่ยนไม่ได้เลยก็มี เนื่องจากสภาพแวดล้อมในจุดที่แต่ละคนยืนนั้นต่างกัน ถ้าเราสามารถปรับเปลี่ยนมุมมองและความคิดใหม่ จะทำให้สภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยสีสันและรสชาติ และเพื่อหาวิธีการพัฒนาขั้นตอนการทำงานให้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสิ่งที่จำเป็นของการทำงานเชิงรุกนั้น ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมและความตั้งใจจริงของแต่ละคนด้วย

ทัศนคติหรือมุมมองของผู้ปฏิบัติงานในเชิงรุก

1. **ศรัทธาในตนเอง** เป็นการยอมรับนับถือตนเอง มองตนเองในแง่บวก คือการคิดและสร้างแต่สิ่งดี ๆ ให้กับตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยการตอกย้ำหรือสะกดจิตตัวเองอยู่ตลอดเวลาว่า เราดี เราเก่ง เราทำได้ เรามีความรู้ความสามารถ เรามีศักยภาพในการทำงาน เป็นต้น เพราะสิ่งนี้เองจะเป็นพลังจิตสำคัญที่ทำให้เรามีกำลัง แรงกายแรงใจ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. **คิดจะเป็นผู้ให้ มากกว่าผู้รับ** เป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น โดยเฉพาะการมีจิตสำนึกที่ดีต่อหน่วยงาน หรือองค์กรที่เราอยู่ ทำอย่างไรที่จะทำให้องค์กรที่เราอยู่ได้รับประโยชน์มากที่สุด นอกจากนี้ยังรวมถึงการให้ความช่วยเหลือและร่วมมือแก่ผู้อื่นที่อยู่ภายในและภายนอกหน่วยงาน

3. **มองโลกในทางบวก** เป็นการคิดดีหรือคิดในทางสร้างสรรค์ ไม่ควรคิดมากกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ทำให้คุณไม่สบายใจ เพราะความคิดในทางลบหรือในทางไม่สร้างสรรค์จะเป็นตัวทำลายความคิดในการทำงานเชิงรุกของคุณ โดยจะทำให้คุณมัวแต่คิดวิตกกังวล ไม่ชอบ ไม่พอใจ โมโห อาฆาตพยาบาท โกรธ และหาทางแก้แค้น ทั้งนี้การคิดในทางบวกจะทำให้คุณพยายามหาหนทาง และแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. **วันพรุ่งนี้ ย่อมดีกว่า วันนี้** คนทำงานเชิงรุกนั้นจะไม่ใส่ใจในอดีต พวกเขาจะมองถึงอนาคต ซึ่งจะต้องดีกว่าเสมอ เป้าหมายในอนาคตย่อมเกิดขึ้นจากการนำความรู้และประสบการณ์ รวมถึงบทเรียนที่เกิดขึ้นในอดีต และเรื่องราวปัจจุบันเป็นบทเรียน และพยายามทำอนาคตให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป พวกเขามีเป้าหมายที่ชัดเจน รู้ว่าต้องทำอะไรอย่างไร เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

5. **โอกาสแสวงหาได้จากตัวเรา** ผู้ที่ทำงานแบบ Proactive จะมองหาโอกาส และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สนับสนุนและเอื้ออำนวยต่อการทำงานเชิงรุก เขาจะคิดอยู่เสมอว่า วิกฤติคือโอกาส และจะไม่เสียใจ ผิดหวัง ท้อแท้กับเหตุการณ์ต่าง ๆ และจะไม่ปฏิเสธที่จะรับโอกาสใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น
6. **มองความผิดพลาดเป็นบทเรียน** ไม่มีใครไม่เคยทำผิดพลาด คนทำงานเชิงรุกจะพยายามนำความผิดพลาดที่เกิดขึ้นมาเป็นบทเรียน จะทำให้ระวังตัว มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานมากขึ้น และพยายามหาหนทางไม่ให้ความผิดพลาดนั้นเกิดขึ้นอีก
7. **กล้าและพร้อมเผชิญกับปัญหา** บทเส้นทางแห่งความสำเร็จไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบเสมอไป และแน่นอนว่าจะต้องเผชิญกับขวากหนามหรืออุปสรรคบ้าง คนทำงานเชิงรุกจึงกล้าและพร้อมเผชิญกับนานาปัญหา และพร้อมที่จะแก้ไขด้วยความรับผิดชอบ สามารถวิเคราะห์ค้นหาสาเหตุ และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างแม่นยำได้
8. **ความรู้ ความสามารถย่อมฝึกกันได้** คนทำงานเชิงรุกมักตรวจสอบตนเอง และประเมินได้ว่าอะไรคือจุดแข็ง และอะไรคือจุดอ่อนที่เป็นข้อบกพร่องของตัวเอง เขาจะมีความมุ่งมั่นที่จะเสริมจุดแข็งและพัฒนาจุดอ่อน อย่างจริงจังต่อเนื่องสม่ำเสมอ
9. **แผนงานที่ดีมีชัยไปกว่าครึ่ง** คนทำงานเชิงรุกจะชอบวางแผนงาน ทั้งแผนงานหลัก และแผนงานรองไว้เสมอ กรณีแผนงานหลักไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีกรอบและแนวทางการทำงาน การเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ติดตามและทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง
10. **ทุกคนย่อมมีความรู้ ความสามารถ** คนทำงานเชิงรุกเขาจะมีความเชื่อ และยอมรับว่าทุกคนล้วนมีความสามารถและมีฝีมือในการทำงาน รู้ว่างานใดควรมอบหมายใครให้รับผิดชอบ
11. **ผู้บริหารเวลาที่ดียิ่งที่สุดคือเรา** คนทำงานเชิงรุกจะให้ความสำคัญในเรื่องของเวลา และบริหารเวลาได้อย่างสมดุล ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรเวลาเพื่อการทำงาน เพื่อครอบครัว เพื่อตนเอง และเพื่อคนอื่น ๆ เขาจะไม่เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ เป็นผู้มีสติ สมาธิ และปัญญาในการบริหารงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว
12. **จงรักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง** คนทำงานเชิงรุกจะปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข มีเมตตาจิต พร้อมจะให้อภัย ไม่โกรธ หรืออาฆาตพยาบาท มีความพร้อมที่จะเป็นเพื่อนกับทุก ๆ คน มีกิริยาวาจา น้ำเสียง คำพูด การแสดงออก และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สุภาพ อ่อนโยน ไม่ก้าวร้าว

13. **จงเปลี่ยนศัตรูให้เป็นมิตร** คนทำงานเชิงรุกจะเป็นผู้มีวาทศิลป์ มีความสามารถในการเลือกใช้คำพูด น้ำเสียง การแสดงออก และกริยาท่าทางด้วยความสุภาพ เหมาะสม และถูกกาลเทศะ มองคู่แข่งหรือบุคคลที่ไม่หวังดีเป็นมิตรสหายที่จะต้องหยิบยื่นความช่วยเหลือต่าง ๆ ให้

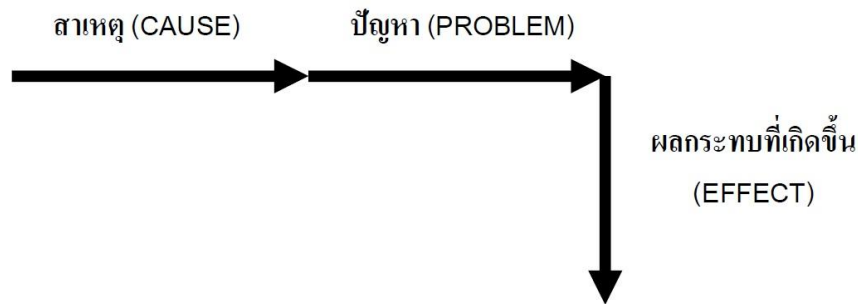
14. **อนาคตเป็นสิ่งที่เราสร้างได้ และทุกอย่าง อย่างต้องเป็นไปได้** คนทำงานเชิงรุกจะเป็นคนที่มีความหวัง มีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต มีความคิดอยู่เสมอว่า เราเป็นผู้สร้างอนาคต พวกเขาจึงมีเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเจน ทั้งเป้าหมายระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว พร้อมทั้งพยายามมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมายนั้น ๆ และยังสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้าได้ด้วยข้อมูลที่มีอยู่ พร้อมตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีเชื่อมั่นในศักยภาพของตัวเอง โดยเฉพาะเวลาเจอโจทย์งานใหม่ๆ ปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน คนกลุ่มนี้พร้อมที่จะมองไปข้างหน้า และหาหนทางก้าวข้ามผ่านไปได้อยู่เสมอ

15. **พร้อมเสมอสำหรับการเปลี่ยนแปลง** คนทำงานเชิงรุกจะพร้อมเสมอสำหรับการเปลี่ยนแปลง มองการเปลี่ยนแปลงเป็นโอกาสในการพัฒนา ปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้น เขาจะชอบเรียนรู้และพัฒนาตนเอง เปิดรับข่าวสารสิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ เมื่อสามารถปรับเปลี่ยนมุมมอง การรับรู้และความคิดของตนเองได้แล้ว ก็เข้าสู่ขั้นตอนการสำรวจตนเองว่าคุณมีจุดแข็งและจุดอ่อนอะไรบ้าง เช่น คุณมีจุดแข็งด้านความคิดสร้างสรรค์ แต่มีจุดอ่อนด้านความละเอียดรอบคอบและการควบคุมอารมณ์ไม่ได้ และต้องคิดถึงเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ของตนก่อนเสมอ โดยต้องมีการวางแผนเพื่อกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ต้องการทำทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงการหาหนทางหรือวิธีการเพื่อที่จะทำให้วิสัยทัศน์ของตนประสบผลสำเร็จ นั่นคือ ต้องมีการกำหนดภารกิจ (mission) และกำหนดตัวชี้วัดผลงานหลัก

6. เทคนิคในการปฏิบัติงานเชิงรุก : Potential Problem (Opportunity) Analysis

สถาบัน Kepner Tregoe ได้คิดค้นเทคนิคที่มีชื่อว่า “Potential Problem (Opportunity) Analysis” ซึ่งเห็นว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการทำงานเชิงรุกได้เป็นอย่างดี ซึ่งอธิบายการทำงานเชิงรุกในมิติที่เกี่ยวกับ “ปัญหา” แต่ก่อนที่จะเข้าสู่รายละเอียดของเทคนิคดังกล่าว จะต้องเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่าง (1) สาเหตุ (Cause) (2) เรื่องที่เป็นปัญหา (Problem) และ (3) ผลกระทบที่เกิดขึ้น (Effect) ตามแผนภาพที่ 2 - 3

แผนภาพที่ 2 - 3 (ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุ ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น)

ที่มา : (จิตติ รัตมีธรรมโชติ, 2555 : 2)

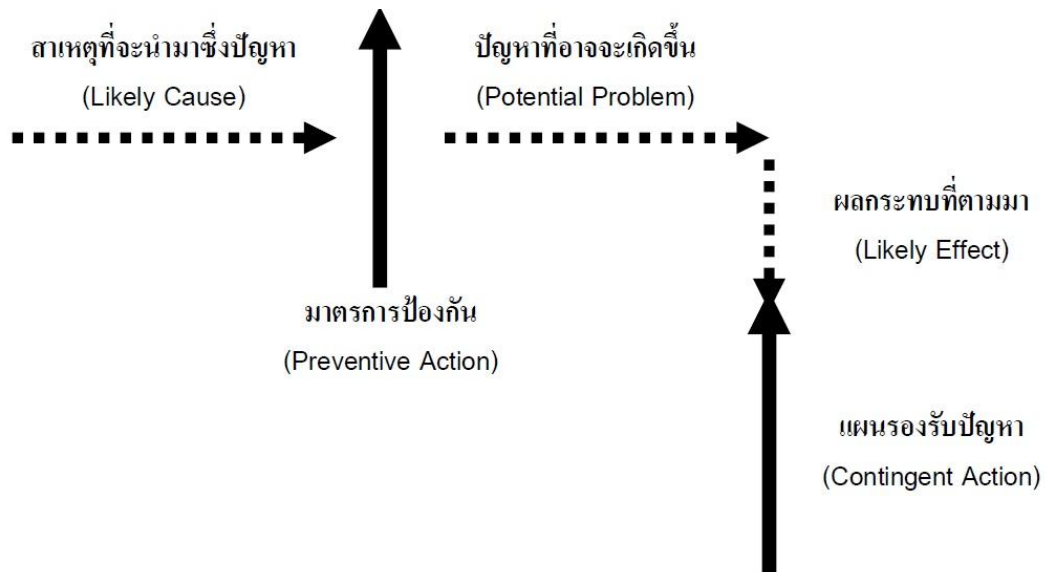
จากภาพจะเห็นว่า เมื่อสาเหตุดำรงอยู่ เรื่องที่เป็นปัญหาก็จะเกิดขึ้น และเมื่อเรื่องดังกล่าวเกิดขึ้น ก็จะส่งผลกระทบในด้านต่างๆ ตามมา ตัวอย่างเช่น หากพนักงานขององค์กรไม่มีจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน (สาเหตุ) ก็จะทำให้เกิดอุบัติเหตุในโรงงานบ่อยๆ (ปัญหา) ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สินและธุรกิจขององค์กร (ผลกระทบ) เป็นต้น

เทคนิค **Potential Problem (Opportunity) Analysis** ของ **Kepner Tregoe** ให้เริ่มต้นด้วยการคิดถึงงานหนึ่งๆ ที่เราจะต้องปฏิบัติอยู่ทุกวัน จากนั้นก็พยายามคาดการณ์ถึงปัญหาต่างๆ ที่จะขัดขวางงานนั้นๆ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเรียกว่า “**ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (Potential Problem)**” แล้วพยายามค้นหาต่อไปว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหาเหล่านั้น ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเรียกว่า “**สาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา (Likely Cause)**” เทคนิคของ Kepner Tregoe อธิบายว่า ถ้าสาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา (**Likely Cause**) ดำรงอยู่ ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (**Potential Problem**) ก็จะเกิดขึ้น เนื่องจากสาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา (**Likely Cause**) เป็นต้นตอของเรื่องดังกล่าว และเมื่อปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (**Potential Problem**) เกิดขึ้นจริงๆ ก็จะก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาหรือ **Likely Effect** ดังนั้น หากเราไม่ต้องการได้รับผลกระทบทางลบ เราก็ต้องพยายามป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (**Potential Problem**) ไม่ให้เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ได้ด้วยการป้องกันสาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา (**Likely Cause**) ไม่ให้เกิดขึ้นนั่นเอง

เมื่อหา “**สาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา**” (**Likely Cause**) ได้ทั้งหมดแล้ว เราก็ต้องกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้สาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา (**Likely Cause**) แต่ละตัวเกิดขึ้น มาตรการดังกล่าวเรียกว่า “**มาตรการป้องกัน (Preventive Action)**” อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าเราได้ดำเนินการป้องกันไม่ให้ “**สาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา**” เกิดขึ้นแล้ว เรายังต้องเตรียมแผนสำหรับบรรเทาหรือลดผลกระทบทางลบไว้ด้วย ซึ่งแผนดังกล่าวเรียกว่า “**แผนรองรับปัญหา (Contingent Action)**” ทั้งนี้เนื่องจาก “**ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น**” (**Potential Problem**) ก็อาจจะยังเกิดขึ้นได้จากสาเหตุบางอย่างที่เราคาดไม่ถึง แนวคิดทั้งหมดสามารถแสดงเป็นแผนภาพ ดังแผนภาพที่ 2- 4 ดังนี้

แผนภาพที่ 2-4 Potential Problem (Opportunity) Analysis ในเชิงปฏิบัติ

ที่มา : (จิตติ รัศมีธรรมโชติ, 2555 : 3)

เพื่อความเข้าใจเทคนิค **Potential Problem (Opportunity) Analysis** ของ Kepner Tregoe มากขึ้น จึงมีตัวอย่างการใช้เทคนิคดังกล่าวกับเหตุการณ์หนึ่งประกอบการอธิบาย ดังนี้

สมมุติว่าท่านได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบงานประชุมเชิงวิชาการประจำปีของสมาคมแห่งหนึ่งซึ่งจะจัดขึ้นในวันเสาร์สุดท้ายของเดือนมีนาคม ระหว่างเวลา 8.00 - 17.00 น. งานดังกล่าวนอกจากจะมีการอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการกิจของสมาคมแล้ว ยังมีการแสดงนิทรรศการและการขายหนังสือต่างๆ ด้วยภายในบริเวณงานซึ่งจัดขึ้นที่อาคารของสมาคม จะมีการทำกิจกรรมต่างๆ และการแจกของชำร่วยให้แก่ผู้เข้าชมงาน นอกจากนี้ผู้ที่เข้าฟังการอภิปรายจะได้รับประทานอาหารว่างที่สมาคมจัดไว้ให้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สมาคมไม่สามารถทราบอย่างแน่ชัดว่าจะมีผู้เข้าชมงานจำนวนเท่าไร แต่สมาคมต้องการให้สมาชิก นิสิต นักศึกษาและประชาชนที่สนใจเข้าชมงานนี้ให้มากที่สุด เพื่อประชาสัมพันธ์สมาคมให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง จะเห็นได้ว่าในการจัดงานนี้ มีกิจกรรมมากมายที่ผู้จัดต้องดูแล เช่น การเชิญวิทยากรที่จะมาอภิปราย การจัดห้องอภิปราย การเตรียมเครื่องมือเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับการอภิปราย การจัดบอร์ดนิทรรศการ การเตรียมอาหารว่าง การดูแลความพร้อมของที่จอดรถ การเตรียมเอกสารประกอบการอภิปรายที่จะแจกให้แก่ผู้เข้าฟัง การดูแลความพร้อมของห้องน้ำ การดูแลความพร้อมของห้องอาหารและความสะดวกสบายของผู้ใช้บริการห้องอาหาร ฯลฯ ทุกกิจกรรมที่กล่าวข้างต้นล้วนมีโอกาสเกิดปัญหาขึ้นได้ทั้งนั้น เช่น ไฟฟ้าในห้องอภิปรายดับในระหว่างที่มีการอภิปราย หรืออาหารว่างที่เตรียมไว้มีไม่เพียงพอสำหรับผู้เข้าฟังการอภิปราย เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ก็คือสิ่งที่ Potential Problem

(Opportunity) Analysis เรียกว่า “ **ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น** ” (Potential Problem) นั่นเอง ดังนั้น ในฐานะผู้จัดงาน ท่านจึงต้องพยายามค้นหาว่าปัญหาแต่ละข้อจะเกิดจากสาเหตุอะไรได้บ้าง เช่น สาเหตุที่ทำให้ไฟฟ้าในห้องอภิปรายดับ อาจเกิดจากระบบไฟฟ้าของอาคารลัดวงจรเกิดจากความผิดพลาดในการต่อสายอุปกรณ์ไฟฟ้าของเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ หรือเกิดจากการถูกรับการไฟฟ้าเพราะการใช้ไฟเนื่องจากคั้งชำระค่าไฟฟ้าในงวดก่อน เป็นต้น ซึ่งสาเหตุเหล่านี้ก็คือ “ **สาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา** ” (Likely Cause)

อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะคิดหาสาเหตุต่างๆ ของปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นหรือ **Potential Problem** แต่ละข้อ ควรจะคำนึงถึงความเป็นไปได้ (**Probability**) ที่ปัญหาหนึ่งๆ จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงความรุนแรง (**Seriousness**) ของผลกระทบที่ตามมา (**Likely Effect**) ที่จะเกิดจากปัญหานั้นๆ ประกอบด้วย ถ้าปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (Potential Problem) ข้อใดมีโอกาสเกิดน้อยมาก ผู้อ่านก็ไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการระวังป้องกันปัญหานั้นมากนัก ในทำนองเดียวกัน ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (Potential Problem) ที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมา (Likely Effect) ที่มีความรุนแรงน้อย ก็ไม่จำเป็นต้องให้ความสำคัญเช่นกัน เนื่องจากผลกระทบที่ตามมาจาก่อให้เกิดความเสียหายน้อย ดังนั้น ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นหรือ Potential Problem ที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษก็คือปัญหาที่มีโอกาสเกิดมาก และเมื่อเกิดแล้วมีผลกระทบที่รุนแรง ดังนั้นจึงต้องมี “ **การจัดลำดับความสำคัญ** ” เป็นขั้นตอนแรก ส่วนขั้นตอนต่อไปก็จะเป็นขั้นตอน “ **การป้องกันสาเหตุ** ” ที่ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ

อย่างไรก็ตาม เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวที่อาจจะเกิดขึ้นจากสาเหตุอื่นๆ ซึ่งเราไม่ได้คาดคิดและไม่ได้เตรียมมาตรการป้องกันไว้ เราก็ควรเตรียม “ **แผนรองรับปัญหา** ” (Contingent Action) ไว้บรรเทาความรุนแรงของปัญหาดังกล่าวด้วย

ผู้ที่ต้องการนำ **เทคนิค Potential Problem (Opportunity) Analysis** ของ Kepner Tregoe ไปใช้ในงานจริง จะต้องนำทุกปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (Potential Problem) ในงานหนึ่งๆ มาจัดลำดับความสำคัญก่อน จากนั้นก็นำปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (Potential Problem) ที่มีลำดับความสำคัญสูงที่สุด มาหาสาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา (Likely Cause) และมาตรการป้องกัน (Preventive Action) ต่อจากนั้นก็ต้องหาสาเหตุที่จะนำมาซึ่งปัญหา (Likely Cause) และมาตรการป้องกัน (Preventive Action) สำหรับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น (Potential Problem) ในลำดับถัดๆ ไป เช่นกัน ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนหมดทุกปัญหา โดยทำขั้นตอนนี้ทีละปัญหา และสุดท้ายจึงเป็นการเตรียมแผนรองรับปัญหา (Contingent Action) สำหรับทุกปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นไว้ด้วย

เมื่อได้มาตรการป้องกัน (Preventive Action) และแผนรองรับปัญหา (Contingent Action) ครบถ้วนแล้ว จึงถือว่า ได้เตรียมป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้า (ด้วยมาตรการ

ป้องกัน) และในกรณีที่ปัญหาดังกล่าวยังคงเกิดขึ้นก็สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ทันที (ด้วยแผนรองรับปัญหา) ปัญหาและผลกระทบของงานดังกล่าวก็จะลดน้อยลงจนเกือบหมดไปเลยทีเดียว เทคนิค **Potential Problem (Opportunity) Analysis** ของ **Kepner Tregoe** จะช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ล่วงหน้า และหากปัญหานั้นๆ ยังคงเกิดขึ้นจริง แผนรองรับปัญหาที่เตรียมไว้ก็จะช่วยบรรเทาความรุนแรงของปัญหาได้ทันที ซึ่งการกระทำดังกล่าวสอดคล้องกับค่านิยมของการ**ปฏิบัติงานเชิงรุก**อย่างชัดเจน

หากองค์กรใส่ใจที่จะฝึกฝนทักษะที่ถูกต้องให้แก่พนักงานของตนเองตลอดเวลา บุคลากรขององค์กรก็สามารถปฏิบัติงานเชิงรุกได้เป็นอย่างดี แทนที่จะด่วนสรุปง่ายๆ ด้วยความสิ้นหวังว่า การไม่ทำงานเชิงรุกเป็นนิสัยของคนไทย จึงควรหันมาตระหนักว่า การพัฒนาบุคลากรด้วยเทคนิคการบริหารจัดการที่ทันสมัยอย่างจริงๆ จังๆ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานในยุคโลกาภิวัตน์ที่เต็มไปด้วยการแข่งขันที่รุนแรง นอกจากนี้ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องยังเป็นเพียงปัจจัยเดียว ที่จะช่วยให้องค์กรในยุคปัจจุบันยืนหยัดอยู่ได้

7. การให้บริการเชิงรุก

การบริการเชิงรุก หรือที่เรียกกันว่า **“Proactive Service”** เป็นการบริการที่แสดงออกถึงความต้องการและความปรารถนาที่ต้องการที่จะช่วยเหลือลูกค้าก่อน โดยไม่จำเป็นที่จะต้องให้ลูกค้ามาร้องขอ ซึ่งทั้งนี้เนื่องจากความต้องการของลูกค้าเป็นแบบ เชิงรับ หรือแบบ Reactive Service ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญซึ่งผู้ให้บริการเองก็ต้องมีคุณสมบัติ ด้าน Reactive Service เมื่อลูกค้ามาร้องขอความต้องการ หรือความช่วยเหลือ จากตัวผู้ให้บริการ

การบริการเชิงรุก (**Proactive Service**) จึงเป็นการวางแผนการในการให้บริการลูกค้าล่วงหน้า อย่างละเอียดและรอบคอบ มีความรับผิดชอบ รวมถึงเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้รับบริการโดยไม่รื้อให้ผู้รับบริการร้องขอ

ดังนั้นการให้บริการแก่ลูกค้าเชิงรับ จึงเป็นความสามารถขั้นเริ่มต้นที่ผู้ให้บริการควรปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้มีขึ้น แต่พบว่าพฤติกรรมดังกล่าวยังไม่ได้ทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจเท่าที่ควร การแสดงพฤติกรรมเชิงรุกต่างหากที่จะสร้างแบรนด์หรือจุดขายให้กับตนเองทำให้เป็นที่จดจำแก่ลูกค้าตลอด และทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจในบริการและมีความต้องการนึกถึงที่อยากจะกลับมาใช้บริการอีก ซึ่งการพัฒนาบุคลากรให้มีใจด้านการบริการเชิงรุก จึงมีสมรรถนะ (Competency) ดังต่อไปนี้ **Young blood, Observation, Unique, Response และ Smile**

Young blood คือ มีความเป็นคนรุ่นใหม่ หมายถึง มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ทันต่อโลกทันต่อเหตุการณ์ พร้อมทั้งเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เปิดใจให้กว้างมีความกระตือรือร้น เพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นหากคุณอยากจะให้ลูกค้าประทับใจตนเองเสมอ คุณควรจะพัฒนา

ความรู้ความสามารถของตัวเองก่อน ต้องกล้าและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองอยู่ตลอดเวลา

Observation คือ เป็นคนช่างสังเกต การสังเกต จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในสองลักษณะคือ คาดเดาว่าลูกค้าต้องการหรือคาดหวังอย่างไร หรือสอบถามความต้องการของลูกค้าจริงๆ ดังนั้นผู้ที่มีความปรารถนาที่จะให้บริการแก่ลูกค้าในเชิงรุก คุณเองต้องรู้จักสังเกตและเอาใจใส่ลูกค้า และการสังเกตมีส่วนอย่างมากในการเพิ่มหรือลดจำนวนลูกค้าที่มาใช้บริการจากตัวคุณเอง

Unique คือ บุคคลที่สามารถสร้างแบรนด์ให้ตนเองด้วยจุดที่แตกต่างนั้นย่อมพบกับความมั่นคงปลอดภัยในหน้าที่การงานมากกว่า เพราะย่อมเป็นที่ต้องการและปรารถนาของลูกค้ามากกว่าบุคคลที่ไม่มีจุดขายของตนเองเลย มีความเป็นตัวของตัวเองมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร หรือ โดดเด่นมากกว่าคนอื่น ๆ อาจยกตัวอย่างได้ว่า คุณมีความสามารถด้านการบริการ และเมื่อพูดถึงการบริการ ไม่ว่าจะลูกค้าหรือเพื่อนร่วมงานก็จะทราบได้ทันทีว่าต้องเป็นคุณเท่านั้น

Response คือ ความรวดเร็ว ว่องไว การตอบสนองต่อ ลูกค้าด้วยข้อมูลที่รวดเร็ว ครบถ้วน ชัดเจน รวมไปถึงการติดต่อประสานงาน การให้ความร่วมมือ การให้ความช่วยเหลือด้วยความรวดเร็ว ย่อมทำให้ลูกค้าเกิดความประทับใจอย่างแน่นอน เมื่อลูกค้าเข้ามา จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สามารถตอบสนองลูกค้าได้อย่างว่องไว หรือปัญหาที่ไม่สามารถตอบได้ แต่ก็ยังสามารถบอกหรือแสดงถึงการดำเนินการและความก้าวหน้าความเร็วเป็นกลยุทธ์หนึ่งของการบริการเชิงรุกที่จะทำให้ลูกค้าประทับใจได้

Smile คือ บุคคลที่ยิ้มแย้มแจ่มใส มีจิตสาธารณะ และยินดีให้บริการ บุคคลที่ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส มักจะแสดงสีหน้าเบื่อหน่าย ไม่พอใจอยู่ตลอดเวลา พบว่าบุคคลเหล่านี้มีน้อยคนนักที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน และหากคุณอยากจะมีหน้าที่การงานที่มั่นคงปลอดภัยมีคนรักพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือ “การมีมนุษยสัมพันธ์” จะเป็นเสมือนสะพานเชื่อมความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องยากนัก ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของตัวเอง สิ่งสำคัญที่จำเป็นจะต้องมีก็คือ การสร้างความเป็นกันเอง การยิ้มแย้มแจ่มใสกับลูกค้า เพียงเท่านี้คุณจะเป็นที่รักและที่ชื่นชอบของลูกค้าของคุณเอง

การบริการเชิงรุกนั้น เน้นการปฏิบัติ 4 ข้อ ดังนี้

1. การวางแผน ทำอะไร ทำไป อย่างไร เมื่อใด ที่ไหน ใครทำ ใช้ทรัพยากรอะไร
2. การเน้นผู้ให้บริการเป็นศูนย์กลาง
3. จิตสำนึกในการบริการ หรือ การบริการด้วยหัวใจ
4. ทักษะ ความรวดเร็ว ความชัดเจน และความทันสมัยในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ซึ่งจากการยึดหลักทั้งสี่ข้อนี้จะทำให้ผู้ให้บริการทำไปปฏิบัติและเกิดเป็นทักษะในการให้บริการแก่ผู้ใช้สามารถรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ตลอดไป

แนวทางในการปฏิบัติ 4 ประการ สำหรับการบริการเชิงรุก Proactive Service

Customer Service Plan: แผนการบริการลูกค้า เมื่อผู้ให้บริการได้รู้ความต้องการของผู้ใช้แล้ว ผู้ให้บริการต้องพัฒนาแผนบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า เพื่อนำไปสู่การให้บริการที่ตรงต่อความต้องการของลูกค้า โดยมีการวางแผน คือ หาคำตอบสำหรับคำถามว่าจะทำอะไร ทำไมต้องทำ จะทำอย่างไร จะทำเมื่อใด จะทำที่ไหน จะให้ใครทำอะไรจะต้องใช้ทรัพยากรอะไร การวางแผนการมีความสำคัญอย่างมากสำหรับการบริการลูกค้าเพราะ หากมีการวางแผนการที่ดีจะเป็นเครื่องมือในการช่วยในกระบวนการบริการ มีระบบการป้องกันที่ดี สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ให้บริการ ทำให้องค์กรอยู่รอดและสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้

Customer Centric : การเน้นลูกค้าเป็นศูนย์กลาง การเน้นลูกค้าเป็นศูนย์กลาง ทุกคนในองค์กร ตั้งแต่พนักงาน ผู้จัดการ ผู้บริหาร ต้องเข้าใจความหมายของคำว่า “ลูกค้า” (Customer) และปฏิบัติต่อเขาอย่างดีสมกับบทบาทหน้าที่ในการให้บริการแก่ลูกค้าในฐานะที่เราเป็นเจ้าของกิจการ และในฐานะผู้ให้ที่ไม่มีสิทธิเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเผชิญกับสถานการณ์ใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ ทุกหน่วยงานในองค์กรจะต้องส่งมอบบริการที่มีคุณภาพให้แก่ลูกค้าซึ่งมีการทำงานดังนี้

- ผู้บริหารต้องปฏิบัติให้เป็นต้นแบบ (Role Model) และปลูกฝังเรื่อง Customer Centric แก่พนักงาน ในการพูดถึงความสำคัญและการเอาใจใส่แก่ลูกค้า และปฏิบัติต่อลูกค้าด้วยความรู้สึกที่จะส่งมอบบริการให้กับลูกค้าให้เกิดความประทับใจ ดังนั้นผู้บริหาร ต้องสร้างให้เกิดต้นแบบ (Role Model) ให้แก่พนักงานให้เกิดการปฏิบัติตาม

- การจัดอบรมแก่พนักงาน (Training) ในเนื้อหาของการบรรยายและฝึกปฏิบัติ โดยจะต้องนำสถานการณ์จริงจากการท างานประจำวันมาศึกษา โดยมีวิทยากรให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ

- การให้ขวัญและกำลังใจ (Encouragement) แก่ผู้ที่ดี ผู้ที่ทำให้ลูกค้าประทับใจ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจและกระตุ้นให้พนักงานทุกคนอยากจะทำในสิ่งที่ดี

Service Mind : จิตสำนึกในการบริการ หรือ การบริการด้วยหัวใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นความสามารถหลักที่องค์กรคาดหวังให้พนักงานทุกคนเป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนด และถือเป็นคุณสมบัติที่จำเป็นของผู้ที่ทำงานด้านบริการซึ่งจะเต็มไปด้วยความรับผิดชอบและ

เสียสละ Service Mind มีความหมายดังนี้

S = Smile	ต้องมีรอยยิ้ม
E = Enthusiasm	ความกระตือรือร้น เอาใจใส่ลูกค้า
R = Responsiveness	มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่มีต่อลูกค้า
V = Value	ให้บริการลูกค้าอย่างมีคุณค่า
I = Impression	ให้บริการอย่างประทับใจ
C = Courtesy	บริการลูกค้าอย่างสุภาพอ่อนโยน
M = Make Believe	มีความเชื่อ
I = Insist	การยอมรับ
N = Necessitate	การให้ความสำคัญ
D = Devote	การอุทิศตน

Skill & Enthusiastic Service: ทักษะ ความรวดเร็วและความชัดเจนในการให้บริการ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานบริการจำเป็นต้องฝึกฝนเพื่อความรวดเร็วและเกิดความชำนาญเพื่อไม่ให้ผิดพลาดเมื่อมีการส่งมอบงานให้กับลูกค้า ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้ปฏิบัติงานบริการได้แก่ ทักษะด้านการทักทาย การรับฟัง และการจัดการข้อร้องเรียน

จากแนวปฏิบัติการทางบริการเชิงรุกทั้ง 4 ด้าน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานทางด้านการบริการมีความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดเป็นทักษะ และลดปัญหาขณะปฏิบัติงานได้ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่หลีกเลี่ยงปัญหา สามารถรับมือกับปัญหาทางด้านงานบริการได้ นำไปปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการบริการเชิงตั้งรับมาเป็นการบริการเชิงรุกได้อย่างถูกต้องโดยมีการวางแผนการให้บริการลูกค้าศึกษาความต้องการของลูกค้าและปรับตัวเองให้มีหัวใจแห่งการให้บริการลูกค้าได้อย่างเต็มที่

สรุปได้ว่า การทำงานและการบริการเชิงรุก จำเป็นจะต้องอาศัยความตั้งใจและความมุ่งมั่นเป็นส่วนสำคัญของพนักงานผู้ให้บริการและผู้บริหารองค์กร มีการวางแผนในการให้บริการลูกค้า เน้นลูกค้าเป็นศูนย์กลางในการตอบสนองการบริการที่พิเศษและแตกต่างกัน มีความรับผิดชอบต่อส่วนบุคคล ต้องมีจิตสำนึกที่ดีเป็นส่วนสำคัญ เริ่มตั้งแต่การต้อนรับลูกค้า การแสดงออกอย่างเป็นมิตร การให้บริการอย่างกระตือรือร้นการให้บริการเชิงรุกคือ การมีทักษะด้านการบริการด้วยความรวดเร็ว ความชัดเจน และความถูกต้องในการให้บริการ และสิ่งที่พึงหลีกเลี่ยงสำหรับการบริการเชิงรุกคือ การบริการเชิงตั้งรับ นั่นคือการขาดการวางแผนในการทำงาน การยึดมั่นในความคิดของตนเป็นหลักซึ่งส่งผลอันตรายเป็นยิ่งต่องานบริการเพราะไม่สามารถรับฟังปัญหาและตอบสนองบริการให้แก่ลูกค้าได้ตามความต้องการ

การปฏิบัติงานเชิงรุกอย่างยั่งยืน

การทำงานเชิงรุกที่ดีและยั่งยืนจะเกิดขึ้นจากความร่วมมือของทุกคน เพราะการทำงานต่าง ๆ ในองค์กรย่อมไม่สามารถสำเร็จได้ด้วยตัวคนเดียว ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมเสมอ และทีมของเราก็ต้องทำงานร่วมกับทีมอื่น ๆ เกี่ยวเนื่องกันไป ดังนั้นการสร้างทีมเวิร์คให้เกิดขึ้นย่อมหมายถึงประสิทธิผลที่มากขึ้น สร้างผลดีต่อองค์กรได้ในภาพรวม

การปลูกฝังเมล็ดพันธุ์แห่งการทำงานเชิงรุกให้เกิดขึ้นในองค์กร สามารถเริ่มต้นได้จากตัวเรา และส่งต่อพลังเชิงบวกไปถึงทุกคนในองค์กร ในขณะที่เดียวกันผู้บริหารก็ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาการทำงานเชิงรุกให้เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับการทำงานให้มีประสิทธิภาพและสร้างความก้าวหน้าในสายอาชีพต่อคนทำงาน หากทุกคนในองค์กรมีทัศนคติการทำงานเชิงรุก และนำไปปฏิบัติแล้ว ทั้งตัวบุคลากรและองค์กรก็จะพัฒนาไปสู่ทิศทางของความความสำเร็จได้ดังมุ่งหวังตั้งใจอย่างแน่นอน

8. การปฏิบัติการข่าวสาร

ในโลกในยุคปัจจุบันถือได้ว่าเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร กล่าวได้ว่าเครือข่ายของข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในระบบมีความเชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนมาก ทั้งภายในแต่ละประเทศ และระหว่างประเทศหนึ่งกับประเทศอื่นๆ ขณะที่ระบบข้อมูลข่าวสารต่างๆ (Information Systems) แต่ละระบบล้วนเป็นส่วนประกอบสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานของระบบข้อมูลข่าวสารใหญ่ ที่มีการเชื่อมโยงเอาระบบข้อมูลข่าวสารย่อยๆ มารวมไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของกองทัพทหารที่ได้มีการนำระบบการบัญชาการรบสมัยใหม่หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า **C4I** (Command, Control, Communication, Computer, and Intelligence) มาใช้ หรือแม้กระทั่งในธุรกิจการเงิน การคมนาคม การโทรคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ซึ่งระบบฐานข้อมูลของกิจกรรมเหล่านี้ ล้วนถูกควบคุมด้วยระบบ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ในระบบฐานข้อมูลใหญ่ ซึ่งเป็นส่วนประกอบหลักของโครงสร้าง พื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่ง (Critical Infrastructure) ซึ่งระบบดังกล่าวแม้จะช่วยอำนวยความสะดวกหรือเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ใช้อย่างมาก แต่ถ้าหากระบบเหล่านี้ถูกทำลายหรือถูกก่อวินาศกรรมจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ไม่ว่าจะเป็นด้วยเหตุใด ผลที่เกิดขึ้นจะสร้างความเสียหายร้ายแรงจนยากที่จะประเมิน

ความหมายของการปฏิบัติการข่าวสาร

การปฏิบัติการข่าวสารยังมีการให้ความหมายที่แตกต่างกันไป ซึ่งมักจะเกิดจากความเข้าใจเอาเองของผู้ปฏิบัติ เช่น ความเข้าใจว่าหมายถึงการปฏิบัติการจิตวิทยา (Psychological Operation) การโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) การวิเทศสัมพันธ์ทางสื่อมวลชน (Media Relations) หรือการลวงทางทหาร (Deception) เป็นต้น ซึ่งความ เข้าใจดังกล่าวอาจจะไม่ผิด หากแต่เป็นการ

เลือกกล่าวถึงเครื่องมือบางประการของการ ปฏิบัติการข่าวสาร โดยอาจจะยังไม่เข้าใจความหมายในองค์รวม นอกจากนี้ การปฏิบัติการข่าวสารที่ใช้ในหน่วยงานที่มีภารกิจแตกต่างกัน ก็มีผลทำให้ความหมายอาจจะแตกต่างกันไปด้วย ซึ่งในที่นี้จะขอยกคำจำกัดความที่มีการใช้อู่มากกล่าวโดยสังเขป ได้แก่

คณะเสนาธิการร่วมของกองทัพสหรัฐอเมริกา ให้คำจำกัดความว่าหมายถึง “การปฏิบัติการที่มุ่งให้มีผลต่อข้อมูลข่าวสารหรือระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกันก็เป็นการปฏิบัติการเพื่อป้องกันข้อมูลข่าวสารและระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายสหรัฐอเมริกาเอง”

กองทัพบกสหรัฐอเมริกา ให้คำจำกัดความว่าหมายถึง “การปฏิบัติการเชิงรุก และรับ โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อลดค่า ทำลาย ปฏิเสธ ลวง มีอิทธิพลเหนือ หรือขยายผลต่อระบบเครือข่าย ศูนย์สั่งการ ระบบฐานข้อมูลความรู้ ความสามารถในการ ประมวลผล และระบบการตัดสินใจของฝ่ายตรงข้าม ในสถานการณ์ที่ไม่สงบหรือในภาวะ สงคราม โดยกองทัพบกสหรัฐอเมริกาต้องป้องกันข้อมูลข่าวสาร ระบบข้อมูลข่าวสาร และระบบการตัดสินใจของฝ่ายตนให้มีความปลอดภัย”

นาวิกโยธินสหรัฐอเมริกา ให้คำจำกัดความว่าหมายถึง “การดำเนินการทั้งมวลที่มุ่งให้มีผลต่อข้อมูลข่าวสารหรือระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม ขณะเดียวกันก็เป็นการปฏิบัติการเพื่อป้องกันข้อมูลข่าวสารและระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตนเอง โดยการปฏิบัติการข่าวสารจะต้องกระทำในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติการ ซึ่งคาบเกี่ยวเข้าไปในขั้นตอนของการปฏิบัติการทางทหารด้วย และมีการกระทำในทุกระดับของสงคราม”

กองทัพบกไทย ได้มีการให้คำจำกัดความว่าหมายถึง “การปฏิบัติการที่มุ่งสร้างผลกระทบหรือสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการตกลงใจ ข่าวสาร ระบบสารสนเทศของฝ่ายตรงข้าม หรือกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ รวมไปถึงการปฏิบัติการเพื่อป้องกันข่าวสารและระบบสารสนเทศของฝ่ายเรา”

จากคำจำกัดความดังกล่าวของกองทัพสหรัฐฯ และกองทัพบกไทย แม้จะมีรายละเอียดแตกต่างกันไปบ้าง แต่โดยสาระสำคัญแล้ว มีความใกล้เคียงกัน และได้แบ่งการดำเนินการของการปฏิบัติการข่าวสารออกเป็น 2 ด้าน คือ “เชิงรุก” กับ “เชิงรับ”

- **การปฏิบัติการเชิงรุก** เป็นการเข้าไปใช้ประโยชน์ (ล้วงรู้ความลับ) จาก ข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม ควบคู่ไปกับการทำลายหรือลดศักยภาพข้อมูลข่าวสารหรือ ระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม ไม่ให้เป็นภัยอันตรายต่อฝ่ายตน

- **การปฏิบัติการเชิงรับ** มุ่งเน้นไปที่การปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยของ ข้อมูลข่าวสารและระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตนให้พ้นจากการที่ฝ่ายตรงข้ามจะเข้ามาใช้ ประโยชน์ทำลาย หรือลดศักยภาพ โดยวัตถุประสงค์ในชั้นปลายคือการดำรงความเหนือ กว่าด้านข้อมูล

ข่าวสาร (Information Superiority) และช่วยให้ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้ ความเหนือกว่าดังกล่าวให้เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการทำสงคราม การรับมือ กับสถานการณ์ ภัยคุกคาม หรือ ความเสี่ยงได้อย่างถูกต้องและทันเวลา

หลักการสำคัญของการปฏิบัติการข่าวสาร

การปฏิบัติการข่าวสารเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อมุ่งให้มีผลต่อข้อมูลข่าวสาร หรือระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งการป้องกันข้อมูล ข่าวสารและระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายเรา ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะต้องแทรกอยู่ในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติการและทุกระดับของสงครามเพื่อทำให้ฝ่ายเราอยู่ในสถานะที่เหนือกว่า (superiority) ฝ่ายตรงข้าม โดยมุ่งเป้าหมายไปที่ระบบการประมวลผลของฐานข้อมูล ทั้งที่ควบคุมโดยมนุษย์และที่ปฏิบัติงานโดยอัตโนมัติ (ดังเช่นระบบเครื่องจักรกลและ software ในเครือข่ายคอมพิวเตอร์) ตั้งแต่ระดับของผู้กำหนดนโยบายหรือตัดสินใจ ไปจนถึงหน่วยปฏิบัติในสนามรบ รวมทั้ง โครงสร้างพื้นฐานเชิงพาณิชย์ที่สามารถนำมาสนับสนุนภารกิจด้านการทหารได้ เช่น ระบบโทรคมนาคม และพลังงานไฟฟ้า เป็นต้น

ในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการปฏิบัติการข่าวสารนั้นสิ่งจำเป็นเป็นลำดับแรกคือ ความจำเป็นต้องบูรณาการศักยภาพและกิจกรรมของทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องเข้าเป็นส่วน เดียวกัน โดยเฉพาะการสนับสนุนด้านการข่าวกรองและการวางเครือข่ายโทรคมนาคม ซึ่งเป็นส่วนที่มีความสำคัญมากต่อการปฏิบัติการข่าวสารทั้งเชิงรุกและเชิงรับ รวมทั้งจำเป็นต้องบูรณาการเข้ากับการปฏิบัติการอื่น ทั้งการปฏิบัติการทางภาคพื้นดิน ทะเล และหน่วยปฏิบัติการพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แห่งชาติและวัตถุประสงค์ ทางทหาร

สำหรับการสนับสนุนด้านการข่าวกรองนั้น จะมีบทบาทสำคัญต่อการวางแผน การสั่งการ และการประสานสถานการณ์ในการปฏิบัติการข่าวสาร โดยฝ่ายข่าวกรองของ หน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติการทุกหน่วยจะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดและเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนการวางแผนให้เกิดความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ประการสำคัญ งานข่าวกรองต้องทันเวลา ถูกต้องแม่นยำ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ข่าว

จากหลักการสำคัญดังกล่าวแล้วข้างต้น นี้ให้เห็นได้ว่าแนวทางของการปฏิบัติการข่าวสาร จำเป็นต้องมีการบูรณาการในศักยภาพหลักของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ประกอบด้วยสงครามอิเล็กทรอนิกส์ การปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การปฏิบัติการจิตวิทยา การลวงทางทหาร และการรักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติการ ร่วมกับการสนับสนุนพิเศษและการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีอิทธิพลเหนือหรือสร้าง ความได้เปรียบฝ่ายตรงข้าม การทำให้ฝ่ายตรงข้ามเกิดความระส่ำระสายหรือแตกแยก ทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบการสั่งการ และการ

ตัดสินใจทั้งที่เป็นระบบสั่งการโดยมนุษย์ หรือโดยเครื่องจักร เช่น ระบบประมวลผลและสั่งการทางคอมพิวเตอร์ (automated decision-making) ขณะเดียวกันก็ต้องระวังป้องกันและรักษาความปลอดภัยจาก กิจกรรมทำนองเดียวกันนี้ที่กระทำโดยฝ่ายตรงข้าม

ปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก (Offensive Information Operations)

การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก คือ การใช้ศักยภาพและกิจกรรมที่มีการบูรณาการกันของทุกหน่วยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนด้านการข่าวกรอง เพื่อทำให้เกิดผลเสียหายต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจของฝ่ายตรงข้าม และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารหรือเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์พิเศษของฝ่ายเรา เช่น การให้ข้อมูลลวง หรือการขยายผลการสืบสวนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับฝ่ายตรงข้าม เป็นต้น โดยศักยภาพและกิจกรรมที่กล่าวถึงดังกล่าว ครอบคลุมถึงการรักษาความปลอดภัยในการปฏิบัติการ การให้ข่าวลวง การปฏิบัติการทางจิตวิทยา สงครามอิเล็กทรอนิกส์ การโจมตีหรือทำลายทางกายภาพ (หมายถึงการโจมตี/ทำลายอาคารสถานที่) การปฏิบัติการข่าวสารที่มีเป้าหมายเฉพาะ ดังเช่น เป้าหมายที่เสี่ยงจะสร้างความเสียหายต่อความมั่นคงของชาติ และอาจรวมถึงการโจมตี เครือข่ายคอมพิวเตอร์ของฝ่ายตรงข้าม

การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก อาจจะต้องดำเนินการภายใต้สถานการณ์หรือสภาพการณ์ที่มีความหลากหลาย ตั้งแต่ช่วงก่อนการปฏิบัติการทหารคาบเกี่ยว ไปถึงช่วงที่ปฏิบัติการทางทหารได้เริ่มขึ้น รวมทั้งสถานการณ์ที่ล่อแหลมอย่างมากอันจะส่งผลกระทบต่อสันติภาพ หรือในห้วงเวลาที่เป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤติ เช่น ในช่วงที่ยังไม่เกิดสงคราม หรือช่วงที่สงครามเพิ่งเริ่มก่อตัว การปฏิบัติการข่าวสารอาจจะต้องดำเนินการในทุกระดับของสงคราม ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการและยุทธวิธีที่เกิดขึ้นในทุกสนามรบ

เป้าหมายของการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก คือ

1. ลดศักยภาพหรือขีดความสามารถในปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้าม
2. ยับยั้งปฏิบัติการและแผนปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้าม
3. ยับยั้งความสามารถในการออกคำสั่งด้านยุทธการทั่วไปของฝ่ายตรงข้าม
4. ลดศักยภาพในกระบวนการตัดสินใจของฝ่ายตรงข้าม
5. ชะลอปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้าม
6. เข้าไปมีอิทธิพลเหนือการประมาณสถานการณ์ของฝ่ายตรงข้าม

ในการปฏิบัติการข่าวสารจำเป็นต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ หรือหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบด้านการปฏิบัติการข่าวสารขึ้น ซึ่งมีหน้าที่กำหนดแผนและแนวทางปฏิบัติ ด้านการปฏิบัติการข่าวสาร เพื่อแจกจ่ายแผนและแนวทางปฏิบัติให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปปรับให้สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละหน่วย หน่วยงานดังกล่าวจะครอบคลุมทุกหน่วยที่มีความเกี่ยวข้อง

กับการปฏิบัติการข่าวสารทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ซึ่งได้แก่หน่วยงานของแต่ละเหล่าทัพ และหน่วยงานในภาคเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อให้สามารถบูรณาการ ประสานความร่วมมือ และร่วมกันหาทางระงับยับยั้งผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในช่วงที่ดำเนินการปฏิบัติการข่าวสาร

สำหรับการวางแผนนั้น ควรจะประกอบด้วยแผนหลักและแผนฉุกเฉิน (ในภาวะวิกฤติ) ซึ่งครอบคลุมแนวทางการปฏิบัติทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาบุคลากร การฝึกอบรมและทดสอบการปฏิบัติงานของบุคลากร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และการทดสอบระบบเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ การจัดตั้งและการแบ่งมอบหน้าที่ต่อผู้ปฏิบัติหรือหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ตลอดจนการกำหนดแนวทางการปฏิบัติการต่างๆ ทุกขั้นตอน นับตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการปฏิบัติการข่าวสารไปจนเสร็จสิ้นภารกิจ รวมทั้งการวิเคราะห์โอกาสและปัจจัยเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อปฏิบัติการข่าวสารด้วย

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดสำหรับประเทศที่ยังไม่มีการวางระบบการปฏิบัติการข่าวสารมาก่อน จำเป็นต้องเริ่มต้นที่การกำหนดหลักนิยาม (doctrine) หลักการ (principles) และกรอบความคิด (concept) เพื่อให้หน่วยงานยึดถือปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน

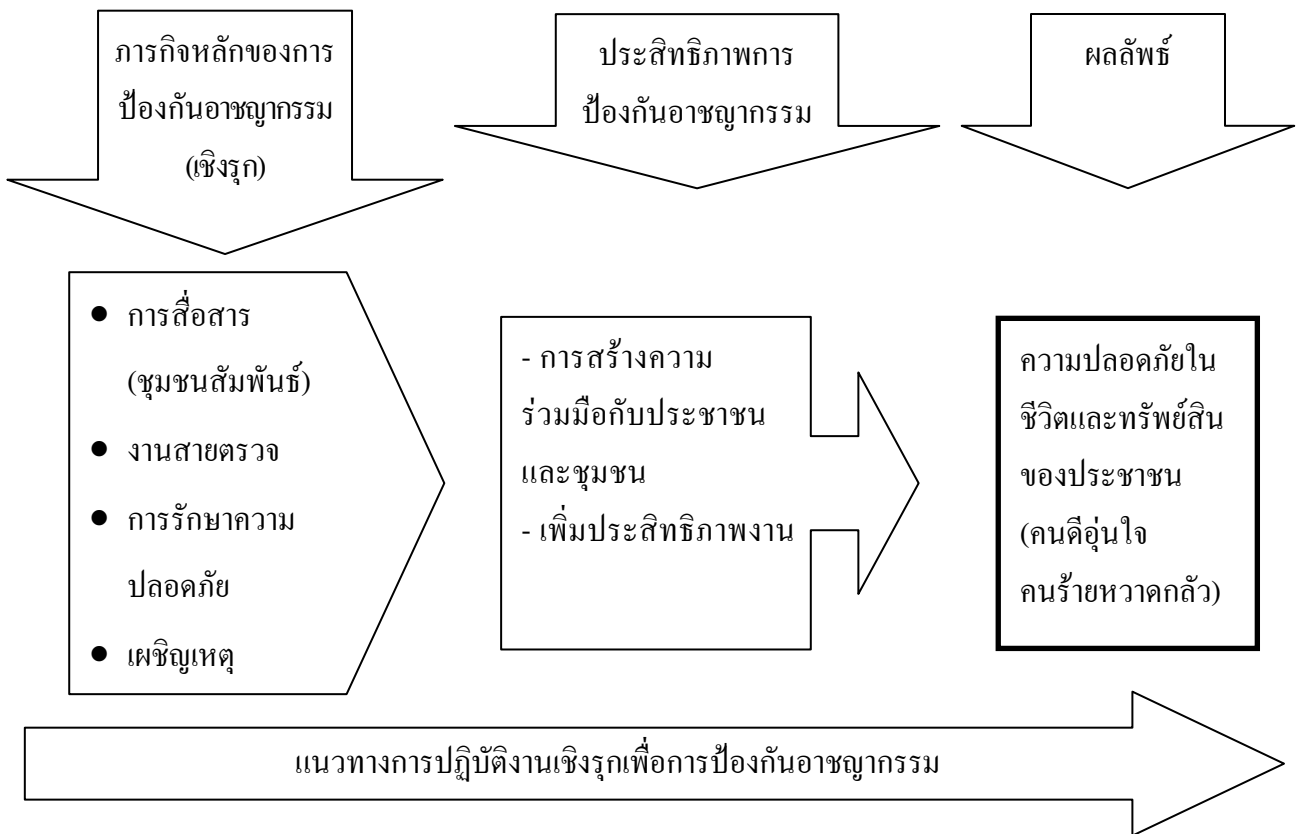
ดังนั้นหากกล่าวโดยสรุป การปฏิบัติการข่าวสาร จึงเป็นการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภารกิจต่างๆ โดยเฉพาะการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก ซึ่งประกอบด้วย

1. การทำสงครามอิเล็กทรอนิกส์
2. การโจมตีเครือข่ายคอมพิวเตอร์
3. การโจมตี/ทำลายทางกายภาพ (อาคาร/สถานที่)
4. การทำสงครามจิตวิทยา
5. การลวงทางทหาร
6. การทำสงครามข่าวสาร
7. การรักษาความปลอดภัยการปฏิบัติการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7 มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 2 - 5 ดังนี้

แผนภาพที่ 2 - 5 (กรอบแนวคิดในการวิจัย)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7 นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเชิงเอกสาร ได้แก่ ศึกษารวบรวมเอกสารข้อมูลการปฏิบัติงานเชิงรุก (Proactive Work Behavior) แนวคิดทฤษฎีด้านการป้องกันอาชญากรรม และแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลแนวทางการดำเนินการที่ประสบความสำเร็จของต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 พร้อมทั้งสัมภาษณ์หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ประสบความสำเร็จในด้านการป้องกันอาชญากรรมจนได้รับรางวัลต่าง ๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7 การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (focus group) ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดและสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 แบบ กล่าวคือ

1. การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ศึกษารวบรวมเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเชิงรุก (Pro-active Work Behavior) แนวคิดทฤษฎีด้านการป้องกันอาชญากรรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 พร้อมทั้งสัมภาษณ์หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ประสบความสำเร็จในด้านการป้องกันอาชญากรรมจนได้รับรางวัลต่าง ๆ รวมถึงตัวแทนเจ้าหน้าที่

ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

3. การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (focus group) ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 1 ครั้ง เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7

ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 และประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่จะใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 หัวหน้าสถานีตำรวจที่ประสบความสำเร็จในด้านการป้องกันอาชญากรรมจนได้รับรางวัลต่าง ๆ โดยคัดเลือกเฉพาะในส่วนของตำรวจภูธรภาค 7 ทั้งหมด 8 จังหวัด ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) รวม 32 คน ดังนี้

1. ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัด ระดับผู้บังคับการ หรือรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดซึ่งรับผิดชอบงานด้านป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ประกอบด้วย ตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี, ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม, ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี, ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร, ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม, ตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี, ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี และตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดละ 1 คน รวม 8 คน

2. หัวหน้าสถานีตำรวจที่เคยได้รับรางวัล จังหวัดละ 1 สถานี รวม 8 คน

3. ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านชุมชนสัมพันธ์ จังหวัดละ 1 สถานี สถานีละ 1 คน รวม 8 คน

4. ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 8 คน

และดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการการจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (focus group) ผู้บังคับการหรือรองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดซึ่งรับผิดชอบงานด้านป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ทั้ง 8 จังหวัด, ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7, ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชน ในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 1 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทั้งสิ้น 3 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเชิงรุก (Proactive Work Behavior) แนวคิดทฤษฎีด้านการป้องกันอาชญากรรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 พร้อมทั้งสัมภาษณ์หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ประสบความสำเร็จในด้านการป้องกันอาชญากรรมจนได้รับรางวัลต่างๆ รวมถึงตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

3. การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (focus group) ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 และระดับสถานีตำรวจ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 1 ครั้ง เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวคำถามโดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมและกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย โดยนำมาสร้างประเด็นคำถามและข้อคำถามต่าง ๆ ลงในแบบสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อให้ประเด็นคำถามและข้อคำถามเกิดความถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติงานเชิงรุกและการป้องกันอาชญากรรมตรวจสอบแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกก่อน

2. ทำการปรับแก้แนวคำถามและข้อคำถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสารและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย โดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนในแต่ละวิธี ดังนี้

1. การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Research)

1.1 ผู้วิจัยศึกษารวบรวมเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเชิงรุก (Pro-active Work Behavior)

1.2 ผู้วิจัยศึกษารวบรวมเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีด้านการป้องกันอาชญากรรม

1.3 ผู้วิจัยศึกษารวบรวมเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

2.1 กำหนดแนวทางสำหรับการสัมภาษณ์ ดังนี้

สำหรับแนวคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น จะมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.2 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัด, หัวหน้าสถานีตำรวจที่ประสบความสำเร็จในการป้องกันอาชญากรรมจนได้รับรางวัลต่าง ๆ โดยคัดเลือกเฉพาะในส่วน of ตำรวจภูธรภาค 7 ทั้งหมด 8 จังหวัด, ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 รวม 32 คน โดยมีขั้นตอนในการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเข้าใจวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน จากนั้นจึงขออนุญาตทำการสัมภาษณ์โดยใช้ประเด็นตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้

2.2.2. ขณะทำการสัมภาษณ์ได้ขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังเป็นผู้สังเกตการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

2.2.3. เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นแล้ว ได้ทบทวนเนื้อหาในการสัมภาษณ์ต่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อความถูกต้อง และมอบของที่ระลึกแก่ผู้ให้ข้อมูล

2.3 ถอดบทสัมภาษณ์จากเทปบันทึกเสียงและการจดบันทึก นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

3. การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (focus group)

โดยเชิญตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ทั้ง 8 จังหวัด ตัวแทนผู้บริหารระดับสถานีตำรวจ รวมทั้งตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 มาร่วมเสวนา เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 1 ครั้ง และนำข้อมูลที่ได้จากการจัดบันทึกมาเรียบเรียงเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสารวิชาการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงรุก (Proactive Work Behavior) แนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดและหัวหน้าสถานีตำรวจที่ประสบความสำเร็จในด้านการป้องกันอาชญากรรมจนได้รับรางวัลต่าง ๆ รวมถึงตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 และข้อมูลจากการจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) ดังนี้

1. วิเคราะห์เอกสาร (Content Analysis)
2. วิเคราะห์บทสัมภาษณ์และการสังเกต (Interview & Observation Analysis)
3. วิเคราะห์บทสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Analysis)

จากนั้นนำมาสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ โดยนำเสนอข้อมูลการวิจัยในรูปแบบของการบรรยาย ตาราง และรูปภาพ รวมทั้งจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการจัดสัมมนากลุ่มย่อย (focus group) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ประกอบกับการศึกษาเชิงเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 พบว่าการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้าน ของการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ได้แก่ ด้านการสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) ด้านงานสายตรวจ ด้านการรักษาความปลอดภัย และด้านการเผชิญเหตุ มีการดำเนินการดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจจังหวัดนครปฐม

1.1 ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

1.1.1 ด้านการสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมโดยใช้การสื่อสารและชุดชุมชนสัมพันธ์ ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครต่าง ๆ โดยเน้นการดำเนินการเป็นขั้นตอนต่อชุมชนเป้าหมาย 5 หมู่บ้าน (ชุมชน) และยังได้ร่วมกันดำเนินโครงการเวทีประชาคมหมู่บ้าน โครงการไทยนิยมยั่งยืน ฯลฯ เพื่อรับข้อร้องเรียน รับฟังปัญหา รับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ แล้วร่วมกันแก้ไขในทันที (ถ้าแก้ไขได้) และนำปัญหามาประชุมวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ไขตามลำดับ ซึ่งชุดชุมชนสัมพันธ์สามารถใช้เป็นกลไกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้ดีมาก ตามหลักการและทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม มีการวางแผนล่วงหน้าในการดำเนินงานด้านชุมชนสัมพันธ์ดังกล่าว ในทุกพื้นที่ตามระยะเวลาของปีงบประมาณของทุกปี โดยได้กำหนดหมู่บ้านเป้าหมายใหม่ของแต่ละปี ที่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนให้เสร็จสิ้นเรียบร้อย ภายในสิ้นปีงบประมาณ นอกจากนี้ยังได้ร่วมป้องกันอาชญากรรมในชุมชน หรือพื้นที่อื่น ๆ ร่วมกับองค์กรอื่น ๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน ชุมชนเข้มแข็ง ครูตำรวจแดร์ (D.A.R.E) เวทีไทยนิยม-ยั่งยืน ฯลฯ

1.1.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมมีการจัดสายตรวจตามพื้นที่ต่าง ๆ ตามประเภทหรือชนิดของสายตรวจ ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ในคู่มือสายตรวจ โดยแต่ละพื้นที่จะจัดแบ่งตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ เช่น สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจรถจักรยานยนต์ สายตรวจจราจร สายตรวจชุมชน ตำบล หรือโกดัง โดยแบ่งเป็นเขต ๆ แล้วได้กำหนดแผนการตรวจในเขตตรวจ ตามวงจรระยะเวลาที่เหมาะสม โดยจะเน้นการตรวจเพื่อป้องกันเหตุตามจุดเสี่ยง จุดอ่อนแวม ฯลฯ

และมีการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ โดยมีการกำหนดแผนการออกตรวจทุกวัน โดยจะแบ่งเป็นผลัด ๆ ตามความเหมาะสมในด้านกำลังพลและพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งกำหนดพื้นที่เป้าหมายให้สายตรวจหยุดตรวจเพื่อคอยระวังป้องกันเหตุ หรืออาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดเสี่ยง จุดอ่อนแวม เช่น ธนาคาร ร้านทอง ร้านสะดวกซื้อ เส้นทางเปลี่ยว เส้นทางโจร หรือแหล่งมั่วสุมของกลุ่มเสี่ยง เมื่อครบวงรอบการตรวจแล้ว ก็จะจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการตรวจมาประชุม วิเคราะห์ เพื่อวางแผนการออกตรวจต่อไป

1.1.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ใช้หลักการยึดประชาชนและชุมชนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งสายตรวจในเขตเมืองและสายตรวจชุมชน สายตรวจตำบล รวมทั้งอาศัยความร่วมมือกับพนักงานรักษาความปลอดภัย ตาม พ.ร.บ. ธุรกิจรักษาความปลอดภัย ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมในพื้นที่นั้น ๆ โดยการปฏิบัติจะเป็นไปตามแผนและแนวทางที่ได้วางไว้ในแต่ละพื้นที่รับผิดชอบ

และมีการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย โดยได้กำหนดแผนการปฏิบัติและออกคำสั่ง เกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด การออกตรวจและป้องกันแก้ไขปัญหายาในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุก ๆ สายงาน ทุก ๆ นาย ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม เข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการทั้งด้านกำลังพลและภารกิจ แล้วดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน เช่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีการปรับสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ต่าง ๆ ในชุมชน ติดตั้งไฟฟ้าสว่างเพื่อลดจุดเสี่ยง หรือฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมดำเนินการในหมู่บ้าน ตำบล ลดและแก้ไขปัญหายาในกลุ่มเสี่ยง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างความปลอดภัยจากอาชญากรรมต่าง ๆ ในพื้นที่

1.1.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐมมีการปฏิบัติการเผชิญเหตุ โดยจะมีแผนการเผชิญเหตุในทุกสถานีตำรวจสำหรับทุกสถานการณ์ และมีการปฏิบัติการซักซ้อมแผนในเหตุต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ เหตุชิงทรัพย์ วิวาททรัพย์ เหตุปล้นทรัพย์ อุบัติเหตุสำคัญ เหตุเพลิงไหม้ โดยการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุดตามแผน พร้อมการก้าวสกัดจับคนร้ายในทันที เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น

และมีการวางแผนล่วงหน้าในการเผชิญเหตุ โดยการกำหนดแผนเผชิญเหตุไว้ เพื่อพร้อมปฏิบัติการได้ในทันทีที่มีเหตุอาชญากรรมหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น รวมทั้งการป้องกันมิให้มีเหตุเกิดขึ้นด้วย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์อาชญากรรมมาใช้ในการกำหนดจุดเสี่ยง จุดต่อแหลม บุคคลกลุ่มเสี่ยง และแผนเผชิญเหตุในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันก่อน เพื่อมิให้เหตุเกิดขึ้น หรือถ้าหากมีเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้นก็สามารถปฏิบัติการตามแผนเผชิญเหตุ ตามแนวทางที่ได้มีการซักซ้อมไว้ในทันที

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.พงษ์ศักดิ์ ชูนาท รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม

1.2 ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

1.2.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า การใช้การสื่อสาร หรือการดำเนินงานด้านตำรวจชุมชนสัมพันธ์นั้น มีการปฏิบัติดังนี้

1) ตั้งกลุ่มไลน์ (Line) ของชุมชน โดยให้มีผู้นำชุมชน ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ทหาร อยู่ในกลุ่มไลน์ เพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน และมีการประชาสัมพันธ์ไปตามกลุ่มไลน์ของชุมชนว่า หากพบเหตุสามารถแจ้งเหตุ หรือต้องการร้องขอให้ดำเนินการอย่างไรบ้างในชุมชน

2) จัดโครงการพบปะชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3) จัดการฝึกอบรมอาสาสมัครตำรวจบ้าน ในแต่ละตำบลของพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ เพื่อเป็นการเข้าไปสัมผัสชุมชนโดยตรง และจัดให้อาสาสมัครตำรวจบ้าน ปฏิบัติงานในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หากพบเหตุการณ์ให้เข้าเผชิญเหตุเบื้องต้นเท่าที่ทำได้ และแจ้งให้สถานีตำรวจทราบในช่องทางสื่อสารที่เร็วที่สุด

1.2.2 งานสายตรวจ เห็นว่า งานสายตรวจ มีการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

- 1) มีการตรวจจุดตามแผนการตรวจ ตามพื้นที่ ทุก 30 นาที
- 2) มีการตั้งจุดตรวจตามแผนการตรวจ ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละผลัด จำนวน 2 ครั้งต่อผลัด

3) มีการใช้แอปพลิเคชัน Police I lert U ในการรับแจ้งเหตุ

นอกจากนี้ ต้องมีการวางแผนก้วสกดจับไว้ตามแผนการตรวจ และในการวางแผนการตรวจ จะต้องมีการปรับแผนการตรวจทุกวัน โดยวิเคราะห์จากเหตุอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ในช่วงเวลานั้น ๆ และนำมาปรับแผนใหม่

1.2.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1) มีการติดตั้งตู้แดงในพื้นที่เทศบาลนคร ในจุดบริเวณที่มีเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และจุดที่ประชาชนต้องการ

2) มีการตรวจจุดเสี่ยงนอกเขตเทศบาล บริเวณร้านสะดวกซื้อ และจุดเปลี่ยวต่าง ๆ

โดยมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติดังนี้

1) วางแผนการตรวจจุดเสี่ยง โดยจะมีการวางแผนเปลี่ยนจุดไปเรื่อย ๆ ไม่ซ้ำเดิม

2) วางแผนการตรวจสถานบริการ โรงแรม ร้านรถจักรยานยนต์ โรงฆ่าสัตว์ และสถานที่ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงได้

1.2.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ในเรื่องการเผชิญเหตุ มีการปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1) ปฏิบัติตามแผนก้วสกดจับที่ระบุไว้ในแผนการตรวจ

2) ใช้แอปพลิเคชัน Police I lert U ในการติดตามคนร้ายและการแจ้งเหตุ

3) ใช้กล้องวงจรปิดของเทศบาล ประกอบการวางแผนและเผชิญเหตุ โดยมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติดังนี้

1) มีการซ้อมแผนเผชิญเหตุ เดือนละ 1 ครั้ง และมีแผนเผชิญเหตุที่หลากหลาย

2) การวางแผนก้วสกดจับ ให้มีทั้งหมด 5 แผน ครอบคลุมทุกเส้นทางในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.ไพฑูรย์ พิทักษ์ธรรม ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองนครปฐม

1.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในการกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

1.3.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ควรมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ความรู้ ข่าวสาร ด้านการป้องกันอาชญากรรม การป้องกันยาเสพติด โทษภัยของยาเสพติด ให้ความรู้และเสริมสร้างวินัยแก่เด็กและเยาวชน และเข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ตามสถานศึกษาทุกแห่งในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเน้นในเรื่องของป้องกันภัยจากยาเสพติดเป็นอันดับแรก การป้องกันอาชญากรรม ความรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้น ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร การป้องกันตัวจากภัยต่าง ๆ โดยจัดทำเป็นโครงการตามความเหมาะสมของสัปดาห์

1.3.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ควรให้ความสำคัญกับการแบ่งเขตตรวจของเจ้าหน้าที่สายตรวจให้มีความเหมาะสม โดยมีหลักการ คือ

- 1) การแบ่งเขต ต้องคำนึงถึงข้อมูลท้องถิ่น และระยะเวลาไปถึงที่เกิดเหตุ 3-5 นาที / 10-15 นาที ตามสภาพพื้นที่
- 2) ไม่แบ่งเขตตรวจตามจำนวนสายตรวจที่มีอยู่ (เขตตรวจมาก สายตรวจน้อย ให้ใช้การควบเขต)

นอกจากนี้ ยังควรพัฒนาสมรรถนะในการทำงานของเจ้าหน้าที่สายตรวจ ให้มีองค์ความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับตำแหน่งและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น งานสายตรวจต้องเชี่ยวชาญการใช้อาวุธ ยุทโธปกรณ์ การใช้ยุทธวิธีตำรวจต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ต้องมีทักษะการเข้าสังคม และสามารถจัดกิจกรรมทางสังคมได้

1.3.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรเพิ่มด่านตรวจตามจุดเสี่ยง จุดล่อแหลมต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพพื้นที่ใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยการพิจารณาจุดเสี่ยงจุดล่อแหลมนั้น สามารถพิจารณาได้จาก

- 1) สถานที่นั้นมีรั้ว หรือกำแพงที่มั่นคงแข็งแรงล้อมรอบหรือไม่
- 2) มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ประจำหมู่บ้านหรือไม่
- 3) มีกล้องวงจรปิด CCTV หรือไม่
- 4) มีคณะกรรมการหมู่บ้านหรือไม่

1.3.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ควรมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ และปฏิบัติดังนี้

- 1) ต้องจัดทำให้ครบทุกแผน ตามสภาพพื้นที่ของแต่ละสถานีตำรวจ
- 2) มีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุในทุกสถานการณ์
- 3) หัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้อำนวยการซักซ้อม (ใช้กำลังทุกฝ่าย)

อย่างน้อยเดือนละ 1-2 ครั้ง

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม (ไม่ประสงค์ออกนาม)

1.4 ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของป้องกันอาชญากรรมดังนี้

1.4.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า จะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม เช่น จัดโครงการอาสาสมัครต่าง ๆ เพื่อให้ภาคประชาชนเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกับตำรวจ อีกทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และบูรณาการเครือข่ายต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งไว้แล้ว เช่น เครือข่ายยุติธรรมชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังภาคประชาชนในชุมชนเพื่อแจ้งข่าวและให้เบาะแสด้านอาชญากรรม

1.4.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ตำรวจสายตรวจต้องมุ่งเน้นการดำเนินการกับบุคคลกลุ่มเสี่ยงที่อาจก่อปัญหาอาชญากรรม เช่น ผู้ติดยาเสพติด ผู้ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ผู้ประพฤตินิสัยในลักษณะอันธพาล คนวิกลจริต เด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้น ไม่ให้เกิดขึ้น และทำการตรวจสอบ ตรวจสอบค้นเมื่อเห็นสมควร

1.4.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรจัดให้มีระบบเตือนภัยอาชญากรรมให้กับประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเตือนภัยทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ สื่อสังคมออนไลน์ โซเชียลมีเดีย และควรใช้ระบบการรับแจ้งเหตุผ่านทางแอปพลิเคชัน Smart Phone เพื่อให้ง่ายต่อการแจ้งเหตุ บอกรุกพิกัด และไปถึงสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว

1.4.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ตำรวจควรพัฒนาระบบศูนย์รับแจ้งเหตุให้มีความเป็นมาตรฐาน รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่หรือชุดปฏิบัติการที่มีความพร้อม สามารถตอบสนองการรับแจ้งเหตุ เพื่อเข้าไปช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาได้ทันเหตุการณ์

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของสถานีตำรวจภูธรเมืองนครปฐม (ไม่ประสงค์ออกนาม)

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจจังหวัดราชบุรี

2.1 ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

2.1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ใช้การปฏิบัติดังนี้

1) ใช้วิธีการเข้าไปพบปะพูดคุยโดยตรงกับผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่เสี่ยงถึงวิธีการในการป้องกันอาชญากรรม โดยให้มีผู้นำตามธรรมชาติและคณะกรรมการหมู่บ้านในการช่วยสอดส่องดูแล และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

2) ใช้เสียงตามสายประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชน

3) ใช้ใบปลิว แผ่นพับ แนะนำวิธีการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน

โดยมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติ คือ ทำการ ประชุมชุดชุมชนสัมพันธ์ของทุกหน่วย ให้สำรวจข้อมูลพื้นที่กลุ่มเสี่ยง ว่าพื้นที่ใดมีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมในเรื่องใด เหตุใด และนำมาวิเคราะห์วางแผนในการเข้าไปให้ความรู้ หรือแนะนำวิธีการป้องกันอาชญากรรม วิธีการป้องกันตนเอง และต้องวิเคราะห์ถึงความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ด้วยว่าจะใช้การสื่อสารในช่องทางใดที่สะดวกและเข้าใจง่าย

2.1.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ต้องจัดสายตรวจให้ครอบคลุมพื้นที่และเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรม หรือพื้นที่เส้นทางที่สายตรวจจะเข้าถึง เพื่อป้องกันเหตุหรือระงับเหตุได้เร็วที่สุด เช่น สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจักรยานยนต์ สายตรวจเดินเท้า สายตรวจตำบล สายตรวจทางน้ำ โดยวิเคราะห์ตามห้วงเวลาที่เกิดอาชญากรรม

โดยมีการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ ดังนี้

1) นำสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งที่มาแจ้งความกับพนักงานสอบสวน รับแจ้งทางโทรศัพท์ หรือรับแจ้งจากสายตรวจ มาวิเคราะห์พื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมสูง และห้วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมสูง แล้วจัดสายตรวจลงไปป้องกันแก้ไขในช่วงเวลาและพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมสูง

2) จัดสายตรวจให้เหมาะกับสภาพพื้นที่ และเพิ่มจุดตรวจ จุดพักรถ ตามช่วงเวลา และสถานที่ที่เกิดเหตุอาชญากรรมสูง

2.1.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ใช้การปฏิบัติดังนี้

1) จัดสายตรวจทุกสาย เช่น สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจรดจักรยานยนต์ สานตรวจเดินเท้า สายตรวจจรจร และเวรสืบสวน ร่วมตรวจสถานที่ที่เป็นจุดเสี่ยง เช่น ธนาคาร ร้านทอง ร้านสะดวกซื้อ ปั้มน้ำมัน และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยให้มีสายตรวจปรากฏตัวอย่างต่อเนื่องตามห้วงเวลา และให้ผู้บังคับบัญชาสุ่มตรวจอย่างสม่ำเสมอ

2) ใช้การติดตั้งกล้อง CCTV เพื่อป้องกันเหตุ และทดสอบระบบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการใช้อาสาสมัครต่าง ๆ ช่วยตรวจตราพื้นที่ด้วย

3) วางแผนรักษาความปลอดภัย โดยสำรวจพื้นที่เสี่ยงในพื้นที่ แล้วนำมา ประชุมวางแผนในการรักษาความปลอดภัยว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่เสี่ยง และจะใช้การรักษาความปลอดภัยแบบใดให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้น ๆ ตามนาฬิกาอาชญากรรม

2.1.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) ให้ทุกสถานีตำรวจทำการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุในพื้นที่ อย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง ในไตรมาสละอย่างน้อย 3 แผน ตามสภาพพื้นที่ที่น่าจะมีอาชญากรรมเกิดขึ้น

2) ทำการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุเพื่อทดสอบจุดตั้ง จุดสกัดจับของแต่ละ สถานีตำรวจว่าได้ดำเนินการหรือเข้าประจำจุดตามแผนหรือไม่

โดยมีการวางแผนล่วงหน้าในการซักซ้อมและกำหนดเผชิญเหตุ ดังนี้

1) เชิญ หัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้างานป้องกันปราบปราม สารวัตร ป้องกันปราบปราม ของทุกสถานีตำรวจ มาประชุมชี้แจงถึงแนวทางการซ้อมแผนเผชิญเหตุ เพื่อให้ ครอบคลุมพื้นที่ และใช้กำลังตามความเหมาะสมให้สามารถสกัดจับคนร้ายได้ และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ ตำรวจได้รับความปลอดภัยโดยปฏิบัติตามยุทธวิธีของตำรวจ

2) ก่อนซ้อมแผนเผชิญเหตุทุกครั้งจะต้องมีการประชุมชี้แจงแนว ทางการปฏิบัติก่อนทุกครั้ง

3) นำข้อมูลสถิติอาชญากรรมมาวิเคราะห์และกำหนดแผนเผชิญเหตุให้ เหมาะสมกับสภาพอาชญากรรมในพื้นที่

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.ณรงค์เดช ศักดิ์สมบูรณ์ รองผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี

2.2 ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็น ในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

2.2.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ต้องให้ตำรวจทุกคนมี จิตสำนึกที่จะปฏิบัติงานภายใต้หลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ยอมรับความทุกข์ร้อนของประชาชน เป็นความทุกข์ร้อนของตำรวจทุกคน ไม่ปฏิเสธความรับผิดชอบ ให้บริการแก่ประชาชนด้วยจิตใจที่ เอื้ออาทร เพราะความร่วมมือของประชาชนที่จะเกิดขึ้นจะเป็นหนทางไปสู่การแก้ไขปัญหา อาชญากรรมในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจน เกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ มีอุดมการณ์ และความประพฤติดีเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนและ ผู้อื่น ไม่มัวหมองกับบอบายมุข และจะต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริงในการทำงาน เพื่อสร้างศรัทธา ให้เกิดกับประชาชน

2.2.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ควรเน้นเรื่องการสร้างเครือข่ายการป้องกัน เพราะเพียงลำพังตำรวจฝ่ายเดียวไม่สามารถป้องกันอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือประสบความสำเร็จได้ จึงควรเน้นเรื่องเครือข่ายความร่วมมือร่วมใจในลักษณะของพันธมิตร

และควรมีการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ โดยให้สายตรวจตำบล สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจรดจักรยานต์ สำรวจพื้นที่ที่เห็นว่า เป็นพื้นที่ล่อแหลม หรือพื้นที่เสี่ยง หรือมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม โดยเจ้าหน้าที่สายตรวจจะต้องมีการสังเกต มีการหาข่าว และพบเห็นสิ่งที่ประชาชนหวาดกลัว หรือพื้นที่ที่ประชาชนมีความรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัย

2.2.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรมีการรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันและระงับเหตุในการเกิดอาชญากรรมโดยการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยมีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกนายเป็นผู้สร้างความเข้าใจ สร้างทัศนคติ ความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

นอกจากนี้ ควรใช้แนวทางในการให้สายตรวจออกตรวจท้องที่ และปรากฏตัวในที่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม โดยตำรวจจะเป็นผู้มอบหมายในการวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

2.2.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ต้องมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุต่าง ๆ เช่น แผนเผชิญเหตุคนร้ายชิงทรัพย์ร้านทอง ธนาคาร ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบเป็นประจำทุกเดือน เพื่อพร้อมรับมือกับการเกิดอาชญากรรม และมีการจัดกำลังเจ้าหน้าที่สายตรวจออกตรวจพื้นที่ ตามจุดเสี่ยงต่าง ๆ ด้วย ซึ่งการซ้อมแผนที่ทำอย่างสม่ำเสมอทุกเดือนนั้น จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างรวดเร็วตามยุทธวิธีของตำรวจ

ในการวางแผนการเผชิญเหตุ ต้องมีการประชุม วางแผนและอธิบายการฝึกซ้อมแต่ละครั้ง โดยทำให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อหาข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้น เช่น หมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้ไม่เหมาะสม หรือไม่สะดวกในการติดต่อ เพราะอาจเป็นหมายเลขที่เปลี่ยนไปใช้เป็นหมายเลขอื่น เป็นต้น โดยทุกครั้งที่มีการฝึกซ้อม จะต้องประเมินผลเพื่อหาช่องว่างที่จะปรับปรุงพัฒนาแผนและทีมงานให้ดีขึ้น และการประเมินจะต้องมีการชมเชย และระบุถึงช่องว่างที่ควรปรับปรุง ได้แก่ มีการตอบโต้ได้เร็วพอไหม ทันทิใหม่ พร้อมไหม

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.ชนากร สุวรรณศรี ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร บางแพ จังหวัดราชบุรี

2.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

2.3.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ควรจัดชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ลงพื้นที่หมู่บ้าน ร่วมกับฝ่ายทหาร ฝ่ายปกครอง กำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยมีการสอบถามปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชนเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด หรือเรื่องอื่น ๆ โดยเน้นการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบได้อยู่กันอย่างสงบสุข และมีข้อควรปฏิบัติที่สำคัญ คือ

1) การจัดชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะต้องคัดเลือกตำรวจที่มีความพร้อมและมีความสามารถในการนำความรู้ด้านต่าง ๆ ไปเผยแพร่ให้แก่ประชาชนได้ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในกฎหมายอาญา และ พ.ร.บ.จราจร และสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องก่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชนของตน

2) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของประชาชนในแต่ละชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลพื้นที่อันเปรียบเสมือนบ้านของเราเอง

2.3.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) มีการฝึกเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจและเจ้าหน้าที่ชุดชุมชนสัมพันธ์ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามยุทธวิธีตำรวจในการตรวจค้น จับกุม หรือเข้าระงับเหตุ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน

2) มีการจัดกำลังเจ้าหน้าที่สายตรวจ ออกตรวจตลอด 24 ชั่วโมง โดยเน้นจุดเสี่ยงหรือสถานที่สำคัญเพื่อให้เกิดความปลอดภัย

สำหรับการเตรียมการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ มีดังนี้

1) ในด้านของกำลังพล เจ้าหน้าที่สายตรวจจะต้องมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ มีการฝึกทบทวนยุทธวิธีอย่างต่อเนื่อง

2) ในส่วนของอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ต้องมีการตรวจอาวุธปืน ตรวจความพร้อมของยานพาหนะที่ใช้ปฏิบัติหน้าที่ ให้มีสมรรถนะที่ดี พร้อมใช้งาน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขณะปฏิบัติหน้าที่

3) มีการแบ่งเขตตรวจอย่างชัดเจน เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มพื้นที่ มีการเข้าถึงจุดเกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว โดยมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานในการถึงที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว

2.3.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานภาครัฐ เจ้าของพื้นที่ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล สถานีอนามัย โรงเรียน วัด และผู้นำหมู่บ้าน โดยการออกเยี่ยมเยียน สอบถามข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นในชุมชน

2) มีการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดสายตรวจออกตรวจพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ โดยเน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่เพื่อลดปัญหาอาชญากรรม และต้องมีการฝึกซ้อมยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดความชำนาญและเพิ่มความรู้ความสามารถให้เพิ่มขึ้น

3) ให้สายตรวจประจำตำบล สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจรถจักรยานยนต์ สํารวจกล้องวงจรปิดทั้งหมดในพื้นที่ และประชาสัมพันธ์เจ้าของ-ผู้ประกอบการของภาคเอกชนที่มีกล้องวงจรปิด ในการให้ความร่วมมือสอดส่องดูแล และตรวจสอบภาพจากกล้องเมื่อมีเหตุเกิดขึ้น

2.3.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) มีการซ้อมแผนเผชิญเหตุ โดยสมมุติสถานการณ์คนร้ายชิงทรัพย์ ธนาคาร ร้านทอง ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ เป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติตามยุทธวิธีได้อย่างถูกต้อง และลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในสถานการณ์จริง

2) มีการฝึกซ้อมการเจรจาต่อรองกับผู้ก่อเหตุในเหตุการณ์ต่าง ๆ ตามหลักการจิตวิทยา เพื่อให้เหตุการณ์นั้นบรรเทาลง

นอกจากนี้ ควรมีการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการเผชิญเหตุ ดังนี้

1) มีการฝึกซ้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ปฏิบัติตามยุทธวิธีต่าง ๆ เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น มีการซ้อมยุทธวิธีบุคคลมือเปล่า และบุคคลประกอบอาวุธ

2) ให้ชุดสืบสวนออกพื้นที่หาข่าวในพื้นที่ รวบรวมข้อมูลผู้ที่เคยกระทำผิด และผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจก่อเหตุ นำมาเป็นข้อมูลในการป้องกัน และติดตามจับกุม

3) มีการจัดกำลังเจ้าหน้าที่สายตรวจ ให้ออกตรวจพื้นที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยเน้นจุดเสี่ยงและสถานที่สำคัญ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี

2.4 ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดราชบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

2.4.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า หน่วยงานของรัฐและตำรวจ

ควรจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมร่วมกันกับหน่วยงานของรัฐ เช่น โครงการหมู่บ้านสีขาวปลอดอาชญากรรม ปลอดภัยสะอาด เป็นต้น

2.4.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ควรส่งเสริมให้มีสายตรวจของชุมชนเองร่วม ปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เนื่องจากจะได้อยู่ช่วยกันสอดส่องดูแลให้ทั่วถึงมากขึ้น และเป็น การลด ความเสี่ยงในการเกิดปัญหาอาชญากรรมในเขตชุมชนอีกด้วย

2.4.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ตำรวจควรแสวงหาความร่วมมือจาก ภาคประชาชน และบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อควบคุมพื้นที่ที่รกร้าง ว่างเปล่า ทั้งพื้นที่ สาธารณะ พื้นที่ส่วนบุคคล รวมทั้งพื้นที่ของรัฐที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้มีสภาพหรือทัศนวิสัยที่ ง่ายต่อการมองเห็น เพื่อไม่ให้เอื้อต่อการก่ออาชญากรรม รวมถึงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้มีการ ใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกัน และให้มีคนดูแลเฝ้าระวัง

2.4.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ตำรวจควรจัดทีมเตรียมพร้อมปฏิบัติการสำหรับการ เผชิญเหตุในแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้ไปถึงสถานที่เกิดเหตุอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน อำเภอบางแพะ จังหวัดราชบุรี (ไม่ประสงค์ออกนาม)

3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธร จังหวัดสุพรรณบุรี หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี เจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจจังหวัดสุพรรณบุรี

3.1 ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการ ปฏิบัติงานเชิงรุกในการกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

3.1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

- 1) กำหนดตัวบุคคลของแต่ละสถานีตำรวจ ในการลงพื้นที่
- 2) กำหนดเป้าหมายในพื้นที่ที่จะลงปฏิบัติการ
- 3) ประชุมตำรวจชุมชนสัมพันธ์ก่อนลงพื้นที่ทุกครั้ง
- 4) จดสภาพปัญหาของชุมชนเป้าหมาย กลับมารวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อจะได้วางแผนแก้ไขปัญหาให้บรรเทาต่อไป

5) จัดเตรียมวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณในคราวต่อไป

สำหรับการวางแผนในการปฏิบัติการของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีดังนี้

- 1) จัดประชุมตำรวจชุมชนสัมพันธ์ให้ทราบถึงบทบาทในการการลง พื้นที่ปฏิบัติงานในชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

2) จัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ เอกสารประกอบการบรรยาย บันทึกการเก็บข้อมูลจากชุมชน รวมถึงแอปพลิเคชันในการแจ้งข้อมูลเบาะแสดต่างๆ

3) วางระบบการรายงานข้อมูลจากชุมชน เพื่อนำมาวิเคราะห์และวางแผน

4) ชักซ้อมการปฏิบัติของตำรวจชุมชน

3.1.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1) ออกตรวจตามแผนปฏิบัติการ ตามวงรอบที่กำหนดไว้ในแผน ตามที่ได้ทำการวิเคราะห์มาแล้ว

2) ผู้บังคับบัญชาของสายตรวจ ต้องออกตรวจ และตรวจสอบการทำงานของสายตรวจทั้งระบบว่าเป็นไปตามแผนการตรวจหรือไม่ มีข้อขัดข้องหรือปัญหาใดหรือไม่

3) สรุปผลการตรวจในแต่ละผลัดให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติงานสายตรวจ มีดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆของสถานีตำรวจ ทั้งหมด 24 ชั่วโมง มาทำการวิเคราะห์หาช่วงเวลา สถานที่เกิดเหตุ เส้นทางที่คนร้ายใช้ในการกระทำความผิด และหลบหนี รวมถึงยานพาหนะและอาวุธที่ใช้

2) วางแผนปฏิบัติการตามช่วงเวลาในข้อ 1) และระยะเวลา สรุปและติดตามประเมินผล เพื่อเปลี่ยนแผนการตรวจใหม่ให้เป็นปัจจุบัน

3) จัดเตรียมกำลังพลสายตรวจทั้งระบบ พร้อมอุปกรณ์ รวมถึงอาสาสมัครต่าง ๆ และสื่อมวลชน

4) เรียกประชุมเพื่อกำหนดและมอบภารกิจในแต่ละผลัด

3.1.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1) มีการประชุมเพื่อทราบภารกิจตามแผนที่วางไว้

2) ชักซ้อมการปฏิบัติในทุกระดับ

3) ลงพื้นที่ปฏิบัติการตามแผน

4) รายงานผลการปฏิบัติตามวงรอบ

5) ประเมินผลการปฏิบัติ เพื่อนำกลับไปวางแผนใหม่

โดยมีการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย ตามขั้นตอนดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่

2) นำข้อมูลตามข้อ 1 มาวิเคราะห์เพื่อหาช่วงเวลา สถานที่เกิดเหตุ เส้นทาง ยานพาหนะ อาวุธที่คนร้ายใช้ก่อเหตุ

3) วางแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย เช่น แผนการตรวจ

4) กำหนดประชุมกำลังพลเพื่อทราบภารกิจ

- 5) จัดเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์
- 6) กำหนดวงรอบการรายงานผล เพื่อทำการประเมิน

3.1.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

- 1) ประชุมรับทราบสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- 2) กำหนดตัว ผบ. เหตุการณ์ ผู้รับผิดชอบในการสื่อสาร
- 3) ชักซ้อมแผนขั้นสุดท้าย
- 4) เตรียมความพร้อมอุปกรณ์ต่าง ๆ และรอคำสั่ง
- 5) ลงมือปฏิบัติการตามแผนเผชิญเหตุ
- 6) รายงานผลการปฏิบัติ

และมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติการเผชิญเหตุ ดังนี้

- 1) รวบรวมข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมที่น่าสนใจ
- 2) ตั้งสมมติฐานของเหตุที่เกิดขึ้น
- 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการเผชิญเหตุในแต่ละเหตุ
- 4) กำหนดแนวทางการปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
- 5) ประชุมและชักซ้อมแผนเผชิญเหตุ
- 6) สรุปและประเมินผล ในการชักซ้อมแผนเผชิญเหตุ หาข้อบกพร่อง

เพื่อนำกลับไปปรับปรุงแผนต่อไป

- 7) ทำการชักซ้อมตามวงรอบ ให้เกิดความพร้อมอยู่เสมอ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.ไพโรจน์ สุขรวยชนโชติ รองผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี

3.2 หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

3.2.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ใช้การสื่อสารในการปฏิบัติงาน โดยเครื่องมือต่าง ๆ โดยเฉพาะเครื่องมือสมัยใหม่ ดังนี้

- 1) ใช้วิทยุสื่อสาร
- 2) ใช้โทรศัพท์บ้าน โทรศัพท์มือถือ และ สมาร์ทโฟน
- 3) ใช้แอปพลิเคชัน “ไลน์” หรือแอปพลิเคชันอื่น ๆ สื่อสังคม โซเชียลมีเดีย

ออนไลน์ ประกอบการปฏิบัติงาน

4) งานธุรการต้องศึกษาระบบการสื่อสารใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในงาน ตำรวจอยู่เสมอ เพื่อก้าวทันเทคโนโลยีต่อ ๆ ไปในอนาคต

3.2.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

- 1) จัดสายตรวจเป็น 4 ชุด (ตามความเหมาะสมแต่ละสถานีตำรวจ)
- 2) เข้าเวรพลัดละ 8 ชั่วโมง
- 3) จัดสายตรวจเดินเท้าเข้าตรวจธนาคาร ร้านทอง

และมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติงานสายตรวจดังนี้

- 1) นำข้อมูลในส่วนของ 15 วันก่อน มาประชุมเพื่อวิเคราะห์อาชญากรรม
- 2) นำผลการวิเคราะห์อาชญากรรมมาปรับแผนการตรวจ
- 3) แผนการตรวจต้องปฏิบัติจริง ไม่ใช่เพียงกระดาษ

3.2.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีการจัดกำลังในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรม ดังนี้

- 1) สายตรวจรถยนต์/จักรยานยนต์
- 2) สายตรวจตำบล
- 3) สายตรวจเดินเท้า
- 4) ชุดปราบปรามโจรกรรมรถ
- 5) ชุดสืบสวน (ซุ่มโป่ง)

และมีการประชุมวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมของสถานีตำรวจในทุก
15 วัน แล้วมอบหมายภารกิจให้แต่ละสายงานหรือแต่ละชุดปฏิบัติการนำไปปฏิบัติ

3.2.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีข้อสำคัญในการปฏิบัติดังนี้

1) จัดให้มีแผนเผชิญเหตุของสถานีตำรวจให้เหมาะสม และครอบคลุมใน
ภารกิจ

- 2) จัดให้มีการซ้อมแผนเดือนละ 1 ครั้ง

3) มีการประชุมเพื่อทบทวนแผนเผชิญเหตุของสถานีตำรวจในทุก
3 เดือน เพื่อปรับปรุงแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและกำลังพลของสถานีตำรวจ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.ภูวติท คงเพชร ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอุทอง
จังหวัดสุพรรณบุรี

3.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

3.3.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า นอกจากจะใช้กำลังพลชุดชุมชนสัมพันธ์แล้ว ควรใช้อุปกรณ์สื่อสารในการสื่อสารกับประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ใช้วิทยุสื่อสาร
  - 2) ใช้โทรศัพท์มือถือ / โทรศัพท์บ้าน
  - 3) แอปพลิเคชัน “ไลน์” และ “life 360” รวมถึงสื่อ โซเชียล - มีเดียออนไลน์
- โดยหัวหน้าสถานีตำรวจต้องมอบหมายให้งานธุรการ ศึกษาระบบการสื่อสารใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานตำรวจได้ เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

3.3.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

- 1) จัดสายตรวจเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สายตรวจรถยนต์ สายตรวจรถจักรยานยนต์ สายตรวจตำบล และสายตรวจเดินเท้า
- 2) ให้สารวัตรป้องกันปราบปราม เป็นหัวหน้าชุดสายตรวจ เพื่อควบคุมการปฏิบัติ

และมีการวางแผนในงานสายตรวจ ดังนี้

- 1) มีการจัดทำแผนการตรวจทุก ๆ 15 วัน เพื่อให้สถานภาพอาชญากรรมเป็นปัจจุบัน
- 2) ใช้แผนการตรวจเป็นเครื่องมือหลักในการปฏิบัติงานสายตรวจ

3.3.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่ามีการปฏิบัติดังนี้

- 1) มีการจัดสายตรวจครอบคลุมทุกพื้นที่รับผิดชอบ
- 2) จัดชุดปราบปรามโจรกรรมรถ เพื่อสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมเกี่ยวกับการโจรกรรมรถโดยเฉพาะ

โดยมีการวางแผนล่วงหน้าสำหรับการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

- 1) มีการประชุมเพื่อวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมทุก 15 วัน
- 2) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์อาชญากรรมมาปรับแผนการตรวจใหม่

3.3.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ต้องมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สถานภาพอาชญากรรม และกำลังพลของของสถานีตำรวจ โดยต้องมีการประชุมเพื่อทบทวนปรับปรุงแผนเผชิญเหตุทุก ๆ 3 เดือน และมีการซ้อมแผนเผชิญเหตุเดือนละ 1 ครั้ง

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี (ไม่ประสงค์ออกนาม)

3.4 ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

3.4.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ตำรวจควรมีการดำเนินกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม และก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับประชาชนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะการจัดเจ้าหน้าที่ชุมชนสัมพันธ์ไปให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่ชุมชน เยาวชน และนักศึกษาในสถานศึกษา เพื่อชี้ให้เห็นถึงโทษและผลที่จะได้รับจากการเสพยาเสพติด อีกทั้งยังเป็นการป้องกันไม่ให้มีผู้เสพยาใหม่ ๆ (ลูกค้ำของผู้ค้ายาเสพติด) เกิดขึ้น

3.4.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ควรมีจุดตรวจเพิ่มขึ้นในจุดเสี่ยงต่าง ๆ และเขตชุมชน โดยนำข้อมูลจุดเสี่ยงต่าง ๆ จากที่ชุมชนเรียกร้อง หรือแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบในห้วงเวลานั้น ๆ อีกทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจควรลงพื้นที่สอบถามความคิดเห็น หรือข้อมูลจากประชาชนให้มากขึ้น

3.4.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ตำรวจควรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มไฟฟ้าส่องสว่างในบริเวณพื้นที่จุดเสี่ยง และจุดล่อแหลมที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรม

3.4.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีการเตรียมการรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นอาชญากรรม หรือการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วในทันทีที่ได้รับแจ้งเหตุไม่นานจนเกินไป

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของสถานีตำรวจภูธรอุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี (ไม่ประสงค์ออกนาม)

4. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจจังหวัดสมุทรสงคราม

4.1 ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

4.1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ใช้การปฏิบัติโดยการให้ชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ผ่านอบรมมาแล้วในชุมชนต่าง ๆ ออกไปประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ปัญหาเสพติดให้โทษ การจราจร อุบัติภัยต่าง ๆ และกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แผ่นพับ เอกสาร และออกให้บริการชุมชนโดยการช่วยเหลือแนะนำแก่ประชาชน และจัดตั้งศูนย์บริการประชาชนในชุมชนต่าง ๆ

นอกจากนี้ ควรจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เช่น โครงการตำรวจหน้าไส เต็มใจให้บริการประชาชน การสอบถามข้อมูลจากผู้นำหมู่บ้านในเรื่องต่าง ๆ ทั้งด้านประวัติบุคคล และอาชีพ เป็นต้น

4.1.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการปฏิบัติโดยการให้สายตรวจออกตรวจพื้นที่ในเขตรับผิดชอบของตนเอง ตามที่ผู้บังคับบัญชาของสถานีตำรวจได้มอบหมาย มีการสแกนพื้นที่ (X-Ray) เก็บประวัติสำมะโนประชากรในหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มเสี่ยง และเน้นการออกปฏิบัติหน้าที่ป้องกันเหตุในเวลากลางคืน โดยเฉพาะช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

และมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติงานสายตรวจเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ โดยการเรียกแถวสายตรวจรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ผลัดเก่าและผลัดใหม่ มาอบรมชี้แจงข้อราชการต่าง ๆ และเตรียมความพร้อมก่อนออกตรวจ นอกจากนี้ควรมีการฝึกทบทวนยุทธวิธีตำรวจ ตรวจสอบการแต่งกาย ตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ รวมทั้งยานพาหนะในการนำไปใช้ในการออกปฏิบัติหน้าที่ โดยการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจจะเน้นที่การปรากฏกายในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อเป็นการป้องกันเหตุ เพราะจะทำให้ผู้ที่คิดจะกระทำความผิดเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำผิด

4.1.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ใช้การปฏิบัติโดยการตรวจสอบประวัติบุคคลตามหมายจับหรือบุคคลที่พึงพันโทษออกจากเรือนจำ มาเป็นข้อมูลในการเฝ้าระวังบุคคลรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ที่ต้องสงสัย และมีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด โดยบูรณาการร่วมปฏิบัติกับฝ่ายทหาร และฝ่ายปกครอง เพื่อตรวจค้นสิ่งผิดกฎหมาย อาวุธปืน ยาเสพติด ฯลฯ รวมทั้งสุ่มตรวจแอลกอฮอล์ ตรวจสอบสารเสพติดในปัสสาวะบนท้องถนน และตามสถานที่ต่าง ๆ

และมีการวางแผนในการรักษาความปลอดภัย โดยการให้หัวหน้าแต่ละสถานีตำรวจทำการประชุม อบรมชี้แจง ศึกษาระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติหน้าที่ และในการปฏิบัติหน้าที่นั้นจะต้องกำชับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจพึงรักษาความไม่ประมาท เน้นความปลอดภัยเป็นหลัก และการออกไปปฏิบัติหน้าที่จะต้องไปเป็นคู่ เพื่อให้สามารถดูแลกันได้

4.1.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญเหตุ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ดังนี้

- 1) มีการจัดทำแผนหรือคำสั่งชุดปฏิบัติการ
- 2) มีการจัดทำแผนที่ สถานการณ์ และบันทึกเหตุ
- 3) มีการอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจในการเผชิญเหตุ
- 4) มีการจัดส่งกำลังบำรุงและยุทธโปกรณ์

5) มีศูนย์ปฏิบัติการในการให้ข่าวชั้นต้น มีการประสานการ และการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชา

6) มีการเฝ้าฟังติดตามข่าวสาร

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในการเผชิญเหตุ จะมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุตามสถานการณ์จริง ซึ่งจะจำลองสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น เหตุชิงทรัพย์ เหตุปล้นธนาคาร เหตุการณ์ชุมนุมประท้วงในพื้นที่ หรือเหตุวัยรุ่นตีกัน เป็นต้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทุกฝ่ายเห็นถึงขั้นตอนการปฏิบัติ และเป็นการทบทวนหาจุดบกพร่องในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานจริงภาคสนามหรือกรณีมีเหตุเกิดขึ้นจริง เจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะสามารถประเมินสถานการณ์และปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ ไม่เกิดความสูญเสียทั้งในชีวิตและทรัพย์สินของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.วรรณภู ฝั้นผ่อน รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม

4.2 ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในการกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

4.2.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า โดยปกติการจัดสายตรวจ จะมีสายตรวจจรดจักรยานยนต์ซึ่งรับผิดชอบเขตเทศบาล และสายตรวจคู่ซึ่งรับผิดชอบแต่ละตำบล และจัดให้มีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ 1 ชุด ที่รับผิดชอบงานป้องกันอาชญากรรมในภาพรวมของสถานีตำรวจ โดยให้ออกตรวจพื้นที่พร้อมนำข้อเสนอของชุมชนมาแก้ไขและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และให้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าไปร่วมประชุมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ เพื่อรับฟังปัญหาและนำข้อมูลกลับมาประชุม โดยนำปัญหาเหล่านั้นมาวิเคราะห์และวางแนวทางการแก้ปัญหา นั้น ๆ ต่อไป

นอกจากนี้ ควรจัดให้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าร่วมประชุมกับผู้นำท้องถิ่น และมีตารางการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ชัดเจนว่าต้องทำอะไร อย่างไร ในเดือนนั้น ๆ

4.2.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการจัดสายตรวจโดยแบ่งเป็นเขตพื้นที่รับผิดชอบ คือ

- 1) สายตรวจจรดจักรยานยนต์รับผิดชอบในเขตเทศบาล
- 2) สายตรวจคู่ 1-4 รับผิดชอบตำบลในพื้นที่
- 3) สายตรวจ 20 และสายตรวจจรดยนต์ รับผิดชอบในภาพรวมเพื่อสนับสนุนสายตรวจในเขตต่าง ๆ

และมีการวางแผนในการกำหนดการตรวจเป็นวงรอบ 15 วัน โดยจะนำปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ทุกสัปดาห์ เมื่อทราบปัญหาก็จะทำการเปลี่ยนแปลงแผนการตรวจทันที เช่น ช่วงนี้ผลผลิตการเกษตรออกมา ก็เกิดปัญหาการลักขโมยสินค้าการเกษตร จึงทำการเปลี่ยนแปลงแผนการตรวจโดยเปลี่ยนช่วงเวลาการตรวจ เป็นช่วงที่มีการขนถ่ายสินค้าการเกษตร เป็นต้น

4.2.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า การรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามนั้น ปัจจุบันจะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในวันหยุดเป็นจำนวนมาก จึงมีการระดมสายตรวจเพิ่มมากขึ้นในแต่ละเขตที่มีตลาดน้ำ เช่น จัดสายตรวจเดินเท้า และสายตรวจจักรยาน เพื่อดูแลนักท่องเที่ยว

และมีการวางแผนในการรักษาความปลอดภัย โดยจะดูช่วงเวลาของการเกิดอาชญากรรมเป็นหลัก เช่น เดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่ปิดภาคเรียนของนักเรียน ปัญหาเด็กที่จะมากระทำผิดจะมีจำนวนมาก เราจึงเพิ่มความถี่ในการตรวจมากขึ้น เช่น ให้สายตรวจออกตรวจพื้นที่ล่อแหลมมากขึ้น เช่น บริเวณริมเขื่อนแม่น้ำ จะมีวัยรุ่น เด็กนักเรียนมารวมกลุ่มเป็นจำนวนมาก

4.2.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ต้องมีการซ้อมแผนเผชิญเหตุทุก ๆ เดือน โดยสมมุติสถานการณ์ในกรณีที่เกิดเหตุชิงทรัพย์ เหตุระเบิด หรือปล้นทรัพย์ ฯลฯ ตามเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นจริง โดยมีการกำหนดเป็นตารางในการซักซ้อม

ในส่วนของแผนเผชิญเหตุหลัก ๆ ก็จะเป็นแผนชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เหตุระเบิด เหตุพบวัตถุต้องสงสัย นอกจากนี้ยังมีแผนระงับเหตุกรณีคนวิกลจริตอาละวาดในพื้นที่ด้วย ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.ศิริชัย ไชยดี ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

4.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในการกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

4.3.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า มีการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดชุมชนสัมพันธ์ออกไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ ทั้งในรูปแบบการไปพบปะประชาชนตามบ้าน การไปเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน การประชุมประชาคมในหมู่บ้านเป้าหมายและหมู่บ้านที่ไม่ใช่เป้าหมายในพื้นที่รับผิดชอบ

โดยมีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และจัดทำแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ด้วย

4.3.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการจัดทำแผนการตรวจ โดยการจัดทีมวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง โดยจะมีการประชุมสายตรวจทุก ๆ 15 วัน และจัดให้มีการชี้แจงผู้ปฏิบัติงานถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว ในทุกวันที่ปล่อยแถวสายตรวจออกไปปฏิบัติหน้าที่ โดยขั้นตอนการจัดทำแผนการตรวจมีดังนี้

- 1) จัดทำข้อมูลอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง
- 2) จัดทีมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการตรวจทุกครั้ง

3) มีการประชุมชี้แจงภารกิจทุกวันก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่

4.3.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) ออกมาตรการหรือคำสั่งในการรักษาความปลอดภัยทุกครั้ง
2) ประชุมชี้แจงให้สายตรวจทราบและเข้าใจถึงภารกิจต่าง ๆ ก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่

3) จัดทำแผนมาตรการในการรักษาความปลอดภัยเพื่อเป็นกรอบและแนวทางการปฏิบัติของสถานีตำรวจ พร้อมทั้งประชุมชี้แจงให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดทราบด้วย

4.3.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีหลักการปฏิบัติดังนี้

1) จัดทำแผนเผชิญเหตุให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติทุกปี
2) มีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุทุกเดือน
3) นำข้อผิดพลาด หรือข้อบกพร่องในการซักซ้อมแผนมาปรับปรุงและชี้แนะให้ผู้ปฏิบัติทราบเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป

สำหรับการวางแผนในการเผชิญเหตุ มีหลักการปฏิบัติเช่นเดียวกัน ดังนี้

1) มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุสำหรับใช้ปฏิบัติงานจริง
2) มีการซักซ้อมแผนทุก ๆ เดือน
3) นำแผนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมของผู้ก่ออาชญากรรมหรือสถานการณ์ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม

4.4 ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

4.4.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐควรจัดกิจกรรม/โครงการ เพื่อปรับเปลี่ยนความคิด ทัศนคติ พฤติกรรม และสร้างกำลังใจให้กับคนในชุมชน เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะต่อสู้ ยืนหยัดในสังคมด้วยอาชีพที่สุจริต เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้มีอาชญากร หรืออาชญากรกลับมากระทำผิดซ้ำอีก อีกทั้งควรมีการรณรงค์ส่งเสริมให้สังคมยอมรับ และให้โอกาสผู้ที่กระทำผิดหรือผู้พ้นโทษ ผู้พ้นการฝึกอบรมและการคุมประพฤติให้สามารถกลับมาดำเนินชีวิตปกติในสังคม เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำ

4.4.2 งานสายตรวจ เห็นว่า การปฏิบัติงานสายตรวจของเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีเป้าหมายในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ มิใช่การตรวจไปตามห้วงเวลาให้ลุล่วงไปเท่านั้น จะต้องมีการประเมินผล โดยอาจให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ

ประเมินผลการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย โดยเจ้าหน้าที่สายตรวจจะต้องมุ่งเป้าหมายไปที่การทำให้คดีที่เกิดขึ้นที่ใดแล้ว จะต้องไม่เกิดขึ้นในที่นั้น ๆ อีก หรือไม่เกิดในทำนองเดียวกันอีกในที่อื่นๆ เช่น ชิงทรัพย์สถานีบริการเชื้อเพลิง บนสะพานลอย ร้านสะดวกซื้อ ธนาคาร ร้านทอง เป็นต้น

4.4.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ตำรวจควรทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ และภาคประชาชนให้มาก มีการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันอาชญากรรม โดยให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติงาน และรู้ช่องทางในการติดต่อประสานงาน และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน

4.4.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละสถานีตำรวจ ควรพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมในการเผชิญเหตุ ทั้งด้านอาวุธ เครื่องมือ ยานพาหนะ และการจัดกำลังพลเตรียมพร้อมในการออกเดินทางจากที่ตั้ง เพื่อให้มีมาตรฐานในการเดินทางไปถึงที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของตัวแทนกำนัน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม (ไม่ประสงค์ออกนาม)

5. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจจังหวัดสมุทรสาคร

5.1 ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

5.1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า มีหลักการปฏิบัติดังนี้

1) การปฏิบัติงานของตำรวจต้องขับเคลื่อนด้วยการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมโดยการร่วมกันคิดร่วมกันทำ และร่วมทำความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน

2) ยึดหลักปรัชญา “ตำรวจ คือ ประชาชน และประชาชนคือตำรวจ”

3) บูรณาการร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนให้เข้าใจปัญหา และที่มาของปัญหาอาชญากรรม ร่วมกันต่อต้านสิ่งชั่วร้ายและยาเสพติดให้หมดไป โดยใช้กีฬาและกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ช่วยในการขับเคลื่อนและเข้าถึงประชาชน

4) นำเทคโนโลยีและสารสนเทศทุกช่องทางมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร และการแจ้งข้อมูลข่าวสาร เช่น แอปพลิเคชัน Line, ศูนย์รับแจ้งเหตุ 191 และ Police I lert U

5) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างให้แก่สังคม กล่าวโดยสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่และภารกิจของตำรวจมีหลากหลายทั้งการ

รักษาความสงบเรียบร้อย การสืบสวนสอบสวนคดีอาญา การให้ความคุ้มครองป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ตำรวจจึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาพื้นฐานที่ทุกคนในสังคมจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จะต้องมีการจัดทำข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลอาชญากรรมที่เป็นปัจจุบัน และต้องนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อเป็นหลักในการวางแผนป้องกันอาชญากรรม

5.1.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) ต้องนำข้อมูลท้องถิ่นและข้อมูลอาชญากรรมที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อวางแผนและจัดกำลังสายตรวจให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และสอดคล้องกับข้อมูลอาชญากรรม

2) ปฏิบัติงานเชิงรุกโดยแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน เนื่องจากกำลังพลตำรวจมีน้อย จึงต้องทำคนน้อยเป็นคนมาก เช่น จัดให้มีอาสาสมัครตำรวจบ้าน สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เป็นต้น

3) ปรับแผนการจัดสายตรวจตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบัน

4) สร้างเครือข่ายชุมชน โดยใช้แอปพลิเคชัน “ไลน์”

5) ประสานงานกับคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของสถานี เข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติในการป้องกันอาชญากรรม สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ มีหลักการดังนี้

1) งานสายตรวจเป็นงานหลักในการป้องกันอาชญากรรม แต่กำลังตำรวจสายตรวจอย่างเดียวไม่สามารถป้องกันเหตุได้ทั้งหมด จึงต้องนำหลักการทำคนน้อยให้เป็นคนมากมาใช้ให้เกิดผล โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชนให้ได้มากที่สุด

2) เก็บรวบรวมข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลอาชญากรรม และสถิติอาชญากรรม และนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อวางแผนในการป้องกันอาชญากรรม

3) การบริหารงานบุคคลของสถานีตำรวจ ต้องใช้คนให้ถูกกับงาน ตามความรู้ความสามารถของคนนั้น ๆ ตลอดจนต้องสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน

4) เตรียมความพร้อมด้านงบประมาณของสถานีตำรวจ ให้พร้อมเสมอ

5.1.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีข้อสำคัญในการปฏิบัติดังนี้

- 1) ปรับกำลังสายตรวจ และจัดสายตรวจตามสถานการณ์ โดยนำข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมมาวิเคราะห์ แล้วจัดสายตรวจและอาสาสมัครไปป้องกันเหตุ
- 2) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ตำบล/เทศบาล เพื่อให้มีการติดตั้งกล้อง CCTV ในจุดที่ต่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม และทางแยกต่าง ๆ
- 3) ต้องมีการประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการตั้งกลุ่ม “ไลน์” ในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน
- 4) มีการประชาสัมพันธ์ทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชน ให้มีการแจ้งเหตุทางศูนย์รับแจ้งเหตุ 191, และแอปพลิเคชัน Police I lert U

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย มีหลักการดังนี้

- 1) เตรียมคน
- 2) เตรียมงาน
- 3) เตรียมอุปกรณ์
- 4) เตรียมงบประมาณ

5.1.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาครมีการตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้น และจัดทำแผนเผชิญเหตุไว้ และนำแผนมาปฏิบัติ โดยจะมีการซักซ้อมแผนการเผชิญเหตุ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชน/ผู้เสียหายทราบและเข้าใจในบทบาทของตนเอง ทั้งในเรื่องการแจ้งเหตุ การระงับเหตุ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ โดยเฉพาะที่สำคัญที่สุด คือ การบริหารเหตุการณ์หรือผู้บัญชาการเหตุการณ์ การประสานงานกับส่วนที่เกี่ยวข้อง และการรายงานเหตุการณ์

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.โกศล ยามา รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร

5.2 ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

5.2.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ควรใช้การสื่อสารและงานชุมชน/มวลชนสัมพันธ์ ในการสร้างมวลชนกับหน่วยงานใกล้เคียง เช่น ส่วนราชการ บริษัท ห้างร้านค้า รัฐวิสาหกิจ สถานประกอบการ คิวรถตู้ รถจักรยานยนต์ มูลนิธิ บริษัทรักษาความปลอดภัย ต่าง ๆ อาสาสมัครต่าง ๆ คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ เป็นต้น เพื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับมาตรการป้องกันอาชญากรรม เช่น ประชาสัมพันธ์ให้จ้างพนักงานรักษา

ความปลอดภัย วิธีการแจ้งเหตุ หรือการสังเกตจดจำตำหนิรูปพรรณคนร้าย ยานพาหนะ หรืออาวุธ การติดตั้ง CCTV เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อป้องกันเหตุและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์/จุดอ่อนแหลม โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือกับเจ้าของหรือผู้ประกอบการของเอกชน ให้มีการดำเนินการดังนี้

- 1) เพิ่มแสงสว่างบริเวณทางเดิน – ทางเข้า ของสถานประกอบการ
- 2) จัดที่จอดรถให้เพียงพอ และมีคนเฝ้า
- 3) จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
- 4) ติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV
- 5) จัดทำบัญชีผู้เช่า ผู้พักอาศัย อย่างเป็นระบบ
- 6) สังเกตพฤติกรรมของผู้พักอาศัย หากพบว่าผิดปกติ ให้รีบแจ้ง

เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจสอบ

7) จัดโครงการอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เกี่ยวกับการป้องกันเหตุ การระงับเหตุ การสังเกตจดจำ และการแจ้งเหตุด่วนเหตุร้ายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ

8) จัดทำโครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน เพื่อให้เพื่อนบ้าน เพื่อนข้างห้อง รู้จัก และช่วยกันดูแลระวังป้องกัน

นอกจากนี้แต่ละสถานีตำรวจจะต้องมีการจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดชุมชนสัมพันธ์ เข้าตรวจเยี่ยมชุมชนแบบเคาะประตูบ้าน เพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหา ความต้องการของชุมชน แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวางแผนและดำเนินการแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ให้แก่ชุมชนต่อไป

5.2.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

- 1) ติดตั้งตู้แดงตามความเหมาะสมของพื้นที่
- 2) เพิ่มความถี่ในการตรวจตราของสายตรวจทุกประเภท รวมทั้งจราจร อาสาสมัครตำรวจบ้าน และมูลนิธิต่าง ๆ

3) ดำเนินการติดป้ายประชาสัมพันธ์เตือนประชาชน ให้เพิ่มความปลอดภัยระวัง ไม่แต่งกายล่อแหลม โชว์ทรัพย์สิน และไม่เดินทางเพียงลำพัง

4) แสวงหาแนวร่วมจากส่วนราชการ ผู้ประกอบการ ร้านค้า ประชาชน กิจรถจักรยานยนต์ กิจรถตู้ บริเวณใกล้เคียงเพื่อช่วยเป็นหูเป็นตา และแจ้งเหตุเมื่อพบบุคคล ยานพาหนะ ที่มีพฤติกรรมต้องสงสัย

5.2.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีการวางแผนการรักษาความปลอดภัย โดยใช้ทฤษฎีสยามเหลี่ยมอาชญากรรม โดยการทำให้องค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งของการเกิดอาชญากรรมหายไป ได้แก่ ด้านคนร้าย ด้านโอกาส (เวลาและสถานที่) และด้านเหยื่อ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม จากสถิติการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้อ

กำหนดมาตรการในการรักษาความปลอดภัย โดยจัดทำเป็นแผนและโครงการแล้วจึงนำไปสู่การปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม เช่น โครงการฝากบ้าน โครงการอาสาสมัครป้องกันภัย เป็นต้น

5.2.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ทุกสถานีดำรวจจะต้องมีแผนเผชิญเหตุให้ครบทุกแผน และมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ โดยอาศัยกำลังทุกฝ่ายของสถานีดำรวจ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.สุรพงษ์ ไทยประเสริฐ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร รักษาราชการแทนผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

5.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

5.3.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า มีการออกตรวจพื้นที่เพื่อป้องกันอาชญากรรม ทั้งตำรวจประจำตู้ สายตรวจรถจักรยานยนต์ และร้อยเวร 20 โดยมีการตรวจเยี่ยมประชาชนเป็นกิจวัตร ที่เรียกว่า Stop Walk and Talk เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรุก เข้าถึง จริใจกับประชาชน เพื่อความอบอุ่นใจ และรับฟังปัญหาที่แท้จริงจากประชาชน

สำหรับการขั้นตอนการวางแผนการปฏิบัติในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีดังนี้

- 1) วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่จะลงไปทำงาน เช่น ชุมชน โรงเรียน วัด หรือโรงงานอุตสาหกรรม
- 2) นำข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่มาวิเคราะห์ว่า ควรเข้าไปแก้ไขในจุดใดมากที่สุด
- 3) ลงพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ ดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ โดยประสานกับผู้นำชุมชน
- 4) สรุปผลการปฏิบัติและประเมินโครงการต่าง ๆ ที่ได้จัดทำ และติดตามผลงานที่ได้ทำลงในชุมชนว่า มีประสิทธิภาพหรือไม่ พร้อมหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง

5.3.2 งานสายตรวจ เห็นว่า งานสายตรวจเป็นหัวใจของการป้องกันอาชญากรรม จึงต้องเน้นให้สายตรวจออกปฏิบัติหน้าที่ในหลากหลายมิติ กล่าวคือ นอกจากการเน้นในเรื่องของการป้องกัน เช่น การปรากฏกาย การออกตรวจพื้นที่ในจุดเสี่ยงต่าง ๆ ที่ได้มีการวิเคราะห์ไว้แล้ว ยังต้องเน้นในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนเพื่อให้ประชาชนกล้าที่จะให้ข้อมูล หรือ ให้เบาะแสต่าง ๆ ในชุมชน และลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชนให้น้อยลง อีกทั้งจะต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นการกำจัดอาชญากรรมให้ลดน้อยลงและหมดไป

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ มีหลักการดังนี้

1) ต้องมีการอบรมแนะนำจากผู้บังคับบัญชาในทุก ๆ ผลัด ที่ทำการปฏิบัติหน้าที่ ตลอด 24 ชั่วโมง

2) ต้องรู้จักถึงสถานการณ์ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเตรียมความพร้อมของตัวเอง ตลอดจนอุปกรณ์การทำงานให้มีประสิทธิภาพ พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

3) เน้นวางแผนการทำงานเป็นทีมมากกว่าต่างคนต่างทำงาน

4) ในการออกปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้ง หากเกิดปัญหาใด ๆ ก็ตาม จะต้องแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบทันที เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการทำงาน

5.3.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ใช้การแสวงหาความร่วมมือจากภาคประชาชนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบเข้าไปมีบทบาทในชุมชน โดยมีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ลงพื้นที่เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงตำรวจให้มากขึ้นและมีความตระหนักรู้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองนั้น ทุก ๆ คนมีส่วนรับผิดชอบเช่นกัน โดยมีขั้นตอนในการวางแผนและการดำเนินการ ดังนี้

1) พิจารณากลุ่มเป้าหมายชุมชนตัวอย่าง

2) หาข้อมูลของชุมชนว่าเป็นอย่างไร มีข้อมูลอาชญากรรมในชุมชนอย่างไร

3) ลงพื้นที่ปฏิบัติงานในชุมชน โดยประสานกับผู้นำชุมชน

4) ประเมินผลการปฏิบัติงานว่าได้ผลเป็นอย่างไร พร้อมปรับปรุงแก้ไขต่อไป

5.3.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ศูนย์วิทยุจะรับแจ้งเหตุและโทรสอบถามเพื่อประเมินสถานการณ์ก่อนแจ้งงานให้เจ้าหน้าที่สายตรวจ เมื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นแล้ว เจ้าหน้าที่สายตรวจก็ต้องประเมินสถานการณ์ของคนร้ายอีกครั้ง โดยประเมินว่าเหตุที่จะไปเผชิญมีความอันตรายหรือความเสี่ยงมากน้อยขนาดไหน โดยยึดหลักสำคัญ คือความไม่ประมาท และเน้นในเรื่องของการปฏิบัติงานเป็นคู่บัดดี้ โดยจะไม่เข้าเผชิญเหตุเพียงลำพัง

การเผชิญเหตุในทุกครั้งจะมีการวางแผนล่วงหน้า คือ

1) การเตรียมความพร้อมในส่วนของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ทั้งเรื่องร่างกาย และเครื่องมือ อุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเน้นหลักความปลอดภัยเป็นสำคัญ

2) การจะเข้าไปเผชิญเหตุนั้น ต้องประเมินสถานการณ์ว่าคนร้ายมีอาวุธหรือ มีสิ่งใด เป็นอันตรายมากน้อยเพียงใด ถ้าตำรวจเสียเปรียบก็ไม่ควรเข้าเผชิญเหตุในทันที เพื่อลดความสูญเสีย

3) ปรึกษาและแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบทุกครั้งในการเผชิญเหตุ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร

5.4 ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

5.4.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐและตำรวจควรส่งเสริมและสนับสนุนการจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนส่งเสริมการฝึกอาชีพให้ประชาชนในชุมชน เพื่อให้ประชาชนระดับรากหญ้ามีรายได้และมีงานทำ จะได้ไม่ก่อปัญหาอาชญากรรม

5.4.2 งานสายตรวจ เห็นว่า เจ้าหน้าที่สายตรวจควรให้ความสำคัญกับการตรวจตราสถานที่ที่อาจเป็นจุดเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม เช่น สะพานลอยคนข้าม จุดจอดรถโดยสารสวนสาธารณะ บ้านร้าง ตึกร้าง บ้านพักคนงานร้าง ซึ่งมีคนเร่ร่อนหรือคนเก็บของเก่าพักอาศัย หรือไปมั่วสุม ครอบงำ ซอย เส้นทางลัดต่าง ๆ ในชุมชน คอนโดมิเนียม หอพัก บ้านเช่า ริมคลอง บึง หาด ริมทางรถไฟ สถานีรถไฟ บริเวณใต้สะพาน คอสะพาน หรือเชิงสะพาน ที่สาธารณะหรือที่ว่างเปล่า ซึ่งเจ้าของไม่ได้ทำประโยชน์ ฯลฯ

5.4.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดเสี่ยงต่าง ๆ และเขตชุมชน เพื่อช่วยติดตามผู้กระทำความผิดได้ง่าย และเป็นการป้องปรามการก่อปัญหาอาชญากรรมอีกด้วยระดับหนึ่ง

5.4.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า สถานีตำรวจควรมีการซักซ้อมการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุอยู่เสมอ เพื่อความเป็นมืออาชีพ ไม่ให้เกิดความตื่นเต้นหรือลนลานเวลาปฏิบัติในสถานการณ์จริง และหน่วยเหนือของตำรวจควรมีการสนับสนุนงบประมาณ ในส่วนของเครื่องมืออาวุธ ยุทโธปกรณ์ ยานพาหนะให้แก่สถานีตำรวจอย่างเพียงพอ และมีการซ่อมแซมบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของสถานีตำรวจภูธรระเทศมนตรี จังหวัดสมุทรสาคร (ไม่ประสงค์ออกนาม)

6. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.1 ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

6.1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ใช้การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวเข้าใจในวัตถุประสงค์และแนวทางการปฏิบัติงานของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม และเน้นการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยการให้บริการเชิงรุกและออกให้บริการประชาชนทุกวัน และรับฟังปัญหาของชุมชน แล้วเสนอต่อหัวหน้าสถานี นอกจากนี้

ควรผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเป็นเป้าหมายของอาชญากร อาทิ เด็ก สตรี คนชรา ในลักษณะหลากหลายรูปแบบให้มีความเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ความรู้ในเรื่องของรูปแบบ/ลักษณะ/วิธีการ ในการก่ออาชญากรรม วิธีการระวังป้องกันตนเองและการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อประสบเหตุ

6.1.2 งานสายตรวจ เห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจสายตรวจในการออกตรวจ มีข้อปฏิบัติดังนี้

- 1) ตรวจตราแผนการตรวจของสายตรวจ
- 2) ตรวจผู้แดง
- 3) ตรวจสอบพื้นที่กับสายตรวจอื่น ๆ หัวหน้าสายตรวจ ยามจุด
- 4) ตรวจเยี่ยมเยียนประชาชน
- 5) ตั้งจุดตรวจค้นหรือค้นบุคคล ยานพาหนะที่ต้องสงสัย
- 6) หาข่าวอาชญากรรม รับคำร้องเรียน
- 7) ระวังเหตุ
- 8) จับกุม
- 9) บริการประชาชน
- 10) ประจำจุดสกัดจับบางช่วงเวลา
- 11) การรักษาสถานที่เกิดเหตุ และทำการสอบสวนเบื้องต้น

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ตำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลของพื้นที่ โดยเก็บข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรม ข้อมูลความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชน ข้อมูลที่ตำรวจพบจุดล่อแหลมและจุดเสี่ยงต่ออาชญากรรม รวมทั้งข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อมในการเกิดอาชญากรรม เช่น ความหนาแน่นประชากร กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่อาจตกเป็นเหยื่อ แหล่งท่องเที่ยว สถานบริการ สถาบันการเงิน ศูนย์การค้า ฯลฯ ทั้งนี้ ไม่ควรนำเพียงสถิติการเกิดอาชญากรรมปัจจุบันที่ประชาชนมาร้องทุกข์และพนักงานสอบสวนรับคดีไว้มาวิเคราะห์พื้นที่เท่านั้น เพราะข้อมูลการเกิดปัญหาอาชญากรรมยังมีส่วนที่ประชาชนไม่มาร้องทุกข์หรือตกลงกันได้ และอื่น ๆ อีกจำนวนมาก ซึ่งช่องทางการสำรวจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกิดอาชญากรรมนั้น ยังมีหลากหลายช่องทางทั้งจากตำรวจเอง หรือจากส่วนอื่น ๆ เช่น สมุดข้อมูลอาชญากรรม สมุดรับแจ้งเหตุของพนักงานวิทยุ สมุดรับแจ้งเหตุของฝ่ายสืบสวน เรื่องร้องเรียนจากหน่วยงานต่าง ๆ สมุดรับคำร้องเรียนทางโทรศัพท์ บันทึกประจำวัน สื่อมวลชนทุกแขนง โซเชียล มีเดียต่าง ๆ เป็นต้น

- 2) กำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย และเป้าหมายในการป้องกัน

- 3) ประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน
- 4) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) วางแผนการออกตรวจ
- 6) ปฏิบัติตามแผน
- 7) การติดตามประเมินผลการปฏิบัติ และแก้ปัญหา

6.1.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ต้องสนับสนุนให้มีการติดตั้งกล้อง CCTV ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่เสี่ยง รวมทั้งติดป้ายสัญลักษณ์ “พื้นที่ควบคุมด้วยระบบกล้องวงจรปิด” เพื่อสร้างความอุ่นใจและความรู้สึกปลอดภัยให้กับประชาชน รวมทั้งเป็นการข่มขู่ยับยั้งคนร้าย ให้รู้สึกหวาดกลัว

และมีการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัยโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม โดยเน้นการทำให้องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป ได้แก่ องค์กรประกอบด้านคนร้าย องค์กรประกอบด้านโอกาส (เวลาและสถานที่) และองค์กรประกอบด้านเหยื่อ โดยแบ่งการวางแผนและการปฏิบัติออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- 1) วิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม โดยใช้สถิติการเกิดอาชญากรรม และข้อมูลความหวาดกลัวอาชญากรรมของคนในพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ เช่น แผนที่อาชญากรรม นาฬิกาอาชญากรรม เป็นต้น

- 2) นำข้อมูลจากการวิเคราะห์ มาวางมาตรการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก ตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ทั้ง 3 ด้าน โดยกำหนดเป็นมาตรการ แผนและโครงการ แล้วจึงดำเนินการตามแผนที่วางไว้ให้ชัดเจน

- 3) ประเมินผลการปฏิบัติในทุกมาตรการ แผนและโครงการ นำมาทบทวนเพื่อพัฒนาโครงการต่อไป

6.1.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า สภาพปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยต่างๆในปัจจุบัน มีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เกิดอาชญากรรมรูปแบบใหม่ และอาจทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น แผนเผชิญเหตุของสถานีตำรวจ จึงจำเป็นต้องเพิ่มรายละเอียดให้มากขึ้นกว่ายุคก่อน ๆ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกับทุกหน่วยในการแก้ไขปัญหา โดยควรดำเนินการดังนี้

- 1) ผนวกกำลังพลทุกฝ่าย ใช้อุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยให้มากขึ้น
- 2) ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับแผนเผชิญเหตุ
- 3) ร่วมซักซ้อมแผนเผชิญเหตุกับทุกหน่วยอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.ชนะ สุวรรณ โกมล รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.2 ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

6.2.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดชุมชนสัมพันธ์ประกอบด้วย สารวัตรป้องกันปราบปราม เป็นหัวหน้าชุด รองสารวัตรป้องกันปราบปราม เป็นรองหัวหน้าชุด และเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ 5 นาย ดำเนินการเข้าพบผู้นำชุมชน, กรรมการชุมชน และจัดให้มีการประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาและการแก้ไขปัญหาแบบทวิภาคี (สองฝ่าย) ในทุกรอบเดือน

2) จัดตั้งกลุ่มไลน์ชุมชน อาสาสมัคร จิตอาสาต่าง ๆ ฯลฯ เพื่อการติดต่อสื่อสาร แจ้งเหตุต่าง ๆ และรับทราบข่าวสารระหว่างกัน

3) เปิดเฟสบุ๊กของสถานีตำรวจให้เป็นเฟสบุ๊กสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของสถานีตำรวจ

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีดังนี้

1) จัดอบรมอาสาสมัครตำรวจบ้าน ในทุกปีงบประมาณ เพื่อเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงาน และเป็นแนวร่วมของตำรวจ

2) จัดตั้งเครื่องข่ายตาข่ายประรดเพื่อแจ้งข่าวสาร โดยอบรมเครือข่ายแนวร่วมจากผู้ประกอบการ รถรับจ้างทุกประเภท อาสาสมัครผู้ประกอบการมัชชาหาด เจ็ดสกี ฯลฯ

3) ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน Police I lert U เพื่อส่งเสริม การแจ้งเหตุ และการเข้าถึงการทำงานของตำรวจ

6.2.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการจัดสายตรวจในการออกตรวจ ดังนี้

1) จัดให้มีสายตรวจจรดยนต์ สายตรวจรถจักรยานยนต์ ให้ครอบคลุมพื้นที่ โดยวิเคราะห์จากปัญหาอาชญากรรม

2) จัดสายตรวจพิเศษเฉพาะธนาคาร ร้านทองเพิ่มเติม

3) จัดสายตรวจชายหาด สายตรวจม้า เจ็ดสกี

4) จัดสายตรวจเดินเท้าในตลาดและแหล่งชุมชน

5) จัดสายตรวจนอกเครื่องแบบ ออกตรวจสถานบริการ ร้านเกมส์ แหล่งรวมตัวของชุมชน แหล่งการรวมตัวของกลุ่มวัยรุ่นทุกแหล่ง เพื่อป้องกันเหตุโจรกรรมรถทุกประเภท

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจมีดังนี้

1) เพิ่มขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่สายตรวจทุกประเภท ด้วยเครื่องมือทางเทคโนโลยี เช่น กล้องสอดแนมติดหมวก เครื่องแบบ ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย

2) เพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจด้วยการฝึกยุทธวิธีตำรวจอย่างต่อเนื่องและทันสมัย นำพัฒนายุทธวิธีตำรวจใหม่ ๆ มาใช้

3) ตำรวจสายตรวจทุกนายต้องเข้าถึงได้ในทุกพื้นที่ ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานเชิงรุก มีการจัดทำข้อมูลบุคคล สถานที่ พื้นที่เสี่ยงและพื้นที่สำคัญ โดยการเข้าถึงด้วยรูปแบบของตำรวจชุมชนสัมพันธ์และการสืบสวนควบคู่กันไป

6.2.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรปฏิบัติดังนี้

1) เพิ่มมาตรการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจถึงการปฏิบัติที่ถูกต้องให้กับประชาชน ในการระงับภัยและแก้ไขปัญหาเบื้องต้น

2) มีการประชาสัมพันธ์ แนะนำการปฏิบัติโดยสื่อต่าง ๆ ทั้งระบบประสานส่วนท้องถิ่นและเอกชนในการติดตั้งกล้อง CCTV ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่

การวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย ควรปฏิบัติดังนี้

1) ออกแผนการตรวจให้สอดคล้องกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยจะต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมทุก ๆ สัปดาห์

2) จัดทำแผนเผชิญเหตุ และมีการซักซ้อมการปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เพราะเมื่อเกิดเหตุเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้สามารถปฏิบัติอย่างถูกต้อง รวดเร็ว สามารถควบคุมอาชญากรรมได้

3) จัดให้มีการติดตั้งกล้อง CCTV ให้มากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนทุกหลังคาเรือน ต้องมีการติดตั้งกล้อง 1-2 ตัว หันออกสู่ทางสาธารณะ

6.2.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) จัดทำแผนเผชิญเหตุโดยให้ฝ่ายนโยบายและแผนของสถานีตำรวจ จัดรายชื่อตำรวจทุกแผนกงานให้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมอยู่เสมอ

2) ต้องมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุเป็นประจำทุกเดือน เดือนละอย่างน้อย 2 ครั้ง

3) การจัดทำแผนเผชิญเหตุต้องมีการปรับและประยุกต์อยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบใหม่ ๆ หรือแตกต่างออกไป

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.สิทธิชัย ศรีโสภณาเจริญรัตน์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

6.3.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) ใช้ชุดชุมชนสัมพันธ์ในการลงพื้นที่ชุมชน ในตำบลต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจสภาพปัญหาแต่ละชุมชนหรือหมู่บ้าน และดึงเอาคนในชุมชนมาเป็นผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจในการทำงานด้วย

2) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ กับคนในชุมชน เช่น ด้านกฎหมาย การเฝ้าสังเกตสิ่งผิดปกติในชุมชน การดูแลบุตรหลาน เป็นต้น

การวางแผนการทำงานของชุดชุมชนสัมพันธ์ ต้องมีการประชุมวางแผนร่วมกับเจ้าหน้าที่สายตรวจเขตที่รับผิดชอบและหัวหน้าหน่วยบริการก่อนลงพื้นที่ล่วงหน้า 2 วัน

6.3.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ในส่วนของสถานีตำรวจภูธรหัวหิน มีการจัดสายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจักรยานยนต์จำนวน 3 ผลัด ต่อ 1 วัน (ตามความเหมาะสม) ซึ่งประกอบด้วยสายตรวจจรดยนต์ 1 คัน และรถจักรยานยนต์ 5 คัน (ตามความเหมาะสม) โดยแต่ละผลัดจะเน้นการตรวจที่แตกต่าง ๆ กัน ดังนี้

- ผลัดที่ 1 (08.00-16.00 น.) เน้นการตรวจเพื่อป้องกันเหตุในธนาคาร ร้านทองในพื้นที่ การตรวจเยี่ยมประชาชน และตรวจเยี่ยมผู้เสียหาย

- ผลัดที่ 2 (16.01-24.00 น.) เน้นการตรวจตราตลาดนัด ร้านเกมส์ และกวดขันกลุ่มวัยรุ่น

- ผลัดที่ 3 (00.01-08.00 น.) เน้นการตรวจตราสถานบริการในพื้นที่ โดยมีการประชุมวิเคราะห์อาชญากรรมกันในทุกสัปดาห์ เพื่อวิเคราะห์จุดเกิดเหตุ ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ และปรับแผนการตรวจให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานต่อไป

6.3.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ในส่วนของสถานีตำรวจภูธรหัวหิน มีการจัดสายตรวจในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

- 1) สายตรวจจรดยนต์ 1 คัน (ควบคุมรถจักรยานยนต์ 5 คัน 5 เขตตรวจ)
- 2) สายตรวจรถจักรยานยนต์ (5 คัน 5 เขตตรวจ)
- 3) สายตรวจธนาคาร ร้านทอง (3 เขตตรวจ)
- 4) สายตรวจชายหาด (3 นาย)
- 5) หน่วยบริการ (8 หน่วยบริการ)
- 6) สายตรวจเดินเท้า (ช่วงวันศุกร์-เสาร์)

สำหรับการวางแผนล่วงหน้า จะใช้ข้อมูลจากการประชุมวิเคราะห์ อาชญากรรมมาจัดกำลังพลในการปฏิบัติ โดยจะจัดสายตรวจแต่ละประเภทให้เหมาะสมกับกำลังพลที่มี

6.3.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ในส่วนของสถานีตำรวจภูธรหัวหิน มีการจัดทำ แผนเผชิญเหตุต่าง ๆ และให้มีการซักซ้อมอย่างน้อย 2 เดือนครั้ง โดยล่าสุดมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ การพบวัตถุต้องสงสัยที่ห้างสรรพสินค้ามาร์เก็ตวิลเลจ เนื่องจากในพื้นที่หัวหินเคยเกิดเหตุวางระเบิดมาแล้วก่อนหน้านี้ สำหรับการวางแผนซักซ้อมการเผชิญเหตุ มีการปฏิบัติดังนี้

- 1) ประชุมวางแผนก่อนที่จะมีการซักซ้อม โดยเชิญหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่จะต้องร่วมซักซ้อม เช่น ชุด EOD ภาคเอกชน มาร่วมประชุมด้วย
- 2) วิเคราะห์เหตุที่จะเกิด และซักซ้อมการปฏิบัติตามเหตุต่าง ๆ โดยเน้นให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หากเกิดสถานการณ์จริง ๆ
- 3) ปรับแผนจุดก้าวสกัดจับให้เหมาะสม เพื่อให้ปฏิบัติงานได้จริงตามแผน ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

6.4 ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

6.4.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ควรใช้การสื่อสารหรือการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้รู้จักการป้องกันและระวังภัยด้วยตนเอง รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ถึงรูปแบบวิธีการของภัยอาชญากรรม และแนวทางการป้องกันเพื่อระมัดระวังภัยอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น โดยเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมหรือไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

6.4.2 งานสายตรวจ เห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการปิดล้อมตรวจค้นจุดเป้าหมาย จุดเสี่ยง/จุดต่อแหลม ทั้งช่วงค่ำ และช่วงเช้า ตามความเหมาะสม เป็นประจำทุกวัน

6.4.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรจัดให้มีระบบการป้องกันอาชญากรรมให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เพื่อป้องกันไม่ให้กลุ่มนักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบ และได้รับความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึงและทันต่อเหตุการณ์

6.4.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ควรมีการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการเผชิญเหตุ โดยมีการประสานการปฏิบัติอย่างรวดเร็ว โดยตำรวจเป็นศูนย์กลางของการอำนวยความสะดวกและประสานการปฏิบัติ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของ สถานีตำรวจภูธรหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ไม่ประสงค์ออกนาม)

7. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจจังหวัดเพชรบุรี

7.1 ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

7.1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสื่อสารในการเข้าถึงประชาชนได้โดยตรง และสามารถสื่อสารได้อย่างตรงประเด็น ทั้งพื้นที่และกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี จึงใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการทำหน้าที่สื่อสารกับประชาชนให้เกิดความเข้าใจในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง หรือในชุมชนของตน นอกจากนี้ยังใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการทำหน้าที่รับข่าวสารเชิงลึกจากประชาชน เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลวางแผนป้องกันในชุมชนนั้น ๆ ต่อไป

ในส่วนของ การวางแผนเข้าปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์นั้น แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การกำหนดพื้นที่เป้าหมายเป็นหมู่บ้านที่จะนำชุดชุมชนสัมพันธ์เข้าไปปฏิบัติงานอย่างเต็มรูปแบบ โดยพิจารณาจากสถิติการเกิดคดีเกี่ยวกับชีวิต ทรัพย์สิน และปัญหาเสพติด โดยหมู่บ้านเป้าหมายเหล่านี้ จะมีการวางแผนการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน ตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด ตั้งแต่เริ่มแรกจนเสร็จสิ้นกระบวนการ และอีกลักษณะหนึ่ง เป็นการเข้าประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ทั่ว ๆ ไป เพื่อหาความร่วมมือในการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและปัญหาเสพติด

7.1.2 งานสายตรวจ เห็นว่า หัวใจของการป้องกันอาชญากรรม คือ การตัดโอกาสการกระทำผิดของคนร้าย ตามทฤษฎีสยามเหลี่ยมอาชญากรรม ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรีจึงมีการจัดสายตรวจ ไม่ว่าจะเป็นสายตรวจจรดจักรยานยนต์ สายตรวจรถยนต์ สายตรวจเดินเท้าในพื้นที่เสี่ยง เพื่อป้องกันการเกิดเหตุ และให้มีกำลังตำรวจกระจายอยู่ในพื้นที่ หากเกิดเหตุจะได้ติดตามจับกุมคนร้ายได้อย่างทันท่วงที

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ จะมีการวางแผนให้สายตรวจตรวจตราและหยุดสังเกตการณ์ตามพื้นที่ที่กำหนด โดยพิจารณาจาก

1) สภาพปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ไม่ว่าจะมีการแจ้งความร้องทุกข์เป็นคดีหรือไม่ก็ตาม

2) สถานที่ที่สุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม เช่น ธนาคาร ร้านค้าทอง สถานบริการ แหล่งมั่วสุ่ม เป็นต้น

3) อาชญากรรมที่เกิดต่างพื้นที่ และได้มีการพิจารณาแล้วเห็นว่าอาจจะมาเกิดในพื้นที่ได้

7.1.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี มีการรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ ได้แก่ การจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานรักษาความปลอดภัย เฝ้าระวังสถานที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ราชการ หรือธนาคาร ร้านค้าทอง สถานประกอบการต่าง ๆ และนอกจากจะมีการเฝ้าระวังด้วยกำลังบุคคลแล้ว ยังมีการเฝ้าระวังด้วยระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) การเฝ้าระวังด้วยระบบสัญญาณเตือนภัยอีกด้วย

นอกจากการรักษาความปลอดภัยตามสถานที่ที่จะเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมโดยทั่วไปแล้ว ยังมีการรักษาความปลอดภัยตามภารกิจ เช่น งานคอนเสิร์ต หรือเทศกาลรื่นเริงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ปีใหม่ สงกรานต์ ลอยกระทง เป็นต้น

การวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันอาชญากรรมในเชิงพื้นที่และตามภารกิจ ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การบริหารกำลังพล และงบประมาณ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ใช้กำลังพลและงบประมาณอย่างสมเหตุสมผล โดยพิจารณาถึงจำนวนกำลังพลที่จะใช้ในการดูแลสถานที่ราชการ กำลังพลที่จะตรวจตรา เฝ้าสังเกตการณ์ตามธนาคาร ร้านค้าทอง รวมถึงการเสนอของบประมาณเพื่อติดตั้งกล้อง CCTV ให้เพียงพอ ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป

7.1.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ในการบริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม แม้ว่าจะพยายามป้องกันการเกิดเหตุอย่างเต็มที่แล้ว แต่เมื่อใดก็ตามที่มีเหตุเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีทักษะที่จะปฏิบัติเพื่อเผชิญเหตุต่าง ๆ เช่น ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เริ่มตั้งแต่การรับแจ้งชักถาม ถามเหตุผ่านทางศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน 191 การสั่งการเพื่อก้าวสกัดจับ การเข้าระงับเหตุ ตลอดจนการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี จึงมีการกำหนดให้แต่ละสถานีตำรวจ มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุในลักษณะต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า เช่น เหตุชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ธนาคาร ร้านค้าทอง เหตุฆ่าหรือพยายามฆ่า เหตุระเบิด เหตุนักเรียนก่อการทะเลาะวิวาท เพื่อกำหนดรูปแบบวิธีการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายให้ชัดเจน มีความคล่องตัว และมีความเป็นตำรวจมืออาชีพ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.สมเดช ฐิตวิวัฒน์เสถกุล รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี

7.2 ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

7.2.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นผู้เข้าไปยังชุมชน หมู่บ้าน โรงเรียน ส่วนราชการ รวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการช่วยกันสอดส่องดูแลชุมชนของตนเองและบุตรหลาน ญาติมิตร โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับภัยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฉ้อโกงออนไลน์ การติดต่อชักจูงเยาวชนไปในทางเสื่อมเสีย ฯลฯ อีกทั้งมีการใช้สื่อออนไลน์ Facebook ของสถานีตำรวจในการให้ความรู้เตือนภัยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้มีการดำเนินตามโครงการจิตอาสาฯ, หมู่บ้านสีขาว ชุมชนปลอดภัยเสพติด, ไทยนิยมยั่งยืน, โครงการช่วยเหลือประชาชนโดยเร็วตามเวลาของ 191

7.2.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ใช้วิธีการ Stop Walk Talk เป็นส่วนมากในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการตั้งจุดตรวจเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ทุกคนควรเข้าไปในชุมชนเพื่อหาความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนเช่นกัน

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ จะวางแผนจากนาฬิกาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ แต่ละช่วงเวลา และลักษณะการเกิดเหตุ รวมทั้งจากการข่าวต่าง ๆ เช่น ยาเสพติด แหล่งมั่วสุม กลุ่มเสี่ยง การทำร้ายร่างกาย แล้วปรับแผนการปฏิบัติโดยเน้นเข้าไปตรวจตราตรวจสอบจุดเสี่ยงที่จะเกิดเหตุ

7.2.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีการจัดเจ้าหน้าที่สายตรวจและจราจรประจำจุดเสี่ยง เพื่อรักษาความปลอดภัยและป้องกันการก่อเหตุ เช่น บริเวณตลาด ห้างทอง ธนาคาร ห้างสรรพสินค้า และแยกต่าง ๆ เพื่อแสดงกำลังและความสามารถในการเข้าจุดสกัดได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุ นอกจากนี้ ควรวางจุดกักตัวสกัดจับไว้ให้ใกล้เคียงกับจุดที่ควรตรวจตรา เพื่อเป็นระบบการกักตัวสกัดจับได้ทันที โดยกำหนดจุดปิดไฟให้สอดคล้องกัน

7.2.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุต่าง ๆ ไว้อย่างสม่ำเสมอตามวงรอบเวลา โดยจะมีแผนเผชิญเหตุต่าง ๆ ไว้เรียบร้อย เช่น แผนเผชิญเหตุเพลิงไหม้ จับตัวประกัน ปล้นธนาคารร้านทอง ชุมนุมสาธารณะเพื่อเรียกร้อยต่าง ๆ แผนป้องกันอาชญากรรมช่วงที่มีภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม เป็นต้น

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.อาชวิน บุญธรรมเจริญ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

7.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

7.3.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ควรเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนในทุกภาคส่วน โดยเน้นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรม โดยมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนเข้ามารับทราบสถานการณ์ แนวโน้มปัญหาอาชญากรรมร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ ตามหลักปรัชญาที่ว่า “ตำรวจ” คือประชาชนและประชาชนคือ “ตำรวจ”

7.3.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ควรมุ่งเน้นการเข้มงวด กวดขัน ในการตรวจตราพื้นที่ที่เป็นแหล่งอบายมุข สถานบริการ สถานบันเทิงต่าง ๆ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด (เปิด-ปิดตามเวลา) เพื่อมิให้สถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งมั่วสุมหรือต้นเหตุในการก่ออาชญากรรม

7.3.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรมีการสอดส่องดูแลสถานเริงรมย์ต่าง ๆ เช่น บาร์ไนท์คลับ ร้านนวด ร้านนั่งกลางคืน เป็นต้น เพราะสถานเริงรมย์เป็นแหล่งมั่วสุม และบางครั้งจะมีการขายบริการ ซึ่งในส่วนนี้ควรให้การควบคุมดูแลอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันและกำจัดมูลเหตุต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา และต้องมีการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการป้องปรามปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามมา

การวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย จะทำโดยการจัดแบ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจลงพื้นที่ ทำการ X-Ray สืบหาสภาพปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบของตนตามที่ได้รับมอบหมาย แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมบันทึกไว้เป็นแฟ้มข้อมูล จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และคัดเลือกเพื่อหาจุดเสี่ยง/จุดอ่อนแหลมใหม่ ๆ แล้วจึงกำหนดมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ และออกแผน/คำสั่ง ให้เจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้

7.3.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ควรปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุต่าง ๆ ในคดีอุกฉกรรจ์อย่างเคร่งครัด ตามที่ได้ซักซ้อมไว้ และควรมีการซักซ้อมการปฏิบัติตามแผนเดือนละ 1-2 ครั้ง

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี (ไม่ประสงค์ออกนาม)

7.4 ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

7.4.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ตำรวจควรจัดให้มีกิจกรรมเพื่อสอดคล้องดูแล ให้ความช่วยเหลือประชาชน และเข้าไปพบปะกับประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสกระทำความผิด นอกจากนี้ควรให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยงานภาครัฐลงพื้นที่จัดการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมอาชีพให้ประชาชน หรืออาชีพเสริมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมรายได้และให้ประชาชนมีอาชีพรองรับในกรณีที่มีการตกงาน จะได้ไม่เป็นปัญหาชุมชนต่อไป

7.4.2 งานสายตรวจ เห็นว่า ควรติดตั้งตู้แดงให้มีความเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมก่อนเกิดเหตุให้มากที่สุด นอกจากนี้ควรเพิ่มความถี่ในการออกตรวจ โดยใช้สายตรวจทุกประเภท ปฏิบัติงานร่วมกับอาสาสมัครตำรวจบ้าน หรืออาสาสมัครอื่น ๆ

7.4.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรติดตั้งกล้องวงจรปิดในพื้นที่ล่อแหลม จุดเสี่ยงต่าง ๆ และในเขตชุมชนให้มากขึ้น เพื่อยับยั้งการตัดสินใจในการก่อเหตุของผู้กระทำผิด

7.4.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ต้องมีแผนการปฏิบัติ ที่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด เพื่อรักษาสถานที่เกิดเหตุ และกันประชาชนหรือบุคคลผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากสถานที่เกิดเหตุให้เร็วที่สุด รวมถึงการอำนวยความสะดวกด้านการจราจรด้วย โดยอาจจัดตั้งชุดเตรียมพร้อม หรือชุดปฏิบัติการพิเศษ เตรียมพร้อมไว้ในกรณีฉุกเฉิน

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของสถานีตำรวจภูธรท่าสาย จังหวัดเพชรบุรี (ไม่ประสงค์ออกนาม)

8. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจจังหวัดกาญจนบุรี

8.1 ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

8.1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ต้องมีเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ลงพื้นที่ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่เยาวชนในพื้นที่ชุมชน เพื่อลดจำนวนผู้เสพยา อีกทั้งควรให้ความรู้แก่ชุมชนและครอบครัว เพื่อให้สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการอบรมและเอาใจใส่ในการดำเนินชีวิตของบุตรหลานให้เป็นคนดี และเป็นเยาวชนที่ดีของชาติ ไม่ก่อปัญหาอาชญากรรม ในส่วนของการสื่อสารนั้น สามารถใช้การสื่อสารได้ในหลายช่องทาง เช่น เอกสาร

การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ การลงพื้นที่แนะนำ พูดคุย สร้างความเข้าใจและรับฟังปัญหา รวมทั้ง
ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็น นอกจากนี้ควรใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยในการสื่อสาร เช่น VDO
conference การใช้งาน Smart Phone โปรแกรม Line, Message, Facebook, Instagram, Twitter เป็นต้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรยกระดับ Line เป็น Line@ โดยใช้ Premium ID ใน
การติดต่อสื่อสารกับสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม และควรนำระบบ Mobile conference มาใช้ในการ
ประชุม ติดตามประสานงาน ควบคุมสั่งการ และมีการถ่ายทอดสดการปฏิบัติหน้าที่มายังศูนย์ควบคุม
สั่งการ

8.1.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการดำเนินการดังนี้

- 1) ปฏิบัติตามคู่มือสายตรวจและแนวนโยบายหรือคำสั่งของสำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ
- 2) นำแอปพลิเคชัน “Find my Friend” มาใช้ค้นหาตำแหน่งสาย
ตรวจผู้ปฏิบัติงาน โดยนำไปใช้ในทุกสถานีตำรวจ
- 3) แสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ในการป้องกัน
ปราบปรามอาชญากรรม
- 4) พัฒนาและเพิ่มกล้องวงจรปิดในพื้นที่ให้มากที่สุด
- 5) บริหารงานบุคคล (ตัวบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจ) ให้ตรงกับ
พื้นที่และปริมาณงานอย่างเพียงพอ

8.1.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ใช้การปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ใช้มาตรการการตรวจท้องที่เป็นหลัก
- 2) ใช้การมีส่วนร่วมจากประชาชน เช่น อาสาสมัครตำรวจบ้าน ยาม
หรือ บริษัทรักษาความปลอดภัยของเอกชน อย่างเป็นระบบ
- 3) ใช้เทคโนโลยีกล้อง CCTV
- 4) ใช้การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่

8.1.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ควรให้ดำเนินการดังนี้

- 1) ออกแผนเผชิญเหตุทุกเหตุ ทุกพื้นที่ และแต่ละสถานีตำรวจต้องม
ีการซักซ้อมแผนทุก ๆ เดือน
- 2) มีการตรวจสอบควบคุมการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ ด้วยการให้
รายงานเอกสาร และลงพื้นที่ตรวจการซ้อม มีการประกวดและแข่งขันเพื่อให้รางวัล
- 3) ใช้แอปพลิเคชัน “Find my Friend” ค้นหาตำแหน่งของสายตรวจ
แล้วสั่งการโดยศูนย์ควบคุม 191 ในการสกัดจับคนร้าย

4) ตั้งจุดตรวจถาวรในจุดตำแหน่งก້าวสกัดจับที่สำคัญ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่เกิดเหตุ

5) พัฒนาแอปพลิเคชัน ที่ระบุตำแหน่งสายตรวจ (คล้าย CSI)

6) พัฒนา Mobile ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ ให้สายตรวจทุกคนใช้ Smart Phone เพื่อรองรับการใช้งานแอปพลิเคชันต่างๆ ในปัจจุบันและอนาคต

7) พัฒนาบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่สายตรวจให้มีความรับผิดชอบ และมีความเป็นมืออาชีพในการเข้าระงับหรือเผชิญเหตุ

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.สุรพงษ์ พิสุทธีวงศ์ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี

8.2 ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

8.2.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า ต้องมีการร่วมปรึกษาหารือกับผู้นำท้องถิ่นหรือผู้เกี่ยวข้อง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยฝ่ายสวัสดิการและสังคมของหมู่บ้าน เพื่อประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการวางแผนหรือวางโครงการทำกิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการแพร่ระบาดของยาเสพติด และเพื่อทำความเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาร่วมกัน

8.2.2 งานสายตรวจ เห็นว่า เน้นการจัดให้มีสายตรวจคอยสอดส่องดูแลความปลอดภัยของประชาชน โดยเพิ่มการตรวจตราจุดเสี่ยงต่าง ๆ ในยามค่ำคืน และเช้ามืด นอกจากนี้ตามสถานที่ หอพัก และจุดเสี่ยงต่าง ๆ ควรสนับสนุนให้เพิ่มกล้องวงจรปิด โดยเฉพาะในที่ที่มีการจอดรถ และมีการตรวจตราเพิ่มขึ้นในช่วงเวลากลางคืน

8.2.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ต้องดำเนินการสำรวจและปรับปรุงพื้นที่ล่อแหลมที่เอื้ออำนวยต่อการเกิดอาชญากรรม คือ พื้นที่ที่เคยเกิดเหตุอาชญากรรม พื้นที่เสี่ยงเส้นทางเปลี่ยว และพื้นที่ที่ประชาชนรู้สึกหวาดกลัวหรือหวาดระแวงหรือรู้สึกไม่ปลอดภัย แล้วดำเนินการวางมาตรการการออกตรวจโดยมุ่งเน้นการป้องกันเป็นหลัก

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย สามารถทำได้ โดยเริ่มจากการสำรวจปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ แล้วจึงนำข้อมูลที่สำรวจมาบันทึกไว้เป็นฐาน หรือเพิ่มข้อมูลอาชญากรรมของสถานีตำรวจ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จุดเสี่ยง/จุดล่อแหลม แล้วจึงกำหนดมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ และจัดแบ่งหน้าที่เพื่อดำเนินการตามมาตรการนั้น ๆ

8.2.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า ควรซักซ้อมแผน และจัดกำลังให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ในสถานีดำรวจเข้ามาปฏิบัติการเผชิญเหตุร่วมกันอย่างบูรณาการ รวมถึงซักซ้อมการปฏิบัติการเผชิญเหตุกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อให้การเผชิญเหตุเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ พ.ต.อ.สรรเสริญ แสงเนตรสว่าง ผู้กำกับการสถานี ตำรวจภูธรพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

8.3 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ในสังกัดตำรวจภูธรพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

8.3.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า มีหลักการดังนี้

1) การสื่อสารโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมาย คือ การออกตรวจเยี่ยมชุมชนในพื้นที่ ในหมู่บ้าน โดยไม่จำกัดจำนวนประชาชนเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก รวมถึงการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มชาวบ้านเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย เชื่อใจ กล้าที่จะเล่าหรือแจ้งเบาะแส พฤติกรรมของคนกลุ่มเสี่ยงในหมู่บ้านของตน

2) การสื่อสารแบบไม่เจาะจง คือการตั้งกลุ่มไลน์ การมีเว็บไซต์ของสถานีดำรวจ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลข่าวสาร การแจ้งเบาะแสอาชญากรรม ซึ่งผู้เข้าร่วมอาจไม่ใช่เฉพาะประชาชนในพื้นที่เท่านั้น คนมาทำงานมาเช้า-เย็นกลับ ก็สามารถเข้าร่วมได้ โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องสถานที่และเวลาการสื่อสาร

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานชุมชนสัมพันธ์ จะมีการประชุมชุดชุมชนสัมพันธ์ เพื่อกำหนดหัวข้อในการปฏิบัติ โดยนำข้อมูลการเกิดคดีต่าง ๆ มาประกอบว่าจะประชุมหัวข้อใด กำหนดตัวบุคคลหลักในการสื่อสาร เช่น ครั้งนี้เป็นหัวข้อการป้องกันเหตุมอบหมายรองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม ครั้งต่อไปเป็นหัวข้อการสังเกตรูปพรรณคนร้าย มอบหมายรองผู้กำกับการสืบสวน เป็นต้น

8.3.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีการจัดแบ่งสายตรวจ เป็นสายตรวจในเขตชุมชน (เขตเทศบาล) และนอกเขตชุมชน (สายตรวจตำบล) ดังนี้

1) สายตรวจในเขตชุมชน มี 1 เขตตรวจ กำลังประกอบด้วย

- สายตรวจจรดยนต์ 1 สาย
- สายตรวจจรดจักรยานยนต์ 1 สาย
- มีวงรอบการออกตรวจทุก ๆ 4 ชั่วโมง ต้องครบ 1 รอบ (ทุกจุด)

2) สายตรวจตำบล มี 9 สาย โดยทุกสายต้องปฏิบัติตามแผนการตรวจ

และคู่มือการปฏิบัติงานสายตรวจ และมีการตรวจเยี่ยมครัวเรือนวันละ 2 ครัวเรือน ทุกสาย

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ จะมีการปฏิบัติดังนี้

- 1) ทุกสัปดาห์จะมีการประชุมตำรวจทุกสายงาน โดยมีการนำเสนอ ข้อมูลคดีที่เกิด, คดีที่จับได้, เหตุที่เกิดแต่ไม่รับเลขคดี โดยนำข้อมูลเหล่านี้มาให้ฝ่ายธุรการงาน ป้องกันปราบปรามรวบรวมพร้อมนำเสนอสายงานอื่น ๆ
- 2) รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สารวัตรป้องกันปราบปราม รอง สารวัตรป้องกันปราบปราม และฝ่ายธุรการป้องกันปราบปรามของสถานีตำรวจ ร่วมกันวางแผนการ ตรวจ และออกแผนการตรวจให้กับสายตรวจต่าง ๆ นำไปปฏิบัติ โดยแบ่งเป็นสายตรวจชุมชน มีแผนการตรวจแบบรายวัน และสายตรวจตำบลมีแผนการตรวจแบบ 15 วัน
- 3) ก่อนการปฏิบัติงาน (ก่อนปล่อยแถวออกปฏิบัติหน้าที่) ต้องมีการ อบรมชี้แจงหัวข้อปฏิบัติต่าง ๆ และบอกเล่าเหตุการณ์และสถานการณ์ทุกครั้ง
- 4) มีการสำรวจสภาพกำลังพลว่า พร้อมปฏิบัติหน้าที่สายตรวจหรือไม่ หากไม่พร้อมก็จะมีการสับเปลี่ยนกำลังพล

8.3.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

- 1) ช่วงปกติ มีการจัดสายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจรดจักรยานยนต์ สาย ตรวจเดินเท้า ปฏิบัติหน้าที่ตามแผนการตรวจ สายตรวจตำบลดูแลความเรียบร้อย นอกจากนี้ยังมีสาย ตรวจจราจร และตำรวจฝ่ายสืบสวนออกตรวจดูแลความเรียบร้อยเสริมเวลาของสายตรวจ (ทำคน น้อยให้เป็นคนมาก)
- 2) ช่วงพิเศษ เช่น มีเทศกาลต่าง ๆ จะจัดตำรวจสายงานอื่นร่วมปฏิบัติ หน้าที่ในเขตชุมชนเพิ่ม
- 3) มีการนำอาสาสมัครตำรวจบ้าน มาร่วมตรวจด้วยในช่วงพิเศษ
- 4) มีการสนธิกำลังตามแผนการตรวจกับหน่วยข้างเคียง เช่น ทหาร ฝ่าย ปกครอง เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล

ในส่วนของ การวางแผนรักษาความปลอดภัย จะมีการนำเสนอข้อมูลใน ที่ประชุมสถานีตำรวจ ในเรื่องข้อมูลท้องถิ่นต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งได้จากการสำรวจหรือการ ตรวจ เช่น บุคคล สภาพแวดล้อม สถานที่ ได้แก่ วัด โรงเรียน และดำเนินการดังนี้

- 1) ประชุมวิเคราะห์อาชญากรรมประจำเดือน
- 2) ออกคำสั่งมอบหมายหน้าที่รายบุคคลในการป้องกันอาชญากรรม กรณีมีสถานการณ์เพิ่มจากปกติ เช่น เกิดเหตุลักทรัพย์บ่อย - เพิ่มความเข้มในการตรวจ และการ ป้องกันเหตุในงานต่าง ๆ เช่น งานวัด เป็นต้น

8.3.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า มีการปฏิบัติดังนี้

1) มอบหมายให้ชัดเจนว่าแต่ละฝ่ายรับผิดชอบด้านใด เมื่อมีเหตุ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น

2) ชักซ้อมการปฏิบัติการเมื่อเผชิญเหตุ

3) ติดตามข่าวสาร ความถี่ในการเกิดเหตุ ก่อเหตุ พื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมกับเหตุนั้น ๆ

สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในการเผชิญเหตุ จะมีการออกแผนเผชิญเหตุต่าง ๆ เช่น การชิงทรัพย์ธนาคาร ร้านทอง ฯลฯ และดำเนินการดังนี้

1) มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องและผู้รับผิดชอบกรณีถ้ามีเหตุการณ์ต่าง ๆ ทุกเดือน

2) มีการซ้อมตามแผนเผชิญเหตุทุก ๆ เดือน

3) ประชุมหลังซ้อมแผนเผชิญเหตุ เพื่อประเมินข้อบกพร่อง และข้อปรับปรุงต่าง ๆ

4) การประสานหน่วยงานข้างเคียงร่วมซ้อมแผนในบางเหตุ เช่น เหตุเพลิงไหม้ สถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของ ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในสังกัดตำรวจภูธรพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

8.4 ตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี มีความคิดเห็นในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลัก 4 ด้านของการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

8.4.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) เห็นว่า หน่วยงานตำรวจควรสร้างกลไกและมาตรการในการดูแลเด็กและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนเพื่อไม่ให้เกิดการมั่วสุม รวมทั้งเพิ่มมาตรการเชิงรุกเพื่อลดโอกาสในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงก่อนที่จะกระทำผิด เช่น การเปิดพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

8.4.2 งานสายตรวจ เห็นว่า มีข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในงานสายตรวจดังนี้

1) เจ้าหน้าที่สายตรวจควรแสวงหาความร่วมมือทั้งจากส่วนราชการ ผู้ประกอบการ ร้านค้า ภาคประชาชน ให้ช่วยเป็นหูเป็นตา แจ้งเหตุเมื่อพบบุคคล ยานพาหนะต้องสงสัย โดยอาจจัดการอบรมให้ความรู้กับแนวร่วมต่าง ๆ โดยกำหนดเป้าหมายตามความเหมาะสม

2) คิดป้ายประชาสัมพันธ์เตือนประชาชนให้เพิ่มความระมัดระวัง ไม่ปฏิบัติตนในทางที่เปิดโอกาสให้ตนเองตกเป็นเหยื่อของอาชญากร เช่น แต่งกายล่อแหลม อดทรัพย์สิน ไปกับคนแปลกหน้า ผู้หญิงไม่ควรเดินคนเดียวในที่มืด คำแล้วควรรีบกลับบ้าน เป็นต้น

3) แจกเอกสาร คู่มือแนะนำประชาชนในการป้องกันตนเอง ให้พ้นจาก ภัยอาชญากรรม

8.4.3 การรักษาความปลอดภัย เห็นว่า ควรมีการติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุด เลี่ยงต่าง ๆ และเขตพื้นที่ชุมชนให้มาก เพื่อเป็นการป้องปรามการก่อปัญหาอาชญากรรม

8.4.4 การเผชิญเหตุ เห็นว่า รัฐบาลหรือหน่วยเหนือของตำรวจควรมีนโยบาย ในการสนับสนุนงบประมาณในการสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ใช้ในการ ปฏิบัติการเผชิญเหตุ ซึ่งมีความทันสมัย เกิดความคล่องตัวและรวดเร็วในการเผชิญเหตุมากยิ่งขึ้น เช่น รถจักรยานยนต์ที่มีสมรรถนะในขับเคลื่อนความเร็วสูง รถยนต์ขนาดใหญ่ที่มีสมรรถนะในการ เข้าถึงในทุกพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว อาวุธปืนยิงไฟฟ้า โล่หรือชุดเกราะกันกระสุนที่มีน้ำหนักเบา กล้อง หรือโดรนสอดแนม หรือระบบติดตามตัวบุคคลสมัยใหม่ หุ่นยนต์กู้ระเบิด เป็นต้น

ทั้งนี้ ตามคำกล่าวของกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ของสถานีตำรวจภูธรพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี (ไม่ประสงค์ออกนาม)

แนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

จากการจัดเสวนากลุ่ม (focus group) ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัด หัวหน้าสถานี ตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ประกอบกับการศึกษาเชิงเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงรุก เพื่อการป้องกันอาชญากรรม พบว่า แนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งก่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 (คนดีอุ่นใจ คนร้ายหวาดกลัว) นั้น มีดังต่อไปนี้

1. แนวทางการสร้างความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

การป้องกันอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงลำพัง ไม่มีความร่วมมือจากประชาชนหรือคนในชุมชนเอง ทำให้การป้องกันอาชญากรรมไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ตำรวจภูธรภาค 7 จึงต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของตำรวจ ซึ่งการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของตำรวจ โดยเฉพาะด้านงานป้องกันอาชญากรรมนั้น จำเป็นจะต้องมีแนวทางหรือเทคนิคเพื่อชักนำหรือจูงใจประชาชนให้มาร่วมงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยความเต็มใจ เนื่องจากประชาชนบางคน ก็มีข้อจำกัดของบุคคล ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ โดยแนวทางหรือเทคนิคในการสร้างความร่วมมือกับประชาชนและชุมชน ของตำรวจภูธรภาค 7 มีดังนี้

1.1 การเพิ่มความใกล้ชิด

1.1.1 การปรากฏตัว ตำรวจจะต้องปรากฏตัวต่อหน้าประชาชนให้มากที่สุด ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อให้ประชาชน ได้เห็นเป็นประจำ

1.1.2 การเสวนาพูดคุย เมื่อมีการปรากฏตัวแล้ว ก็ต้องพูดคุยกับประชาชน ด้วย เพราะการพูดคุยเป็นบ่อเกิดแห่งความเข้าใจซึ่งกันและกัน แต่ก็ต้องให้ถูกกาลเทศะ และมีเทคนิคในการพูดคุย ซึ่งจะมีทั้งการพูดกันในแบบส่วนตัวและต่อหน้าประชาชน

1.2 การสร้างความเป็นมิตร เมื่อได้มีการพูดคุยกันแล้ว ก็ต้องมีการสร้างความเป็นมิตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะกระบวนการละลายพฤติกรรม (หากมีโอกาสควรกระทำ) จะทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ และยินดีเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก

1.3. การเพิ่มศรัทธาที่ประชาชนมีต่อตำรวจ

1.3.1 โดยการแถลงผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ทั้งที่กำลังกระทำ และจะกระทำในอนาคต เพื่อให้ประชาชนได้เห็นและเข้าใจการปฏิบัติงานของตำรวจ ซึ่งจะทำให้เกิดความศรัทธาและความร่วมมือก็จะตามมา

1.3.2 โดยการให้ เช่น ให้เอกสาร สื่อประชาสัมพันธ์ การมอบสิ่งของช่วยเหลือประชาชน การเข้าไปช่วยเหลือให้บริการประชาชน การอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การให้สัญญากับประชาชน และต้องเป็นการให้ที่จริงใจ ไม่สร้างภาพ

1.4. การรับฟังปัญหา รับฟังปัญหาของประชาชนด้วยความตั้งใจ และเป็นเค็ดอดเป็นร้อนร่วมกับประชาชน หาแนวทางแก้ไขปัญหาให้ประชาชน หากทำไม่ได้ในทันทีก็ให้สัญญาว่าจะดำเนินการในโอกาสต่อไป

1.5 หัวหน้าหน่วย ต้องรู้ เข้าใจ และสนับสนุนอย่างเต็มที่ หัวหน้าสถานีดำรวจต้องศึกษาและใฝ่หาความรู้ในงาน จนมีความเข้าใจโดยถ่องแท้และออกปฏิบัติด้วยตนเอง หรืออย่างน้อยต้องสนับสนุนส่งเสริมกับผู้ที่เข้าดำเนินการแทน และติดตามผลของผู้ดำเนินการแทนว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ โดยเฉพาะการลงพื้นที่ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์

1.6 คัดเลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ควรมีการคัดเลือกตำรวจที่จะทำหน้าที่ชักนำประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจ หากทำได้ เพราะจะทำให้เกิดผลการปฏิบัติที่บรรลุผลโดยเริ่มต้นจากความสมัครใจ และดูจากบุคลิกภาพ กริยา ท่าทาง คำพูด วิสัยทัศน์ แต่หากไม่สามารถเลือกได้ ก็ต้องสนับสนุน ฝึกอบรมให้ผู้ปฏิบัติมีภูมิความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องให้มาก

1.7 จัดทำโครงการที่สร้างสรรค์และเหมาะสมกับพื้นที่ และคำนึงถึงช่วงเวลา อาชีพ ประเพณี ความเป็นอยู่ของชุมชนด้วย โดยจะต้องไม่รบกวนความเป็นอยู่โดยปกติสุขของประชาชน ซึ่งแต่ละชุมชนจะไม่เหมือนกัน

1.8 งบประมาณ ต้องมีงบประมาณที่เพียงพอในการปฏิบัติ ซึ่งปกติงบประมาณจากทางราชการจะไม่เพียงพอ โดยอาจจะหางบประมาณเพิ่มเติมจากการสนับสนุนของบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่น หรือช่องทางอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย

1.9 ความพร้อมในอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สื่อต่าง ๆ การไม่มีความพร้อมดังกล่าวจะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานอย่างยิ่ง จึงอาจร้องขอจากหน่วยเหนือ หรือขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นหรือภาคเอกชน

1.10 พัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Partnership) และนำโครงการตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติ นอกจากโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนในภารกิจของตำรวจที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดรูปแบบไว้แล้ว ยังมีโครงการอื่น ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจได้ในอีกหลายลักษณะ ซึ่งหน่วยงานสามารถริเริ่มขึ้นได้เอง โดยการจัดตั้งโครงการดังกล่าว นั้น มีข้อที่ควรคำนึงถึงหรือเป็นแนวทางในการจัดตั้งดังต่อไปนี้

- 1) เป็นโครงการที่มาจากความร่วมมือกันคิดระหว่างตำรวจกับประชาชน ไม่ใช่เป็นการคิดจากตำรวจฝ่ายเดียว หรือประชาชนฝ่ายเดียว และจะต้องมีการบูรณาการร่วมกันได้ เพื่อรับรู้รับทราบแนวทางที่ต้องปฏิบัติ
- 2) เป็นโครงการที่ทำให้ประชาชนสามารถยื่นด้วยตนเองได้ โดยอาจไม่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยอื่น ๆ เพราะอาจทำให้โครงการไม่สำเร็จ
- 3) เป็นโครงการที่ประชาชนทำได้ โดยสอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ
- 4) เป็นโครงการที่ไม่ผูกกับงบประมาณมากนักหรือไม่ใช้งบประมาณ หากต้องใช้งบประมาณจำนวนมากหรือเกินกว่าความสามารถที่จะดำเนินการได้โครงการก็จะไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจทำให้โครงการยุติลงกลางคันได้
- 5) เป็นโครงการที่ไม่สร้างภาระกับประชาชนและประชาชนรับได้ หากประชาชนมีความรู้สึกว่าเป็นภาระที่ต้องปฏิบัติ ก็จะขาดความร่วมมือร่วมใจหรือสร้างความเคืองครุ่นให้กับประชาชน
- 6) เป็นโครงการที่ประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์ในการปฏิบัติโดยตรง หรือทางอ้อม ผลประโยชน์หลักต้องเกิดกับชุมชนที่ดำเนินการนั้น ส่วนจะมีผลประโยชน์ส่วนอื่นก็ให้เป็นอันดับรองลงไป ไม่เช่นนั้น อาจจะไม่ได้รับความร่วมมือเนื่องจากมองไม่เห็นประโยชน์ที่ได้รับ
- 7) เป็นโครงการต่อยอดสิ่งที่สอดคล้องกับที่ชุมชนมีอยู่ หากเป็นไปได้โครงการที่จัดทำ อาจจะเป็นการทำต่อเนื่องจากโครงการอื่นแล้วขยายผลออกไป ซึ่งจะเป็นการประหยัดเวลา ขั้นตอน และงบประมาณ
- 8) เป็นการปฏิบัติอย่างยั่งยืน หลาย ๆ โครงการเมื่อสำเร็จแล้วก็จะยุติ แต่หากมีการกระทำที่ต่อเนื่องก็จะได้ประโยชน์ต่อไปอีก ซึ่งความต่อเนื่องนั้นจำเป็นจะต้องมีการใส่ใจและสนใจ แม้ไม่ใช่เป็นการเริ่มต้นใหม่

ตัวอย่าง การดำเนินการสร้างความร่วมมือนอกจากที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้

โครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร)

โครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร) เป็นโครงการของตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาครได้ตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ปัญหาการแข่งรถในทางของกลุ่มวัยรุ่น ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน ตลอดจนปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและนักท่องเที่ยว จึงจัดทำโครงการ

อาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร) ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถในทาง การแจ้งข่าวอาชญากรรม การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และนักท่องเที่ยว โดยประกอบกำลังอาสาสมัครภาคประชาชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยชุดปฏิบัติการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาครที่ประกอบกำลังระหว่างประชาชน และตำรวจนี้ จะได้รับการฝึกอบรมการจับจี้รถจักรยานยนต์ในการปฏิบัติงาน การฝึกยุทธวิธีต่าง ๆ การใช้กระบอก รวมถึงการปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ ทำให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานในเชิงรุกอย่างเต็มที่ อันส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครรู้สึกอุ่นใจ และเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน “คนดีอุ่นใจ คนร้ายหวาดกลัว” (รายละเอียดของโครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร หรือสิงห์สาคร ปรากฏตามภาคผนวก ก)

2. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรม

จากการจัดเสวนากลุ่ม (focus group) ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัด หัวหน้าสถานีตำรวจ เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ประกอบกับการศึกษาเชิงเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม พบว่า แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 คือ การบริหารจัดการงานป้องกันอาชญากรรมที่ดี ที่สามารถทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ มีขวัญกำลังใจ และมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานทั้งในด้านกำลังพลงบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ และวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และมีการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีแนวทางการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งมีแนวทางดังต่อไปนี้

2.1 แนวทางการบริหารงานป้องกันอาชญากรรม

2.1.1 คน (Man)

การบริหารงานบุคคลในงานป้องกันอาชญากรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีแนวทางดังต่อไปนี้

1) สร้างขวัญกำลังใจ และให้สวัสดิการที่เหมาะสม หน่วยงานภาครัฐ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้บริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม/หัวหน้าสถานีตำรวจ ต้องให้ความสนใจและดูแลสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามให้มากเป็นพิเศษ อะไรก็ตามที่เป็นสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารควรดูแล เร่งรัด ปกป้อง และ

ชวนขวยมาให้ทันต่อเหตุการณ์ตามจำเป็น สวัสดิการบางอย่างที่สามารถเป็นสิ่งบำรุงขวัญกำลังใจ และอยู่นอกเหนือจากทางราชการจัดให้ ผู้บริหารที่ดีก็จำเป็นต้องหาทางจัดให้มี หรือให้มีการช่วยเหลือ ทุกวิถีทางที่ชอบ อาทิเช่น โครงการอาหารกลางวัน โครงการจัดหาทุนการศึกษาให้ บุตร - ธิดา โครงการประกันชีวิตแก่สายตรวจ โครงการกองทุนเงินกู้ โครงการจัดหาอาชีพให้ตำรวจและครอบครัว เป็นต้น โดยเน้นให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีขวัญและกำลังใจที่ดี มีความตั้งใจในการทำงาน นอกจากนี้ยังควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรอัตรากำลังพลของสถานีตำรวจให้มีความเหมาะสม กับปริมาณงานของสถานีตำรวจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีภาระการปฏิบัติงานที่เหมาะสม มีเวลาพักผ่อนจากการทำงาน ไม่เกิดความเครียดจนเกินไป

2) **รางวัลและการลงโทษ** การให้รางวัลและการลงโทษ เป็นมาตรฐานที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้อยู่ในกรอบระเบียบวินัยที่ดี ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทาง เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจนายใด หรือชุดปฏิบัติการใดทำงานได้ดี มีพฤติกรรมดี สมควรได้รับรางวัล หรือคำชมเชย ก็เป็นหน้าที่ของผู้บริหารต้องจัดรางวัลให้โดยไม่ละเลย เช่น การให้รางวัลตอบแทน เป็นสิ่งของ การให้ความดีความชอบ โดยมีหลักการว่า ถ้าเป็นการให้รางวัลจำเป็นต้องให้ต่อหน้า สาธารณะหรือต่อหน้าผู้อื่น เพราะจะทำให้เกิดผลคือ ผู้ได้รับเกิดความภูมิใจ และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้อื่นให้ประพฤติปฏิบัติให้ดีกว่า เพื่อจะได้มีโอกาสได้รับรางวัลเช่นกัน ในโอกาสต่อไป

ส่วนกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีพฤติกรรมไม่ดี ส่อไปในทางกระทำผิด หรือเกียจคร้าน ผู้บริหารที่ดีต้องตักเตือนลงโทษโดยไม่ละเลย โดยมีหลักอยู่ว่าการลงโทษต้องมีเสมอ สำหรับผู้กระทำผิด และควรเรียกมาตักเตือนลงโทษในที่มิดชิด เพื่อป้องกันการอับอายและเปิดโอกาสให้ได้แก้ตัวอีกครั้ง การลงโทษนี้ผู้บริหารบางนายมีความรู้สึกว่าจะทำให้ลูกน้องโกรธเกลียด จึงจะมักละเลย แต่เทคนิคในการลงโทษแล้วไม่ทำให้ลูกน้องโกรธเกลียดยอมทำได้โดยถือหลักว่าลงโทษอย่างมีเหตุผล ไม่กดดันแกล้ง ไม่ดูตัวอย่างหยาบคาย ลงโทษอย่างเหมาะสม โดยมีจุดหมายให้ทราบว่าเป็นผิดอะไร และต้องปรับปรุงตัวอย่างไร ซึ่งการลงโทษโดยปราศจากอคติและผลประโยชน์หรือเรื่องส่วนตัวแอบแฝง จะเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานป้องกันอาชญากรรมเป็นอย่างมาก

3) **การพัฒนาบุคลากร** เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในงานป้องกันอาชญากรรม กำลังพลสายตรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ และความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น งานสืบสวนสอบสวน ความมีมนุษยสัมพันธ์ การเผชิญเหตุในสถานการณ์ต่าง ๆ การช่วยเหลือผู้ประสบเหตุหรือนักท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานจึงต้องมีการเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่โดยการจัดฝึกอบรมกำลังพลสายตรวจ และงานชุมชนสัมพันธ์ให้เป็นหลักสูตรเฉพาะด้าน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการสร้างศรัทธา และภาพพจน์จากประชาชนให้รู้สึกว่าได้รับการคุ้มครองจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีมาตรฐานและสร้าง

ความอ่อนใจให้กับประชาชน อย่างไรก็ตาม ภายใต้อำนาจหน้าที่ตำรวจที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมก็เป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี (ทำคนน้อยให้เป็นคนมาก) และในการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ก็ควรให้ประชาชนที่เป็นเครือข่าย หรืออาสาสมัครต่าง ๆ ได้มีโอกาสในการเข้ารับการอบรมกับเจ้าหน้าที่ด้วย ซึ่งจะเป็นการลดภาระการปฏิบัติงานได้บ้าง ทั้งยังเป็น การลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชนอีกด้วย

4) การสั่งการหรือออกคำสั่งที่ชัดเจน ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้า หน่วยงานจำเป็นต้องทำความเข้าใจและประชุมชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติได้รับรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการ ปฏิบัติ เมื่อผู้ปฏิบัติเข้าใจในคำสั่ง เขาก็สามารถออกไปทำงานได้ตรงตามเป้าหมายและภารกิจที่ได้รับ มอบไป

5) ให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีปฏิบัติบางเรื่อง การทำงาน แบบนี้ เรียกว่าเป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งระบบราชการตำรวจโดยเฉพาะงานสายตรวจมัก อยู่กับระบบเก่า คือ ผู้รับปฏิบัติต้องรับคำสั่งอย่างเดียว (Top Down) ไม่ว่าสั่งมาอย่างไร ต้องไปทำให้ได้ แต่ในความเป็นจริงคำสั่งของผู้บริหารก่อให้เกิดอุปสรรคและปัญหาต่อการปฏิบัติเป็นอย่างมาก และ บางเรื่องก็ไม่สามารถทำได้จึงทำให้การดำเนินการไม่เป็นผล และไม่เป็นรูปธรรม ผู้บริหารเองก็อาจไม่ ทราบเพราะปัญหาไปอยู่กับผู้ปฏิบัติ หากได้เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติหรือตำรวจสายตรวจเองได้เข้ามา มีส่วนร่วมกับการกำหนดวิธีการปฏิบัติบางเรื่องก็จะช่วยแก้ไขจุดอ่อนของการ Top Down ไป ได้มาก และนอกจากจะก่อให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานแล้ว ยังทำให้ผู้ปฏิบัติมี ความรู้สึกเต็มใจต่อการปฏิบัติอีกด้วย

6) เพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจ เนื่องจากทำงานของเจ้าหน้าที่ สายตรวจเป็นไปในลักษณะของงานเฉพาะทีมเฉพาะตัว เป็นงานที่ต้องใช้ความคิดและการตัดสินใจ ภายใต้อำนาจจำกัดด้วยเวลา และข้อมูล ณ จุดเกิดเหตุ เจ้าหน้าที่สายตรวจจึงแทบที่จะไม่มีเวลาคิด โดยต้องรีบตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง และบรรเทาเหตุร้ายเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อจับกุมต่อสู้กับ ผู้ร้ายในเสี้ยววินาทีที่ปฏิบัติ แต่ผลที่ตามมาหลังจากการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่สายตรวจนั้น เกิดผล มหาศาล บางครั้งเป็นความเป๋นความตายของเจ้าหน้าที่สายตรวจเอง ผู้เกี่ยวข้องหรือคนร้าย ดังนั้น ผู้บริหาร/หัวหน้าหน่วยงาน ควรหันมาให้ความสนใจในการพัฒนา ปรับปรุงขีดความสามารถในการ ตัดสินใจของเจ้าหน้าที่สายตรวจต่อกรณีเหตุเฉพาะหน้าต่าง ๆ การซักซ้อมการเผชิญเหตุ การฝึกหัด การตัดสินใจต่อการเผชิญเหตุเฉพาะหน้านั้น ๆ การฝึกให้ตำรวจได้รู้จักใช้ความคิดแก้ปัญหาหรือหา วิธีดำเนินการกับเหตุการณ์เฉพาะหน้าต่าง ๆ ถ้าเขาไปอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้หนทางที่ดีที่สุดเขา ควรจะทำได้เป็นอย่างไร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด หากไปประสบเหตุในพื้นที่ที่สามารถนำเอา

แนวคิดเหล่านี้ไปช่วยในการตัดสินใจในการปฏิบัติ ณ จุดเกิดเหตุได้ดีกว่าการไม่เคยมีประสบการณ์ทางความคิดเช่นนี้มาก่อน

2.1.2 เงิน (Money)

ในด้านการเงินหรืองบประมาณ หน่วยงานระดับสถานีตำรวจ กองบังคับการตำรวจภูธร ควรมีการวางแผนระยะยาว เพื่อนำเสนอโครงการ/กิจกรรมต่อกองบัญชาการ พร้อมเหตุผลและความจำเป็น และมีการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจนในการดำเนินงานของกำลังพลให้เพียงพอและเหมาะสมกับภารกิจ ทั้งนี้การจัดทำงบประมาณที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง โดยให้ทุกส่วนงานได้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ/กิจกรรม อีกทั้งการสนับสนุนงบประมาณให้กำลังพล ต้องมีการพิจารณาให้เหมาะสมกับหน่วยงาน ปริมาณงานของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ยังอาจมีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนในกรณีที่มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมนั้น ๆ สำหรับการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่

2.1.3 เครื่องมือ (Material) หน่วยงานต้องสามารถนำงบประมาณที่ได้รับมา

บริหารจัดการอุปกรณ์ เครื่องมือ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานที่จำเป็น มีความทันสมัยและอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้การได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เช่น วิทยุ เครื่องมือสื่อสาร อาวุธต่าง ๆ และพาหนะทุกประเภท เพราะหากความพร้อมของยานพาหนะและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ของตำรวจมีระดับต่ำ ย่อมส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการป้องกันอาชญากรรม โดยเฉพาะการออกตรวจสถานที่รกร้างว่างเปล่าหรือบริเวณที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ตลอดจนพื้นที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรมนั้น ตำรวจสายตรวจจะต้องใช้ความระมัดระวังและเพิ่มความถี่ในการตรวจมากขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่มากขึ้น ดังนั้น ภารกิจของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนปัจจัยดังกล่าวอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพเสียก่อน

2.1.4 วิธีการปฏิบัติงาน (Method) หน่วยงานโดยเฉพาะระดับสถานีตำรวจ มี

ความจำเป็นต้องปรับรูปแบบกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมให้มากขึ้น โดยต้องพิจารณาประเภทของงานและรูปแบบการทำงานในส่วนที่ต้องปรับปรุง มีการวางแผนกำหนดขั้นตอนและกำหนดวิธีการใหม่ โดยร่วมปรึกษาและตัดสินใจกับผู้ปฏิบัติงาน และลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการใหม่ ตลอดจนติดตามประเมินผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สำหรับการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุก มีหลักสำคัญในการปฏิบัติดังนี้

- 1) มีการทำงานอย่างบูรณาการโดยใช้กำลังจากทุกฝ่ายภายในสถานี

ตำรวจ

2) เน้นแสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน - หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิ อาสาสมัครต่าง ๆ และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกัน

3) ใช้ข้อมูลที่ทันสมัยจากทุกช่องทางข่าวสาร ตามที่เกิดขึ้นจริง

4) วิเคราะห์ข้อมูล (สถานภาพ) อาชญากรรม อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ และนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน วางมาตรการการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก และปรับยุทธวิธีการทำงานใหม่อยู่เสมอ อีกทั้งจะต้องดำเนินการตามมาตรการการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกตามแผนที่วางไว้อย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม และมีการประเมินผลที่ชัดเจน

5) นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เพื่อก้าวทันอาชญากร และเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด

6) ยึดหลัก “ตำรวจกับประชาชน เป็นคน ๆ เดียวกัน” ตำรวจต้องทำงานโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยตำรวจต้องเป็นฝ่ายเข้าหาประชาชน เข้าหาหน่วยงานราชการ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ และตรวจสอบ (X-Ray) ปัญหาความเดือดร้อนอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและตรงตามความต้องการของชุมชนมากที่สุดและเกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุปคือ ตำรวจต้องมุ่งเน้นการแสวงหาความร่วมมือเพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติการต่าง ๆ ของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม โดยตำรวจจะต้องเริ่มจากการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจให้สำเร็จครบถ้วนเสียก่อน เพื่อเป็นการสร้างศรัทธาความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและสังคมจนเป็นที่ยอมรับก่อน จึงจะเป็นที่มาของความร่วมมือร่วมใจของประชาชน และหน่วยงานที่เราต้องการได้

2.2 แนวทางการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก

การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกในการป้องกันอาชญากรรมนั้น เป็นการเข้าไปใช้ประโยชน์หรือล่วงรู้ข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มอาชญากรหรือคนในชุมชน และลดศักยภาพข้อมูลข่าวสารหรือระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายอาชญากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงการนำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นมาวิเคราะห์ เพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่อไป ซึ่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการแสวงหาและเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ดังนี้

2.2.1 ข้อมูลข่าวสารโดยตรง ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งโดยตรงจากสื่อข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลโดยตรง เช่น ข้อมูลที่ได้รับจากการร้องเรียนของประชาชนทั้งทาง

โทรศัพท์ เอกสาร หรือมาร้องเรียนหรือแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้รับจากการซักถามขยายผลจากผู้ต้องหาหรือผู้ต้องสงสัย ข้อมูลที่ได้รับจากการไปเยี่ยมเยียนประชาชน ข้อมูลจากสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ข้อมูลจากการแจ้งเหตุ สถิติคดีอาญาของสถานีตำรวจ เป็นต้น

2.2.2 ข้อมูลข่าวสารโดยอ้อม ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งจากสื่อข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลโดยอ้อม เช่น ข้อมูลข่าวสารที่ได้ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ข้อมูลทางรายการวิทยุกระจายเสียง สื่อมวลชนทุกแขนง ข้อมูลแลกเปลี่ยนข่าวสารอาชญากรรมระหว่างท้องที่หรือหน่วยงานอื่น เรื่องร้องเรียนจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือข้อมูลทาง social network เป็นต้น

2.2.3 ข้อมูลจากการตรวจสอบและการสังเกตของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือจากการที่ได้เข้าไปปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่ ทำให้พิจารณาเห็นว่า พื้นที่ใดมีปัญหาใด พื้นที่ใดเป็นพื้นที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม รวมทั้งข้อมูลจากอาสาสมัครภาคประชาชน กลุ่มตัวแทนหรือผู้นำชุมชนต่าง ๆ ซึ่งให้ความเห็นได้ว่าหวาดกลัวอาชญากรรม ณ จุดใด หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอาชญากร หรือกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นอาชญากรว่าเป็นใคร อยู่ที่ใด มีพฤติกรรมอย่างไร

2.2.4 นาฬิกาอาชญากรรม โดยนำข้อมูลด้านสถิติอาชญากรรมในคดีต่าง ๆ มากำหนดเป็นจุดด้วยเครื่องหมายต่าง ๆ บนนาฬิกาจำลองซึ่งได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้รู้ช่วงเวลาที่เกิดคดีขึ้น รูปแบบการกระทำ ความผิด และประเภทคดีที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ รวมถึงรู้ว่าในเขตตรวจใด มีปัญหาอาชญากรรมใดเกิดขึ้นและความถี่ของช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ซึ่งนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการออกตรวจได้เป็นอย่างดี

2.2.5 แผนที่สังเขปแบบ (Bird's eye view) แสดงเขตพื้นที่รับผิดชอบของหน่วย ซึ่งจัดแบ่งเขตตรวจย่อยในพื้นที่ ตลอดจนผู้รับผิดชอบในเขตตรวจย่อยนั้น ๆ โดยกำหนดด้วยเครื่องหมายคดีต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงบริเวณและสภาพสถานที่เกิดเหตุ ตลอดจนความถี่ของบริเวณที่เกิดเหตุ ซึ่งนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการออกตรวจได้เป็นอย่างดี

2.2.6 ข้อมูลคดีที่เป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ ซึ่งได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ หรือจากการสำรวจหรือจากประชาชน ซึ่งนำมาเป็นข้อมูลในการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situational Crime Prevention)

2.2.7 ข้อมูลท้องถิ่น ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน เช่น ข้อมูลร้านค้าทอง สถานบริการ ร้านเสริมสวย โรงเรียน หมู่บ้านจัดสรร ธนาคาร บ้านพักบุคคลสำคัญ ย่านธุรกิจ ชุมชนแออัด โรงรับจำนำ โรงพยาบาล คลินิก สถานที่ทำการของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ ว่ามีความล่อแหลมต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาวางแผนการตรวจ และเป็นข้อมูลให้เจ้าหน้าที่สายตรวจเข้าดำเนินการควบคุมอาชญากรรม โดยเฉพาะสถานที่ที่มีความล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรมสูง

2.2.8 ข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โครงการเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น จากโครงการศึกษาวิจัยของนักศึกษา ภาคเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม เพิ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมน่าติดตาม เป็นต้น

เมื่อได้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มาแล้ว จึงนำข้อมูลมาวางแผนและกำหนดแนวทางป้องกันอาชญากรรม โดยการวางแผนจะต้องวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรมเชิงรุก และพยากรณ์เหตุการณ์สถานการณ์อาชญากรรม เช่น การคาดการณ์ว่า ในวันต่อไป สัปดาห์หน้า เดือนหน้า หรือปีหน้า น่าจะมีคดีประเภทใดเกิดขึ้นบ้าง เกิดที่ใด เวลาใด กลุ่มคนร้ายน่าจะเป็นใคร วิธีการและมูลเหตุเป็นอย่างไร และบุคคลกลุ่มใดน่าจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ ถือเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการระดมสรรพกำลัง การวางแผนการจัดสายตรวจ การกำหนดมาตรการที่เหมาะสม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนกลุ่มที่น่าจะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม (Crime Victim) ได้ทราบถึงแนวโน้มดังกล่าวเพื่อหลีกเลี่ยงอาชญากรรมด้วย

2.3 แนวทางการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก

หลักสำคัญของป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกนั้น คือการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ก่อนเกิดเหตุ จึงสามารถนำทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกได้ เนื่องจากง่ายต่อการนำมาปรับใช้ให้เกิดการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม โดยสามารถแบ่งแนวทางการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก โดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรมออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรม

ตำรวจที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจแต่ละพื้นที่ ต้องมีข้อมูล (Data) ที่จะใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาอาชญากรรม (Crime Analysis) ที่เกิดขึ้น ข้อมูลคดีต่าง ๆ นั้นจะมาจากคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่พนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์ไว้แล้ว หรือคดีที่เกิดขึ้นแต่ยังไม่ได้รับคำร้องทุกข์ หรือข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการร้องเรียนของประชาชน สื่อมวลชน เป็นต้น โดยต้องพยายามรวบรวมข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงช่วงเวลาที่เกิดเหตุ (Time) โดยใช้เครื่องมือ นาฬิกาอาชญากรรม (Clock Crime) และให้ทราบถึงสถานที่ที่เกิดเหตุ (Place) โดยใช้เครื่องมือ แผนที่อาชญากรรม (Crime Map) ซึ่งอาจใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล แต่หากไม่มีโปรแกรมดังกล่าวก็อาจทำได้โดยใช้ระบบบันทึกข้อมูลด้วยมือ เพื่อให้ทราบช่วงเวลาที่เกิดเหตุ (Time) และใช้วิธีการปักหมุดในแผนที่ ก็จะทำให้ทราบถึงสถานที่ที่เกิดเหตุ (Place) ได้เช่นเดียวกัน อีกทั้งต้องวิเคราะห์ข้อมูลให้ทราบถึงพฤติกรรมของคนร้าย อาวุธ ยานพาหนะที่ใช้ ตลอดจนสภาพปัญหาและมูลเหตุของการเกิดอาชญากรรม อันจะนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่อไป สำหรับการวิเคราะห์

สถานภาพอาชญากรรมข้างต้น มีวิธีการโดยละเอียด ดังนี้

1) **วิเคราะห์ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ** เครื่องมือที่ใช้ คือ นาฬิกาอาชญากรรม (Clock Crime) โดยนำข้อมูลคดีอาญาต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้มาพิจารณาเวลาที่เกิดเหตุในแต่ละคดี และปักหมุดลงในช่วงเวลาที่เกิดเหตุบนนาฬิกาอาชญากรรม ก็จะช่วยให้ทราบถึงช่วงเวลาที่เกิดเหตุ (Time)

นอกจากใช้เครื่องมือนาฬิกาอาชญากรรมแล้ว บางครั้งหากต้องการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมคดีใดคดีหนึ่งเป็นการเฉพาะหรือเรื่องด่วน เช่น กรณีรื้อหายจำนวนมาก หรือคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ เช่น ลัก วิ่ง ชิง ปล้น ที่เกิดขึ้นมากผิดปกติ อาจจะใช้วิธีการตีตารางแบ่งออกเป็นช่วงเวลาแล้วพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นเป็นราย ๆ ไปว่ามักเกิดเหตุในช่วงเวลาใดบ้าง ก็จะช่วยให้ทราบช่วงเวลาที่เกิดเหตุได้เช่นเดียวกัน

2) **วิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ** เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุ คือ แผนที่อาชญากรรม (Crime Map) ซึ่งแต่ละสถานีตำรวจจะต้องมีแผนที่เขตพื้นที่รับผิดชอบ และนำข้อมูลคดีต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้ มาพิจารณาหาสถานที่เกิดเหตุในแต่ละคดี และปักหมุดลงในแผนที่ที่เตรียมไว้ ก็จะช่วยให้ทราบถึงสถานที่เกิดเหตุ และจะพบว่า มีสถานที่เกิดเหตุที่คนร้ายลงมือกระทำความผิดบ่อย ๆ หรือซ้ำ ๆ กัน ซึ่งเรียกว่า Hot spot ดังนั้น การวิเคราะห์สถานที่เกิดเหตุโดยใช้แผนที่อาชญากรรม (Crime Map) จึงช่วยให้ทราบถึงสถานที่เกิดเหตุ (Place) และจุด Hot spot

เมื่อวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมเรียบร้อยแล้ว ก็สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับแผนการตรวจของตำรวจสายตรวจ โดยจะต้องเพิ่มความเข้ม ในการออกตรวจในช่วงเวลา (Time) และสถานที่เกิดเหตุ (Place) และจุด Hot spot อันเป็นการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น ดังนั้น การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมจึงมีความสำคัญมาก หัวหน้าหน่วยงานหรือสถานีตำรวจจะต้องใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) จากตำรวจทุกฝ่ายในหน่วยงาน เพื่อร่วมคิดร่วมวางแผนและกำหนดแนวทางการปฏิบัติ โดยจะต้องชี้แจงให้เห็นถึงสภาพปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นและสร้างความเข้าใจกับตำรวจทุกฝ่ายให้มีความพร้อมและเต็มใจที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง เมื่อตำรวจผู้ปฏิบัติงานได้ทราบและเข้าใจเหตุและผล ตลอดจนเป้าหมายในการทำงานแล้ว ก็ย่อมเกิดผลดีในเรื่องของประสิทธิภาพการทำงานที่เพิ่มขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้หลักการของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม

สำหรับขั้นตอนนี้ หัวหน้าสถานีตำรวจจะต้องใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อร่วมคิด ร่วมวางแผน และกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่าง ๆ ที่จะป้องกันอาชญากรรมในทั้ง 3 ด้านของสามเหลี่ยมอาชญากรรม คือ ด้านคนร้าย

ด้านการตัดช่องโอกาส และด้านผู้เสียหายหรือเหยื่อโดยดำเนินการควบคู่กัน ไปทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้ให้เหมาะสมกับสถานภาพอาชญากรรมและสภาพพื้นที่ ตามที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลไว้แล้ว โดยจะต้องสร้างความเข้าใจกับตำรวจทุกฝ่ายในหน่วยงานให้มีความพร้อม และเต็มใจที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง โดยหลักสำคัญของการดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่าง ๆ คือ ความพยายามทำอย่างไรก็ตามที่จะทำให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไปหรือหมดเงื่อนไขไป ซึ่งในแต่ละด้านอาจทำได้โดยมีมาตรการโครงการ หรือกิจกรรม ดังนี้

1) **ด้านผู้กระทำผิดหรือคนร้าย (Offender)** ต้องเน้นการพยายามจับกุม ลดบทบาท ควบคุม หรือจำกัดจำนวนผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้หมดไปหรือน้อยลง สำหรับวิธีการแก้ไขปัญหาด้านนี้ อาจทำได้โดยมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) ตัวอย่างเช่น

1.1) **การเฝ้าระวังบุคคลพันโทษที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่** ตำรวจจะต้องให้ความสนใจเฝ้าระวังบุคคลพันโทษที่ได้รับการปล่อยตัว และเข้ามาพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ โดยปกติแล้วจะต้องมารายงานตัวที่สถานีตำรวจ หัวหน้าสถานีหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องจัดให้มีการทำประวัติบุคคลพันโทษตามระเบียบ เก็บรักษาไว้ที่สถานีตำรวจพร้อมกับมอบหมายให้ มีตำรวจสายตรวจหรือฝ่ายสืบสวนนอกเครื่องแบบรับผิดชอบติดตามเฝ้าดูพฤติกรรมของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ตำรวจที่ได้รับมอบหมายจะต้องหมั่นไปตรวจเยี่ยมบุคคลพันโทษเป็นประจำ มีการทำแผนที่บ้านพักพร้อมถ่ายภาพและรายงานผลให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะ ๆ สำหรับภาคประชาชนที่อยู่ในพื้นที่อาจจะเป็นชุมชนหรือหมู่บ้านเมื่อพบว่ามีบุคคลพันโทษเข้ามาอยู่ในพื้นที่ก็จะต้องไม่แสดงอาการรังเกียจ ควรให้การช่วยเหลือเป็นกำลังใจ แนะนำการประกอบอาชีพ ขณะเดียวกันก็ต้องช่วยเป็นหูเป็นตาเฝ้าดูพฤติกรรมของบุคคลดังกล่าวว่าจะกลับไปก่อเหตุหรือกระทำความผิดซ้ำ ๆ อีกหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือทางราชการอีกส่วนหนึ่งด้วย

1.2) **การควบคุมแหล่งอบายมุขหรือสถานบริการ แหล่งอบายมุข** เช่น ร้านเกมส์ บ่อนการพนัน การพนันทายผลฟุตบอล หรือสถานบริการที่ผิดกฎหมาย เปิดเกินเวลา ปล่อยให้เด็กและเยาวชนเข้าไปใช้บริการ มีการลักลอบจำหน่ายยาเสพติด เหล่านี้มักจะเป็นแหล่งเพาะอาชญากรรม เนื่องจากคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจำนวนมากมีสาเหตุมาจากแหล่งอบายมุขหรือสถานบริการ ดังนั้นตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องกำหนดมาตรการในการควบคุมกำกับดูแลแหล่งอบายมุขและสถานบริการดังกล่าวอย่างเข้มงวด ส่วนของภาคประชาชนก็ต้องช่วยในการตรวจตราดูแลแหล่งอบายมุขแหล่งมั่วสุมหรือสถานบริการที่กระทำผิดกฎหมาย เพื่อแจ้งเบาะแสให้กับตำรวจเพื่อเข้าไปดำเนินการตามกฎหมาย

1.3) การไปประทับเหตุอย่างรวดเร็วของเจ้าหน้าที่สายตรวจ เมื่อรับแจ้งว่ามีเหตุด่วนเหตุร้ายเกิดขึ้น ตำรวจโดยเฉพาะตำรวจสายตรวจจะต้องรีบเดินทางไปยังที่เกิดเหตุโดยเร็วที่สุดซึ่งตามปกติแล้ว มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการปฏิบัติงานไว้คือ ใช้เวลา 3 - 5 นาที (ภายในเขตชุมชน) และใช้เวลา 10 - 15 นาที (สำหรับชุมชนชานเมือง) และใช้เวลา 30 นาที (สำหรับในพื้นที่ชนบท) ซึ่งการเดินทางไปยังที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วของตำรวจจะทำให้สามารถจับกุมคนร้ายได้ทันทีในกรณีที่คนร้ายยังอยู่ในที่เกิดเหตุหรือสามารถระงับเหตุไม่ให้ลุกลามต่อไปได้

1.4) การระดมกวาดล้างอาชญากรรมอย่างสม่ำเสมอ ถือเป็นมาตรการที่สำคัญ ของตำรวจ ซึ่งเป็นการลดบทบาท ความคุม หรือจำกัดจำนวนผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายในพื้นที่ที่รับผิดชอบให้หมดไปหรือน้อยลงได้ จึงเป็นการสมควรที่ตำรวจจะต้องมีการกำหนดให้มีการระดมกวาดล้างอาชญากรรมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ก่อนที่จะมีการระดมกวาดล้างอาชญากรรมจะต้องมีการสืบสวนหาข่าวเพื่อกำหนดเป้าหมาย และสมควรที่จะมีการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องหรือเครือข่ายต่างๆ เพื่อระดมสรรพกำลัง อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ออกปฏิบัติการร่วมกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.5) สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เป็นโครงการหรือกิจกรรมที่สำคัญของภาคประชาชนที่ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี ช่วยเหลือ ให้ข้อมูลข่าวสารหรือเบาะแสแก่ตำรวจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยตำรวจในแต่ละพื้นที่ ควรจัดให้มีโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายด้านการข่าว ซึ่งการจัดทำโครงการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ปัจจัยสำคัญ คือ ความไว้วางใจระหว่างตำรวจกับประชาชน และช่องทางการติดต่อสื่อสาร ตำรวจจึงต้องรีบดำเนินการอย่างจริงจังเมื่อได้รับข้อมูลข่าวสารจากภาคประชาชน และที่สำคัญคือต้องรักษาความลับ เพื่อความปลอดภัยของผู้ให้ข่าวสารด้วย

1.6) การจับกุมผู้ต้องหาตามหมายจับ เป็นการช่วยลดจำนวนผู้ต้องหาที่ได้กระทำความผิดแล้วหลบหนีไป โดยตำรวจจะต้องพยายามติดตามจับกุมผู้ต้องหาที่มีหมายจับให้ได้ ขณะเดียวกันภาคประชาชนหากทราบข้อมูลหรือมีเบาะแสคนร้ายก็ควรแจ้งให้ตำรวจทราบทันที

1.7) มาตรการยึดรถต้องสงสัย ถือเป็นมาตรการที่สำคัญ เพราะเป็นมาตรการทั้งด้านการป้องกันและปราบปรามไปพร้อม ๆ กัน กล่าวคือ ตำรวจต้องวางมาตรการยึดรถต้องสงสัยโดยมุ่งเน้นทั้งผู้ขับขี่และรถที่ใช้ สำหรับผู้ขับขี่ที่จะต้องถูกตรวจสอบนั้น จำเป็นต้องคุณลักษณะบุคคลเช่น ลักษณะท่าทางมีพิรุณ ไม่น่าไว้วางใจ (หน้าโจร ้วยโจร ลักษณะโจร) ส่วนรถที่ใช้มีลักษณะเป็นรถต้องสงสัย คือ รถที่มีการตกแต่งผิดสภาพไปจากเดิม ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน มีร่องรอยการทุบทำลายกุญแจ และลักษณะต้องสงสัยอื่น ๆ เมื่อมีการยึดมาแล้ว ก็ต้องมีการตรวจสอบทั้งตัวบุคคลและรถต้องสงสัยว่าได้เคยก่อเหตุมาแล้วหรือไม่

1.8) มาตรการตีวงสุรา เป็นยุทธวิธีหนึ่งของการตำรวจที่ใช้ในการป้องกันไม่ให้มีเหตุร้ายเกิดขึ้น กล่าวคือตำรวจจะต้องเข้าไปประชาสัมพันธ์ตักเตือนประชาชนที่ดื่มสุราในที่สาธารณะให้เลิกดื่มและกลับที่พักเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสม หากปล่อยให้ดื่มสุราต่อไปจนขาดสติอาจจะไปก่อเหตุทะเลาะวิวาทหรือไปกระทำความผิดอื่น ๆ ได้ เช่น การประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ชีวิต ร่างกาย หรือทางเพศ เป็นต้น

1.9) แผนเผชิญเหตุและการกักตัวจับคนร้าย สถานีตำรวจทุกพื้นที่จะต้องมีการจัดเตรียมแผนเผชิญเหตุสำหรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น เช่น คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ภายในธนาคารร้านค้าทอง ร้านสะดวกซื้อ คดีลอบวางระเบิด ไฟไหม้ขนาดใหญ่ หรืออุบัติเหตุต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอาคารถล่ม แก๊สรั่ว เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยต้องมีการดำเนินการตั้งแต่ขั้นเตรียมการก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ และหลังจากเกิดเหตุ (ฟื้นฟู) แผนเผชิญเหตุจะต้องมีการซักซ้อมการปฏิบัติเป็นประจำอย่างต่อเนื่องในทุกเดือน ขณะเดียวกันการกักตัวจับคนร้ายนั้น เป็นสถานการณ์ต่อเนื่องจากแผนเผชิญเหตุข้างต้น โดยในแต่ละพื้นที่จะต้องมีการกำหนดวงรอบพื้นที่ที่จะกำหนดเป็นจุดกักตัวจับคนร้าย และกำหนดตัวบุคคลหรือผู้มีหน้าที่เข้าประจำจุด เมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์สำคัญที่จะต้องกักตัวจับคนร้ายที่ก่อเหตุแล้วหลบหนีไป

2) ด้านเหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) ผู้เสียหายหรือเหยื่อหรือประชาชนทั่วไป จะต้องรู้จักการป้องกันตนเอง ครอบคร้ว และชุมชนหรือสังคมไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ในขณะเดียวกันตำรวจจะต้องยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมหรือไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น การแต่งตัวของสุภาพสตรี การเดินทางในที่เปลี่ยวโดยลำพัง การใส่เครื่องประดับหรือของมีค่า การหลอกลวงของคนร้ายในลักษณะต่าง ๆ โดยอาจจัดโครงการต่าง ๆ ดังนี้

2.1) โครงการตำรวจเตือนภัย สถานีตำรวจทุกพื้นที่ควรจัดให้มีโครงการตำรวจเตือนภัย ออกให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมและยาเสพติดให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยพยายามมุ่งเน้นให้ตำรวจสามารถทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ได้ทุกนาย

2.2) โครงการเคาะประตูบ้านตรวจเยี่ยมประชาชน (Knock Door) สถานีตำรวจทุกพื้นที่ควรจัดให้มีโครงการเคาะประตูบ้านตรวจเยี่ยมประชาชน โดยจัดตำรวจทุกคนในสถานีตำรวจให้มีพื้นที่รับผิดชอบในการออกตรวจเยี่ยม มีการกำหนดเป้าหมายคร้วเรือน ระยะเวลาการตรวจเยี่ยม และการรายงานผลการปฏิบัติ ตำรวจจะต้องทำหน้าที่ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่ประชาชน ขณะเดียวกันจะต้องรับเรื่องราวความเดือดร้อน ความต้องการของประชาชนหรือ

ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กลับมา เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ กรณีที่เป็นงานในหน้าที่ของตำรวจโดยตรงให้รีบแก้ไขโดยเร็ว หากเป็นงานของหน่วยงานอื่นให้แจ้งผู้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการ หากโครงการนี้มีการดำเนินงานอย่างจริงจัง ก็จะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของตำรวจประชาชนก็จะให้การยอมรับ และมีความศรัทธาตำรวจเป็นอย่างมาก

2.3) โครงการครูตำรวจ D.A.R.E (DRUG ABUSE RESISTANCE EDUCATION) โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E) เป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งจัดให้ครูตำรวจ D.A.R.E. มาให้ความรู้แก่นักเรียนในสถานศึกษา โดยเฉพาะนักเรียนชั้นปฐม-มัธยมต้น เพื่อให้ทราบถึงวิธีการปฏิเสธแรงกดดัน ที่อาจมีอิทธิพลให้นักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการเกิดผู้เสพยาใหม่ในอนาคต

3) ด้านโอกาส (Opportunity) การที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายจะลงมือก่ออาชญากรรมนั้น จะต้องอาศัยเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อเหตุ ตำรวจจึงต้องพยายามหาวิธีการเพื่อที่จะตัดช่องโอกาสของคนร้าย โดยอาจจัดทำโครงการ มาตรการต่าง ๆ ดังนี้

3.1) การปรากฏตัวของตำรวจสายตรวจ (Show off Force) การแสดงกำลังของตำรวจในช่วงเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม เป็นการสร้างความอบอุ่นใจให้กับประชาชน ขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างความน่าเกรงขามให้กับคนร้ายหรือมิจฉาชีพไม่กล้าลงมือกระทำความผิด

3.2) การตั้งจุดตรวจค้น เป็นการสร้างความอบอุ่นใจให้กับประชาชน ขณะเดียวกัน ก็เป็นการสร้างความน่าเกรงขามให้กับคนร้ายหรือมิจฉาชีพไม่กล้าลงมือกระทำความผิด นอกจากนี้ยังสามารถตรวจพบและจับกุมผู้กระทำความผิด เช่น ยาเสพติด อาวุธปืน เป็นต้น

3.3) การปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรม ตามหลักของทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) เป็นการปรับสภาพแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากสภาพแวดล้อมในการลดโอกาสการก่ออาชญากรรม กล่าวคือ เป็นการอาศัยธรรมชาติของสภาพแวดล้อมมาเป็นประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรม ทำให้คนร้ายรู้สึกว่าเป็นเขตหวงห้าม และถูกเฝ้าระวังอยู่ จึงไม่อยากจะกระทำความผิดเพราะอาจถูกดำเนินคดีได้ง่าย ซึ่งอาจแบ่งกลยุทธ์ออกเป็น 4 ประการ คือ

1) การเฝ้าระวังโดยธรรมชาติ โดยปกติแล้วคนร้ายไม่อยากจะให้คนมองเห็นไม่ชอบให้ใครจําหน้าได้ ดังนั้น จึงควรทำให้พื้นที่ดูโล่ง โดยเอาสิ่งกํบังตาออกไป

ทำหน้าที่ต่าง บานประตูให้หันออกไปทางถนน และติดไฟส่องสว่าง กำจัดมุมอับและที่ลับตาออกไป โดยเพิ่มความสูงที่คนร้ายจะถูกตรวจพบหรือถูกจับกุมมากยิ่งขึ้น

2) ควบคุมการเข้าออกโดยธรรมชาติ ได้แก่ การสร้างรั้ว กำแพง เศษกระจกเหล็กแหลม ฝุ่นไม้ ควันน้ำ การติดตั้งกลอน เหล็กคัต หรือสิ่งกีดขวาง มิให้ผู้กระทำผิดเข้าถึงตัวบุคคลหรือสิ่งของได้โดยง่าย

3) การแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน โดยอาจแบ่งพื้นที่สำหรับการป้องกันอาชญากรรมออกเป็นพื้นที่ส่วนตัว (Private area) พื้นที่กึ่งสาธารณะ (semi-public area) และพื้นที่สาธารณะ (public area) เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปรับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม

4) การบริหารจัดการการป้องกันอาชญากรรม เป็นเรื่องของความร่วมมือความสามัคคีกลมเกลียวกันของคนในชุมชน โดยอาจจัดตั้งเป็นรูปคณะกรรมการชุมชน หรือหมู่บ้านมีกิจกรรมพบปะสังสรรค์กัน และร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดในชุมชน

3.4) การจัดระเบียบพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเกิดอาชญากรรม (พื้นที่เสี่ยง)

ตามหลักการของทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) ที่ว่า หากพื้นที่ใดเกิดสิ่งที่ไม่ดี มีจุดตำหนิหรือความไร้ระเบียบแม้เพียงเล็กน้อย หากไม่มีคนเข้ามาดูแลแก้ไข ปล่อยให้ทิ้งไว้ก็จะเกิดหายนะที่ใหญ่โตมากขึ้นเรื่อย ๆ ตัวอย่างเช่น อาคารหลังหนึ่งมีหน้าต่างกระจกแตกอยู่แค่บานสองบาน แต่ถ้าหากปล่อยให้ทิ้งไว้ไม่มีการซ่อมแซม แนวโน้มก็คือ จะมีคนทำให้กระจกบานอื่นแตกเพิ่มขึ้น แล้วเมื่อกระจกบานอื่นแตกเพิ่มมากขึ้น จนอาจจะหมดทุกบาน ก็จะมีคนเร่ร่อน จรจัด ขี้ยา บุกรุกเข้าไปในอาคารเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นที่สงสุ่มและก่ออาชญากรรมในที่สุด ดังนั้น ตำรวจหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องรีบเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมขึ้น สำหรับพื้นที่ดังกล่าว ก็อย่างเช่น บ้านร้าง ป้ายรถโดยสารประจำทาง ที่เปลี่ยว ๆ เป็นต้น

3.5) โครงการพื้นที่ปลอดภัย (Safety Zone) เป็นโครงการที่มีประโยชน์อย่างมากในเรื่องของการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด โดยเฉพาะพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ เขตเทศบาล หรือพื้นที่รอบสถานศึกษา แต่ทั้งนี้ความสำเร็จของโครงการก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการของชุมชน ตำรวจควรเข้าไปเป็นที่ปรึกษาให้กับชุมชนที่มีความพร้อมจะดำเนินการตามโครงการดังกล่าว โดยเฉพาะเรื่องของการกำลังคน งบประมาณ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ และการบริหารจัดการ

3.6) โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย (Neighborhood Watch) เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นมิตร ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในชุมชน หรือหมู่บ้าน กล่าวคือ ทุกครัวเรือนจะต้องรู้จักและคุ้นเคยกันกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียง ทั้งด้านซ้ายขวาหน้า

และหลัง โดยอาจตั้งเป็นรูปคณะกรรมการโครงการ มีการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็น มีการพบปะสังสรรค์และมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

3.7) การใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีมากขึ้น ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม เช่น กล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) การใช้สัญญาณเตือนภัย ตำรวจต้องให้คำแนะนำกับภาคประชาชนหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรงบประมาณในการติดตั้งเครื่องมือ/เทคโนโลยีดังกล่าว

3.8) โครงการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) เป็นการจัดให้มีตำรวจประจำชุมชน มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชน เพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยมุ่งเน้นการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนสามารถดูแลตัวเองได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

สำหรับการจัดทำโครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่าง ๆ ต้องให้ปรากฏรายละเอียดอย่างเป็นรูปธรรม กำหนดระยะเวลาการปฏิบัติ และผู้รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน ประการสำคัญคือ ต้องมีการปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการรายงานผลการปฏิบัติ และถ่ายภาพประกอบ โดยตำรวจภูธรภาค 7 มีตัวอย่างโครงการการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกของหน่วยงานในสังกัด ตำรวจภูธรภาค 7 ที่นอกเหนือจากที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ จำนวน 1 โครงการ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยอาศัยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม เพื่อให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านโอกาสในการกระทำผิด (Opportunity) หายไป ดังนี้

ตัวอย่าง การดำเนินโครงการนอกจากที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้

โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัสวินเพชร)

โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัสวินเพชร) นั้น เป็นโครงการของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะพื้นที่สำคัญที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี เช่น ชายหาดชะอำ ถนนเพชรเกษม เป็นต้น โดยชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัสวินเพชร) นั้น มีภารกิจที่มุ่งเน้นการปฏิบัติการเชิงรุกในการป้องกันอาชญากรรม โดยการเข้าถึงพื้นที่และควบคุมปัญหาอาชญากรรมและอุบัติเหตุทางถนนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งสืบเนื่องมาจากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมในจังหวัดเพชรบุรี ทำให้ทราบถึงบริเวณพื้นที่สำคัญที่อาจเกิดปัญหาอาชญากรรม หรืออุบัติเหตุบ่อยครั้ง ซึ่งพบว่า มักเกิดขึ้นบนถนนเพชรเกษม (ถนนสายหลัก) จะมีปัญหาอุบัติเหตุจราจรเกิดขึ้นบ่อยครั้งและเป็นอุบัติเหตุขนาดใหญ่ โดยชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัสวินเพชร) จะได้รับการฝึกเป็นพิเศษ ให้มีขีดความสามารถที่จะใช้ยุทธวิธีในการตั้งจุดสกัดจับ การเข้าพื้นที่ปิดล้อมตรวจค้น การจับกุมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบนท้องถนน

การเข้าพื้นที่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบเหตุหรือนักท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว โดยจะเน้นการฝึกในเรื่องยุทธวิธีต่างๆ ที่ทำให้สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังได้รับการฝึกอบรมในเรื่องของการปฐมพยาบาล และการเข้าช่วยเหลือประชาชนกรณีเกิดอุบัติเหตุขนาดใหญ่อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างแท้จริง “คนดีอุ่นใจ คนร้ายหวาดกลัว” (รายละเอียดของโครงการและมาตรการในการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษอศวินเพชร ปรากฏตามภาคผนวก ง)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ กิจกรรม มาตรการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ดังนี้

1) การประเมินผลเชิงปริมาณ โดยดูจากสถิติอาชญากรรมเปรียบเทียบทั้งอดีตและปัจจุบัน รวมถึงตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ก.พ.ร.)

2) การประเมินเชิงคุณภาพ คือ วัดระดับความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรมและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อสภาพอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ซึ่งแนวทางการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกดังกล่าวข้างต้นนั้น นอกจากจะนำไปใช้ในการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 ได้แล้ว หน่วยงานในระดับสถานีตำรวจในสังกัด ยังสามารถนำไปปรับใช้ในการป้องกันอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี โดยการดำเนินการตามขั้นตอนวิเคราะห์สภาพอาชญากรรมในเขตพื้นที่ ไปสู่การกำหนดพื้นที่ล่อแหลม และกำหนดมาตรการในการป้องกัน แล้วดำเนินการตามมาตรการอย่างจริงจังโดยมีการประเมินผลที่ชัดเจน

2.4 แนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการป้องกันอาชญากรรม

ในอดีตบ้านเมืองยังไม่เจริญมากนัก การทำงานของตำรวจก็ไม่ยุ่งยากซับซ้อนเท่าใด แต่เมื่อบ้านเมืองมีความเจริญเติบโตมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นความเจริญทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านการเมือง ส่งผลให้อาชญากรรมมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงทำให้ภารกิจหน้าที่ของตำรวจมีมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ประกอบกับสังคมหรือประชาชนในปัจจุบันมีความคาดหวังต่อการทำงานของตำรวจสูงมากขึ้นกว่าอดีต ตำรวจก็ต้องพยายามเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงมากขึ้นกว่าเดิม ในขณะที่เดียวกัน กำลังพลก็ถูกลดลงและงบประมาณก็ถูกจำกัดมากขึ้น หน่วยงานตำรวจจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อใช้ทรัพยากรกำลังพลที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และช่วยให้ตำรวจสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผน เก็บข้อมูล ตรวจสอบ ระวังป้องกันอาชญากรรมเพื่อให้ประชาชนเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (คนดีอุ่นใจ คนร้ายหวาดกลัว) มีดังต่อไปนี้

2.4.1 เทคโนโลยีสำหรับการสืบค้นข้อมูล ได้แก่ ระบบ POLIS ระบบสารสนเทศข้อมูลอาชญากรรม (CRIMES) และระบบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ (AMI) ซึ่งช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสามารถค้นหาข้อมูลที่สนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว เช่น

- 1) ข้อมูลทะเบียนยานพาหนะ ข้อมูลใบขับขี่ ข้อมูลรถหาย
- 2) ข้อมูลทะเบียนราษฎร์
- 3) ข้อมูลหมายจับ
- 4) สถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้น

โดยสามารถนำข้อมูลที่บันทึกไว้ในฐานข้อมูลของระบบ มาใช้ในการวางแผนเพื่อป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลในการตรวจค้นบุคคลและยานพาหนะต้องสงสัย เพื่อสกัดจับผู้กระทำความผิดได้อย่างแม่นยำ และรวดเร็ว

2.4.2 เทคโนโลยีสำหรับกำกับดูแลสายตรวจ ได้แก่ ระบบบอกตำแหน่งรถสายตรวจอัตโนมัติ (AVLS) ระบบตู้แดงอัจฉริยะ ระบบแจ้งพิกัดจาก Smart Phone โดยเฉพาะการใช้งานแอปพลิเคชัน “Find my Friend” หรือ “Life 360” ซึ่งช่วยให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้างานป้องกันปราบปรามของสถานีตำรวจ สามารถทราบตำแหน่งของสายตรวจผู้ปฏิบัติงาน และตรวจสอบการทำงานของสายตรวจให้ตรงตามแผนที่วางไว้ได้เป็นอย่างดี

2.4.3 เทคโนโลยีสำหรับการสื่อสารข้อมูล ได้แก่ Line Application ใน Smart Phone ซึ่งปัจจุบันถือว่าเป็นโลกแห่งการสื่อสารของคนในยุคปัจจุบัน โดยผู้บริหารงานป้องกันปราบปราม ไม่ว่าจะเป็นร้อยเวร 20 สारวัตรป้องกันปราบปราม หรือ รองผู้กำกับป้องกันปราบปราม ต่างก็ต้องใช้ Line Application เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันกับเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน และเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน ซึ่ง Line Application สามารถนำไปใช้งานได้ดังนี้

- 1) การรับคำสั่ง การรายงานเหตุ ผ่าน Line Application
- 2) การรับ-ส่ง เอกสารคำสั่ง รายงานเหตุ หรือเอกสารอื่น
- 3) การรับ-ส่ง เก็บภาพนิ่ง วิดีโอสั้น แสงที่เกิดเหตุ หรือเหตุการณ์

หรือการรายงานผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารทราบ

4) การตั้งกลุ่ม Line เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในกลุ่ม หรือประชุมกลุ่ม โดยอาจตั้งกลุ่ม Line เพื่อทำงานแบบบูรณาการ โดยอาจเชิญบุคคลในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคประชาชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมมาร่วมกลุ่ม เพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากในการป้องกันอาชญากรรม

5) ยกระดับ Line เป็น Line@ โดยใช้ Premium ID ในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม

2.4.4 เทคโนโลยีสำหรับการรับแจ้งเหตุ ได้แก่ แอปพลิเคชัน Police I lert u บน Smart Phone ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันสำหรับให้ประชาชนใช้แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย แจ้งจุดเกิดเหตุ หรือขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผ่านทางแอปพลิเคชัน Police i lert u บน Smart Phone เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุไม่เกิน 5 นาที โดยประมาณ โดยประชาชนสามารถใช้งานแอปพลิเคชัน Police I lert u ได้ง่ายเพียงกดปุ่มขอความช่วยเหลือเพียงปุ่มเดียวเท่านั้น สัญญาณเตือนก็จะแจ้งเหตุให้ตำรวจในพื้นที่นั้น ๆ ทราบ โดยการไปขึ้นที่โทรศัพท์มือถือของเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ที่ใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุมากที่สุด พร้อมทั้งแสดงข้อมูลตำแหน่งของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือได้อย่างแม่นยำ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ สามารถระงับเหตุได้ทันท่วงที นอกจากนี้ Police I lert u ยังช่วยให้นักท่องเที่ยวที่ประสบเหตุร้าย สามารถแจ้งเหตุได้โดยง่าย ซึ่งเป็นการลดปัญหาการใช้ภาษาต่างประเทศที่จะสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และปัญหาจากการที่ไม่รู้จักสถานที่เกิดเหตุได้เป็นอย่างมาก

2.4.5 เทคโนโลยีสำหรับการประชุม ได้แก่ การประชุมทาง Video conference, การเปิดวิดีโอประชุมทาง Smart Phone หรือ Mobile conference ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารไม่ต้องเดินทางมาประชุม ณ ที่เดียวกัน ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง อีกทั้งยังสามารถนำระบบ Mobile conference มาใช้ในการประชุม ติดต่อประสานงาน ควบคุมสั่งการ โดยมีการถ่ายทอดสดการปฏิบัติหน้าที่มายังศูนย์ควบคุมสั่งการได้อีกด้วย

2.4.6 เทคโนโลยีสำหรับการนำทาง ได้แก่ การใช้ระบบ GPS ระบบนำทาง (Navigator) ซึ่งมีอยู่ใน Smart Phone เช่น Google map หรือ Google Earth เป็นต้น โดยสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ดังนี้

- 1) การนำทางไปยังตำแหน่งของสายตรวจ
- 2) การนำทางไปยังตำแหน่งของผู้แจ้งเหตุ
- 3) การนำทางไปยังตำแหน่งของอุปกรณ์ (Smart Phone) เช่น การ

Share Location ใน Line Application เป็นต้น

2.4.7 เทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับการปฏิบัติงานสายตรวจ ได้แก่ กล้องสอดแนมติดหมวก/เครื่องแบบ, Smart Phone, อาวุธปืนยิงไฟฟ้า Taser Gun, โล่หรือชุดเกราะกันกระสุนที่มีน้ำหนักเบา, เครื่องติดตามตัวบุคคล/ส่งสัญญาณ, โดรนสอดแนม/บันทึกภาพ, รถจักรยานยนต์ที่มีสมรรถนะในขับเคลื่อนความเร็วสูง, รถยนต์ขนาดใหญ่ที่มีสมรรถนะในการเข้าถึงในทุกพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานสายตรวจเพื่อให้ทำงานได้ง่ายขึ้น หรือได้เปรียบในทางยุทธวิธี และเกิดความปลอดภัยในการทำงานของสายตรวจ

2.4.8 ระบบโทรทัศน์วงจรปิด (Closed Circuit Television หรือ CCTV) เป็นระบบสำหรับใช้เพื่อดูแลเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตรวจสอบสิ่งผิดปกติ หรือสิ่งผิดปกติหมาย เพื่อสามารถเข้าไปป้องกันได้ก่อนหรือบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการรักษาความปลอดภัยรูปแบบหนึ่ง เพราะหากมีการควบคุมพื้นที่โดยกล้องวงจรปิดแล้ว ก็อาจมีผลเป็นการปิดช่องโอกาสในการก่อเหตุ หรือมีผลต่อการตัดสินใจในการก่ออาชญากรรมของคนร้ายได้ทางหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้อาชญากรรมในพื้นที่ลดลงได้ โดยประโยชน์ของกล้องวงจรปิดมีดังนี้

1) รักษา ฝ้าระวัง ความปลอดภัยของบุคคลและสถานที่ ฝ้าดูและเก็บหลักฐานการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งโจรผู้ร้ายมักจะหลีกเลี่ยงการทำผิดต่อหน้ากล้องวงจรปิด เพราะจะเป็นหลักฐานที่สำคัญในการจับกุมดำเนินคดี

2) ตรวจสอบการทำงาน สำหรับผู้บังคับบัญชาตรวจสอบการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น การตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่สายตรวจ หรือวางแผนการเข้าเผชิญเหตุ เป็นต้น

3) ใช้เป็นหลักฐานในดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด เพราะได้ทั้งภาพและเสียง ที่มีความน่าเชื่อถือ

2.4.9 ระบบเครือข่ายสังคม Social Network Line ได้แก่ Facebook ,Witter ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในเรื่องของการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร เช่น

1) ใช้ในการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน

2) ใช้ในการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร (Information Operation) เพราะเครือข่ายสังคมเป็นหนึ่งในวิธีชักจูงที่ง่ายที่สุด เนื่องจากข้อมูลที่ผ่านช่องทางนี้จะไปได้กว้างและค่อนข้างเร็ว อีกทั้งมีผู้ใช้งานจำนวนมาก และครอบคลุมทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น

3) ใช้ในการติดตามผู้ต้องหา หรือผู้ที่จะกระทำความผิด ซึ่งใช้งาน Facebook โดยปลอมตัวเป็นบุคคลเข้าไปพูดคุยกับกลุ่มผู้กระทำผิดได้เลย

2.4.10 การปักหมุดจุดเกิดอาชญากรรมใน Google Map หรือโปรแกรม Crime Map ซึ่งเป็นแผนที่ในระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดจุดเกิดเหตุลงในแผนที่ เพื่อประกอบการวางแผนป้องกันปราบปรามอาชญากรรม หรืองานสายตรวจได้เป็นอย่างดี

2.4.11 การตรวจสอบจุดตั้งด่านด้วย Trapster Application ได้แก่ โปรแกรม Trapster บน Smart Phone ซึ่งช่วยให้สามารถทราบตำแหน่งของด่านตรวจทุกจุดที่กำลังตั้งด่านอยู่ผ่านทาง Smart Phone ได้ในตลอดเวลา

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การศึกษาเชิงเอกสาร และการจัดเสวนากลุ่ม (focus group) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัด ตำรวจภูธรภาค 7 หัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 สามารถสรุปได้ดังนี้

สรุป

ตำรวจภูธรภาค 7 ต้องให้ความสำคัญกับการป้องกันอาชญากรรมเป็นหลัก เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะการป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุก ซึ่งเป็นการวางแผนล่วงหน้า มีการเตรียมพร้อมและกำหนดมาตรการที่ดีในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อรองรับเหตุการณ์ ปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อป้องกันอาชญากรรมก่อนที่จะเกิดขึ้นไม่ให้เกิดขึ้น หรือให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ทั้งการวางแผนในด้านการใช้การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) ด้านงานสายตรวจ ด้านการรักษาความปลอดภัย และด้านการเผชิญเหตุ ซึ่งเป็นภารกิจหลักของการป้องกันอาชญากรรม อีกทั้งยังต้องมุ่งเน้นที่การสร้างความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมให้มากที่สุด รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 (คนดีอุ่นใจ คนร้ายหวาดกลัว) สำหรับแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7 นั้น มีดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

การปฏิบัติงานเชิงรุกในภารกิจหลักของการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7 มีการดำเนินการดังนี้

1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์)

ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสื่อสารในการเข้าถึงประชาชนได้โดยตรง และตรงประเด็น ทั้งในพื้นที่และกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ตำรวจภูธรภาค 7 จึงต้องใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing) ในการทำหน้าที่สื่อสารกับประชาชนให้เกิดความเข้าใจในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นกับตนเองหรือในชุมชนของตน และใช้ในการทำหน้าที่รับข่าวสารเชิงลึกจากประชาชนเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ ต่อไป

1.1.1 แนวทางการใช้การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) ในเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 มีดังต่อไปนี้

1) ใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ผ่านการอบรมแล้ว ออกไปประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ปัญหาเสพติดให้โทษ การจรรยาอุบัตถภยต่าง ๆ และกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สล่อลเกอทรอนภกส์ โซเชอยมลเดอเย การสล่สงตามสาย การแจกบอปลอว แผ่นพบบ เอกสาร และนำวอธการบอองกันอาชญากรรมของประชาชน รวมทั้งออกให้อบการชุมชน โดยการช่วยเหลือให้อำเนะนำ และจัดตั้งศูนย์บการประชาชนในชุมชนต่าง ๆ

2) ใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าไปยังชุมชน หมู่บ้าน โรงเรียน ส่วนราชการ เพอพบปะพูดคุยโดยตรงกับผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น หรือผู้นำตามธรรมชาติ/ประชาชนในพื้นที่เลออง เพอแสวงหาความร่วมมือในการช่วยกันสอดส่องดูแลชุมชนของตนเอง โดยการให้ความรู้เกอเกี่ยวกับวอธการบอองกันอาชญากรรม ภยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนอองออนลน การดลต่อชอองเยวชนไปนทางเลอเมเลอ ฯลฯ และมการสล่ออนลน Facebook ของสถานีตำรวจในการให้ความรู้เดอนภยอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ ด้วย

3) ใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าไปประชาสัมพันธ์และดำเนินโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องกักรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครต่าง ๆ เช่น โครงการจลตอาสาฯ กองทุนหมู่บ้าน ชุมชนเข้มแข็ง, หมู่บ้านสลขาว, ชุมชนปลอดภัยเสพดล, ครุดำรวจแดร์ (D.A.R.E) โครงการช่วยเหลือประชาชนโดยเรอวตามเวลาของ 191, โครงการเวทลประชาคมหมู่บ้าน, โครงการเวทลไทยนลยมยั้งยั้ง ฯลฯ เพอรบขอร่องเรอเรียน รบฟังปัญหา รบฟังความคลเดอเห็นต่าง ๆ จากชุมชน แล้วแก้ไขปัญหาร่วมกันนทันทล (ถ้าแก้ได้) และนำปัญหามาประชุมวเลาะหเพอหาแนวทางแก้ไขร่วมกันตามลำดับ

4) บรูณาการร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชนเพอเข้าลปัญหาและที่มาจากปัญหาอาชญากรรม และร่วมกันต่อด้านลิ่งชั่วร้ายและยาเสพดลลให้หมดไป โดยลคนดลร กอพา และภการมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ช่วยในการบับเคลออนและเข้าถลประชาชน

5) นำหลักการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relation) ไปลในงานสายตรวจ โดยลตำรวจสายตรวจลิ่งสายตรวจจรดยนด์ (เรอเยว 20) สายตรวจรถจครยานยนด์ และสายตรวจประจำตุ้ มการพบปะตรวจเยอัมประชาชนเป็นภจวตร ที่เรอภว่า “Stop Walk and Talk” เพอแสดงออกถลความจลรภใจของตำรวจ สร้างความอบอุณใจ และรบฟังปัญหาที่แท้จริงจากประชาชน เพอนำไปบอองกันและแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนต่อไป

6) ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศทุกช่องทาง ในการติดต่อสื่อสารและการแจ้งข้อมูลข่าวสารอาชญากรรม เช่น แอปพลิเคชัน Line , Police I lert U, Facebook, Message, instargram, twitter, VDO call conference และศูนย์รับแจ้งเหตุ 191 ฯลฯ ต้องมีการตั้งกลุ่มไลน์ (Line) ของชุมชน โดยให้มีผู้นำชุมชน ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ทหาร สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ฯลฯ อยู่ในกลุ่มไลน์ เพื่อสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรยกระดับ Line เป็น Line@ โดยใช้ Premium ID ในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม และนำระบบ Mobile conference มาใช้ในการประชุม ติดต่อประสานงาน ควบคุมสั่งการ โดยมีการถ่ายทอดสดการปฏิบัติหน้าที่มายังศูนย์ควบคุมสั่งการด้วย

1.1.2 การวางแผนล่วงหน้าในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ตำรวจภูธรภาค 7

หลักสำคัญในการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในเชิงรุก คือ ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ โดยจะต้องมีการประชุมชุดชุมชนสัมพันธ์ของทุกหน่วย ให้สำรวจข้อมูลพื้นที่เสี่ยง ว่าพื้นที่ใดมีความเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมในเรื่องใด เหตุใด แล้วนำมาวิเคราะห์วางแผนในการเข้าไปให้ความรู้ หรือแนะนำวิธีการป้องกันอาชญากรรม โดยจะต้องวิเคราะห์ถึงความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ด้วยว่าจะใช้การสื่อสารในช่องทางใดที่สะดวกและเข้าใจง่าย สำหรับขั้นตอนการวางแผนล่วงหน้าในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ มีดังนี้

- 1) ประชุม วิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายที่จะลงพื้นที่ไปปฏิบัติงาน เช่น ชุมชน โรงเรียน วัด หรือโรงงานอุตสาหกรรม และดำเนินการสำรวจข้อมูลอาชญากรรมในพื้นที่
- 2) นำข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ มาวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงว่าควรเข้าไปแก้ไขปัญหาในชุมชนใดหรือจุดใดมากที่สุด
- 3) ลงพื้นที่ปฏิบัติงานในชุมชน ดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ โดยประสานกับผู้นำชุมชนนั้น ๆ
- 4) สรุปผลการปฏิบัติงาน และประเมินโครงการต่าง ๆ ที่ได้จัดทำลงในชุมชน ว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ พร้อมหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

นอกจากนี้ ควรจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนออกไปปฏิบัติงานในการเป็นตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เช่น โครงการตำรวจหน้าใส เต็มใจให้บริการประชาชน, โครงการสอบถามผู้นำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการสำรวจข้อมูลของชุมชนในเรื่องต่าง ๆ ทั้งด้านประวัติบุคคล และอาชีพ เป็นต้น

จากแนวทางที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปแนวคิดในการปฏิบัติได้ว่า ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาพื้นฐานสำคัญ ที่ทุกคนในสังคมจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

1.2 งานสายตรวจ

หัวใจของการป้องกันอาชญากรรม คือ การตัดโอกาสการกระทำผิดของคนร้ายตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม งานสายตรวจจึงเป็นหัวใจของการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7 จึงต้องมีการจัดสายตรวจเพื่อป้องกันการเกิดเหตุ และให้มีกำลังตำรวจสายตรวจกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการปรากฏกายในพื้นที่รับผิดชอบ เพราะจะทำให้ผู้ที่คิดจะกระทำ ความผิดจะเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำผิด อย่างไรก็ตาม นอกจากการเน้นในเรื่องของการปรากฏกาย การออกตรวจพื้นที่ในจุดเสี่ยงต่าง ๆ แล้ว จะต้องเน้นให้สายตรวจออกปฏิบัติหน้าที่ได้ในหลากหลายมิติ เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุกด้วย โดยมีแนวทางดังนี้

1.2.1 แนวทางการปฏิบัติงานสายตรวจในเชิงรุก เพื่อป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7

- 1) ใช้สายตรวจในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนเพื่อให้ประชาชนกล้าที่จะให้ข้อมูล หรือให้เบาะแสต่าง ๆ ในชุมชน และเพื่อลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชนให้น้อยลง
- 2) ใช้สายตรวจในการสำรวจหรือสแกนพื้นที่ (X - Ray) เก็บประวัติสำมะโนประชากรในหมู่บ้านที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการออกตรวจ
- 3) ใช้สายตรวจในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นการกำจัดอาชญากรรมให้ลดน้อยลงและหมดไป
- 4) ใช้สายตรวจออกปฏิบัติหน้าที่ป้องกันเหตุในเวลากลางคืน โดยเฉพาะช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุดราชการ รวมทั้งช่วงเทศกาลหรือวันหยุดสำคัญ เช่น งานคอนเสิร์ต หรือเทศกาลรื่นเริงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ปีใหม่ สงกรานต์ ลอยกระทง เป็นต้น
- 5) ใช้สายตรวจในการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม เนื่องจากกำลังพลตำรวจมีจำกัด จึงต้องยึดหลักการ “ทำคนน้อยเป็นคนมาก” เช่น จัดให้มีอาสาสมัครตำรวจบ้าน สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม สร้างเครือข่ายชุมชน โดยใช้ “Line” เป็นต้น โดยเน้นเรื่องการสร้างเครือข่ายการป้องกันในลักษณะของพันธมิตร (Partnership)
- 6) บูรณาการ ประสานงานกับคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจของสถานีตำรวจ ให้เข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติในการป้องกันอาชญากรรม

1.2.2 การวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ ตำรวจภูธรภาค 7

หลักสำคัญในการปฏิบัติงานสายตรวจในเชิงรุก คือ ต้องมีวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ คือ จะต้องมีการกำหนดแผนการออกตรวจทุกวัน โดยแบ่งเป็นผลัด ๆ ตามความเหมาะสมของกำลังพลและพื้นที่

รับผิดชอบ รวมทั้งกำหนดพื้นที่เป้าหมายสำคัญให้สายตรวจหยุดตรวจเพื่อคอยระวังป้องกันเหตุหรืออาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดเสี่ยง/จุดอ่อนแหลม เช่น ธนาคาร ร้านทอง ร้านสะดวกซื้อ เส้นทางเปลี่ยว เส้นทางโจร หรือแหล่งมั่วสุมของกลุ่มเสี่ยง เป็นต้น เมื่อครบวงรอบการออกตรวจแล้ว (วงรอบวัน สัปดาห์ หรือวงรอบ 15 วัน) ก็จะมีการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการตรวจ มาประชุม วิเคราะห์ เพื่อวางแผนการออกตรวจใหม่ต่อไป สำหรับขั้นตอนการวางแผนล่วงหน้าในงานสายตรวจ มีดังนี้

1) นำสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งที่มาแจ้งความกับพนักงานสอบสวน รับแจ้งทางโทรศัพท์ หรือรับแจ้งจากสายตรวจ ข้อมูลท้องถิ่น ข้อมูลอาชญากรรมต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ มาวิเคราะห์พื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมสูง (หาจุดเสี่ยง/จุดอ่อนแหลม) และห้วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมสูง โดยพิจารณาจากสภาพปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ สถานที่ที่กลุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรม เช่น ธนาคาร ร้านค้าทอง สถานบริการ แหล่งมั่วสุม ฯลฯ รวมทั้งอาชญากรรมที่เกิดต่างพื้นที่ซึ่งอาจจะมาเกิดในพื้นที่ได้ เพื่อนำมาวางแผนการจัดสายตรวจให้ออกตรวจในช่วงเวลาและพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมสูง

2) จัดเตรียมกำลังพลสายตรวจทั้งระบบ พร้อมอุปกรณ์ รวมถึงแนวร่วมอาสาสมัคร สื่อมวลชนต่าง ๆ สำหรับการบริหารงานบุคคลของสถานีตำรวจ ต้องใช้คนให้ถูกกับงาน ตามความรู้ความสามารถของคนนั้น ๆ และต้องสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือ และสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานอย่างเต็มที่ รวมทั้งจัดกำลังพลสายตรวจให้เหมาะสมกับพื้นที่และปริมาณงาน

3) จัดสายตรวจให้ครอบคลุมพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรม หรือพื้นที่เส้นทางที่สายตรวจจะเข้าถึง เพื่อป้องกันเหตุหรือระงับเหตุได้เร็วที่สุด เช่น สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจักรยานยนต์ สายตรวจเดินเท้าในพื้นที่เสี่ยง สายตรวจตำบล สายตรวจทางน้ำ อีกทั้งเพิ่มจุดตรวจ จุดพักรถตามเส้นทาง ทั้งนี้ ตามช่วงเวลา และพื้นที่ที่เกิดอาชญากรรมสูงที่ได้วิเคราะห์แล้ว

4) ก่อนออกตรวจ ต้องมีการเรียกแถวสายตรวจทุกประเภท ทั้งผลัดเก่า และผลัดใหม่ มาอบรมชี้แจงข้อราชการต่าง ๆ แลกเปลี่ยนข้อมูล และเตรียมความพร้อมก่อนออกตรวจ เช่น ตรวจสอบการแต่งกาย ความพร้อมของอุปกรณ์ ยานพาหนะที่ใช้ในการออกปฏิบัติหน้าที่

5) ออกตรวจตามแผนปฏิบัติการ ตามวงรอบที่กำหนดตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้ว โดยเน้นการตรวจตราและหยุดสังเกตการณ์ตามพื้นที่จุดเสี่ยง/จุดอ่อนแหลมที่กำหนด ซึ่งได้วิเคราะห์มาแล้ว

6) ผู้บังคับบัญชาของสายตรวจ ต้องออกตรวจ และตรวจสอบการทำงาน of สายตรวจทั้งระบบ ว่าเป็นไปตามแผนการตรวจหรือไม่ มีข้อขัดข้องหรือปัญหาใดหรือไม่ โดยอาจนำเอาแอปพลิเคชัน “Find my Friend” หรือ “Life 360” มาใช้ค้นหาตำแหน่งสายตรวจ ผู้ปฏิบัติงาน และควบคุมสั่งการโดยวิทยุ/ศูนย์วิทยุควบคุม 191 โดยทุกสถานีตำรวจจะต้องพัฒนา

Mobile ของเจ้าหน้าที่สายตรวจ ให้สายตรวจทุกคนใช้ Smart Phone เพื่อรองรับการใช้งาน แอปพลิเคชันต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคต

- 7) สรุปผลการตรวจในแต่ละผลัดให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- 8) รวบรวมข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ตลอด 24 ชั่วโมง หรือตามวงรอบการตรวจ ทั้งช่วงเวลา สถานที่เกิดเหตุ เส้นทางที่คนร้ายใช้ในการกระทำผิดและหลบหนี รวมถึงยานพาหนะและอาวุธที่ใช้ จัดทำเป็นข้อมูลไว้
- 9) นำข้อมูลที่จัดทำมาประชุม วิเคราะห์ สรุปและติดตามประเมินผล และวางแผนการออกตรวจตามข้อ 1 เพื่อเปลี่ยนแผนการตรวจใหม่ให้เป็นที่ไปตามสถานการณ์ ปัจจุบัน
- 10) ออกตรวจตามวงรอบใหม่ โดยเรียกประชุมเพื่อกำหนดและมอบภารกิจในแต่ละผลัด
- 11) ดำเนินการตามขั้นตอนข้อ 1 - 10 ข้างต้น ตามวงรอบ โดยเน้นการจัดให้มีการประชุมเพื่อวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม และปรับแผนการตรวจใหม่อยู่เสมอ นอกจากนี้ควรมีการฝึกทบทวนยุทธวิธีตำรวจให้กับสายตรวจในทุก ๆ เดือน เพื่อให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

1.3 การรักษาความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัยเป็นภารกิจหลักในการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7 จึงต้องดำเนินการรักษาความปลอดภัยในหลากหลายมิติ เพื่อลดความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกอุ่นใจและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุด

1.3.1 แนวทางการรักษาความปลอดภัยในเชิงรุก เพื่อป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7

- 1) ใช้มาตรการการตรวจท้องที่เป็นหลัก โดยจัดเจ้าหน้าที่สายตรวจทุกสาย เช่น สายตรวจจรดยนต์ สายตรวจจรดจักรยานยนต์ สายตรวจเดินเท้า สายตรวจจรจร และเวรสืบสวนร่วมตรวจสถานที่ที่เป็นจุดเสี่ยง เช่น หนาอาคาร ร้านทอง ร้านสะดวกซื้อ ปั้มน้ำมัน และแหล่งท่องเที่ยวสำคัญต่าง ๆ เพื่อให้มีสายตรวจปรากฏตัวอย่างต่อเนื่องในที่ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนเอง พนักงานรักษาความปลอดภัย อาสาสมัคร ฯลฯ มีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม โดยตำรวจจะเป็นผู้มอบบทบาทในการวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม เช่น การใช้อาสาสมัครต่าง ๆ ช่วยตรวจตราพื้นที่ เป็นต้น
- 2) ใช้การเฝ้าระวังด้วยระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) และระบบสัญญาณเตือนภัย เพื่อป้องกันเหตุ โดยมีการทดสอบและพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง

ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ตำบล/เทศบาล เพื่อสนับสนุนให้มีการติดตั้งกล้อง CCTV ในจุดที่ต่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม และทางแยกต่าง ๆ

3) ใช้การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยมีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกนายเป็นผู้สร้างความเข้าใจ สร้างทัศนคติ ความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ เช่น อาสาสมัครตำรวจบ้าน ยาม หรือ บริษัทรักษาความปลอดภัยของเอกชน และมีการตั้งกลุ่ม “ไลน์” ในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารและประสานงานกันระหว่างภาครัฐและเอกชน

4) ใช้การประชาสัมพันธ์กับทั้งภาครัฐและเอกชน ให้มีการแจ้งเหตุแจ้งเบาะแส สิ่งผิดปกติต่าง ๆ ทางศูนย์รับแจ้งเหตุ 191, และแอปพลิเคชัน Police I lert U

5) ใช้การตรวจสอบประวัติบุคคลตามหมายจับหรือบุคคลที่เพิ่งพ้นโทษออกจากเรือนจำ มาเป็นข้อมูลในการเฝ้าระวังบุคคล รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ที่ต้องสงสัย และมีการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด โดยบูรณาการร่วมปฏิบัติกับฝ่ายทหาร และฝ่ายปกครอง เพื่อตรวจค้นสิ่งผิดกฎหมาย อาวุธปืน ยาเสพติด ฯลฯ รวมทั้งสุ่มตรวจแอลกอฮอล์ ตรวจสารเสพติดในปัสสาวะบนท้องถนน และตามสถานที่ต่างๆ

1.3.2 การวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย ตำรวจภูธรภาค 7

หลักสำคัญในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยในเชิงรุก คือ ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ สำหรับการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย คือ ต้องมีการกำหนดมาตรการ แผนการปฏิบัติ และออกคำสั่ง เกี่ยวกับการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด การออกตรวจและระวังป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุก ๆ สายงาน ทุก ๆ นาย ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมบูรณาการทั้งด้านกำลังพลและภารกิจ แล้วดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน เช่น บูรณาการกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีการปรับสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ต่าง ๆ ในชุมชน ติดตั้งไฟฟ้าสว่างเพื่อลดจุดเสี่ยง หรือบูรณาการกับฝ่ายปกครอง กำหนดผู้ใหญ่บ้าน ร่วมดำเนินการในหมู่บ้าน ตำบล เพื่อลดและแก้ไขปัญหาบุคคลกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้ เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างความปลอดภัยจากอาชญากรรมให้กับชุมชนในพื้นที่ ซึ่งขั้นตอนการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย มีดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ จากทุกแหล่งข้อมูล

2) นำข้อมูลตามข้อ 1 มาวิเคราะห์เพื่อหาช่วงเวลา สถานที่ที่เกิดเหตุ เส้นทาง ยานพาหนะ และอาวุธที่คนร้ายใช้ก่อเหตุ เพื่อวางแผนการรักษาความปลอดภัย

3) วางแผนปฏิบัติการและกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันรักษาความปลอดภัย เช่น แผนการออกตรวจ แผนการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด แผนปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ มาตรการเฝ้าระวังด้วยเทคโนโลยี อาสาสมัครต่าง ๆ มาตรการปรับสภาพแวดล้อม เป็นต้น

4) ประชุมกำลังพลเพื่อทราบภารกิจตามแผนที่วางไว้

5) จัดเตรียมความพร้อมของกำลังพล อุปกรณ์ งบประมาณ

6) กำหนดวงรอบการรายงานผลการปฏิบัติ เพื่อทำการประเมิน

การวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สามารถบริหารกำลังพล และงบประมาณ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ใช้กำลังพลในการตรวจตราและรักษาความปลอดภัยสถานที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รวมถึงการเสนอของบประมาณเพื่อติดตั้งกล้อง CCTV ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และเส้นทาง โดยเฉพาะจุดเสี่ยง/จุดต่อแหลม

1.4 การเผชิญเหตุ

ในการป้องกันอาชญากรรม แม้ว่าจะพยายามป้องกันการเกิดเหตุอย่างเต็มที่แล้ว แต่เมื่อใดก็ตามที่มีเหตุเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีทักษะที่จะปฏิบัติเพื่อเผชิญเหตุต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่การรับแจ้ง ซักถาม ถามเหตุผ่านทางศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉิน 191 การสั่งการเพื่อกักตัวจับคนร้าย การเข้าระงับเหตุ ตลอดจนการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ ดำรวจภูธรภาค 7 จึงต้องกำหนดให้ทุกสถานีตำรวจ มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุไว้ล่วงหน้าสำหรับทุกสถานการณ์ เช่น เหตุชิงทรัพย์ วิวาททรัพย์ ปล้นทรัพย์ ฆาตกร ร้านค้าทอง เหตุฆ่าหรือพยายามฆ่า เหตุเพลิงไหม้ เหตุระเบิด เหตุนักเรียนก่อการทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุสำคัญ เป็นต้น เพื่อกำหนดรูปแบบวิธีการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายให้ชัดเจน มีความคล่องตัว และมีความพร้อมในการประจำจุดตามแผน พร้อมปฏิบัติการเผชิญเหตุและกักตัวจับคนร้ายได้ในทันทีที่มีเหตุอาชญากรรมหรือเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้น รวมทั้งป้องกันมิให้มีเหตุเกิดขึ้นด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของอาชีพนั่นเอง

1.4.1 แนวทางการเผชิญเหตุในเชิงรุก เพื่อป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ ตำรวจภูธรภาค 7

เมื่อมีเหตุการณ์จริงเกิดขึ้น ศูนย์วิทยุจะได้รับแจ้งเหตุ และต้องโทรสอบถามเพื่อประเมินสถานการณ์ก่อนปฏิบัติงานให้เจ้าหน้าที่สายตรวจ เมื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นแล้ว เจ้าหน้าที่สายตรวจก็ต้องประเมินสถานการณ์ของคนร้ายอีกครั้ง โดยประเมินว่าเหตุที่จะไปเผชิญมีความอันตรายหรือความเสี่ยงมากน้อยขนาดไหน โดยต้องยึดหลักสำคัญ คือความไม่ประมาท คือนั่นในเรื่องของการปฏิบัติงานเป็นคู่ (Buddy) โดยต้องไม่เข้าเผชิญเหตุเพียงลำพัง และต้องประเมินสถานการณ์ว่าคนร้ายมีอาวุธหรือ มีสิ่งใด เป็นอันตรายมากน้อยเพียงใด ถ้าตำรวจเสียเปรียบก็ไม่ควรเข้าเผชิญเหตุในทันที เพื่อลดความสูญเสีย และมีการปรึกษาและแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบทุกครั้งในการเผชิญเหตุ

1.4.2 การวางแผนล่วงหน้าในการเผชิญเหตุ ตำรวจภูธรภาค 7

หลักสำคัญในการปฏิบัติการเผชิญเหตุในเชิงรุก คือ ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเสมอ โดยการจัดทำแผนเผชิญเหตุไว้พร้อมทุกสถานการณ์ และมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุอยู่เสมอ สำหรับขั้นตอนในการจัดทำแผน ซักซ้อม และปฏิบัติตามแผนเผชิญเหตุมีดังนี้

- 1) รวบรวมข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมที่น่าสนใจ และนำข้อมูลสถิติอาชญากรรมมาวิเคราะห์เหตุการณ์อาชญากรรมที่น่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่
- 2) ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น
- 3) กำหนดแผนเผชิญเหตุให้เหมาะสมกับสภาพอาชญากรรมในพื้นที่ และกำหนดวัตถุประสงค์ของการเผชิญเหตุในแต่ละเหตุ
- 4) กำหนดแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
- 5) มีการประชุมและซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ

5.1) ให้ทุกสถานีตำรวจทำการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุในพื้นที่ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในไตรมาสละอย่างน้อย 3 แผน ที่ได้กำหนดไว้ เช่น แผนเผชิญเหตุคนร้ายชิงทรัพย์ร้านค้าทอง เหตุปล้นธนาคาร ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ เหตุการณ์ชุมนุมประท้วงในพื้นที่ หรือเหตุวัยรุ่นตีกัน เป็นต้น ในพื้นที่รับผิดชอบเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชน/ผู้เสียหาย เห็นถึงขั้นตอนการปฏิบัติและเข้าใจในบทบาทของตน ทั้งในเรื่องการแจ้งเหตุ การระงับเหตุ การรักษาสถานที่เกิดเหตุ ฯลฯ และทบทวนหาจุดบกพร่องในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งการซ้อมแผนเผชิญเหตุที่ทำอย่างสม่ำเสมอทุกเดือนนั้น จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างรวดเร็วตามยุทธวิธีของตำรวจ

5.2) เชิญหัวหน้าสถานีตำรวจ หัวหน้างานป้องกันปราบปราม สารวัตรป้องกันปราบปรามของทุกสถานีตำรวจ มาประชุมชี้แจงถึงแนวทางการซ้อมแผนเผชิญเหตุ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ และใช้กำลังตามความเหมาะสมเพื่อให้สามารถสกัดจับคนร้ายได้ และตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับความปลอดภัยโดยปฏิบัติการตามยุทธวิธีของตำรวจ

5.3) ก่อนซ้อมแผนเผชิญเหตุทุกครั้ง จะต้องมีการประชุมรับทราบสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และชี้แจงแนวทางการปฏิบัติก่อนทุกครั้ง โดยมีการประชุมวางแผนและอธิบายการฝึกซ้อมแต่ละครั้ง โดยทำให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อหาข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น หมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้ไม่สามารถติดต่อได้ เพราะอาจมีการเปลี่ยนไปใช้เป็นหมายเลขอื่น เป็นต้น ซึ่งทุกครั้งที่มีการฝึกซ้อม จะต้องการประเมินผลเพื่อหาช่องว่างที่จะปรับปรุงพัฒนาแผนและทีมงานให้ดีขึ้น เช่น มีการตอบโต้ได้เร็วพอไหม ทันทีไหม พร้อมไหม อีกทั้งจะต้องมีการชมเชยหรือมีการประกวดเพื่อให้รางวัลด้วย

6) กำหนดตัว ผู้บัญชาการเหตุการณ์และผู้รับผิดชอบในการสื่อสาร โดยต้องเน้นในจุดนี้ให้มากเป็นพิเศษ เพราะสิ่งสำคัญที่สุดในการเผชิญเหตุ คือ การบริหารเหตุการณ์ โดยผู้บัญชาการเหตุการณ์ การประสานงานกับส่วนที่เกี่ยวข้อง และการรายงานเหตุการณ์

7) ทำการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ โดยต้องเน้นที่การทดสอบจุดตั้ง จุดสกัดจับของแต่ละสถานีตำรวจว่าได้ดำเนินการหรือเข้าประจำจุดตามแผนหรือไม่

8) ผู้บังคับบัญชาต้องมีการตรวจสอบควบคุมการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ ด้วยการให้รายงานเอกสาร และลงพื้นที่ตรวจการซ้อม หรือตรวจการประกวดแข่งขันเพื่อให้รางวัล

9) สรุปและประเมินผลการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ นำข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในการซักซ้อมแผนมาชี้แนะให้ผู้ปฏิบัติทราบเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป

10) ต้องมีการเตรียมความพร้อมในส่วนของผู้ปฏิบัติหน้าที่ ทั้งเรื่องร่างกาย และเครื่องมือ อุปกรณ์ในการเผชิญเหตุตามแผนให้มีความพร้อมอยู่เสมอ หากเกิดสถานการณ์จริง

11) มีการนำแผนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อเหตุการณ์ พฤติการณ์ของผู้ก่ออาชญากรรม และสถานการณ์ในปัจจุบัน

12) ลงมือปฏิบัติการเผชิญเหตุตามแผน เมื่อเกิดสถานการณ์จริง และรายงานผลการปฏิบัติและประเมินผล เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขแผนเผชิญเหตุของสถานีตำรวจต่อไป อย่างไรก็ดี แม้จะมีแผนเผชิญเหตุรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ แล้ว ก็ต้องมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันก่อน เพื่อมิให้เหตุเกิดขึ้น แต่ถ้าหากมีเหตุต่าง ๆ เกิดขึ้น ก็สามารถปฏิบัติการตามแผนเผชิญเหตุตามแนวทางที่ได้มีการซักซ้อมไว้ได้ในทันที

2. แนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

2.1 แนวทางการสร้างความร่วมมือกับประชาชนและชุมชน

แนวทางหรือเทคนิคเพื่อชักนำหรือจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 มีดังนี้

1) การเพิ่มความใกล้ชิด โดยมุ่งเน้นการให้ตำรวจปรากฏตัวต่อหน้าประชาชน และเข้าไปเสวนาพูดคุยกับประชาชนให้มากที่สุด

2) การสร้างความเป็นมิตร โดยการสร้างความเป็นมิตรกับประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การ Stop Walk and Talk เข้าไปพบปะประชาชนตามบ้าน การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในชุมชน เป็นต้น เพื่อเป็นการปรับทัศนคติและละลายพฤติกรรม ให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจในตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3) การเพิ่มศรัทธาที่ประชาชนมีต่อตำรวจ โดยการแสดงผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา ทั้งที่กล่าวถึงกระทำ และจะกระทำในอนาคต เพื่อให้ประชาชนได้เห็นและเข้าใจการทำงานของตำรวจ นอกจากนี้ยังทำได้โดยการให้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน เช่น เอกสาร สื่อประชาสัมพันธ์ มอบสิ่งของช่วยเหลือ การเข้าไปช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกต่าง ๆ การให้สัตยาบันกับประชาชน เป็นต้น ด้วยความจริงใจ ซึ่งจะทำให้เกิดความศรัทธาและความร่วมมือก็จะตามมา

4) การรับฟังปัญหา เป็นการเปิดรับหรือเข้าไปรับฟังปัญหาของประชาชน เป็นเค็ดเป็นร้อนร่วมกับประชาชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้ประชาชน โดยหากทำไม่ได้ในทันทีก็ให้สัตยาบันกับประชาชนว่าจะดำเนินการในโอกาสต่อไป

5) หัวหน้าหน่วย ต้องมีความรู้ เข้าใจ และสนับสนุนอย่างเต็มที่ หัวหน้าสถานีตำรวจต้องเฝ้าหาความรู้ในงานชุมชนสัมพันธ์ จนมีความเข้าใจโดยต้องแท้ และลงพื้นที่ปฏิบัติงานด้วยตนเอง หรืออย่างน้อยต้องสนับสนุนส่งเสริมกับผู้ที่เข้าดำเนินการแทน และติดตามผลของผู้ดำเนินการแทนว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่

6) คัดเลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน ควรมีการคัดเลือกตำรวจที่จะทำหน้าที่ชักนำประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจ เพราะจะทำให้เกิดผลการปฏิบัติที่บรรลุผลโดยเริ่มต้นจากความสมัครใจ และดูจากบุคลิกภาพ กริยา ท่าทาง คำพูด วิสัยทัศน์ แต่หากไม่สามารถเลือกได้ ก็ต้องสนับสนุน ฝึกอบรมให้ผู้ปฏิบัติมีภูมิความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องให้มาก

7) จัดทำโครงการที่สร้างสรรค์และเหมาะสมกับพื้นที่ และคำนึงถึงช่วงเวลา อาชีพ ประเพณี ความเป็นอยู่ของชุมชนด้วย โดยจะต้องไม่รบกวนความเป็นอยู่โดยปกติสุขของประชาชน ซึ่งแต่ละชุมชนจะไม่เหมือนกัน เช่น โครงการหมู่บ้านสีขาว ชุมชนเข้มแข็ง ไทยนิยมยั่งยืน ฯลฯ

8) งบประมาณ โดยปกติงบประมาณจากทางราชการอาจจะไม่เพียงพอ อาจต้องหางบประมาณเพิ่มเติมจากการสนับสนุนของบุคคลอื่น หรือหน่วยงานอื่น หรือช่องทางอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การจัดกิจกรรมขอความช่วยเหลือสนับสนุนต่าง ๆ

9) พัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Partnership) และนำโครงการตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จไปปฏิบัติ นอกจากโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภารกิจของตำรวจที่กำหนดไว้แล้ว ยังมีโครงการอื่น ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมกับตำรวจได้ในอีกหลายลักษณะ ซึ่งหน่วยงานสามารถริเริ่มขึ้นได้เอง เช่น โครงการอาสาสมัครพิทักษ์ชุมชน เป็นต้น

ตัวอย่าง โครงการสร้างความร่วมมือของตำรวจภูธรภาค 7 นอกจากที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้

โครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร)

โครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร) เป็นโครงการของตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร เนื่องจากตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาครได้ตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ปัญหาการแข่งรถในทางของกลุ่มวัยรุ่น ปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนน ตลอดจนปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและนักท่องเที่ยว จึงจัดทำโครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร) ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถในทาง การแจ้งข่าวอาชญากรรม การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยประกอบกำลังอาสาสมัครภาคประชาชน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยชุดปฏิบัติการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาครที่ประกอบกำลังระหว่างประชาชนและตำรวจจะได้รับการฝึกอบรมการขับขี่รถจักรยานยนต์ในการปฏิบัติงาน การฝึกยุทธวิธีต่าง ๆ การใช้กระบองกัศบาตอง รวมถึงการปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ ทำให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานในเชิงรุกอย่างเต็มที่ อันส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครรู้สึกอุ่นใจ และเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน “คนดีอุ่นใจ คนร้ายหวาดกลัว” (รายละเอียดของโครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร หรือสิงห์สาคร ปรากฏตามภาคผนวก ค)

แผนภาพที่ 5 – 1 ภาพถ่ายการดำเนินงาน โครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร)

2.2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรม

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 นั้น คือ การบริหารจัดการงานป้องกันอาชญากรรมที่ดี ที่สามารถทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ มีขวัญกำลังใจ และมีสมรรถนะในการปฏิบัติงานทั้งในด้านกำลังพล งบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ และวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และมีการปฏิบัติการด้านข่าวสารเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีแนวทางการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกเป็นของหน่วยงานเอง ซึ่งมีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ ตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในงานป้องกันอาชญากรรม โดยมีแนวทางดังนี้

2.2.1 แนวทางการบริหารงานป้องกันอาชญากรรม

1) **คน (Man)** การบริหารงานบุคคลในงานป้องกันอาชญากรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน มีแนวทางดังนี้

1.1) **สร้างขวัญกำลังใจ และให้สวัสดิการที่เหมาะสม** หัวหน้าหน่วยงาน/สถานีตำรวจ ต้องให้ความสนใจและดูแลสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสายงานป้องกันปราบปรามให้มาก โดยเฉพาะสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้ได้บังคับบัญชา รวมถึงสวัสดิการต่าง ๆ ที่สามารถบำรุงขวัญกำลังใจได้ อาทิเช่น โครงการอาหารกลางวัน โครงการจัดหาทุนการศึกษาให้บุตร-ธิดา โครงการประกันชีวิตแก่สายตรวจ โครงการกองทุนเงินกู้ โครงการจัดหาอาชีพให้ตำรวจและครอบครัว เป็นต้น

1.2) **การจัดกำลัง** ต้องมุ่งเน้นการจัดสรรอัตรากำลังพลของสถานีตำรวจให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงานของสถานีตำรวจเป็นสำคัญ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีภาระการปฏิบัติงานที่เหมาะสม มีเวลาพักผ่อนจากการทำงาน ไม่เกิดความเครียดจนเกินไป

1.3) **รางวัลและการลงโทษ** เป็นมาตรฐานที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้อยู่ในกรอบระเบียบวินัยที่ดี ไม่ออกนอกกฎนอกทาง เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจนายใด หรือชุดปฏิบัติการใดทำงานได้ดี มีพฤติกรรมดี สมควรได้รับรางวัลหรือคำชมเชย ก็เป็นหน้าที่ของผู้บริหารต้องจัดรางวัลให้โดยไม่ละเลย เช่น การให้รางวัลตอบแทนเป็นสิ่งของ การให้ความดีความชอบ โดยต้องให้ต่อหน้าสาธารณะหรือต่อหน้าผู้อื่น เพื่อให้ผู้ที่ได้รับเกิดความภูมิใจ และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้อื่นต่อไป ส่วนกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจมีพฤติกรรมไม่ดี ส่อไปในทางกระทำผิดหรือเกียจคร้าน ผู้บริหารที่ดีต้องตักเตือนลงโทษโดยไม่ละเลย และควรเรียกมาตักเตือนลงโทษในที่มิดชิด เพื่อป้องกันการอับอายและเปิดโอกาสให้ได้แก้ตัวอีกครั้ง โดยถือหลักว่าต้องลงโทษอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมกับความผิด โดยมีจุดหมายให้ทราบว่าจะทำผิดอะไร และต้องปรับปรุงตัวอย่างไร

ซึ่งการลงโทษโดยปราศจากอคตินั้น จะเกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานป้องกันอาชญากรรมเป็นอย่างมาก

1.4) การพัฒนาบุคลากร กำลังพลสายตรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ และความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น งานสืบสวน สอบสวน ความมีมนุษยสัมพันธ์ การเผชิญเหตุในสถานการณ์ต่าง ๆ การช่วยเหลือผู้ประสบเหตุหรือนักท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้น จึงต้องมีการเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่โดยการจัดฝึกอบรมกำลังพลสายตรวจ และงานชุมชนสัมพันธ์ให้เป็นหลักสูตรเฉพาะด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้มีมาตรฐาน มีความเป็นมืออาชีพ และสร้างความอุ่นใจให้กับประชาชนได้ อย่างไรก็ตาม ภายใต้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ก็เป็นแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี (ทำคนน้อยให้เป็นคนมาก) ดังนั้นการให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการปฏิบัติงานใหม่ ๆ ของตำรวจ ก็ควรให้ประชาชนที่เป็นเครือข่าย หรืออาสาสมัครต่าง ๆ ได้มีโอกาสในการเข้ารับการอบรมกับเจ้าหน้าที่ด้วย ซึ่งจะเป็นการลดภาระการปฏิบัติงานได้บ้าง ทั้งยังเป็นการลดช่องว่างระหว่างตำรวจกับประชาชนอีกด้วย

1.5) การสั่งการหรือออกคำสั่งที่ชัดเจน ผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าหน่วยต้องทำความเข้าใจและประชุมชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติได้รับรู้และเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการปฏิบัติที่ชัดเจน เมื่อผู้ปฏิบัติเข้าใจในคำสั่ง ก็สามารถออกไปทำงานได้ตรงตามเป้าหมายและภารกิจที่ได้รับมอบ

1.6) ให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีปฏิบัติบางเรื่อง เป็นการทำงานแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติหรือตำรวจสายตรวจเองได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการกำหนดวิธีการปฏิบัติบางเรื่อง ซึ่งเป็นการแก้ไขจุดอ่อนของระบบการทำงานแบบผู้รับปฏิบัติต้องรับคำสั่งอย่างเดียว (Top Down) เพราะในบางเรื่องที่สั่งการ ผู้ปฏิบัติอาจเกิดปัญหาหรืออุปสรรคที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ ซึ่งนอกจากจะก่อให้เกิดผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานแล้ว ยังทำให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกเต็มใจต่อการปฏิบัติอีกด้วย

1.7) เพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจ เนื่องจากงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เป็นงานที่ต้องใช้ความคิดและการตัดสินใจภายใต้การจำกัดด้วยเวลา และข้อมูล ณ จุดเกิดเหตุ ดังนั้น หัวหน้าหน่วยงาน ต้องให้ความสนใจในการพัฒนา ปรับปรุงขีดความสามารถในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อกรณีเหตุเฉพาะหน้าต่าง ๆ โดยต้องมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ การฝึกหัดตัดสินใจต่อเหตุเฉพาะหน้า ซึ่งเป็นการฝึกให้ตำรวจได้ใช้ความคิดแก้ไขปัญหาหรือหาวิธีดำเนินการกับเหตุการณ์ที่ดีที่สุด เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) เงิน (Money) ในด้านการเงินหรืองบประมาณ หน่วยงานระดับสถานีตำรวจ กองบังคับการตำรวจภูธรในสังกัด ต้องมีการวางแผนระยะยาว เพื่อนำเสนอโครงการ/กิจกรรม

ต่อกองบัญชาการ พร้อมเหตุผลและความจำเป็น และมีการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจนในการดำเนินงานของกำลังพลให้เพียงพอและเหมาะสมกับภารกิจ หน่วยงาน และปริมาณงานของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ต้องมีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ เช่น จัดกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อขอสนับสนุนงบประมาณ

3) เครื่องมือ (Material) หน่วยงานต้องสามารถนำงบประมาณที่ได้รับมาบริหารจัดการอุปกรณ์ เครื่องมือ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานที่จำเป็น มีความทันสมัย และอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งานได้อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ เช่น วิทยุ เครื่องมือสื่อสาร อาวุธ และพาหนะทุกประเภท เนื่องจากภารกิจของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนปัจจัยดังกล่าวอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพเสียก่อน

4) วิธีการปฏิบัติงาน (Method) หน่วยงานโดยเฉพาะระดับสถานีตำรวจ มีความจำเป็นต้องปรับรูปแบบกระบวนการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมให้มากขึ้น โดยพิจารณาถึงประเภทของงานและรูปแบบการทำงานในส่วนที่ต้องปรับปรุง มีการวางแผนกำหนดขั้นตอนและวิธีการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยร่วมปรึกษาและตัดสินใจกับผู้ปฏิบัติงาน และลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการใหม่ ๆ นั้น ตลอดจนติดตามประเมินผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาขั้นตอนและวิธีการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีการพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่อง สำหรับวิธีการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุก มีหลักการสำคัญดังนี้

4.1) เน้นทำงานอย่างบูรณาการ โดยใช้กำลังจากทุกฝ่ายภายในสถานี
ตำรวจ

4.2) เน้นแสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน - หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ มูลนิธิ อาสาสมัครต่าง ๆ และประชาชนทั่วไปในพื้นที่ มามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกัน

4.3) ใช้ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยจากทุกช่องทาง ตามที่เกิดขึ้นจริง

4.4) มีการวิเคราะห์ข้อมูล (สถานการณ์) อาชญากรรม อย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผน วางมาตรการป้องกันอาชญากรรม และปรับยุทธวิธีการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ อีกทั้งจะต้องดำเนินการตามแผน มาตรการที่วางไว้อย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม มีการตรวจสอบ ควบคุมการปฏิบัติ และการประเมินผลที่ชัดเจน

4.5) นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เพื่อให้ก้าวทันอาชญากรในยุคโลกาภิวัตน์ และเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด

4.6) ยึดหลักการทำงาน “ตำรวจกับประชาชน เป็นคน ๆ เดียวกัน” โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตำรวจจะต้องเป็นฝ่ายเข้าหาประชาชน เข้าหาหน่วยราชการ เพื่อรับฟังความคิดเห็น ความต้องการ และตรวจสอบ (X - Ray) ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง และตรงตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด และเกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

กล่าวโดยสรุปคือ ตำรวจจะต้องมุ่งเน้นการแสวงหาความร่วมมือ เพื่อให้ประชาชนและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือ สนับสนุนการปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมให้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม ตำรวจก็ต้องเริ่มจากการปฏิบัติหน้าที่ และทำภารกิจของตนให้สำเร็จครบถ้วนเสียก่อน เพื่อเป็นการสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและสังคมจนเป็นที่ยอมรับก่อน จึงจะเป็นที่มาของความร่วมมือร่วมใจของประชาชน และหน่วยราชการที่เราต้องการได้

2.2.2 แนวทางการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก

การปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุกในการป้องกันอาชญากรรมนั้น เป็นการเข้าไปใช้ประโยชน์ หรือล่วงรู้ข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มอาชญากรหรือคนในชุมชน และลดศักยภาพข้อมูลข่าวสารหรือระบบข้อมูลข่าวสารของฝ่ายอาชญากร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการป้องกันอาชญากรรม โดยการนำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นมาวิเคราะห์ วางแผนและกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหอาชญากรรมในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถดำเนินการแสวงหาและเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ดังนี้

1) **ข้อมูลข่าวสารโดยตรง** ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งโดยตรงจากสื่อข้อมูล หรือแหล่งข้อมูลโดยตรง เช่น ข้อมูลร้องเรียนหรือแจ้งความจากประชาชน ข้อมูลจากการซักถามขยายผลจากผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัย ข้อมูลที่ได้รับจากการไปเยี่ยมเยียนประชาชน ข้อมูลจากสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ข้อมูลการแจ้งเหตุ สถิติคดีอาญาของสถานีตำรวจ เป็นต้น

2) **ข้อมูลข่าวสารโดยอ้อม** ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแจ้งจากสื่อข้อมูลหรือแหล่งข้อมูลโดยอ้อม เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง สื่อมวลชนทุกแขนง ข้อมูลแลกเปลี่ยนข่าวสารอาชญากรรมระหว่างท้องที่หรือหน่วยงานอื่น เรื่องร้องเรียนจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือข้อมูลทาง social network เป็นต้น

3) **ข้อมูลจากการตรวจสอบและการสังเกตของเจ้าหน้าที่ตำรวจ** ชุดปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครต่าง ๆ ทำให้พิจารณาเห็นว่า พื้นที่ใดมีปัญหาใด พื้นที่ใดเป็นพื้นที่ล่อแหลม กลุ่มอาชญากรหรือกลุ่มเสี่ยงที่จะเป็นอาชญากรว่าเป็นผู้ใด อยู่ที่ใด และมีพฤติกรรมอย่างไร

4) ข้อมูลจากเครื่องมือวิเคราะห์อาชญากรรม เช่น นาฬิกาอาชญากรรม (Clock Map) แผนที่อาชญากรรม (Crime Map) ทำให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบช่วงเวลาที่เกิดอาชญากรรม (Time) พื้นที่ที่เกิดอาชญากรรม (Place) ความถี่ของการเกิดอาชญากรรม ประเภทและรูปแบบการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการออกตรวจเพื่อป้องกันเหตุได้เป็นอย่างดี

5) ข้อมูลคดีที่เป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ ซึ่งได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ หรือจากการสำรวจ หรือจากประชาชน โดยนำมาเป็นข้อมูลในการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situational Crime Prevention)

6) ข้อมูลท้องถิ่น ได้แก่ ข้อมูลจากการปฏิบัติงาน เช่น ข้อมูลร้านค้าทอง สถานบริการ ร้านเสริมสวย โรงเรียน หมู่บ้านจัดสรร ธนาคาร บ้านพักบุคคลสำคัญ ย่านธุรกิจ ชุมชนแออัด ไร่รับจำนำ โรงพยาบาล คลินิก สถานที่ทำการของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ ว่ามีความล่อแหลมต่อการเกิดปัญหาอาชญากรรมอย่างไร เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนป้องกันต่อไป

7) ข้อมูลอื่น ๆ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โครงการเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้อง เช่น จากโครงการศึกษาวิจัยของนักศึกษา ภาคเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพิ่มบุคคลที่มีพฤติกรรมน่าติดตาม เป็นต้น

เมื่อได้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มาแล้ว จึงนำข้อมูลมาวางแผนและกำหนดแนวทางป้องกันอาชญากรรม โดยต้องวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมในเชิงรุก และพยากรณ์เหตุการณ์อาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น เช่น การคาดการณ์ว่า ในวันต่อไป สัปดาห์หน้า เดือนหน้า หรือปีหน้า น่าจะมีคดีประเภทใดเกิดขึ้นบ้าง เกิดที่ใด เวลาใด กลุ่มคนร้ายน่าจะเป็นใคร วิธีการและมูลเหตุเป็นอย่างไร และบุคคลกลุ่มใดน่าจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมดังกล่าว ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ ถือเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการวางแผนปฏิบัติ การจัดกำลัง การกำหนดมาตรการที่เหมาะสม รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนกลุ่มที่น่าจะตกเป็นเหยื่อ (Crime Victim) ได้ทราบถึงแนวโน้มดังกล่าว เพื่อหลีกเลี่ยงอาชญากรรมด้วย

2.2.3 แนวทางการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก ของตำรวจภูธรภาค 7

1) การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Proactive Crime Prevention) มีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้อีกองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม

หายไป อันนำมาสู่การทำให้ไม่มีอาชญากรรมในพื้นที่ หรือลดการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่ลง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม

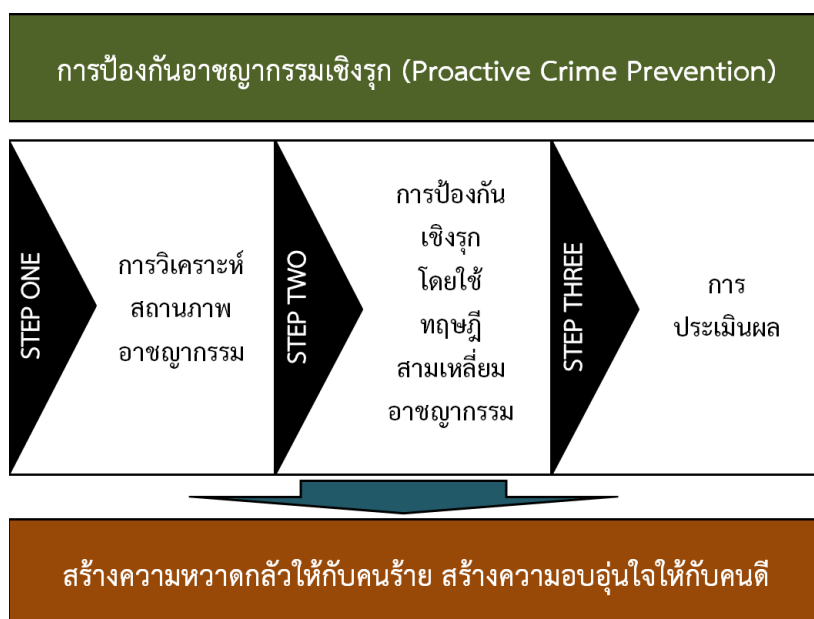
ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการป้องกันเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยม

อาชญากรรม

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

โดยยึดหลักปรัชญาที่ว่า “**สร้างความหวาดกลัวให้กับคนร้าย สร้างความอบอุ่นใจให้กับคนดี**” ตามแผนภาพที่ 5 - 2 ดังนี้

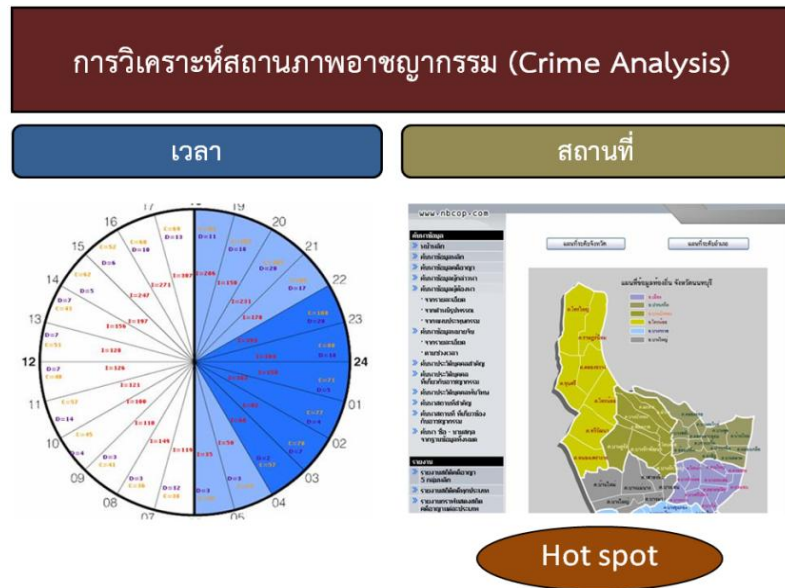
แผนภาพที่ 5 - 2 (การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม)

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม (Crime Analysis)

สามารถทำได้โดยนำข้อมูลที่เกิดขึ้นจริง ได้แก่ ข้อมูลคดีที่พนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์ไว้ และที่ยังไม่ได้รับคำร้องทุกข์ ข้อมูลการร้องเรียนจากประชาชน สื่อมวลชนต่าง ๆ เป็นต้น มาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบ ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ (Time) โดยใช้เครื่องมือ นาฬิกาอาชญากรรม (Clock Crime) และให้ทราบสถานที่ที่เกิดเหตุ (Place) โดยใช้เครื่องมือแผนที่อาชญากรรม (Crime Map) แล้วปักหมุดลงในแผนที่ตามช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ก็จะทำให้ทราบแหล่งที่เกิดอาชญากรรมหนาแน่น หรือพื้นที่ที่เกิดเหตุบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ กัน (Hot Spot) ตลอดจนพฤติกรรมของคนร้าย สภาพปัญหาและสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม ตามตัวอย่างดังแผนภาพที่ 5 - 3 ดังนี้

แผนภาพที่ 5 - 3 (การวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรม)

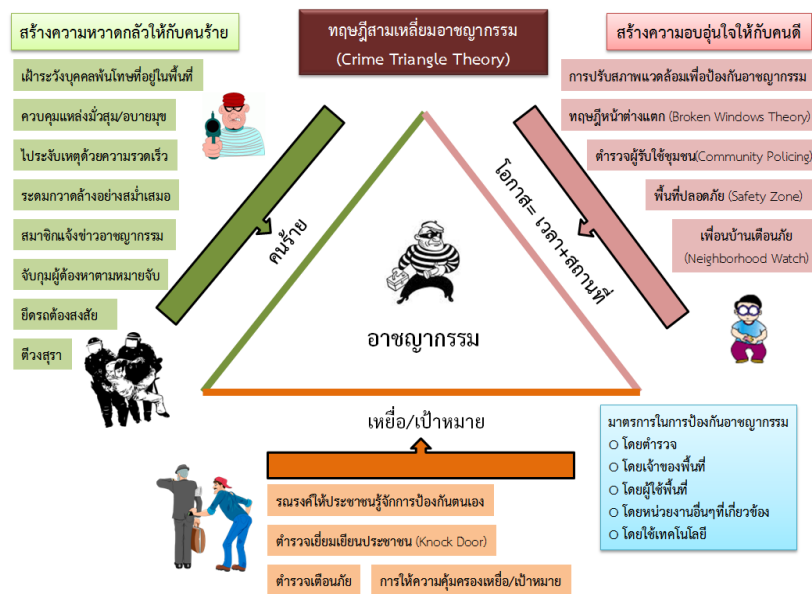

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้หลักการ

ของทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม

สำหรับขั้นตอนนี้ หัวหน้าสถานีตำรวจจะต้องใช้เทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) เพื่อร่วมคิด ร่วมวางแผน และกำหนดมาตรการ โครงการ กิจกรรม และแนวทางการปฏิบัติ ในการป้องกันอาชญากรรมทั้ง 3 ด้านของสามเหลี่ยมอาชญากรรม โดยสร้างความเข้าใจกับตำรวจทุกฝ่ายให้มีความพร้อม และร่วมปฏิบัติกันอย่างจริงจัง ตามแผนภาพที่ 5 - 4 ดังนี้

แผนภาพที่ 5 - 4 (ป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม)

ที่มา : (ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม, ออนไลน์, 2560)

3	ด้านเหยื่อ/เป้าหมาย								
	1) โครงการตำรวจเตือนภัย								
	2) โครงการเคาะประตูบ้านตรวจเยี่ยมประชาชน (Knock Door), โครงการคุ้มครองเหยื่อ/เป้าหมาย								
	3) โครงการครูตำรวจ D.A.R.E, โครงการ 5 นาที หน้าเสาธง								
	4) โครงการอบรมให้ความรู้ประชาชน, รู้จักป้องกันตนเอง								
5) มาตรการประชาสัมพันธ์, ตำรวจชุมชนสัมพันธ์									

หลักการสำคัญของการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก (Proactive Crime Prevention) คือ โครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่าง ๆ นั้น จะต้องดำเนินการให้ครบทั้ง 3 ด้าน ทั้งคนร้าย การตัดช่องโอกาส และผู้เสียหายหรือเหยื่อ โดยดำเนินการควบคู่กันไป ทั้งนี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์อาชญากรรมและสภาพพื้นที่ ตามที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลไว้แล้ว

ตำรวจภูธรภาค 7 มีตัวอย่างโครงการการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกของหน่วยงานในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่นอกเหนือจากที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้จำนวน 1 โครงการ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก เพื่อให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรม ด้านโอกาสในการกระทำผิด (Opportunity) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญหายไป ดังนี้

ตัวอย่าง การดำเนินโครงการของตำรวจภูธรภาค 7 นอกจากที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้

โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร)

โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) นั้น เป็นโครงการของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะพื้นที่สำคัญที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี เช่น ชายหาดชะอำ ถนนเพชรเกษม เป็นต้น โดยชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) นั้น มีภารกิจที่มุ่งเน้นการปฏิบัติการเชิงรุกในการป้องกันอาชญากรรม โดยการเข้าถึงพื้นที่และควบคุมปัญหาอาชญากรรมและอุบัติเหตุทางถนนที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งสืบเนื่องมาจากการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมในจังหวัดเพชรบุรี ทำให้ทราบถึงบริเวณพื้นที่สำคัญที่อาจเกิดปัญหาอาชญากรรม หรืออุบัติเหตุบ่อยครั้ง ซึ่งพบว่า มักเกิดขึ้นบนถนนเพชรเกษม (ถนนสายหลัก) จะมีปัญหาอุบัติเหตุจราจรเกิดขึ้นบ่อยครั้งและเป็นอุบัติเหตุขนาดใหญ่ โดยชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) จะได้รับการฝึกเป็นพิเศษ ให้มีขีดความสามารถที่จะ ใช้ยุทธวิธีในการ

ตั้งจุดสกัดจับ การเข้าพื้นที่ปิดล้อมตรวจค้น การจับกุมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบนท้องถนน การเข้าพื้นที่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบเหตุหรือนักท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว โดยจะเน้นการฝึกในเรื่องยุทธวิธีต่าง ๆ ที่ทำให้สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังได้รับการฝึกอบรมในเรื่องของการปฐมพยาบาล และการเข้าช่วยเหลือประชาชนกรณีเกิดอุบัติเหตุขนาดใหญ่อีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างแท้จริง “คนดีอุ่นใจ คนร้ายหวาดกลัว” (รายละเอียดของโครงการและมาตรการในการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษอศวินเพชร ปรากฏตามภาคผนวก ง)

แผนภาพที่ 5 - 5 ภาพถ่ายการปฏิบัติงาน โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อศวินเพชร)

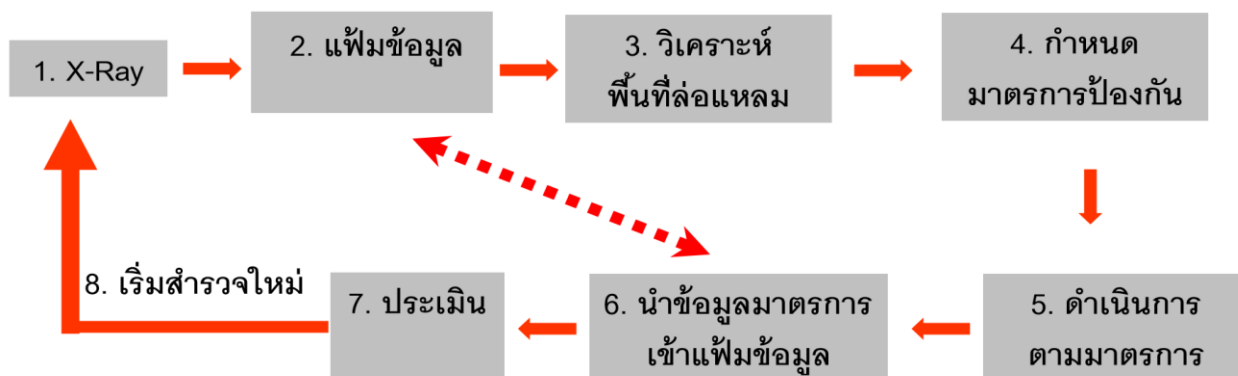
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผล

จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยอาจดูจากสถิติคืออาญาเปรียบเทียบ และตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ก.พ.ร.) สุดท้ายคือการวัดผลลัพธ์ในเรื่องของความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรม และความพึงพอใจของประชาชน

2) การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกในระดับสถานีตำรวจ

จากศึกษาวิจัย พบว่า การนำการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกไปใช้ใน ระดับสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 มีแนวทางการดำเนินการตามขั้นตอนที่มุ่งเน้นการ วิเคราะห์และการวางแผนล่วงหน้าในการป้องกันอาชญากรรมตามสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อม ของแต่ละพื้นที่ (Place) รวมถึงช่วงเวลาเวลาในการเกิดอาชญากรรม (Time) โดยมีขั้นตอนการ ดำเนินการ ดังแผนภาพที่ 5 - 6 ดังนี้

แผนภาพที่ 5 - 6 (ขั้นตอนการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกในระดับสถานีตำรวจ)

2.1) การสำรวจ (X-Ray) พื้นที่ โดยปฏิบัติดังนี้

2.1.1) แบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ย่อยลง โดยให้เหมาะสมกับกำลังพลที่มี

2.1.2) ออกคำสั่งจัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการ X-Ray พื้นที่ในแต่ละเขตย่อยที่ได้แบ่งไว้แล้ว และประชุมชี้แจงผู้ปฏิบัติให้ทราบถึงเขตพื้นที่รับผิดชอบและภารกิจในการปฏิบัติการสำรวจ

2.1.3) ออกสำรวจหาพื้นที่เสี่ยง/พื้นที่ล่อแหลม และข้อมูลช่วงเวลาที่เกิดเหตุ โดยพิจารณาจาก

- พื้นที่ที่เคยมีคดีเกิดจากสถิติการเกิดอาชญากรรม และจากการสอบถามประชาชนในพื้นที่ว่าบริเวณใดที่หวาดกลัวภัยอาชญากรรม

- ช่วงเวลาที่เกิดเหตุ จากสถิติการเกิดอาชญากรรม และการสำรวจข้อมูลหรือสอบถามจากประชาชน

2.1.4) จัดทำข้อมูลพื้นที่ล่อแหลม เสนอต่อหัวหน้างานป้องกันปราบปรามของสถานีตำรวจ

2.2) จัดทำเพิ่มข้อมูลพื้นที่ล่อแหลมและช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ที่ได้จากการสำรวจ (X - Ray) โดยจัดทำเพิ่มแยกตามพื้นที่ที่ออกคำสั่ง เก็บไว้ที่สถานีตำรวจ โดยหัวหน้างานป้องกันปราบปรามเป็นผู้รับผิดชอบ

2.3) วิเคราะห์พื้นที่ล่อแหลม ที่จะต้องใช้ระบบการรักษาความปลอดภัยและการตรวจตราดูแลพื้นที่ในช่วงเวลาที่น่าเกิดเหตุ โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ได้แก่เพิ่มข้อมูลพื้นที่ล่อแหลมที่ได้เตรียมไว้แล้ว ข้อมูลท้องถิ่น แผนที่อาชญากรรม (Crime Map) และนาฬิกาอาชญากรรม (Clock Crime) ซึ่งการปักหมุดลงในแผนที่ตามช่วงเวลาที่เกิดเหตุ ก็จะทำให้ทราบแหล่งที่เกิดอาชญากรรมหนาแน่น (Hot Spot) ซึ่งนำไปสู่การกำหนดพื้นที่ล่อแหลมของสถานีตำรวจ

2.4) กำหนดมาตรการป้องกันอาชญากรรม หัวหน้าสถานีตำรวจต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการวางมาตรการป้องกัน เนื่องจากมาตรการต่าง ๆ ต้องอาศัยการบูรณาการของงานหลายฝ่ายในสถานีตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมาตรการป้องกันที่นำมาใช้กับพื้นที่ล่อแหลม แบ่งได้ดังนี้

2.4.1) มาตรการโดยตำรวจ เช่น การวางแผนการออกตรวจของสายตรวจ โดยอาจเพิ่มกำลังตำรวจสายตรวจหรือเพิ่มความถี่ในการตรวจจุดล่อแหลมให้มากขึ้น รวมถึงการวางแผนปฏิบัติงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ การจัดตั้งชุดปฏิบัติการพิเศษ การตั้งด่านตรวจจุดตรวจ จุดกักตัวสกัดจับ การแสวงหาความร่วมมือจากชุมชนหรืออาสาสมัครภาคประชาชนเพื่อเฝ้าระวัง เป็นต้น

2.4.2) มาตรการโดยเจ้าของพื้นที่ เช่น ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เจ้าของอาคาร เจ้าของศูนย์การค้า เข้าไปจัดการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ไม่ให้เป็นพื้นที่ล่อแหลม หรือจุดเสี่ยง โดยพิจารณาสภาพแวดล้อมพื้นที่ของตนเองว่า สิ่งใดที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม เช่น ความมืดทึบ ไม่มีแสงสว่าง พุ่มไม้สูง ซึ่งอาจเป็นจุดอับที่ทำให้คนร้ายสามารถซุกซ่อนตัวอยู่ หรือก่อเหตุได้

2.4.3) มาตรการโดยผู้ใช้พื้นที่ เช่น ผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้าน หรือผู้ที่ผ่านเข้ามาในพื้นที่ ต้องระมัดระวังตัวเอง โดยจะต้องรู้ว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่อันตราย และคอย

ช่วยกันสอดส่องดูแล เฝ้าระวัง เตือนภัย รวมถึงถ่ายทอด (Share) ความรู้ในการป้องกันอาชญากรรมให้แก่ผู้อื่นในชุมชน

2.4.4) มาตรการโดยหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน องค์กรต่าง ๆ โดยประสานงานและบูรณาการร่วมกันเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ ไม่ให้เอื้ออำนวยต่อการก่ออาชญากรรม เช่น การจัดโครงการหอพักสีขาว บริเวณมหาวิทยาลัย เป็นต้น

2.4.5) มาตรการใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้กล้องวงจรปิด CCTV เพื่อควบคุมพื้นที่โดยกล้องวงจรปิดตลอด 24 ชั่วโมง การใช้สัญญาณเตือนภัยต่าง ๆ การแจ้งข่าวสารทาง Social media หรือการใช้แอปพลิเคชันใน Smart phone เพื่อแจ้งเหตุ แจ้งเตือน (Police I lert you) การระบุจุดพิกัด (GPS) การตรวจสอบการทำงานของสายตรวจ (Find my Friend/ Life 360) และประสานงาน ติดต่อสื่อสารข้อมูลระหว่างกัน (Line) เป็นต้น

2.5) ดำเนินการตามมาตรการการป้องกัน ที่ได้กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ โดยมอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบพื้นที่ เข้าไปดำเนินการตามมาตรการ โดยหัวหน้าสถานีตำรวจ และหัวหน้างานป้องกันปราบปรามของสถานีตำรวจเป็นผู้ควบคุมและให้คำแนะนำ

2.6) นำข้อมูลมาตรการเข้าเพิ่มข้อมูล เมื่อดำเนินการตามมาตรการการป้องกันแล้ว ก็รวบรวมข้อมูลมาตรการที่ได้ดำเนินการเข้าเพิ่มข้อมูลพื้นที่ล่อแหลมที่ได้สำรวจไว้

2.7) ประเมินผล สามารถประเมินผลโดยวัดจากสถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้น ประกอบกับระดับความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่

2.8) เริ่มสำรวจใหม่ โดยทำการสำรวจพื้นที่ล่อแหลมอื่น ๆ ใหม่แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว

2.2.4 แนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการป้องกันอาชญากรรม

การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรม มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้ตำรวจสามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ภายใต้อุปกรณ์ที่จำกัด โดยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวางแผน เก็บข้อมูล ตรวจสอบ และระวังป้องกันอาชญากรรม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (คนดีอุ่นใจ คนร้ายหวาดกลัว) มีดังนี้

1) เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล ได้แก่ ระบบ POLIS ระบบสารสนเทศข้อมูลอาชญากรรม (CRIMES) และระบบฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ (AMI) ซึ่งช่วยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานสามารถค้นหาข้อมูลที่สนับสนุนการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว เช่น

ข้อมูลทะเบียนยานพาหนะ ข้อมูลใบขับขี่ ข้อมูลรถหาย ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ข้อมูลหมายจับ สถิติคดีอาญาที่เกิดขึ้น โดยสามารถนำข้อมูลที่บันทึกไว้ในฐานข้อมูลของระบบ มาใช้ในการวางแผนเพื่อป้องกันอาชญากรรม รวมทั้งตรวจสอบข้อมูลในการตรวจค้นบุคคลและยานพาหนะต้องสงสัย เพื่อสกัดจับผู้กระทำความผิดได้อย่างแม่นยำ และรวดเร็ว

2) เทคโนโลยีสำหรับกำกับดูแลสายตรวจ ได้แก่ ระบบบอกตำแหน่งรถสายตรวจอัตโนมัติ (AVLS) ระบบตู้แดงอัจฉริยะ ระบบแจ้งพิกัดจาก Smart Phone โดยเฉพาะการใช้งานแอปพลิเคชัน “Find my Friend” หรือ “Life 360” ซึ่งช่วยให้หัวหน้าสถานีตำรวจหรือหัวหน้างานป้องกันปราบปรามของสถานีตำรวจ สามารถทราบตำแหน่งของสายตรวจผู้ปฏิบัติงาน และตรวจสอบการทำงานของสายตรวจให้ตรงตามแผนที่วางไว้ได้เป็นอย่างดี

3) เทคโนโลยีสำหรับการสื่อสารข้อมูล ได้แก่ Line Application ใน Smart Phone ซึ่งสามารถนำไปใช้งานได้ดังนี้

3.1) การรับคำสั่ง การรายงานเหตุ ผ่าน Line Application
 3.2) การรับ - ส่ง เอกสารคำสั่ง รายงานเหตุ หรือเอกสารอื่น
 3.3) การรับ - ส่ง เก็บภาพนิ่ง วิดีโอสั้น แสดงที่เกิดเหตุ หรือเหตุการณ์ หรือการรายงานผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารทราบ

3.4) การตั้งกลุ่ม Line เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในกลุ่ม หรือประชุมกลุ่ม โดยอาจตั้งกลุ่ม Line เพื่อทำงานแบบบูรณาการ โดยเชิญบุคคลในหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคประชาชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาร่วมกลุ่ม เพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน

3.5) ยกระดับ Line เป็น Line@ โดยใช้ Premium ID ในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม

3.6) การ Share Location เพื่อทราบตำแหน่งของผู้ปฏิบัติหรือจุดเกิดเหตุ

4) เทคโนโลยีสำหรับการรับแจ้งเหตุ ได้แก่ แอปพลิเคชัน Police I lert u บน Smart Phone สำหรับให้ประชาชนใช้แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย แจ้งจุดเกิดเหตุ หรือขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุไม่เกิน 5 นาที โดยประมาณ โดยประชาชนสามารถใช้งานได้ง่ายเพียงกดปุ่มขอความช่วยเหลือเพียงปุ่มเดียวเท่านั้น สัญญาณเตือนก็จะแจ้งเหตุให้ตำรวจในพื้นที่นั้น ๆ ทราบ พร้อมทั้งแสดงข้อมูลตำแหน่งของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือได้อย่างแม่นยำ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถระงับเหตุได้ทันท่วงที และยังช่วยให้นักท่องเที่ยวที่ประสบเหตุร้าย สามารถแจ้งเหตุได้โดยง่ายอีกด้วย

5) เทคโนโลยีสำหรับการประชุม ได้แก่ การประชุมทาง Video conference, Mobile conference ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารไม่ต้องเดินทางมาประชุม ณ ที่เดียวกัน ทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง อีกทั้งยังใช้ในการประชุม ติดตาม ประสานงาน ควบคุมสั่งการ โดยมีการถ่ายทอดสดการปฏิบัติหน้าที่มายังศูนย์ควบคุมสั่งการได้อีกด้วย

6) เทคโนโลยีสำหรับการนำทาง ได้แก่ การใช้ระบบ GPS ระบบนำทาง (Navigator) เช่น Google map เป็นต้น ซึ่งสามารถนำทางให้ผู้ปฏิบัติงานไปยังตำแหน่งของสายตรวจ ผู้แจ้งเหตุ หรือการนำทางไปยังตำแหน่งของอุปกรณ์ (Smart Phone) ได้อย่างแม่นยำ และยังทำให้ทราบถึงเส้นทางที่สามารถไปยังจุดต่าง ๆ ได้เร็วที่สุด เช่น เส้นทางลัด การหลีกเลี่ยงการจราจรติดขัด เป็นต้น

7) เทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับการปฏิบัติงานสายตรวจ ได้แก่ Spy Camera กล้องสอดแนมติดหมวก/เครื่องแบบ, Smart Phone ซึ่งตำรวจทุกนายต้องใส่, อาวุธปืนยิงไฟฟ้า Taser Gun, โล่หรือชุดเกราะกันกระสุนที่มีน้ำหนักเบา, เครื่องติดตามตัวบุคคล/ส่งสัญญาณ, โดรนสอดแนม/บันทึกภาพ, รถจักรยานยนต์ตำรวจที่มีสมรรถนะในขับเคลื่อนความเร็วสูง, รถยนต์ขนาดใหญ่ที่มีสมรรถนะในการเข้าถึงในทุกพื้นที่ ฯลฯ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานสายตรวจเพื่อให้ทำงานได้ง่ายขึ้น หรือได้เปรียบในทางยุทธวิธี และเกิดความปลอดภัยในการทำงานมากขึ้น

8) ระบบโทรทัศน์วงจรปิด (Closed Circuit Television หรือ CCTV) เป็นระบบสำหรับใช้เพื่อดูแลเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตรวจสอบสิ่งผิดปกติ หรือสิ่งผิดกฎหมาย เพื่อสามารถเข้าไปป้องกันได้ก่อนหรือบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการรักษาความปลอดภัยรูปแบบหนึ่ง เพราะหากมีการควบคุมพื้นที่โดยกล้องวงจรปิดแล้ว ก็อาจมีผลเป็นการปิดช่องโอกาสในการก่อเหตุ หรือมีผลต่อการตัดสินใจในการก่ออาชญากรรมของคนร้ายได้ทางหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้อาชญากรรมในพื้นที่ลดลงได้

9) ระบบเครือข่ายสังคม Social Network ได้แก่ Line, Facebook, Twitter ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในเรื่องของการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร เช่น

9.1) ใช้ในการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงาน

9.2) ใช้ในการปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร (Information Operation) เพราะเครือข่ายสังคมเป็นหนึ่งในวิธีที่ง่ายที่สุด เนื่องจากข้อมูลที่ผ่านช่องทางนี้จะไปได้กว้างและค่อนข้างเร็ว อีกทั้งมีผู้ใช้งานจำนวนมาก และครอบคลุมทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น เช่น การแจ้งข้อมูลข่าวสาร เตือนภัย ให้ความรู้ และแนะนำวิธีการป้องกันอาชญากรรมต่าง ๆ

9.3) ใช้ในการติดตามพฤติกรรมหรือที่อยู่ของผู้ต้องหา หรือผู้ที่ จะกระทำความผิด ซึ่งใช้งาน Facebook โดยการปลอมตัวเป็นบุคคลเข้าไปพูดคุยกับกลุ่มผู้กระทำความผิด เป็นต้น

10) การปักหมุดจุดเกิดอาชญากรรมใน Google Map หรือโปรแกรม Crime Map ซึ่งเป็นแผนที่ในระบบคอมพิวเตอร์ ที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดจุดเกิดเหตุลงในแผนที่ เพื่อประกอบวางแผนป้องกันปราบปรามอาชญากรรม หรืองานสายตรวจได้เป็นอย่างดี

11) การตรวจสอบจุดตั้งด่านด้วย Trapster Application ได้แก่ โปรแกรม Trapster บน Smart Phone ซึ่งช่วยให้ทราบตำแหน่งของด่านตรวจทุกจุดที่กำลังตั้งด่านอยู่ในทุกเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ตำรวจภูธรภาค 7 ควรให้ความสำคัญกับการป้องกันอาชญากรรมเป็นหลัก เพื่อไม่ให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะการป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุก ซึ่งเป็นการวางแผนล่วงหน้า มีการเตรียมพร้อม และกำหนดมาตรการที่ดีในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อรองรับเหตุการณ์ปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อป้องกันอาชญากรรมก่อนที่จะเกิดขึ้นไม่ให้เกิดขึ้นหรือให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด

2) ตำรวจภูธรภาค 7 ควรมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกับประชาชนและชุมชนในการป้องกันอาชญากรรมเป็นหลัก โดยการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปในชุมชนเพื่อสร้างความใกล้ชิดและเป็นมิตรกับประชาชนให้มากที่สุด พร้อมทั้งเปิดรับฟังปัญหาของประชาชนเพื่อหาแนวทางแก้ไข และเข้าไปช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สื่อประชาสัมพันธ์แนะนำแก่ชุมชนในการป้องกันตนเอง รวมทั้งมีการจัดทำโครงการที่สร้างสรรค์ในชุมชน เช่น โครงการหมู่บ้านสีขาว ชุมชนเข้มแข็ง ไทยนิยมยั่งยืน ฯลฯ และต้องมีการพัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Partnership) ให้มากขึ้น เช่น โครงการอาสาสมัครพิทักษ์ชุมชน เป็นต้น โดยหัวหน้าสถานีตำรวจต้องให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

3) ตำรวจภูธรภาค 7 ควรมุ่งเน้นการบริหารงานด้านกำลังพล เครื่องมือ งบประมาณ และวิธีการการทำงาน ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังพล ต้องมีการจัดสรรอัตรากำลังพลให้มีความเหมาะสมกับปริมาณงาน สร้างขวัญกำลังใจ และให้สวัสดิการที่เหมาะสม มีการให้รางวัลและการลงโทษอย่างมีมาตรฐาน มีการฝึกอบรมและซักซ้อมการปฏิบัติเพื่อเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทั้งสายตรวจ และชุดชุมชนสัมพันธ์ให้มี

ความเป็นมืออาชีพ ในด้านการเงิน หน่วยปฏิบัติต้องมีการวางแผนระยะยาว เพื่อนำเสนอโครงการ/กิจกรรม พร้อมเหตุผล และมีการจัดสรรงบประมาณที่ชัดเจน เหมาะสมกับภารกิจและปริมาณงานของแต่ละพื้นที่ รวมถึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในด้านเครื่องมือ ต้องมีบริหารจัดการเครื่องมือ อุปกรณ์ ยานพาหนะต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและพร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านวิธีการปฏิบัติงาน ต้องมีการปรับรูปแบบวิธีการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีการวางแผนล่วงหน้าและการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมให้มากขึ้น

4) ตำรวจภูธรภาค 7 ควรมีการปฏิบัติกรข่าวสารในเชิงรุก มิใช่คอยแต่ป้องกันเหตุหรือเผชิญเหตุอย่างเดียว จะต้องมีการเข้าไปใช้ประโยชน์หรือล่วงรู้ข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มอาชญากรหรือคนในชุมชนให้มากที่สุด เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นไม่ให้เกิดขึ้น โดยนำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นมาวิเคราะห์ วางแผนและกำหนดแนวทางในการป้องกันอย่างต่อเนื่อง และนำมาพยากรณ์เหตุการณ์อาชญากรรมที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกำลังและกำหนดมาตรการที่เหมาะสม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนกลุ่มที่น่าจะตกเป็นเหยื่อ (Crime Victim) ได้ทราบถึงแนวโน้มดังกล่าวเพื่อหลีกเลี่ยงอาชญากรรมด้วย

5) ตำรวจภูธรภาค 7 ต้องใช้แนวทางการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Proactive Crime Prevention) เพื่อทำให้องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่หายไปและไม่ก่อให้เกิดอาชญากรรมในพื้นที่ โดยการวิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรม และดำเนินการป้องกันเชิงรุกโดยการจัดทำโครงการ กิจกรรม และกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อปิดช่องว่างการก่ออาชญากรรม ทั้ง 3 ด้าน ทั้งด้านคนร้าย การตัดช่องโอกาส และเหยื่อควบคู่กันไป และมีการประเมินผลการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ โดยยึดหลักปรัชญาที่ว่า “สร้างความหวาดกลัวให้กับคนร้าย สร้างความอบอุ่นใจให้กับคนดี”

6) สถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ควรนำแนวทางการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกในระดับสถานีตำรวจไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยต้องมีการสำรวจ (X - Ray) พื้นที่จัดทำข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์พื้นที่ที่ล่อแหลมและช่วงเวลาที่น่าเกิดเหตุ แล้วกำหนดมาตรการในการป้องกันอาชญากรรม ทั้งการจัดกำลัง แผนการออกตรวจ แผนปฏิบัติงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จัดตั้งชุดปฏิบัติการพิเศษ การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ จุดกักตัวสกัดจับ การแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน การปรับปรุงสภาพแวดล้อม การใช้กล้องวงจรปิด CCTV ควบคุมพื้นที่ เป็นต้น แล้วดำเนินการตามมาตรการที่กำหนด รวมทั้งจัดทำข้อมูลและประเมินผลการดำเนินการที่ชัดเจน

7) ตำรวจภูธรภาค 7 ควรมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันอาชญากรรม เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้งาน Application ใน Smart Phone ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนสามารถใช้งานได้ง่าย รวมถึงเทคโนโลยียุคใหม่ เช่น เทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูล (POLIS, CRIMES, AMI) เทคโนโลยีสำหรับกำกับดูแลสายตรวจ (AVLS, ระบบตู้แดงอัจฉริยะ, Find my Friend, Life 360) เทคโนโลยีสำหรับการสื่อสาร (Line, Message) เทคโนโลยีสำหรับการรับแจ้งเหตุ (Police I lert u) เทคโนโลยีสำหรับการประชุม (Video conference, Mobile conference) เทคโนโลยีสำหรับการนำทาง (GPS, Google map) เทคโนโลยีสำหรับงานสายตรวจ (Crime Map, Spy Camera, Taser Gun, Special Shield & Armor, GPS Tracker, Dorn, Police motorcycle, Bigfoot ฯลฯ) ระบบโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ระบบเครือข่ายสังคม (Line, Facebook, Witter) การตรวจสอบจุดตั้งด่าน (Trapster) เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) ตำรวจภูธรภาค 7 ควรใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing) เป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการสื่อสารกับประชาชนในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง หรือในชุมชน และรับข่าวสารเชิงลึกจากประชาชนเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ชุมชนนั้น ๆ โดยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในทุกช่องทาง เพื่อติดต่อสื่อสารและแจ้งข้อมูลข่าวสารอาชญากรรม และจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าโดยการสำรวจข้อมูลพื้นที่เสี่ยง (ชุมชนเป้าหมาย) แล้ววิเคราะห์วางแผนการใช้กำลังตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เข้าไปให้ความรู้ และนำวิธีการป้องกันอาชญากรรม หรือดำเนินโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการจิตอาสาฯ กองทุนหมู่บ้าน, ชุมชนเข้มแข็ง, หมู่บ้านสีขาว, ชุมชนปลอดภัยเสพติด, ครัวตำรวจแดร์ (D.A.R.E), โครงการเวทีประชาคมหมู่บ้าน, โครงการเวทีไทยนิยมยั่งยืน ฯลฯ อีกทั้งต้องวิเคราะห์ถึงความพร้อมของประชาชนในพื้นที่ด้วยว่าจะใช้การสื่อสารในช่องทางใดที่สะดวกและเข้าใจง่ายที่สุด นอกจากนี้ควรมีการสรรหา คัดเลือก และฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2) ตำรวจภูธรภาค 7 ต้องเน้นการจัดสายตรวจเพื่อป้องกันเหตุ โดยจัดให้มีกำลังตำรวจสายตรวจกระจายอยู่ในทุกพื้นที่ เพื่อมุ่งเน้นการปรากฏกายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงกลางคืน เสาร์-อาทิตย์ และงานเทศกาลต่าง ๆ รวมทั้งการปฏิบัติงานสายตรวจในมิติอื่น ๆ เช่น สร้างความสัมพันธ์กับประชาชน สำรวจพื้นที่ (X - Ray) เพื่อหาข้อมูลอาชญากรรม การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน อาสาสมัคร สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม หรือการสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น นอกจากนี้การทำงานของสายตรวจจะต้องมีการวางแผนล่วงหน้า โดยนำสถิติคดีอาญาและข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ มาวิเคราะห์พื้นที่ (หาจุดเสี่ยง/จุดต่อแหลม) และช่วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมสูง แล้วนำมาวางแผนการจัดสายตรวจให้

ตรวจในพื้นที่และช่วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมสูงนั้น โดยต้องมีการกำหนดแผนการออกตรวจทุกวัน และปรับแผนการตรวจใหม่เมื่อครบวงรอบการตรวจเสมอ

3) ดำรวจภูธรภาค 7 ควรดำเนินงานด้านการรักษาความปลอดภัยในหลากหลายมิติ เพื่อลดความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้มาตรการการตรวจท้องที่เป็นหลัก ทั้งสายตรวจทุกประเภท เวรสืบสวน อาสาสมัครต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นจุดเสี่ยง/จุดอ่อนแหลม และแหล่งท้องที่ที่สำคัญต่าง ๆ ควบคู่ไปกับมาตรการอื่นๆ เช่น การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด โดยบูรณาการร่วมกับ ฝ่ายทหารและฝ่ายปกครอง เพื่อตรวจค้นสิ่งผิดกฎหมาย อาวุธปืน ยาเสพติด ตรวจสารเสพติด/ แอลกอฮอล์ และเฝ้าระวังบุคคลที่มีประวัติอาชญากรรม รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ต้องสงสัย เป็นต้น การเฝ้าระวังด้วยระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) โดยต้องสนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ต้องมีการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย โดยการกำหนด มาตรการ แผนการปฏิบัติ และออกคำสั่งต่าง ๆ เช่น แผนการออกตรวจพื้นที่ การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด แผนการปฏิบัติการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ แผนปิดล้อมตรวจค้น การปรับสภาพแวดล้อม ฯลฯ โดยมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกฝ่ายและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมบูรณาการทั้งด้านกำลังพล และภารกิจ แล้วดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน

4) ทุกสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ควรจัดทำแผนเผชิญเหตุไว้ให้พร้อม ในทุกสถานการณ์ และมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุเดือนละ 1 - 2 ครั้ง โดยขั้นตอนการจัดทำและ ซักซ้อม แผนเผชิญเหตุ มีดังนี้

- 4.1) รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เหตุการณ์อาชญากรรมที่น่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่
- 4.2) ตั้งสมมติฐานของเหตุการณ์ต่างๆที่น่าจะเกิดขึ้น
- 4.3) กำหนดแผนเผชิญเหตุ วัตถุประสงค์ และแนวทางการปฏิบัติในแต่ละเหตุ
- 4.4) ประชุมเพื่อรับทราบสถานการณ์และวางแผนการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ
- 4.5) กำหนดตัวผู้บัญชาการเหตุการณ์และผู้รับผิดชอบในการสื่อสาร
- 4.6) ซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ โดยเน้นการเข้าเผชิญเหตุ การทดสอบจุดตั้ง จุดสกัดจับ
- 4.7) ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบควบคุมการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ
- 4.8) สรุปและประเมินผลการซักซ้อม และนำข้อผิดพลาดไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป
- 4.9) เตรียมความพร้อมด้านร่างกาย ฝึกยุทธวิธี และเครื่องมือในการเผชิญเหตุอยู่เสมอ
- 4.10) มีการนำแผนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1) ในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม เจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัด ตำรวจภูธรภาค 7 ต้องคำนึงถึงภาพลักษณ์และชื่อเสียงของตำรวจเป็นหลักสำคัญ เพราะตำรวจเป็น ทั้งผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ให้บริการควบคู่กัน กระทำการใด ๆ จึงมักจะถูกวิพากษ์วิจารณ์อยู่ ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาทุกระดับต้องช่วยกัน สอดส่องดูแล ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ให้ผู้บังคับบัญชาทั้งในงานราชการและเรื่องส่วนตัว เพื่อไม่ให้ภาพลักษณ์ของตำรวจเสียหาย โดย ตำรวจจะต้องห่างไกล ไม่ไปคบหากับผู้มีอิทธิพล ผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แก๊งเงินกู้ นอกระบบหรืออบายมุขทุกประเภท ต้องถอยออกมาอย่างเด็ดขาดและช่วยจัดการให้หมดสิ้นไป และ ต้องไม่ใช้กฎหมายในทางที่ผิด หรือไปฝ่าฝืนกฎหมายเสียเอง เช่น ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร ขับ จักรจักรยานยนต์โดยไม่สวมหมวกกันน็อก เป็นต้น

2) ควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกในต่างประเทศ เพื่อนำมา พัฒนาข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติต่อไป

3) ควรศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ และพิจารณาปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเกิดใน ประเทศไทยหรือต่างประเทศ เพราะปัญหาอาชญากรรมล้วนแล้วแต่มีอยู่ทั่วไป ไม่มีใครรู้ได้ว่าจะ เจอกับปัญหาเหล่านี้เมื่อใด อาชญากรอาจจะแฝงตัวมาในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ผลิตขึ้นมามีความทันสมัยและให้ความสะดวกสบายแก่ผู้คนจำนวนมาก แต่ก็มี ปัญหาอาชญากรรมที่มักแอบแฝง แทรกซึมมากับเทคโนโลยีที่นิยมเหล่านี้ เช่น การหลอกซื้อขายจ่าย โอนผ่านทางอินเทอร์เน็ต แก๊งคอลเซนเตอร์ เป็นต้น

4) หน่วยงานตำรวจ ควรมีการพัฒนากำลังพลทุกระดับให้มีความรู้ทักษะ โดยเฉพาะ ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาสากลในการสื่อสาร รวมทั้งภาษาประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน เพื่อ รองรับบริการเป็นเมืองท่องเที่ยว เช่น ภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาจีนที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งการให้ความรู้มีหลายรูปแบบ เช่น ส่งไปอบรมตามสถาบันต่าง ๆ เชิญวิทยากรให้ความรู้ หรือให้ กำลังพลฝึกฝนด้วยตนเอง เป็นต้น

5) ควรมีการศึกษาและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับสื่อต่าง ๆ ที่เราบริโภคกันอยู่ทั่วไป ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ ข้อมูลข่าวสารที่แชร์หรือส่งใน โซเชียลมีเดียต่าง ๆ สื่อเหล่านี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย และนำไปสู่การพฤติกรรมรุนแรง และก่อ อาชญากรรมได้ จึงควรมีการตรวจสอบ และระงับสื่อดังกล่าวไม่ให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

6) ปัญหาอาชญากรรมส่วนหนึ่งมาจากสภาพครอบครัวที่แตกแยก พ่อแม่แยกกันไป คนละทาง ไม่มีเวลาอบรมดูแลลูก หรือบิดามารดาอยู่ด้วยกันแต่ทะเลาะกันทุกวัน ทำให้เมื่อบ้านและ ออกไปคบหาสมาคมกับเพื่อน และเมื่อเกิดความขาดแคลนก็มักจะประกอบปัญหาอาชญากรรม ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงควรสนับสนุน รมณรงค์ จัด โครงการ กิจกรรมให้ความรู้เพื่อลดความ

รุนแรงในครอบครัว เมื่อมีปัญหาควรหันหน้าเข้ากัน ให้คำปรึกษาการแนะนำที่ดีต่อกัน และคอย
อบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ให้การอบรมสั่งสอนและคอยดูแลพฤติกรรมไม่ให้เข้าไปในทางที่ไม่ดี

7) ปัญหาอาชญากรรมส่วนหนึ่งเกิดจากความผิดปกติในด้านจิตใจและอารมณ์ของคน
ในชุมชน การแก้ปัญหาในเรื่องนี้ หน่วยงานภาครัฐ ตำรวจและชุมชนจะต้องมีการบูรณาการร่วมกัน
เพื่อสร้างกิจกรรมที่ผ่อนคลายอารมณ์ โดยเปิดโอกาสให้มีการสร้างอาชีพ ลดอัตราว่างงาน
จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ร่วมกัน เพื่อเป็นการฟื้นฟูจิตใจ และยังช่วยให้หายจากความเครียดอีกด้วย

8) หน่วยงานภาครัฐ ควรศึกษาและปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ
โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่อาชญากรรมมีความซับซ้อนและใช้เทคโนโลยีมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้
เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถบังคับใช้กฎหมาย และไม่เปิดช่องว่างให้ผู้กระทำผิดได้กระทำผิดมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมตำรวจ กองวิจัยและวางแผน 2 สำนักงานแผนงานและงบประมาณ. คู่มือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2539.
- กองบัญชาการตำรวจนครบาล. ตำรวจชุมชนสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, 2532.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. คู่มือบริหารงานป้องกันปราบปรามอาชญากรรม พ.ศ.2556, 2556.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. คู่มือฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่งานป้องกันปราบปรามในสถานีตำรวจ, 2557.
- จตุพร บานชื่น. ปัญหาสังคม : อาชญากรรม. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- ชัยณรงค์ เจริญไชยเนาวี. การวิเคราะห์สถานการณ์การปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาตำรวจแห่งชาติ, 2546.
- ชัยสิทธิ์ กาญจนกิจ. การจัดสายตรวจ. กรุงเทพมหานคร, 2538.
- นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. อาชญากรรมการป้องกัน : การควบคุม. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (สาขาบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.
- บุญสืบ ไพรเถื่อน. ตำรวจรับใช้ชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมตำรวจ, 2524.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม หลักทฤษฎีและมาตรการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2526.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร, 2531.
- พงษ์พัฒน์ ฉายาพันธ์, พันตำรวจโท. ความรู้เบื้องต้นการบริหารงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์และตำรวจรับใช้ชุมชน. กรุงเทพมหานคร : ศิลป์สยามการพิมพ์, 2542.
- พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธ์. มุมมองการจัดการตำรวจในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : ศิลป์สยามการพิมพ์, 2542.

- พลตำรวจโท ศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล. การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยม
อาชญากรรม. อาระยาการพิมพ์ แอนด์ ซิลค์สกรีน จำกัด, 2558.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2555-2564, 2554.
- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, 2519.
- ลัทธนา สตะเวทิน. หลักการประชาสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท เฟื่องฟ้า พรินติ้ง
จำกัด, 2542.
- วรงค์ จันทรศรี. สาเหตุของอาชญากรรม : ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร : สถาบัน
พัฒนบริหารศาสตร์, 2522.
- วัฒนา สักกวัตร. การบริหารงานสถานีตำรวจ : Police station administration. กรุงเทพมหานคร,
2542.
- วิจิตร อวระกุล. การประชาสัมพันธ์ : หลักและวิธีปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2536.
- สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์, พล.ต.ท. การพัฒนาสังคม: แนวทางการพัฒนาชุมชนชีวิตใหม่สู่งานตำรวจ
ชุมชนสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์, 2532.
- สุดสงวน สุธีสร. อาชญวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.
- สุพัตรา สุภาพ. สังคมวิทยา. (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2545.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. แผนปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ตำรวจ, 2549.

วารสาร หนังสือพิมพ์

- จิตติ รัศมีธรรมโชติ. (2555). การทำงานเชิงรุก : ทักษะที่สร้างไม่ยาก. Human Resource Focus (Vol. 12,
No. 67). มหาวิทยาลัยบูรพา.

เอกสารวิจัย

- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. “แบบจำลองความคาดคะเนปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดกฎหมาย
ของเยาวชน”, วิทยานิพนธ์. ปริญาหลักสูตรสังคมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาอาญา
วิทยาและงานยุติธรรม.มหาวิทยาลัยมหิดล. 2524.

พันตำรวจโท ปราโมทย์ จันท. “แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในเขตพื้นที่
สถานีตำรวจนครบาลบางโพพวง”, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชา
อาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม สถาบันอาชญาวิทยา และการบริหารงาน
ยุติธรรม วิทยาลัยรัฐกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต. 2558.

ร้อยตำรวจเอก อานนท์ แก้วเขียว. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชน และ
มวลชนสัมพันธ์ : กรณีศึกษา กองบังคับการตำรวจนครบาล 4”, ภาคนิพนธ์.
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2553.

กองวิจัยและพัฒนาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ. “การมีส่วนร่วมของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างใน
การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม”, รายงานการวิจัย. 2550.

อัญพ ชูบำรุง. “การหาสาเหตุที่อาชญากรรมมีน้อยในบางหมู่บ้านในชนบทไทย : ศึกษากรณี
ตัวอย่าง หมู่บ้านในตำบลขุนทะเล อำเภอลาดสะแก จังหวัดนครศรีธรรมราช”,
กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2526.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“การทำงานเชิงรุก (Proactive) คืออะไร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [https://www.krungsri.com/
bank/th/plearn-plearn/which-case-will-being-proactive-work-in-workplace.html](https://www.krungsri.com/bank/th/plearn-plearn/which-case-will-being-proactive-work-in-workplace.html).

“การทำงานเชิงรุก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.knowledgetraining.com/index.php?
tpid=0088](http://www.knowledgetraining.com/index.php?tpid=0088).

“การทำงานเชิงรุกสู่ความสำเร็จ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http://www.impressionconsult.com/
web/index.php/articles/416-article19092012.html](http://www.impressionconsult.com/web/index.php/articles/416-article19092012.html)

“การบริการเชิงรุก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [https://atchana.wordpress.com/2012/09/14/%E0%
81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%
00%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B
4%E0%B8%87%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%81/](https://atchana.wordpress.com/2012/09/14/%E0%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9A%E0%B8%A3%E0%B8%B4%00%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%8A%E0%B8%B4%E0%B8%87%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%81/).

“การป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของกองบังคับการปราบปรามการ
กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา”. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54930409/chapter2.pdf

“การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://phoklangpolice.blogspot.com/2016/10/blog-post.html>, 2559.

- “เทคนิคการทำงานเชิงรุก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://sanfan8.blogspot.com/2011/07/blog-post_8451.html.
- “แนวคิดการทำงานเชิงรุก”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จากจาก : <https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=peeyai&month=22-05-2008&group=5&gblog=5>.
- “บทที่ 2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันอาชญากรรม Crime Prevention Concepts”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://csd.go.th/Dimensions_csd/Chapter%2002.pdf.
- “บทที่ 4 ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations Theory) Modern Policing Community Policing in CSD”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://csd.go.th/Dimensions_csd/Chapter%2004.pdf, 2557.
- “สร้างทัศนคติการทำงานเชิงรุก สู่ความสำเร็จขององค์กร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://th.jobsdb.com/th-th/articles/%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%A1%E0%B8%B5%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E>.

ภาษาต่างประเทศ

- Clinard, M., & Quinney, R. Criminal Behavior Systems : A Typology. New York : Holt, 1970.
- Edwin H. Sutherland, (1983-1950). White collar crime Vall-Ballou Press. Binghamton. New York.
- Herbert, G. Study Guide to Accompany the Management of Organizations. New York : McGraw-Hill, 1972.
- Merton, R. K. Social Structure and Anomal in Social Theory and Social Structure. New York: Prce Grass,1966.
- Radelet, L. A., & Carter, D. The Police and the Community (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall, 1994.
- Shaw, Clifford R and Mckay ,Henry D. The Jack Roller. Chicago, IL: University of Chicago. Press,1942.
- Sigmund Freud. (1856-1939). The New Book of Knowledge. Vol. 6 N.Y : Grolier Inc.
- Sutherland, E. H., & Cressey, D. R. Crimirology. Philadelphia: Lippincott, 1974.
- Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. Broken windows: The police and neighborhood safety. Atlantic Monthly, 1982.

ภาคผนวก

ผนวก ก

สถิติอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7

ประเภทความผิด		(3) รับแจ้ง		(4) จำนวนจับกุม		(5) เป้าหมาย (%)		(6) ผลสัมฤทธิ์ (%)		(7) อัตราความผิดต่อประชากรแสนคน		(8) รับแจ้ง		(9) ระบุ		(10) จับกุม		(11) ระบุละเอียด	
		ระบุ		ระบุ		ระบุ		ระบุ		ระบุ		ระบุ		ระบุ		ระบุ		ระบุ	
		รวม	คน	รวม	คน	รวม	คน	รวม	คน	รวม	คน	รวม	คน	รวม	คน	รวม	คน	รวม	คน
1. ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ (ภาพรวม)*		2224	2317	78.34	80.08	22240000.00	5. ความผิดเกี่ยวกับชีวิต	15	1	15	1	15	1	1	1	1	1	1	6.67
1.1 ฆ่าผู้อื่น (คดีอุกฉกรรจ์)		166	204	83.18	89.16	1660000.00	3.12 ฆาตกรรมและกึ่งฆาตกรรมทางเพศตลอด พ.ศ.2535	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00
1.2 ฆาตกรรมผู้สูงอายุ/ความตาย		35	43	83.85	80.00	3500000.00	3.13 พ.ร.บ.งาช้าง	25	22	25	22	25	22	22	25	22	25	22	88.00
1.3 พยายามฆ่า		218	172	75.15	78.90	21800000.00	3.14 พ.ร.บ.การขูดรีดและขมขื่น	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	100.00
1.4 ฆาตกรรมง่าย		1316	1411	79.06	81.31	13160000.00	5.15 พ.ร.บ.ศุลกากร	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00
1.5 ฆาตกรรมท่าเช่า		279	220	77.75	78.85	27900000.00	3.16 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542	211	205	211	205	211	205	211	205	211	205	211	97.16
1.6 อื่นๆ		210	143	152	68.10	21000000.00	3.17 พ.ร.บ.ห้ามมิให้คนอกเป็นสัตว์	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00
2. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (ภาพรวม)*		6540	3780	58.45	62.58	60400000.00	4. ความผิดเกี่ยวกับผู้เสียหาย	39667	45787	39667	45787	39667	45787	39667	45787	39667	45787	39667	45787
2.1 ปลอมทรัพย์ (คดีอุกฉกรรจ์)		9	8	92.22	88.89	900000.00	4.1 ฐานผิด	25543	25497	25543	25497	25543	25497	25543	25497	25543	25497	25543	25497
2.2 ชิงทรัพย์		77	64	86.99	83.12	7700000.00	4.1.1 ฆาตกรรม	209	240	209	240	209	240	209	240	209	240	209	240
2.3 ชิงทรัพย์		113	88	75.51	77.88	11300000.00	4.1.2 ฆาตกรรม	6	8	6	8	6	8	6	8	6	8	6	8
2.4 ชิงทรัพย์		3001	1977	57.45	65.88	30010000.00	4.1.3 ฆาตกรรม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00
2.5 ทรัพย์หาย		12	10	85.71	83.33	1200000.00	4.1.4 ฆาตกรรม	1727	1945	1727	1945	1727	1945	1727	1945	1727	1945	1727	1945
2.6 ฆาตกรรม		790	345	49.79	43.67	7900000.00	4.1.5 ฆาตกรรม	5492	6012	5492	6012	5492	6012	5492	6012	5492	6012	5492	6012
2.7 ฆาตกรรม		933	537	55.07	57.56	9330000.00	4.1.6 ฆาตกรรม	6558	6761	6558	6761	6558	6761	6558	6761	6558	6761	6558	6761
2.8 ทรัพย์สินหาย		297	207	65.00	69.70	2970000.00	4.1.7 ฆาตกรรม	10443	10523	10443	10523	10443	10523	10443	10523	10443	10523	10443	10523
2.9 ทรัพย์สินหาย		74	59	79.73	74.00	7400000.00	4.1.8 อื่นๆ	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
2.10 ทรัพย์สินหาย		0	0	100.00	0.00	0.00	4.2 ฆาตกรรม	3687	3845	3687	3845	3687	3845	3687	3845	3687	3845	3687	3845
2.11 ทรัพย์สินหาย		26	23	73.33	88.46	2600000.00	4.2.1 ฆาตกรรม	60	61	60	61	60	61	60	61	60	61	60	61
2.12 อื่นๆ		708	462	64.78	65.25	7080000.00	4.2.2 ฆาตกรรม	2436	2519	2436	2519	2436	2519	2436	2519	2436	2519	2436	2519
3. ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง		39	23	58.97	61.13	3900000.00	4.2.3 ฆาตกรรม	868	919	868	919	868	919	868	919	868	919	868	919
3.1 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการพนัน พ.ศ.2509		283	173	61.13	61.13	2830000.00	4.2.4 ฆาตกรรม	33	45	33	45	33	45	33	45	33	45	33	45
3.2 พ.ร.บ.ควบคุมการพนัน		1766	897	1128	50.79	1766000.00	4.3 การพนัน	290	301	290	301	290	301	290	301	290	301	290	301
3.3 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		16	16	100.00	100.00	16000.00	4.3.1 ฆาตกรรม	6915	11682	6915	11682	6915	11682	6915	11682	6915	11682	6915	11682
3.4 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		26	26	100.00	100.00	26000.00	4.3.2 ฆาตกรรม	10	258	10	258	10	258	10	258	10	258	10	258
3.5 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		166	117	119	70.48	166000.00	4.3.3 ฆาตกรรม	965	972	965	972	965	972	965	972	965	972	965	972
3.6 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		1	0	0	0.00	1000.00	4.3.4 ฆาตกรรม	3409	7909	3409	7909	3409	7909	3409	7909	3409	7909	3409	7909
3.7 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		67	64	64	95.52	67000.00	4.4 ความผิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์	5	20	5	20	5	20	5	20	5	20	5	20
3.8 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		45	20	21	44.44	45000.00	4.5 ความผิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์	3386	3602	3386	3602	3386	3602	3386	3602	3386	3602	3386	3602
3.9 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		6	6	6	100.00	6000.00	4.6 ความผิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์	429	437	429	437	429	437	429	437	429	437	429	437
3.10 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		493	153	249	31.03	493000.00	4.7 ความผิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์	632	634	632	634	632	634	632	634	632	634	632	634
3.11 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		286	63	102	22.03	286000.00	4.8 ความผิดเกี่ยวกับลิขสิทธิ์	284	284	284	284	284	284	284	284	284	284	284	284
3.12 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		259	70	97	27.03	259000.00	4.8.1 พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องสำอางค์ พ.ศ. 2551	348	350	348	350	348	350	348	350	348	350	348	350
3.13 พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์		110	94	111	85.45	1100000.00	4.8.2 พ.ร.บ.สุรา พ.ศ.2493	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.00

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถิติตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เรื่อง การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม

ตำราวรรณกรรม 7

คำชี้แจง

การสัมภาษณ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำราวรรณกรรม 7 ในการศึกษาหลักสูตร วปอ. ของ พลตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60 ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูลการสัมภาษณ์นี้ ไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะเพื่อการศึกษาเท่านั้น โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไป

ตอนที่ 2 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์)

ตอนที่ 3 งานสายตรวจ

ตอนที่ 4 การรักษาความปลอดภัย

ตอนที่ 5 การเผชิญเหตุ

ตอนที่ 1 คำถามทั่วไป

1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

1.2 ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์)

2.1 หน่วยงานของท่านใช้การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 หน่วยงานของท่านมีการวางแผนล่วงหน้าในการสื่อสาร (สำรวจชุมชนสัมพันธ์) เพื่อป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 งานสายตรวจ

3.1 หน่วยงานของท่านมีการปฏิบัติงานสายตรวจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 หน่วยงานของท่านมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติงานสายตรวจ เพื่อป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การรักษาความปลอดภัย

4.1 หน่วยงานของท่านมีการรักษาความปลอดภัย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
อาชญากรรมในพื้นที่อย่างไร

4.2 หน่วยงานของท่านมีการวางแผนล่วงหน้าในการรักษาความปลอดภัย เพื่อป้องกัน
อาชญากรรมในพื้นที่อย่างไร

ตอนที่ 5 การเผชิญเหตุ

5.1 หน่วยงานของท่านมีการปฏิบัติการเผชิญเหตุ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
อาชญากรรมในพื้นที่อย่างไร

ภาคผนวก ก

โครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร) ของตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร

1. ชื่อโครงการ

อาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร)

2. หลักการและเหตุผล

ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2555-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายการปฏิบัติงานของตำรวจ กลยุทธ์ ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2547 มาตรา 7 แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 111/2557 เรื่องแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสมและความต้องการของแต่ละพื้นที่ ฯลฯ ประกอบกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 3/2558 เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถในทาง และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร ได้ตระหนักถึงปัญหาอาชญากรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ปัญหาการแข่งรถในทาง ปัญหาอุบัติเหตุบนถนน ตลอดจนปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและนักท่องเที่ยว จึงจัดทำโครงการอาสาสมัครพิทักษ์สมุทรสาคร (สิงห์สาคร) ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถในทาง การช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว โดยประกอบกำลังอาสาสมัครภาคประชาชนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันระหว่างภาคประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการตรวจตรา ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
- 3.2 เพื่อสนับสนุนการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคาการแข่งรถในทาง ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 22/2558 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2558
- 3.3 เพื่อดูแลนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ หรือสัญจรผ่านจังหวัดสมุทรสาคร ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ และให้บริการประชาชนภายในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
- 3.4 เพื่อสร้างเครือข่ายสมาชิกในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรม และปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ให้มีศักยภาพและความชัดเจนยิ่งขึ้น
- 3.5 เพื่อสนองนโยบายในการแสวงหาความร่วมมือ จากประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่
- 3.6 เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของจังหวัดสมุทรสาคร อีกทั้งเป็นต้นแบบในการจัดทำโครงการอาสาสมัครในรูปแบบบูรณาการอื่นๆ

4. เป้าหมาย

- 4.1 จัดอบรมอาสาสมัคร รุ่นละ 125 คน จำนวน 2 รุ่น ให้เสร็จสิ้นภายในปีงบประมาณ 2560
- 4.2 ให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สมัครใจ ร่วมโครงการ จำนวนรุ่นละ 25 นาย
- 4.3 ให้มีอาสาสมัครภาคประชาชน จำนวนรุ่นละ 100 คน และจะต้องเป็นคนที่มิถุมิคานา หรือมีที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดสมุทรสาคร
- 4.4 เจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครภาคประชาชน จะต้องเป็นผู้มีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์สามารถขับขี่รถจักรยานยนต์ ขนาดไม่ต่ำกว่า 300 ซีซี ได้เป็นอย่างดี รถจักรยานยนต์จะต้องมีสภาพสมบูรณ์ตามระเบียบสำนักงานขนส่ง กระทรวงคมนาคม มีเอกสารหลักฐานการครอบครองถูกต้องตามกฎหมาย และมีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ยังไม่หมดอายุ
- 4.5 ปฏิบัติหน้าที่ทุกคืนวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 20.00 น - 04.00 น. ของวันถัดไป

5. ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ตั้งแต่เดือน เมษายน - ตุลาคม 2560

6. วิธีดำเนินการ

6.1 ให้สถานีตำรวจภูธรในสังกัด ประกาศแจ้งการรับสมัครอาสาสมัครที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการฯ ดังนี้

- ข้าราชการตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร
- ประชาชนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

6.2 ให้สถานีตำรวจภูธรในสังกัด ทำการคัดเลือกอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 125 คน

- ข้าราชการตำรวจที่สมัครใจ จำนวน 25 นาย
- ประชาชนที่สมัครใจ จำนวน 100 คน

6.3 จัดการฝึกอบรมให้มีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามโครงการฯ

6.4 จัดชุดปฏิบัติการตามโครงการฯ ประกอบแผนป้องกันและปราบปรามตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร

6.5 การประเมินผล สำรวจความพึงพอใจของประชาชนในพื้นที่

7. สถานที่ดำเนินการ

ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรเมืองสมุทรสาคร, สถานีตำรวจภูธรกระทุ่มแบน, สถานีตำรวจภูธรบ้านแพ้ว, สถานีตำรวจภูธรโคกขาม และสถานีตำรวจภูธรบางโทรัด

8. ผู้รับผิดชอบ

ตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร

9. งบประมาณ

งบประมาณปกติของหน่วย หรือขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 ปัญหาอาชญากรรม ในพื้นที่ลดน้อยลง ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น ลดความหวาดระแวงภัยอันเกิดจากอาชญากรรม

10.2 ปัญหาความเดือดร้อน จากการแข่งรถในทางสาธารณะได้รับการแก้ไข อย่างมีประสิทธิภาพ

10.3 ประชาชนที่ประสบอุบัติเหตุ ได้รับการช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที และถูกต้องตามหลักการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

10.4 มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน ทำให้มีการจัดเก็บข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นระบบและทันสมัย

10.5 เป็นการลดช่องว่าง โดยประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจเจ้าหน้าที่ของรัฐ มากยิ่งขึ้น ทั้งยังทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงานตำรวจนครจังหวัดสมุทรสาคร

10.6 เป็นต้นแบบของการบูรณาการ การทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาคผนวก ง

โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัสวินเพชร) ของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี

1. ชื่อโครงการ

ชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัสวินเพชร)

2. หลักการและเหตุผล

สถานภาพอาชญากรรมของประเทศไทยในปัจจุบันได้เกิดคดีเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมประเภทต่างๆ เช่น การปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งสาเหตุดังกล่าวเกิดจากผลทางเศรษฐกิจ ค่าครองชีพและอุบัติเหตุทางถนน ถือเป็นสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เนื่องจากเป็นภัยที่ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและของรัฐ ตลอดจนการสูญเสียดังกล่าวโดยรวมเป็นอย่างมาก ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนน เกิดจากจำนวนยานพาหนะที่มีจำนวนมากขึ้น คือ ประชาชนไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด ขับรถโดยประมาท ไม่มีความพร้อมหรือขาดความชำนาญในการบังคับยานพาหนะ เมาสุราหรือสิ่งเสพติดในขณะขับขี่ เป็นต้น

พื้นที่จังหวัดเพชรบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือช่วงเทศกาลต่างๆ จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก บางแห่งมีจุดเสี่ยง อาจเกิดปัญหาการก่ออาชญากรรมประเภทต่างๆ และจังหวัดเพชรบุรี มีถนนเพชรเกษมเป็นเส้นทางสายหลักที่ผ่านไปยังพื้นที่ภาคใต้ รวมระยะทางประมาณ 89 กิโลเมตร เป็นเส้นทางขนส่งสินค้า การติดต่อทางธุรกิจและการท่องเที่ยว ในแต่ละปีจะมีอุบัติเหตุทางถนนเป็นจำนวนมาก ซึ่งสาเหตุเกิดจากสภาพถนน บางจุดทัศนวิสัยไม่ดี ก่อให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นในพื้นที่ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรีได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงจัดตั้งชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัสวินเพชร) ขึ้น เพื่อดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี โดยเฉพาะพื้นที่สำคัญที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ชายหาดชะอำ และถนนเพชรเกษม (สายหลัก) และเส้นทางรอง โดยมุ่งเน้นภารกิจในการปฏิบัติการเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม โดยการเข้าถึงพื้นที่และควบคุมปัญหาอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุหรือนักท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่างแท้จริง

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อป้องกันปราบปรามการก่ออาชญากรรมทุกรูปแบบ แก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน และบังคับใช้กฎหมายจราจรอย่างเคร่งครัด ในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี

3.2 เพื่อฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัสวินเพชร) ให้มีขีดความสามารถในการใช้ยุทธวิธีตั้งจุดสกัดจับ การเข้าพื้นที่ปิดล้อมตรวจค้น การจับกุมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นบนท้องถนน การเข้าพื้นที่เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบเหตุหรือนักท่องเที่ยวอย่างรวดเร็วจนตลอดจนการปฐมพยาบาลและการเข้าช่วยเหลือประชาชนกรณีเกิดอุบัติเหตุขนาดใหญ่

3.3 เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาอาชญากรรมในจังหวัดเพชรบุรี ให้ทราบถึงบริเวณพื้นที่สำคัญที่อาจเกิดปัญหาอาชญากรรม หรืออุบัติเหตุบ่อยครั้ง และสาเหตุปัจจัยในการเกิดอุบัติเหตุต่างๆ เพื่อนำมากำหนดแผนการจัดการให้ได้ผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.4 เพื่อป้องกันการก่ออาชญากรรมบนเส้นทางถนนเพชรเกษมและเส้นทางรอง และการกีดขวางกีดกันคนร้ายที่ก่อเหตุอย่างทันท่วงที

3.5 เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับอุบัติเหตุและประสบเหตุจากการก่ออาชญากรรมประเภทต่างๆ

3.6 เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ชุมชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนอย่างจริงจัง ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ใช้รถใช้ถนนที่มาจากพื้นที่ต่างๆ ให้ตระหนักถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ

5. ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ตลอดปีงบประมาณ 2559

6. แนวคิดในการดำเนินการ

6.1 มาตรการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

ก. จัดทำข้อมูลท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบัน คือ

1) ข้อมูลสถานที่ ให้จัดทำประวัติสถานที่ เช่น สถานที่ราชการ, รัฐวิสาหกิจ, ธนาคาร, ร้านทอง, สถานีบริการน้ำมัน, ห้างสรรพสินค้า, ร้านมินิมาร์ท, วัด, โรงเรียน, มัสยิด และสถานที่อื่นๆ ที่เป็นจุดสำคัญหรือสังเกตง่าย โดยทำแผนที่โดยสังเขปของสถานที่ ถนน ตรอก ซอย ระยะทางถึงสถานีตำรวจและที่พักสายตรวจที่ใกล้ที่สุด บุคคลที่อยู่ร่วมในสถานประกอบการ (เจ้าของ, ญาติ, ผู้จัดการ, ลูกจ้าง, ผู้อาศัย) โดยเก็บรวบรวมไว้เป็นระบบ ณ ที่พักสายตรวจ และสถานีตำรวจ

2) ข้อมูลบุคคล ให้จัดทำประวัติบุคคลแยกประเภทไว้อย่างชัดเจน เช่น บุคคลสำคัญ, นักการเมืองทุกระดับ, ผู้นำหมู่บ้านหรือชุมชน, บุคคลพันโท (แยกเป็นรายคดี), ประชากรแฝงโดยเก็บรวบรวมไว้เป็นระบบ ณ ที่พักสายตรวจ และสถานีตำรวจ

ข. จัดทำแผนเผชิญเหตุให้เป็นปัจจุบัน และซักซ้อมแผนอยู่เป็นประจำและเพิ่มความถี่ในการซ้อมแผน โดยจำลองสถานการณ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

ค. นำแผนกักจับคนร้ายที่มีอยู่ทุกสถานีตำรวจ นำมาปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติมรายละเอียดการปฏิบัติแต่ละสถานะนั้นๆ ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการสกัดจับคนร้ายที่ก่อเหตุแล้วหลบหนี

ง. จัดสายตรวจรถยนต์ จักรยานยนต์ สายตรวจเดินเท้า เพิ่มความเข้มในการตรวจค้นยานพาหนะที่มีลักษณะผิดปกติ เช่น ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน, มีร่องรอยจัดแวงและไม่มีกุญแจรถยนต์ของยานพาหนะติดอยู่, จอดนานผิดปกติและมีคนอยู่, บรรทุกสิ่งของหรือเครื่องมือที่เอื้อต่อการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน, พกพาอาวุธปืน เป็นต้น กรณีตรวจค้นบุคคลแปลกหน้าให้ดำเนินการนำไปจัดทำประวัติไว้ที่สถานีตำรวจอย่างละเอียด

จ. ตรวจสอบความพร้อมของที่พักสายตรวจ จุดสกัด ตรวจสอบการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และกวดขันให้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง และให้ผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบที่พักสายตรวจ ออกตรวจความพร้อมของกำลังพลอยู่เสมอ หากตรวจพบไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการทางวินัยอย่างเฉียบขาดทุกราย และพิจารณาข้อบกพร่องผู้บังคับบัญชาที่รับผิดชอบด้วย

ฉ. เพิ่มความเข้มในการออกตรวจตราป้องกัน เพิ่มความถี่ของเวลาในการตรวจและให้ตำรวจ สายตรวจปรากฏกายพร้อมด้วยยานพาหนะของทางราชการ (รถยนต์ตราโล) ให้เห็นเด่นชัด โดยเฉพาะตามชุมชน, บริเวณหน้าสถาบันการเงิน, สีแยก, ศาลาที่พักผู้โดยสาร, ที่เปลี่ยหรือบริเวณที่ต่อแหล่งต่อการเกิดอาชญากรรม

ช. ตั้งจุดตรวจ ว.43 เป็นประจำ ใช้ช่องว่าง เพื่อเป็นการยับยั้งตัดช่องโอกาสของคนร้ายในการก่อเหตุ เน้นตรวจค้นและตรวจยึดรถไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน เพื่อไว้ตรวจสอบและตรวจค้นสิ่งต่างๆอย่างละเอียด (การปฏิบัติในการตั้งจุดตรวจ ว.43 ให้หมุนเวียน วัน เวลา และสถานที่ เพื่อมิให้คนร้ายทราบความเคลื่อนไหวการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่)

ซ. ร่วมออกตรวจแบบบูรณาการกับอาสาสมัครตำรวจชุมชน เจ้าหน้าที่ปกครองในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อปพร. สมาชิก อบต. เป็นต้น โดยใช้ข้อมูลด้านการข่าวของทุกฝ่ายนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การป้องกันและทำการปราบปรามเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มความเข้มในการบูรณาการ ออกตรวจตราป้องกันเหตุช่วงเทศกาลต่างๆ ให้มากกว่าช่วงปกติ

6.2 มาตรการป้องกันอุบัติเหตุ

ก. ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน เพื่อร่วมประชุมกำหนดแผนป้องกันตลอดจนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ข. จัดเตรียมแผนงานของหน่วยเพื่อกำหนดภารกิจ ตัวบุคคลผู้ปฏิบัติ อาสาสมัคร หรือแนวร่วมการปฏิบัติ ประชาชน ชุมชน และการประชาสัมพันธ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง โดยเฉพาะช่วงเทศกาลสำคัญ

จะต้องกำหนดแผนงานการปฏิบัติให้เข้มข้นมากขึ้น

ค. จัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์สำหรับใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น เครื่องมือสื่อสาร เครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์ เครื่องตรวจวัดความเร็ว อุปกรณ์ในการตั้งจุดตรวจ ยานพาหนะ รถยก รถลากจูง รถเครน

ง. ประสานผู้ประกอบการรถยก รถลากจูง รถเครน เพื่อกำหนดลงในแผนการป้องกันเป็นส่วนสนับสนุน และกำหนดจุดที่ตั้งของสถานประกอบการ เพื่อสะดวกต่อการติดต่อประสานงาน

จ. จัดเตรียมเส้นทางสำรอง กรณีเส้นทางหลักเกิดอุบัติเหตุไม่สามารถเดินทางต่อไปได้ โดยทำแผนที่แสดงเส้นทาง ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ทางเข้าและทางออก และระหว่างทาง ในเส้นทางสำรองอย่าง ครบถ้วนพร้อมจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจอำนวยความสะดวกจราจรตลอดเส้นทาง

ฉ. สำรวจจุดที่มีการก่อสร้างทาง จุดอันตราย ทางโค้ง โดยประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางถนนเพื่อจัดทำป้ายเตือนให้เห็นเด่นชัดทุกพื้นที่

ช. ประสานอาสาสมัครในพื้นที่ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยงานด้านการจราจรและแก้ไขปัญหาในเส้นทางหลัก เส้นทางรอง สถานที่ท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงเทศกาล ช่วงวันหยุดติดต่อกันหลายวัน

ซ. อบรมอาสาสมัครช่วยงานด้านการจราจร เช่น การใช้สัญญาณมือ การจัดการจราจร การเคลื่อนย้ายสิ่งของ การดูแลสถานที่เกิดเหตุและทรัพย์สินในที่เกิดเหตุ เป็นต้น

6.3 มาตรการด้านการบังคับใช้กฎหมาย

ก. กวดขันและบังคับใช้กฎหมายตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยตั้งจุดตรวจวัดแอลกอฮอล์ในผู้ขับขี่ เส้นทางหลัก เส้นทางรองในพื้นที่ โดยเฉพาะรถยนต์โดยสาร รถบรรทุกทุกชนิด รถรับจ้างสาธารณะ รถจักรยานยนต์ เป็นประจำทุกวันเน้นวันหยุดราชการ เทศกาลสำคัญ หากตรวจพบผู้ที่มีแอลกอฮอล์ในร่างกายเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ถือเป็นความผิด ให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาดทุกรายไป

ข. จัดชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) ออกสุ่มตรวจ (random) ตามเส้นทางหลัก เส้นทางรอง ทางเลี้ยว รวมทั้งสถานที่ชุมชน / สถานบันเทิง เพื่อป้องกันการฝ่าฝืนและกระทำผิดกฎหมาย

ค. จับกุมตาม พ.ร.บ.สุรา พ.ศ. 2493 อย่างเข้มงวด โดยเฉพาะการห้ามขายให้กับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ จำหน่ายในเวลาห้าม รวมทั้งกวดขันการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะเร่ขาย และไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

ง. ดำเนินการกับผู้กระทำผิดตาม ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ.2555

จ. ดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดสำหรับรถโดยสารที่บรรทุกผู้โดยสารเกินกว่ากฎหมายกำหนด และรถกระบะที่บรรทุกผู้โดยสารท้ายกระบะเป็นจำนวนมากและไม่มีหลังคาหรือรถที่ดัดแปลงที่นั่งซ้อนกันหลายชั้น (รถฝีน้อย) และใช้ความเร็วสูงรวมทั้งกรณีรถโดยสารสาธารณะ รถตู้ และรถแท็กซี่ ให้เจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจเรียกตรวจผู้ขับขี่ให้มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือดเป็น 0 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ และแนะนำให้ผู้โดยสารคาดเข็มขัดนิรภัย

ฉ. กวดขันจับกุมดำเนินคดีผู้กระทำผิดกฎหมายจราจรสูงสุด ตามมาตรการ 3 ม. (เมาไม่ขับ, สวมหมวกนิรภัย, มอเตอร์ไซด์ปลอดภัย) 2 ข. (ใบขับขี่, รัศมีเข็มขัดนิรภัย) 1 ร. (ขับรถเร็ว) รวมทั้งการแข่งในที่คับขัน ขับขี่รถย้อนศร ขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟแดง การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะขับขี่รถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรถจักรยานยนต์ ตลอดจนกวดขันจับกุมการบรรทุกเกินอัตรา และรถกระบะที่บรรทุกผู้โดยสารในกระบะท้ายใช้ความเร็วสูง โดยเน้นหนักจับกุมพฤติกรรมเสี่ยง 3 ข้อหาหลัก ได้แก่ เมาแล้วขับ ไม่สวมหมวกนิรภัย และขับรถเร็วเกินกว่าที่กำหนด

ช. เฝ้าระวังจุดเกิดเหตุบ่อยครั้ง โดยให้ตำรวจสายตรวจ ตำรวจจราจรปรากฏายให้เห็นอย่างเด่นชัดทุกจุด

ซ. กวดขันการจำหน่ายสุราตามเวลาที่กำหนด (11.00 - 14.00 น. และ 17.00 - 24.00 น.)

ด. กวดขันจับกุมผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่ไม่มีใบอนุญาตขับขี่ หากตรวจพบให้ยึดรถไว้เพื่อให้ผู้ปกครองหรือเจ้าของรถมารับคืนภายหลัง สำหรับผู้เมาสุราให้กักตัวไว้จนกว่าจะหายเป็นปกติ

ต. กรณีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี กระทำผิดกฎหมายจราจรหรือกฎหมายอื่นๆ ให้ใช้มาตรการทางกฎหมายตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และดำเนินคดีผู้ปกครองด้วย

ด. ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาวินัยการจราจร หากกระทำผิดวินัยจราจรหรือฝ่าฝืนกฎหมายจราจร ให้ถือว่ามีความผิดวินัยและให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษทางวินัย

6.4 มาตรการด้านการอำนวยความสะดวกการจราจร

ก. พิจารณาใช้ที่พักรถสายตรวจบริการประชาชนในเขตทางหลวง ทางชนบท ที่อยู่ในความรับผิดชอบหรือประสานสถานที่ของเอกชน เพื่อกำหนดเป็นจุดพักรถ ห้องน้ำ ห้องสุขา จุดประชาสัมพันธ์การเดินทางเพื่อไว้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยว

ข. ประสานหน่วยงาน / องค์กร ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการระบบการจราจร ทั้งถนนสายหลัก / สายรอง / เส้นทางเลี่ยงหรือเส้นทางลัด การเคลื่อนยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุ รุดเสียดในทางการจราจร พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำจุดจราจรหนาแน่น

ค. พิจารณาจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่กับชุดสายตรวจพิเศษ (อศวินเพชร) หรือชุดประชาสัมพันธ์ของชุมชน / หมู่บ้าน ในการออกตรวจตรา/ประชาสัมพันธ์ ขอความร่วมมือผู้ขับขี่ในเส้นทางที่มีจุดเสี่ยง ให้ปฏิบัติตามป้าย / เครื่องหมาย / สัญญาณจราจรอย่างเคร่งครัด

ง. อำนวยความสะดวกและจัดการจราจรบริเวณพื้นที่เกิดอุบัติเหตุทางการจราจร การดูแล

ทรัพย์สินของประชาชนในที่เกิดเหตุ การเคลื่อนย้ายสิ่งอุปกรณยานพาหนะออกจากที่เกิดเหตุให้พื้นที่ผิว การจราจร

จ. บริเวณที่พักรถสายตรวจ ให้เปิดไฟส่องสว่าง โดยเฉพาะช่วงเทศกาลสำคัญ วัตถุประสงค์ติดต่อกันหลายวัน ให้เปิดสัญญาณไฟไว้ตลอดเวลา 24 ชม.

6.5 มาตรการด้านการประชาสัมพันธ์

ก. ประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุชุมชน หอกระจายข่าว หมู่บ้าน และสื่อต่างๆ รมรงค์ให้ผู้ใช้รถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยในขณะที่ขับขี่ รมรงค์ผ่านสถานศึกษาให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามกฎหมายและวินัยจราจร โดยเฉพาะการใช้ความเร็ว การไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนและระหว่างขับขี่ยานพาหนะ คาดเข็มขัดและสวมหมวกนิรภัยใน ขณะขับขี่

ข. ประชาสัมพันธ์บริเวณจุดอันตราย ถนนที่อยู่ระหว่างซ่อมแซม รวมทั้งติดป้ายสัญญาณเตือนติดไฟไว้ตลอดเวลา เพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

ค. ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ขอสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำป้ายเตือนป้ายห้าม ป้ายแสดงเส้นทางพร้อมระยะทาง เส้นทางลัด ไปยังพื้นที่ต่างๆ แจ้งเตือนจุดตัดทางรถไฟ

ง. ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนประชาชนทราบในข้อกฎหมาย ความผิด อัตราโทษ ของกฎหมายจราจร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ระยะเวลาในการรณรงค์บังคับใช้กฎหมาย และดำเนินคดีอย่างจริงจังในอัตราโทษขั้นสูง

จ. กรณีเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ใด ให้ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน ประชาชนทั่วไปทราบถึงสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ และนำไปย้ำเตือนให้ชุมชน ประชาชนทราบและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงดังกล่าว

ฉ. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้โดยสารรถโดยสารสาธารณะสังเกตอาการผู้ขับขี่ หากพบเหยียบเบรกบ่อยครั้งที่ไม่จำเป็น หรือเกิดอาการง่วงนอน ให้แนะนำให้หยุดรถพักบริเวณที่ปลอดภัย หรือเปลี่ยนผู้ขับขี่ หรือแจ้งตำรวจทางหลวง หมายเลข 1193 และศูนย์คุ้มครองผู้โดยสารรถสาธารณะ หมายเลข 1584

3.6 มาตรการการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุและประสบเหตุการณ์่ออาชญากรรมต่างๆ

ก. จัดชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อศวินเพชร) ระดับ ภ.จว. และ สภ. ในเส้นทางถนนเพชรเกษมหน่วยละ 1 ชุดๆละ 5 นาย มีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้า สามารถเข้าปฏิบัติการช่วยเหลือ ผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนนในเบื้องต้นได้ทันที และสามารถตั้งจุดกักตัวสกัดจับคนร้ายในกรณีคนร้ายก่อเหตุบนเส้นทางถนนเพชรเกษม หรือถนนเส้นทางรองอื่นๆ

ข. บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ เช่น ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพื้นที่ เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครมูลนิธิทั้งในและนอกพื้นที่ที่ เข้าร่วมปฏิบัติการช่วยเหลือในการพยาบาลเบื้องต้น การนำผู้บาดเจ็บออกจากตัวรถที่เกิดอุบัติเหตุ การลำเลียงผู้บาดเจ็บส่งสถานพยาบาลใกล้เคียงที่สุด

ค. จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจนำเชือกกันสถานที่เกิดเหตุ พร้อมดูแลรักษาทรัพย์สินในที่เกิดเหตุในขณะนั้น เพื่อป้องกันมือที่สามสวมรอยลักทรัพย์สินผู้ประสบอุบัติเหตุ หรือยึดยกทรัพย์สินนั้นไปโดยทุจริต หากพบให้ทำการจับกุมอย่างเฉียบขาดทุกรายไป

ง. จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกเหนือจากชุดปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของประชาชนที่ประสบอุบัติเหตุ สับเปลี่ยนหมุนเวียนการรักษาความปลอดภัย จนกว่า จะมีการเคลื่อนย้ายออกไปจากพื้นที่

จ. ชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อศวินเพชร) จำนวน 7 ชุด ปฏิบัติการในทุกวันเสาร์และอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 06.00 น. – 18.00 น. วันละ 2 ชุด โดยตั้งศูนย์ปฏิบัติการบริเวณหน้า Swiss Sheep Farm พื้นที่ สภ.ชะอำ และบริเวณในสถานีบริการน้ำมัน ปตท.ใหญ่ที่สุดในโลก พื้นที่ สภ.เขาชัย

7. การปฏิบัติ

7.1 จัดชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) ระดับ ภ.จว. และ สก. ในเส้นทางถนนเพชรเกษมและเส้นทางรอง หน่วยละ 1 ชุดๆ ละ 5 นาย มีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้าสามารถเข้าปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนนในเบื้องต้นได้ และสามารถตั้งจุดกักตัวสกัดจับคนร้ายในกรณีคนร้ายก่อเหตุ บนเส้นทางถนนเพชรเกษมและเส้นทางรองได้ทันที

7.2 บูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ เช่น ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพื้นที่ โรงพยาบาล เทศบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครมูลนิธิทั้งในและนอกพื้นที่ที่เข้าร่วมปฏิบัติการช่วยเหลือในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การนำผู้บาดเจ็บออกจากตัวรถที่เกิดอุบัติเหตุ การลำเลียงผู้บาดเจ็บส่งสถานพยาบาลที่ใกล้เคียงที่สุด

7.3 จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจกั้นสถานที่เกิดเหตุ พร้อมดูแลรักษาทรัพย์สินในที่เกิดเหตุในขณะนั้น เพื่อป้องกันการสวมรอยลักทรัพย์สินผู้ประสบอุบัติเหตุ หรือขโมยทรัพย์สินนั้นไปโดยทุจริต หากพบให้ทำการจับกุมอย่างเฉียบขาดทุกรายไป

7.4 จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจนอกเหนือจากชุดปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ ทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของประชาชนที่ประสบอุบัติเหตุ สับเปลี่ยนหมุนเวียนการรักษาความปลอดภัย จนกว่าจะมีการเคลื่อนย้ายออกไปจากพื้นที่

7.5 ชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) จำนวน 9 ชุด ออกตรวจป้องกันเหตุในทุกวันเสาร์และอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 06.00 น. – 18.00 น. วันละ 2 ชุด โดยชุดที่ 1 – 7 มีจุดพักกำลังบริเวณหน้า สถานีบริการน้ำมัน ปตท.เท่ง พื้นที่ สก.ชะอำ และบริเวณในสถานีบริการน้ำมัน ปตท.ใหญ่ที่สุดในโลก พื้นที่ สก.เขาย้อย หรือพื้นที่ที่เหมาะสม และชุดที่ 8 – 9 มีจุดพักกำลังบริเวณพื้นที่รับผิดชอบของ สก.

7.6 การปฏิบัติหน้าที่ของชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) ที่มาปฏิบัติหน้าที่ในทุกวันเสาร์-อาทิตย์ โดยให้ขาดจากหน้าที่เดิมในห้วงเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่

7. สถานที่ดำเนินการ

ในพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 อำเภอ โดยเน้นพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น พื้นที่ชายหาดชะอำ ถนนเพชรเกษม (สายหลัก) และเส้นทางรอง

8. ผู้รับผิดชอบและปฏิบัติ

ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรีเป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีฝ่ายปฏิบัติ ดังนี้

8.1 สก.เมืองเพชรบุรี, สก.ชะอำ, สก.เขาย้อย, สก.บ้านลาด, สก.ท่ายาง, สก.แก่งกระจาน และ สก.หาดเจ้าสำราญ ปฏิบัติดังนี้

ก. จัดตั้งชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) สก.ละ 1 ชุด ประกอบด้วยกำลัง 5 นาย มีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้า สามารถเข้าปฏิบัติการในพื้นที่เกิดเหตุได้ในทันที

ข. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติ

ค. สนับสนุนการปฏิบัติในทุกกรณีที่ได้รับการร้องขอจากหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

ง. จัดเตรียมอุปกรณ์ในการช่วยเหลือเบื้องต้น เช่น ชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น อุปกรณ์ดับเพลิง เป็นต้น

8.2 สก.บ้านแหลม, สก.หนองหุ้มปล้อง, สก.ท่าไม้รวก, สก.หนองจอก, สก.ไร่สะท้อน และสก.บางตะนูน ปฏิบัติดังนี้

ก. จัดตั้งชุดปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุของ สก. 1 ชุด ประกอบด้วยกำลัง 5 นาย มีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้า สามารถเข้าปฏิบัติการในพื้นที่เกิดเหตุได้ในทันที และสามารถสนับสนุนการปฏิบัติของ ชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) เมื่อได้รับการร้องขอ

ข. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามข้อ ๒

ค. เตรียมพร้อมด้านกำลังพลในการเข้าช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ โดยเฉพาะอุบัติเหตุขนาดใหญ่ซึ่งจะต้องใช้กำลังพลจำนวนมากเข้าช่วยเหลือหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

8.3 กองกำกับการสืบสวนสอบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี ปฏิบัติดังนี้

ก. จัดตั้งชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) ประจำ ภ.จว.เพชรบุรี จำนวน 2 ชุด ประกอบด้วยชุดละ 5 นาย มีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้า สามารถเข้าปฏิบัติการในพื้นที่เกิดเหตุได้ในทันที

ข. ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติ

ค. จัดเตรียมอุปกรณ์ในการช่วยเหลือเบื้องต้น เช่น ชุดปฐมพยาบาลเบื้องต้น อุปกรณ์ดับเพลิง เป็นต้น

8.4. การแต่งกายและการจัดเตรียมอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่

ก. เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) แต่งกายด้วยเสื้อยืดคอกลมแขนยาวสีดำ (ตัวใน) คลุมทับด้วยเสื้อกั๊กสีดำ ติดเครื่องหมายบอกฝ่าย (สังกัด) กางเกงขาสั้นชุดฝึก (สีดำ) คาดเข็มขัดสนาม รองเท้าคอมแบท สวมหมวกสักหลาดทรงอ่อนสีดำ (แบเรต์)

ข. ให้ชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อัศวินเพชร) จัดเตรียมอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ คือ อาวุธปืนพกประจำกาย อาวุธปืนยาวประจำชุดปฏิบัติการ พร้อมอุปกรณ์ที่จำเป็นอื่นๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อ มีเหตุการณ์ก่ออาชญากรรมในเส้นทาง

8.5 ให้ชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ (อศวินเพชร) ขึ้นการบังคับบัญชาโดยตรงกับผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี

9. งบประมาณ

งบประมาณปกติของหน่วย หรืออาจขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชน

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

10.1 ปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีลดน้อยลง ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น และความหวาดระแวงภัยอันเกิดจากอาชญากรรมลดลง

10.2 ประชาชนที่ประสบเหตุจากการก่ออาชญากรรมประเภทต่างๆ และที่ประสบอุบัติเหตุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ได้รับการช่วยเหลือได้อย่างทันท่วงที และถูกต้อง ความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและนักท่องเที่ยวลดลง

10.3 ปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรีลดน้อยลง

10.4 ทราบถึงสถานภาพปัญหาอาชญากรรมและอุบัติเหตุในจังหวัดเพชรบุรี อันนำไปสู่การวางแผนและมาตรการในการจัดการให้ได้ผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

10.5 เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถสกัดจับคนร้ายที่ก่อเหตุในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีอย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	24 สิงหาคม 2507
การศึกษา	นักเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ 24 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (นรต.รุ่นที่ 40) รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 44 หลักสูตรการบริหารงานตำรวจชั้นสูง รุ่นที่ 31

ประวัติการทำงานโดยย่อ

รองสารวัตรสืบสวนสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง	ปี พ.ศ.2530
รองสารวัตรแผนก 5 กองกำกับการสืบสวนตำรวจนครบาลเหนือ	ปี พ.ศ.2533
ผู้ช่วยนายเวรรองอธิบดีตำรวจ	ปี พ.ศ.2538
สารวัตรจราจรสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง	ปี พ.ศ.2539
สารวัตรสืบสวน สถานีตำรวจทางหลวง 4 กองกำกับการ 4	ปี พ.ศ.2540
รองผู้กำกับการ 1 กองบังคับการปราบปราม	ปี พ.ศ.2543
ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรกระทู้มแบน	ปี พ.ศ.2546
ผู้กำกับการศูนย์สืบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล	ปี พ.ศ.2550
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล 1	ปี พ.ศ.2551
รองผู้บังคับการตำรวจนครบาล 4	ปี พ.ศ.2556
ผู้บังคับการกองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ	ปี พ.ศ.2557
ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี	ปี พ.ศ.2558
ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสมุทรสาคร	ปี พ.ศ.2560
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา ..... สังคมจิตวิทยา.....

เรื่อง..... การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7.....

(Pro – active Work Behavior for crime prevention).....

ผู้วิจัย..... พลตำรวจตรี สุรพงษ์ ชัยจันทร์..... หลักสูตร..... วปอ. รุ่นที่ 60.....

ตำแหน่ง..... รองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 7.....

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ปัญหาอาชญากรรมมีแนวโน้มสูงมากขึ้น ตำรวจจึงต้องพยายามปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถ ด้วยความเป็นตำรวจมืออาชีพ โดยมุ่งเน้นการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้ทรัพยากรที่จำกัด การป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม จึงต้องทำให้ “ถูกจุดและตรงประเด็น” โดยอาศัยหลักทฤษฎีหรือแนวทางที่ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ เช่น หลักทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม การปฏิบัติงานเชิงรุก ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ การปฏิบัติการข่าวสาร การใช้ Social media เป็นต้น ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ความว่า

“...การจับผู้ร้ายนั้นไม่ถือเป็นการชอบ เป็นแต่นับว่าผู้นั้นได้กระทำการครบถ้วนแก่หน้าที่นั้น แต่จะถือเป็นการชอบต่อเมื่อได้ปกครองป้องกันเหตุร้ายให้ชีวิตและทรัพย์สินของข้าแผ่นดินในท้องถิ่นนั้น อยู่เย็นเป็นสุขพอสมควร...”

จากพระบรมราโชวาท จะเห็นได้ว่าการวางรากฐานหรือหลักการทำงานในการป้องกันอาชญากรรม ที่ตำรวจควรน้อมนำมาปฏิบัติ คือการมุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ก่อนเกิดเหตุ ซึ่งปัจจุบันแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมสมัยใหม่ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการดูแลปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของตนเองรวมทั้งสอดส่อง เป็นหูเป็นตาให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องปราม ระวังเหตุ เนื่องจากเชื่อว่าความสำเร็จในการป้องกันอาชญากรรมขึ้นอยู่กับประชาชน ชุมชน มากกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การปฏิบัติงานเชิงรุก (Proactive Work Behavior) เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์สำคัญในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีหลักสำคัญ คือ การวางแผนล่วงหน้าเพื่อกำหนดมาตรการป้องกัน และเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาหรือเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของทุกคน ทำให้การนำสื่อหรือเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานเชิงรุกเป็นไปได้โดยง่าย และสะดวกรวดเร็ว

ตำรวจภูธรภาค 7 เป็นหน่วยปฏิบัติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รับผิดชอบควบคุมปัญหาอาชญากรรม ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางตอนล่าง จำนวน 8 จังหวัด ซึ่งสภาพปัญหา

อาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 โดยส่วนใหญ่มักเกิดจากความผิดต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาและหาแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7 เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7
2. เพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7
3. เพื่อนำเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 เท่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเชิงเอกสาร ได้แก่ ศึกษารวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเชิงรุก แนวคิดทฤษฎีด้านการป้องกันอาชญากรรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และแนวทางในการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม
2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 และสัมภาษณ์ตัวแทนหัวหน้าสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ที่ประสบความสำเร็จในด้านการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 ในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7
3. การจัดเสวนาหรือจัดสัมมนากลุ่มย่อย (Focus group) ตัวแทนผู้บริหารของตำรวจภูธรจังหวัดและระดับสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ตัวแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ และตัวแทนภาคประชาชนในพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 7 จำนวน 1 ครั้ง เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรภาค 7

ผลการวิจัย

ตำรวจภูธรภาค 7 ต้องมุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการป้องกันอาชญากรรมในเชิงรุก โดยการวางแผนล่วงหน้า มีการเตรียมพร้อม และกำหนดมาตรการที่ดีในการ

ป้องกันอาชญากรรม เพื่อป้องกันอาชญากรรมก่อนที่จะเกิดขึ้น ไม่ให้เกิดขึ้นหรือให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด และเพื่อรองรับเหตุการณ์ ปัญหาอาชญากรรมต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีแนวทางดังนี้

1. การปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

1.1 การสื่อสาร (ตำรวจชุมชนสัมพันธ์) ใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing) เป็นผู้ทำหน้าที่หลักในการสื่อสารและรับข่าวสารเชิงลึกจากประชาชนเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ โดยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศในทุกช่องทาง โดยเริ่มจากการสำรวจข้อมูลพื้นที่เสี่ยง (ชุมชนเป้าหมาย) แล้ววิเคราะห์และวางแผนการใช้กำลังตำรวจชุมชนสัมพันธ์เข้าไปให้ความรู้ แนะนำวิธีการป้องกันอาชญากรรม หรือดำเนิน โครงการต่างๆ เช่น โครงการจิตอาสาฯ, ชุมชนเข้มแข็ง, ชุมชนปลอดภัยเสพติด, ครูตำรวจแดร์ (D.A.R.E), โครงการเวทีไทยนิยมยั่งยืน ฯลฯ

1.2 งานสายตรวจ ใช้การจัดสายตรวจเพื่อป้องกันเหตุ เพื่อให้มีตำรวจสายตรวจกระจายอยู่ในทุกพื้นที่และมีการปรากฏกายอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะช่วงกลางคืน เสาร์-อาทิตย์ และงานเทศกาลต่างๆ รวมทั้งให้สายตรวจปฏิบัติในมิติอื่นๆด้วย เช่น สร้างความเป็นมิตรกับประชาชน ตำรวจพื้นที่ (X-Ray) เพื่อหาข้อมูลอาชญากรรม บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การสร้างเครือข่ายชุมชนเพื่อป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น สำหรับการปฏิบัติงานสายตรวจในเชิงรุก จะต้องนำสถิติคดีอาญาและข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ มาวิเคราะห์พื้นที่ (หาจุดเสี่ยง/ จุดอ่อนแหลม) และช่วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมสูง แล้วนำมาวางแผนการจัดสายตรวจให้ออกตรวจในพื้นที่และช่วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมสูงนั้น ทั้งนี้ จะต้องมีการปรับแผนการตรวจใหม่เมื่อครบวงรอบการตรวจเสมอ

1.3 การรักษาความปลอดภัย ใช้การรักษาความปลอดภัยในหลากหลายมิติ เพื่อมุ่งลดความหวาดกลัวอาชญากรรมของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้มาตรการการตรวจท้องที่เป็นหลักควบคู่ไปกับมาตรการอื่นๆ เช่น การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด โดยบูรณาการร่วมกับฝ่ายทหารและฝ่ายปกครอง เพื่อตรวจค้นสิ่งผิดกฎหมาย และเฝ้าระวังบุคคลหรือยานพาหนะต้องสงสัย การเฝ้าระวังด้วยระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ฯลฯ สำหรับการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยในเชิงรุก คือการสำรวจพื้นที่และวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรม แล้วนำมากำหนดมาตรการ ออกแผนการปฏิบัติและคำสั่งต่างๆ เช่น แผนการออกตรวจพื้นที่ การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด แผนระดมปิดล้อมตรวจค้น การปรับสภาพแวดล้อม ฯลฯ โดยมุ่งเน้นให้ตำรวจทุกฝ่ายและภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมบูรณาการทั้งด้านกำลังพลและภารกิจ แล้วดำเนินการไปพร้อมๆกัน

1.4 การเผชิญเหตุ ทุกสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ต้องจัดทำแผนเผชิญเหตุไว้ให้พร้อมในทุกสถานการณ์ และมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุเดือนละ 1-2 ครั้ง นำข้อผิดพลาดไปปรับปรุงแก้ไข และมีการนำแผนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบันอยู่เสมอ

2. แนวทางการปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันอาชญากรรม ตำรวจภูธรภาค 7

2.1 แนวทางการสร้างความร่วมมือกับประชาชนและชุมชน

ต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปในชุมชนเพื่อสร้างความใกล้ชิดและเป็นมิตรกับประชาชนให้มากที่สุด พร้อมทั้งพูดคุย เปิดรับฟังปัญหาของประชาชนเพื่อหาแนวทางแก้ไข และเข้าไปช่วยเหลือ แจกสื่อประชาสัมพันธ์แนะนำแก่ชุมชนในการป้องกันตนเอง รวมทั้งจัดทำโครงการที่สร้างสรรค์ในชุมชน เช่น โครงการหมู่บ้านสีขาว ชุมชนเข้มแข็ง ไทยนิยมยั่งยืน ฯลฯ และพัฒนารูปแบบการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น เช่น โครงการอาสาสมัครพิทักษ์ชุมชน เป็นต้น

2.2 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพงานป้องกันอาชญากรรม

2.2.1 แนวทางการบริหารงานป้องกันอาชญากรรม ต้องเน้นการบริหารงานด้านกำลังพล เครื่องมือ งบประมาณ และวิธีการการทำงาน ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมมากที่สุด ภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัด เช่น การจัดสรรอัตรากำลังพลให้เหมาะสมกับปริมาณงาน การสร้างขวัญกำลังใจและให้สวัสดิการที่เหมาะสม การให้รางวัลและการลงโทษอย่างมีมาตรฐาน การขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้อง การปรับรูปแบบวิธีการทำงานใหม่ๆอยู่เสมอ โดยเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมและบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ และมีการวางแผนล่วงหน้าในการปฏิบัติทุกครั้ง รวมทั้งใช้เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย

2.2.2 แนวทางการปฏิบัติการข่าวสารเชิงรุก จะต้องมีการเข้าไปใช้ประโยชน์หรือล่วงรู้ข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มอาชญากรหรือคนในชุมชนให้มากที่สุด เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นไม่ให้เกิดขึ้นได้ก่อน และนำข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นมาวิเคราะห์ วางแผนและกำหนดแนวทางในการป้องกัน รวมทั้งนำมาพยากรณ์เหตุการณ์อาชญากรรมที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกำลังและกำหนดมาตรการที่เหมาะสม รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนกลุ่มที่อาจจะตกเป็นเหยื่อ (Crime Victim) ได้ทราบถึงแนวโน้มดังกล่าวเพื่อหลีกเลี่ยงอาชญากรรมด้วย

2.2.3 แนวทางการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก ตำรวจภูธรภาค 7

2.2.3.1 การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกโดยทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Proactive Crime Prevention) เป็นแนวทางที่ทำให้องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่หายไปและไม่ก่อให้เกิดอาชญากรรมในพื้นที่ โดยเริ่มจากการวิเคราะห์สถานภาพอาชญากรรมในพื้นที่ก่อน แล้วเข้าไปดำเนินการป้องกันเชิงรุกโดยการจัดทำโครงการกิจกรรม และมาตรการต่างๆ เพื่อปิดช่องว่างการก่ออาชญากรรม ทั้ง 3 ด้าน ทั้งด้านคนร้าย การตัดช่องโอกาส และเหยื่อ ควบคู่กันไป และประเมินผลการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น โครงการชุดปฏิบัติการสายตรวจพิเศษ เป็นต้น

2.2.3.2 การป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกในระดับสถานีตำรวจ เป็นการนำการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุกไปปรับใช้ในสถานีตำรวจ โดยเริ่มจากการสำรวจ (X-Ray) พื้นที่ จัดทำเป็นแฟ้มข้อมูลไว้ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์พื้นที่ล่อแหลมและช่วงเวลาที่นำเกิดเหตุ แล้วจึงกำหนดมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมของสถานีตำรวจ ทั้งการจัดกำลัง จัดแผนการออกตรวจ แผนปฏิบัติงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จัดตั้งชุดปฏิบัติการพิเศษ แผนการตั้งด่านตรวจจุดตรวจ จุดกักตัวสกัดจับ รวมถึงการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน การปรับปรุงสภาพแวดล้อม และการใช้กล้องวงจร CCTV ควบคุมพื้นที่ เป็นต้น แล้วดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดให้ชัดเจน

2.2.4 แนวทางการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการป้องกันอาชญากรรม ต้องนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันอาชญากรรม ทั้งการวางแผน เก็บข้อมูล ตรวจสอบ และระวังป้องกันเหตุ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้งาน Application ใน Smart Phone ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนสามารถใช้งานได้ง่าย เช่น Line, Facebook, Find my Friend, Life 360, Police I lert u, Mobile conference, Google map, Crime Map, รวมทั้งอุปกรณ์สมัยใหม่ๆต่าง เช่น Spy Camera, Taser Gun, Special Shield & Armor, GPS Tracker, Dorn, Police motorcycle, Bigfoot ฯลฯ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรให้ความสำคัญกับการป้องกันอาชญากรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการป้องกันในเชิงรุก เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นไม่ให้เกิดขึ้น
2. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรมุ่งเน้นการสร้างร่วมมือกับประชาชนและชุมชนเป็นหลัก ในการป้องกันอาชญากรรม โดยการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปในชุมชนเพื่อสร้างความใกล้ชิดและเป็นมิตรกับประชาชนให้มากที่สุด พร้อมเปิดรับฟังปัญหา และเข้าไปแก้ไขช่วยเหลือโดยเร็วที่สุด
3. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรมุ่งเน้นการบริหารงานทั้งด้านกำลังพล เครื่องมืองบประมาณ และวิธีการการทำงาน ให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรมมากที่สุด
4. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรมีการปฏิบัติการข่าวสารในเชิงรุก มิใช่คอยแต่ป้องกันเหตุหรือเผชิญเหตุอย่างเดียว จะต้องมีการเข้าไปใช้ประโยชน์หรือล่วงรู้ข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มอาชญากรหรือคนในชุมชนให้มากที่สุด เพื่อป้องกันอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้นไม่ให้เกิดขึ้น
5. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรทำให้องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่หายไป โดยการจัดทำและดำเนินโครงการ กิจกรรม หรือมาตรการต่างๆ เพื่อปิดช่องว่างการก่ออาชญากรรมทั้ง 3 ด้าน ตามทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (คนร้าย การตัดช่องโอกาส และเหยื่อ) ควบคู่กันไป
6. สถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 จะต้องมีการสำรวจพื้นที่ และวิเคราะห์สภาพปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบของตน เพื่อหาพื้นที่ล่อแหลมและช่วงเวลาที่น่าเกิดเหตุ แล้วนำมากำหนดมาตรการในการป้องกันอาชญากรรม โดยมุ่งเน้นการบูรณาการร่วมกับภาคส่วนต่างๆ
7. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการป้องกันอาชญากรรม โดยเฉพาะการใช้งาน Application ใน Smart Phone

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรใช้ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เป็นหลักในการสื่อสารและรับข่าวสารเชิงลึกจากประชาชน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ชุมชนนั้นๆ และเข้าไปดำเนินโครงการต่างๆ เช่น ชุมชนเข้มแข็ง, หมู่บ้านสีขาว, ครูตำรวจแดร์ (D.A.R.E) ฯลฯ
2. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรเน้นการจัดสายตรวจเพื่อป้องกันเหตุ เพื่อให้มีกำลังตำรวจสายตรวจกระจายอยู่ในทุกพื้นที่และปรากฏกายอย่างต่อเนื่อง โดยนำสถิติการเกิดอาชญากรรมมาวิเคราะห์พื้นที่และช่วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมสูง แล้วปรับแผนการจัดสายตรวจให้ออกตรวจในพื้นที่และช่วงเวลาที่เกิดอาชญากรรมสูงนั้น และมีการปรับแผนการตรวจใหม่เมื่อครบวงจรการตรวจอยู่เสมอ
3. ตำรวจภูธรภาค 7 ควรดำเนินงานด้านการรักษาความปลอดภัยในหลากหลายมิติ เช่น การออกตรวจ การตั้งจุดตรวจ จุดสกัด การเฝ้าระวังด้วยระบบกล้องวงจรปิด (CCTV) เป็นต้น และมีการวางแผนรักษาความปลอดภัยล่วงหน้า โดยการสำรวจพื้นที่และวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรม แล้วจึงกำหนดมาตรการ แผนการปฏิบัติ และออกคำสั่งต่างๆ โดยมุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกฝ่ายและภาคส่วนต่างๆ ได้ปฏิบัติงานร่วมกัน และดำเนินการไปพร้อมๆ กัน
4. ทุกสถานีตำรวจในสังกัดตำรวจภูธรภาค 7 ควรจัดทำแผนเผชิญเหตุไว้ให้พร้อมในทุกสถานการณ์ โดยมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุเดือนละ 1-2 ครั้ง และนำแผนมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ